דו"ח מיוחד

העולם הזה

80 עמודים

שנה 44 המחיר: 30.00 ל"י (כולל מע"מ)

י"ב תשרי תש"ם, 2190

מאחורי הקלעים של ועידת רומא – הסיפור שלא פורסם בעיתוני ישראל

המיפגה בתוכני אש"ף

חבר
"ממשלת"
אש"ף
אחמד
צידקי
דג'ני

AKAI

שם

אקאי רושמת כל תו ותו.

אתה היודע להבחין בעומק וטוהר הצליל; אינך אוהב צלילים מעורפלים; חשוב לך שהיצירה תגיע לאוזנך בצבעה המקורי;
עיוות קל שבקלים מקפיצך ממקומך; אסור שהתווים הדקים ביותר ימלטו מאוזנך; שאיפתך, לגלות ביצירה גוני צליל חדשים; הנך מעריץ מושבע
של הטכנולוגיה היפנית. לך ורק לך, אנו מעניקים את מערכות הסטריאו המתוחכמות של אקאי–מערכות הרושמות כל תו ותו.
גם באך ומוצארט לא היו יכולים לאחל לעצמם רישום מדויק יותר.

אקאי אלקטרוניקה בע"מ, ת"א, רחוב המסגר 70, טל. 30594 ובחנויות המובחרות.

שמע בקול האוזן שלך.

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טל. 243386־03. תא־דואר 136 • מען מברקים: „עולמפרס" • העורך הראשי: אורי אבנרי • העורך: אלי תבור • ראש המערכת: יוסי ינאי • עורך־תבנית: יוסי שנון • עורכת כיתוב: ענת ישראלי • צלמי־מערכת: ציון צפריר וגיורא רזין • ראש המינהלה: אברהם סיטון • מחלקת המודעות: רפ יזכרוני • המו"ל: „העולם הזה" בע"מ • מודפס ב„הדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב, רחוב בן־אביגדור • הפצה „גד" בע"מ • גלופות: צינקוגרפיה „כספי" בע"מ.

קריאה יקרה

בכך פעם שמוגשת תביעה מישפטית נגד העולם הזה, נוהגים העיתונים ב־ישראל לפרסם ידיעה זו בהרחבה ובהד־גשה. אין לנו שום טענה על כך. יחס זה מצביע על החשיבות שמייחסים עורכי אותם עיתונים להעולם הזה, למרות ש־אין הם מוכנים להודות בכך בפומבי. היי־נו רק מאושרים יותר, אילו אותם עיתו־נים היו מפרסמים באותה מידה של הבל־טה גם את תוצאות אותם מישפטים.

הנה, למשל, תביעה שעליה הכריזו אמ־צעי־התיקשורת הישראלים בתרועת חצוצ־רות: תביעה שהגישה פרקליטות־המדינה נגד חברת העולם הזה, נגדי אישית ונגד הסטודנט בני ציטרין, על פי החוק־לביט־חון־המדינה, כשסעיף האישום הוא „הס־תה למרד".

רק לשם תיזכורת, הנה הרקע להגשת אותה תביעה. בעקבות הגילויים על פרשת זריקת רימוני־העשן לתוך כיתות בית־ספר בבית־ג'אללה, הזדעזעו רבים מקוראי העולם הזה, שהגיבו על פרשה זו במיכ־תבים למערכת. אחד הכותבים, הסטודנט בני ציטרין מתל־אביב, הציע במיכתבו לחיילי המילואים הנקראים לשרת בשט־חים הכבושים, לסרב לשרת שם.

בהשראתו של שר־המישפטים שמואל תמיר, המחפש כל עילה וסדק בחוק כדי לגרור את העולם הזה לבית־המישפט, הגישה פרקליטות־המדינה כתב־אישום נגד העולם הזה ועורכו, על עבירה של הסתה למרד. בכתב־התביעה המקורי נרמז כאילו פוברץ מיכתבו של בני ציטרין במערכת העולם הזה וכי אדם בשם זה אינו קיים, אחרי שהמישטרה לא הצליחה לאתרו.

כאשר פורסם העניין חשף בני ציטרין את עצמו והודה, כי הוא האיש אשר כתב את המיכתב, שפורסם במדור המיכתבים למערכת. התביעה נאלצה לתקן את כתב־האישום, הוסיפה את בני ציטרין כנאשם מספר 3.

פצצה מישפטית

בשבוע שעבר הגיע מועד פתיחת ה־מישפט בתיק זה. התביעה היתה צריכה להקריא את כתב־האישום בבית־מישפט השלום בתל־אביב, בפני השופט חיים שפירא. הנאשמים היו צריכים להשיב אם הם מודים באשמה או כופרים בה, לפני שייקבע כיצד יימשך המישפט.

אולם כבר בפתיחת הדיון התרומם פרקליט העולם הזה, עורך־הדין אביגדור פלדמן, ממשרדו של עורך־הדין אמנון זכרוני, וביקש לטעון „טענה טרום טרו־מית". זהו מונח בלתי מקובל. קיים מונח מוכר בשם „טענה טרומית", שפירושו טענה הניטענת לפני פתיחת דיון כלשהו.

„אינני מכיר מונח כמו „טענה טרום טרומית"," העיר השופט שפירא בחיוך. אולם הוא אישר לפלדמן לטעון את טענתו.

בקול שקט, באיטיות אך בהדגשה, ביקש אביגדור פלדמן מהשופט למחוק את כתב־האישום על הסף. תדהמה השתררה ב־אולם. פלדמן השליך אז את הפצצה ה־מישפטית שלו: סעיף בחוק ביטחון־המ־דינה המחייב שכל כתב־אישום המוגש על פי חוק זה, יהיה חתום בידי היועץ־המישפטי לממשלה. לחילופין רשאי ה־יועץ־המישפטי לצייד את פרקליטות־המ־דינה במיכתב לבית־המישפט שבו הוא מאשר את הגשת כתב־האישום שאינו חתום על ידו.

כתב־האישום שהוגש נגד העולם הזה על ידי פרקליטות־המדינה היה חתום בידי פרקליט המחוז, אהרון שדר, ולא בידי היועץ־המישפטי. במשך דקות ארו־כות חיטטה נציגת התביעה החיננית ב־תיק שבידיה, נברה בין המיסמכים שבו.

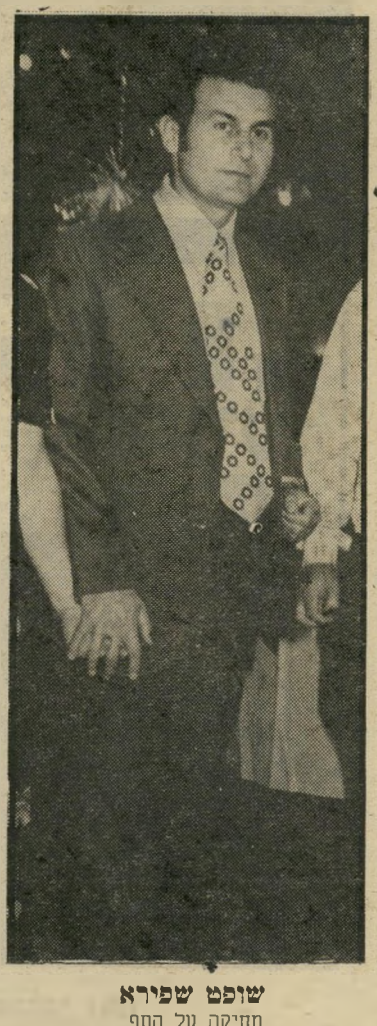

שופט שפירא
מחיקה על הסף

אולם לשווא. היא לא הצליחה למצוא שם אישור בכתב מהיועץ־המישפטי שיאפשר הגשת כתב־האישום נגד העולם הזה.

מבוכה השתררה באולם. מישפטנים, ש־צפו במחזה, היתקשו להאמין שהתביעה שכחה סעיף אלמנטרי זה. אולם זאת היתה עובדה. לשווא ניסתה נציגת התבי־עה להקל בערך הטעות המישפטית ב־אומרה: „אז מה ייצא לכם אם כתב־האישום יימחק? אנחנו נציג מיכתב מה־יועץ־המישפטי ונגיש את כתב־האישום מחדש..."

„את צריכה להודות לעורך־הדין פלד־מן," העיר לה השופט שפירא בחיוך, „תארי לעצמך שהוא לא היה מעלה סעיף זה עכשיו, אלא היה שומר אותו לסוף הדיון. היינו צריכים אז לבטל את המיש־פט אחרי ביזבוז הרבה זמן."

לא היה מנוס מקבלת החלטה חד־מש־מעית: למחוק את כתב־האישום שהגישה פרקליטות־המדינה נגד העולם הזה ובני ציטרין על הסף, מבלי שהנאשמים בתיק יצטרכו כלל להשיב על האישומים ש־הועלו נגדם בכתב־האישום.

זאת היתה ללא ספק התפתחות מפתי־עה ובלתי צפויה. היא היתה גם בבחינת חדשה עתונאית. ואומנם, קול ישראל ו־גלי צה"ל שידרו אותה במהדורות החד־שות שלהם. העיתונות הכתובה, לעומת זאת, היתה הרבה יותר מאופקת ביחסה לידיעה.

הארץ והג'רוזלם פוסט פירסמו אותה בהצנעה, בין סיפורי הכרוניקה. שאר

שער „העולם הזה" 2194
ערפד —

העיתונים, שבשעתו הכריזו בקול תרועה על הגשת התביעה נגד העולם הזה בתיק זה, לא מצאו לנכון לדווח לקוראיהם אפילו בשורה אחת מה עלה בגורלה של אותה תביעה.

היה זה אופייני שבאותו שבוע עצמו, בו הצניע הארץ את הידיעה על מחיקת כתב־האישום באחד מעמודיו הפנימיים, הוא טרח לבשר לקוראיו בכותרת בולטת בעמודו הראשון, כי ח"כ אהוד אולמרט פנה ליועץ־המישפטי בתביעה לפתוח ב־חקירה נגד ח"כ אורי אבנרי בפרשת הסגן פינטו, ממיבצע ליטאני.

היה זה תרגיל פירסומת שקוף מצד הח"כ השקרן, ששקריו בעבר התפקעו כמו בועות סבון. היה ברור גם שאין כל משמעות מעשית לתלונה שהגיש. אבל אם אפשר לנגח את העולם הזה ואת אורי אבנרי, אפילו באמצעות טכסיס נדוש של ח"כ הבורח מפני האמת, למה לא לעשות זאת בכותרת בולטת בעמוד הראשון?

אם יענה היועץ־המישפטי לממשלה לאותו ח"כ על פנייתו, דבר המוטל בספק רב, וידחה אותה, יציין זאת הארץ, ללא ספק, בכמה שורות במדור הכרוניקה שבאחד מעמודיו הפנימיים.

הערפד בעל השיניים הצהובות

ככמה מקוראי העולם הזה היו טע־נות על הצורה שבה עיצב הצייר דב ליפ את דיוקנו של איש־השנה האיית־אללה חומייני בשער גיליון ראש־השנה (העולם הזה 2194).

„מדוע היה צורך לצייר את חומייני ב־צורה כה מבעיתה?" תמה הקורא צבי לאופר מחיפה. „השם חומייני מפחיד כלשעצמו, אז מדוע היה צורך לציירו כערפד בעל שיניים צהובות?"

נזעם יותר היה מיכתבו של הקורא, ד"ר אורי דייוויס, שכתב:

ברצוני לגנות ולהוקיע את מערכת העולם הזה ואת ראשה, ח"כ אורי אבנרי, על הציור הגיזעני האנטי־שמי של חו־מייני, שהוא צירוף של ערפד וג'ין.

„פירסום מסוג זה הוא פירסום יאה ל־עיתון גיזעני ולא לעיתון שלחברי המער־כת שלו ולעורכו הראשי יומרות אנטי־גיזעניות. הפירסום מעיד, לדעתי, על

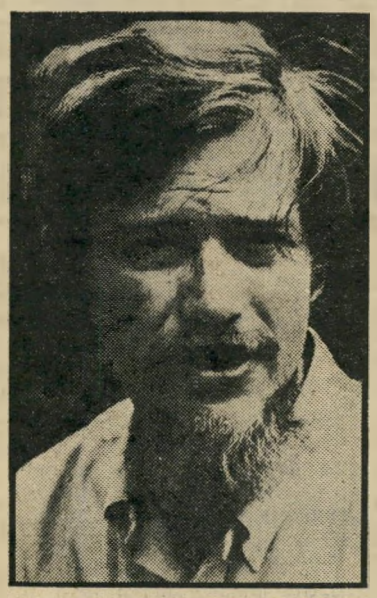

קורא דייוויס
— וג'ין

מידת האמינות שיש לתת ליומרות האנ־טי־גיזעניות של מערכת העיתון ושל רא־שה.

„ציור השער מצטרף לשורה של מעשים ומחדלים, אשר כל מוסד וכל אדם הגון היה מתבייש בהם. אבל מערכת העולם הזה וראשה מתפארים בהם. מתפארים ב־עובדה, שאבנרי היה חייל בשולי שימ־שון במילחמת 1948, יחידה שביצעה מעשי־זוועה ופשעי־מילחמה בחזית ה־דרום; מתפארים בכך שדף, העיתון ה־יומי של העולם הזה בימי מילחמת 1967, קרא בכותרת ראשית „לעלות על דמשק"; מתפארים בעובדה שאבנרי נמנע במת־כוון, לפי הצהרתו, מלהשתמש בחסינותו הפרלמנטרית בכדי להדליף את פרשת פינטו לעיתוני חו"ל, מיד אחרי שנודעו לו פרטיה.

„אין רוגזים על הגיזעון. רוגזים על חרפ־תו של מוסד או אדם, שמעשיו מעידים על כך שהוא מסוגל להגינות, אך מטעם זה או אחר בוחר שלא להתנער לחלו־טין מן הגיזענות."

עד כאן מיכתבו של אורי דייוויס.

ליפ ניסה לתאר בדרכו האמנותית את הרעיון של כתבת איש־השנה, בגללו נב־חר חומייני כאיש־השנה. הוא עשה זאת בעזרת סמלים חזותיים. בדיעבד, חסך לנו ציור זה תגובות מסוג אחר מצד הקוראים.

בשעתו, כאשר נבחר נשיא מצריים ג'מל עבד אל־נאצר כאיש־השנה של העולם הזה לשנת תשכ"ו, הוצפה המער־כת במיכתבי־גינוי על הבחירה. קוראים רבים משוכנעים, כי תואר איש־השנה הוא תואר של כבוד, מעין פרס אוסקר או לפחות כינור דוויד, שמעניקה מערכת העולם הזה לאישים מצטיינים. הם זעמו על שהתואר הנכבד נפל באותה שנה ב־חלקו של „הרודן המצרי", כפי שאל־נאצר כונה אז באמצעי־התיקשורת בארץ.

למרות שקוראים רבים למדו בינתיים את משמעותו האמיתית של תואר איש־השנה, הרי מה שבטוח־בטוח. אחרי ש־האייית־אללה חומייני הופיע כפי שהופיע בשער העולם הזה, לפחות לא יחשדו בנו, כי בחרנו אותו כאיש־השנה כפרס על הלקו בהדחת השאה, בניתוק היחסים עם ישראל ובהשלטת חוקי האיסלאם באיראן.

זה היה העולם הזה שהיה

לפני 25 שנה

גיליון „העולם הזה" שראה אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק, הקדיש כתבת־תחקיר, תחת הכותרת „חיפה: הטוב והרע", לדיוקן עיתונאי שלם של עיר. הכתבה פיקרה את החרושת ואת התרבות ואת מוקדי העוני של חיפה, שהביאו כעבור חמש שנים להתפרצות האלימה הראשונה בארץ על רקע הפער והקיפוח העדתי — מאזרעית ואדי סאליב. התחקיר ניתח גם את מוקדי־הכוח ה־פוליטיים בחיפה, תחת הכותרת „חיפה האדומה".

המדור „תצפית לשנת תשמ"ר ציין, בין השאר: היה בטוח כי בשנה זו לא יפרין הסיכוב השני; מצפה הפוליטי של ישראל יוחמר השנה עוד יותר, כתוצאה מגיבושה של ברית־הגנה מרחיבת בית; דויד בן־גוריון יחזור השנה לבמה הפוליטית; השנה יופיע עיתון יומי חדש, של אחדות העבודה, ועוד. כמינהג השבועון, נספרו בגליון הראשון של שנת תשט"ו „הסרט הטוב" ו„הסרט הרע" תשי"ר. הסרטים הטובים: מישחקים אסורים (צרפת), אירות הבמה (ארצות־הברית), שכר־האימה (צרפת) וראשזמון (יפאן) — סרטים נערצים על צופי הסינמטקים של שנות ה־70'. שחקן־השנה, לדעת עורך מדור הקולנוע של „העולם הזה", היה צ'ארלי צ'אפלין. במדור הסיפורי של השבועון התפרסם הסיפור „ארוספראטוס" או „יידויו של רוצח", מאת הסופר והוגה־הדעות הצרפתי ז'אן פול סארטר.

בשער הגיליון: כוכבת־השנה: אודרי הפבורן.

„העולם הזה" בספרדית ✶ ראשית ה„אגדה הסינית" של

דויד הכהן ✶ העיתון הפרטי של הרב הצבאי גורן

„העולם הזה" 885
תאריך: 30.9.54

זהו זה!

או, בספרדית טובה: אסי־אס!

בשבוע שעבר ראו מאות אלפי יהודים ממכסיקו־סיטי ועד לבואנוס־איירס שער של עיתון חדש תלוי בקיוסקים. „אסי אס — השבועון הישראלי לאינפורמציה", ערוך ומודפס במכסיקו, מטעם ענף מיוחד של מערכת העולם הזה.

לפני שנה רמזתי לך כי יש לנו כמה תוכניות, העשויות להגדיל באופן מהפכני את מישפחת העולם הזה. לא נכנסתי לפרטים, כי אין טעם לדבר על דברים לפני שהם הופכים לעובדה.

אחת העובדות היתה פרונטפייג', העיתון האנגלי. בשבוע שעבר נוספה עובדה שניה, מהפכנית עוד יותר: עיתון־אח של העולם הזה שהחל מופיע במכסיקו־סיטי, והמיועד ל־800 אלף יהודי אמריקה הלאטינית.

מיבצע זה לא עבר ללא התנגדות, ודווקא מצד שליחים ישראליים, שלא היו מעוניינים, כנראה, בקול בלתי־תלוי בפזורה. בכל זאת נירתמו מיטב האנשים ל־מאמץ. העורך המכסיקאי: ד"ר אדולפו פאסטליכט, כיהן עד לאחרונה כקונסול־כבוד של ישראל במקום.

שני עיתוני־האח, האנגלי והספרדי, נועדו להביא את קול ישראל, ללא כחל ושרק, אל הפזורה. הם יביאו את האמת, תוך הדגשת החיוב הגדול של תקומת ישראל. הם יעשו את אשר לא עשו המוסדות הרשמיים: להקים קשר בלתי אמצעי בין בני הארץ ובני הפזורה.

אתה, הקורא הישראלי, שעמדת לא פעם בוויכוחים סוערים על העיתון, תמצא מן הסתם סיפוק בכך, כי העולם הזה והעיתונים־האחים שלו הפכו עתה הקול היש־ראלי העיקרי בעיני הקורא הזר בחמש יבשות, ולחם־חוק של דיפלומטים וממשלות זרות.

יחסי חוץ

רנגון מול וושינגטון

דויד הכהן, הבוס הסולל־בונאי הוותיק, הירהר זמן רב לפני שהחליט סופית לקבל את המינוי של ציר ישראל בבורמה. רנגון, בירת בורמה, היא עיר משעממת, והיה עליו לוותר על מקומו בכנסת, ולפגות את שטח־ההשפעה החיפאי שלו לטובת יריבו הוותיק, אבא חושי.

אולם בהגיעו לרנגון מצא הכהן שיש משום עניין בתפקידו. יותר ויותר התקרב לנקודת־ההשקפה של דרום־מזרח אסיה, שמנהיגה הרוחני הוא שרי ג'והאלאל נהרו. בעוד שדויד בן־גוריון ומשה שרת שיחקו לא פעם ברעיון של התקרבות אסיאתית, כדרך שילד משחק בגולת־זכוכית מבריקה, הרי שדויד הכהן קיבל ברצינות את העניין. כתוצאה מכך התנגש הכהן עם הקו המתגבר והולך של השגריר בארצות־הברית, אבא אבן, שקיבל ללא סייג את השקפת־העולם של ארץ־שליחותו האמריקאית. התנגשות הצירים הקשתה לא במקצת על לידת מדיניות־חוץ ישראלית אמיתית.

השבוע ניתנה לכמה עיתונאים ישראליים הזדמנות נדירה לראות התנגשות זו במו עיניהם.

עם נפלא. במסיבת עיתונאים שערך משה שרת בקריה, ניתן לדויד הכהן להוסיף כמה דברים משלו. שר־החוץ ציפה שהשגריר יפלוט כמה דברי נימוס רגילים, ויעזור להגביר את הרושם שמלאכי־שרת פועלים בהרמוניה של תיזמורת מאולפת.

במקום זה הפליג הכהן, האוהב לספר סיפורים, בשבח הבורמאים, ועבר משם לספר בשבח המיעוט הסיני הגדול בבורמה, 300 אלף סינים מתוך 19 מיליון תושבים („עם נפלא, גאה וחרוץ!") בעלי לאומיות מפותחת.

כאן הפסיקו שרת, ושאל: „של סין העממית או סין הלאומנית?" השיב דויד הכהן: „בשביל זה צריך להכיר אותם שנים. אולם אם לשפוט לפי התגובה שהייתי עד לה בזמן ביקורו האחרון של ראש־ממשלת סין העממית, צ'ו אן־לַיי, התלהבות ההמונים וקבלת־הפנים החמה של העיתונות הסינית המקומית, יש לה־ניח שהם חושבים את עצמם לאזרחי סין העממית!"

לו הפסיק כאן, הכל היה עובר בשלום. אולם דויד הכהן אינו האיש להפסיק סיפור טוב באמצע. הוסיף הוא: „קבלת־פנים זו לא היתה פלא נוכח כל מה שעשתה סין העממית למען מיליוני העשוקים והמנוצלים. השפיע גם ניצחונו הדיפלומטי של צ'ו אן־לַיי על המערב..." לא היה ספק שהכהן התכונן להמשיך ולספר את כל אשר עשו הקומוניסטים למען סין, כשפתאום שיסע אותו משה שרת ואמר לעיתונאים: „...לפני שנסיים את המסיבה, האם מישהו מהעיתונאים רוצה לשאול דבר־מה?".

הרצאה גיאוגרפית. אותו ערב מסר קול ישראל רק שדויד הכהן אמר, כי הבורמאים הם עם צנוע, בעל אידיאלים. דויד הכהן עצמו התכונן להמשיך בדרכו לארצות־הברית, שם ישתתף במישלחת

„קורא יקר", 30 בספטמבר 1954
אסי אס!

עדות

מרים מזרחי כעסה. היא חזרה זה עתה ממישרד־הרבנות ברחובות, מקום שם בילתה את כל שעות הבוקר, בציפיה להיפגש עם אחד הרבנים. היה לה שפע של פנאי לראות את המתרחש מסביבה. חדר־הקבלה הגדול של הרבנות היה מלא עד אפס־מקום. בני־אדם חיכו, התווכחו, שאלו שאלות. מאחרי דלפק־הקבלה ישבו שני פקידים. מרים הבחינה כי כאשר היה ספדי ניגש אל הדלפק, היו שני הפקידים מתחילים לשוחח באידיש, פונים אל האיש רק לאחר מכן.

מרים הבינה אידיש. היא שמעה כי שני הפקידים התייעצו זה עם זה כיצד לטפל במבקש, אם לדרוש ממנו תשלום נמוך או גבוה, ואם לקבלו מיד או לקבוע לו ראיון עם הרב רק לאחר מכן.

מרים לא יכלה לכבוש את כעסה, וקראה כלפי הפקידים: „זה מעשה זוועה! כיצד אפשר לדבר על אדם בפניו, בשפה שאינה ידועה לו!" אחר פנתה ויצאה מבלי להיפגש עם הרב.

בשבוע שעבר החליטה מרים מזרחי לפגוש אל העדה הספרדית של רחובות, לדרוש לפתור את הבעיה אחת ולתמיד: לארגן רבנות ספרדית נפרדת. התושבים הכירו אותה היטב כאחת הנכבדות של המושבה. רבים היטו אוזן לדבריה.

דת

אש בשבת

בין עשרות הפירסומים שמשלם המיסים הישראלי, הנדיב־ללא־גבול, ממנו את הוצאתם, נמצא גם עלון שבועי בשם מחניים. עלון זה, המוצא עבור החייל הדתי על־ידי הרבנות הצבאית, הוא תוצאה מן ההנחה המקובלת במוסדות מסוג זה, כי מה שטוב עבור כלל ישראל — במיקרה זה, שבועון הצבא במחנה — אינו טוב במידה מספקת עבור החייל הדתי.

עד כמה מיותר עלון זה אפשר היה להיווכח מתשובה שנתן שר־הביטחון פינחס לבון לשאילתה בעניין זה בכנסת. השר, האחראי לכל הפעולות הממומנות מכספי תקציב הביטחון, השיב בעוקצנות האופיינית לו, כי אינו רואה צורך בהוצאת שבועון נוסף, מייוחד לאפיקורסים.

אולם מסתבר שהרבנות הצבאית, בניגוד לשר, לא הסכימה כלל להוציא את האפיקורסים מתחת לכנפיה. ההוכחה סופקה השבוע בגליון מחניים. בתמונת השער, שמתחתיה התנוססה הכותרת „שבת בכוח הירוק", נראה הרב הצבאי הראשי שלמה גורן בחברת חיילים, אחד מהם סמוך ביותר לרב, מעלה בהנאה רבה עשן מסיגריה התקועה בפיו.

"אם אין לך טלויזיה צבעונית של SONY
-אין לך TRINITRON !..."

-מה זה **TRINITRON** ?
-זו שיטה בלעדית לטלויזיות הצבעוניות של Sony, בגלגלה הפכו למבוקשות ביותר בעולם.

-איך זה פועל ?
-יש להם שפופרת מסך בזוית רחבה של 114°, בתוכה קנה בודד מיוחד במינו, היורה תלת-קרן דרך מרכזה של עדשת אלקטרון. זוג מנסרות מכוונות וממקדות את הקרניים על המסך דרך "גריל פתוח" שלא נותן לצבעים לברוח... תאמין לי, אתה מקבל תמונה חדה בצבעים... שיגעון ! ועוד משהו. המסך גלילי, מונע השתקפות וקו ישר זה קו ישר !

-וזה יש רק ל-SONY ?
-רק SONY. שאל כל אחר...

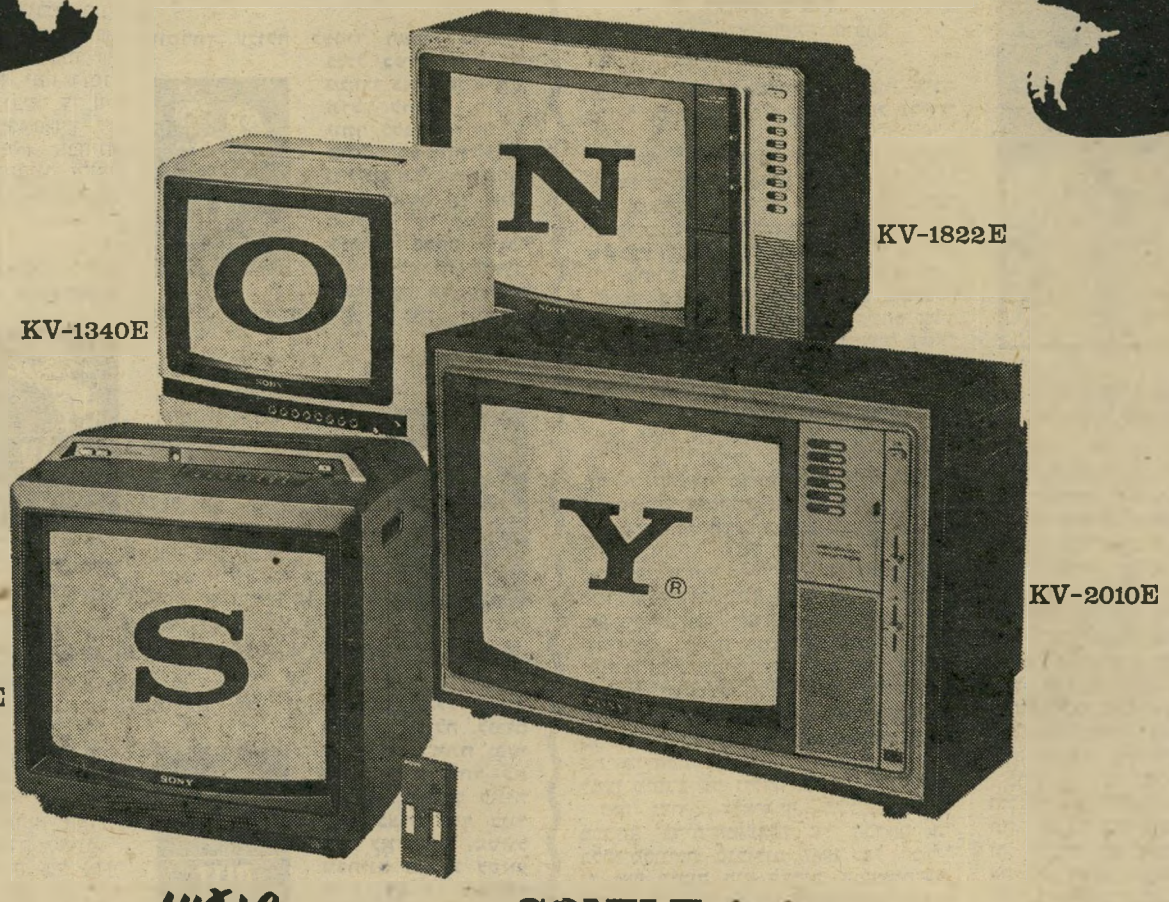

SONY-Trinitron בצבעים ... שגעון!

פרסום מלניק | רפאל טיראן

נסה לראות את הדברים גם מנקודת מבטם של האחרים, ואל תעשה מעשים הגורמים לאדם הקרוב אליך עגמת נפש. גלה רצון טוב כלפי חבריך לעבודה. נסיעה קצרה בסוף השבוע תביא לך את השלווה המיוחלת, ותסייע לך לפתור בעיה מעיקה. השבוע לא ממתינה לך שום הצלחה בולטת, כך שכדאי לך לנצל את הזמן למנוחה ולטיפוח יופייך. אך יש סימנים שהמצב ישתפר בעתיד הקרוב.

* * *

חילוקי דעות עם אדם הממלא תפקיד חשוב בחייך. עליך להיזהר בכל מוצא־פיך, כי בימים אלה אתה עצבני וחסר מנוחה, ונוטה להתפרצויות ללא כל סיבה, ועלול להפוך את חילוקי הדעות השיגרתיים כשל־עצמם, למריבה גדולה שלא תוכל להשתלט על התפתחותה. קרוב לוודאי שהסיבה לוויכוחים תהיה בעייה כספית. נסה למצוא שלווה נפשית על־ידי עיסוק בתחביב שהנחת או בטיולים.

* * *

השבוע יפה להשלמת עיסקות כספיות ולחתימת חוזים הנוגעים בנכסי דלא־ניידי. אם אתה מתכונן לעקור למקום־מגורים חדש, עליך להגיע השבוע לכלל החלטה מחייבת. חי־שמר לבל יושבתו תכניותיך המעשיות בגלל עניינים שבלב, גם אם הדבר יגרום לך למתח נפשי. דבר־מה הקשור למספר שש יביא לך מזל באמצע השבוע. בת־תאומים — תחכי לנסיך שלך. הוא יבוא.

* * *

דברים שתאמר ומעשים שתעשה בסוף השבוע יתגלו כגורליים, ויקבעו את מהלך חייך. גבר מקסים ומעניין בו פגשת לא מכבר שזמן רב קיווית לפגשו ישפיע על המאורעות החשובים ביותר שיהיו במשך השנה הזאת. היחסים שיתפתחו לא יהיו רומנטיים, אך יביאו לך סיפוק רב, ויאפשרו לך להתקדם מאד מבחינה חברתית. השחדלי להתנהג בתבונה ולנצל כל הזדמנות ולהתגבר על התרגשותך.

* * *

השבוע עומד כוכב הלכת אורנוס להיכנס לתחום השפעה מעורב בהורוסקופ שלך. התקופה המצפה לך צופנת לבטים והסתבכויות מצד אחד, והתעוררות נפשית תלולה מצד שני. בהדרגה תגיע למסקנה, כי אינך מרוצה ממעשיך והישגיך בעבר, למרות שיש לך סיבות רבות להתפאר בהם. נצל את הזמן לעריכת חשבון נפש, ואולי יעלה בידך לגלות את הסיבה להרגשה מיוחדת זו.

* * *

השבוע כולו, ואולי אף השבועיים הבאים, יעמדו בצילה של התרגשות שתעבור עליך בעקבות החלטה מסויימת. אם מקבל ההחלטה הוא אתה, אין ספק שהיא קשורה בעניינים שבלב. אם אחד הוא המחליט, תהיה התרגשותך צמודה לאינטרסים חשובים של אדם קרוב. כך או כך, לא תכלא רגשותיך, גלה אותם לאנשים הקרובים לך ותזכה למנת עידוד גדולה. אך אם תמנע מלגלות רגשותיך תתפס לדכאון.

בסוף שבוע זה אתה עשוי להיווכח שחלים בהדרגה שינויים רבי משמעות בהשקפותיך על החיים בכלל ועל ייעודך בחיים בפרט. זו תחילת מחזור אסטרולוגי קצר, שבו אתה עשוי לגלות בעצמך כשרונות שמעולם לא חשדת בקיומם. תן לדחפים הפנימיים לסחוף אותך בשטף זה, וזה יגרום לך להצלחה בלתי משוערת.

* * *

נסיעה קצרה ושיגרתית לכאורה, בעניינים הנוגעים לעבודתך או לבעייה משפחתית כלשהי, עשויה לזמן לך פגישה מרגשת ומעניינת עד מאוד. אם אתה רווק, אתה עשוי לפגוש השבוע, לגמרי במיקרה, את אשתך לעתיד. עם זאת, אל תתפתה לחריץ שהותך במקום, מכיוון שרק הפתעה עלולה לקסום לך.

* * *

הזהר מאוד מלהכנס השבוע להתחייבויות כספיות. אל תיכנס לעיסקות חדשות בלי לבדוק אותן היטב. עם זאת, הזמן מתאים לעריכת תכניות כספיות לטווח ארוך יותר. סמוך על עצתו ותבונתו של ידיד, בעיקר אם נולד במחצית הראשונה של חודש אפריל. אתה עשוי לשמוע על סיפוק רב מאירוע חברתי בקרוב.

יוקרתך עלולה לעמוד השבוע בסכנה, בגלל כשלון אישי שמקורו באי־הבנה. השתדל להיות סובלני יותר כלפי אחרים, ונמנע מהטחת עלבונות גם אם אתה משוכנע שנעשה לך עוול. בעיקר רסן את רגשותיך בבית, וגלה נכונות לסלוח לקרובי משפחתך על משגים קטנים. עצבנות רק תגרום לנזקים.

* * *

גילוי ידידות ורצון טוב כלפי מכרים חדשים, גם אם הכרת אותם רק בימים אלה, עשויים להשתלם במרוצת הזמן. אל תסרב לארח מכרים חדשים, גם אם יביאו איתם ידיד משלהם שאינו מוכר לך, ושאינו מוצא חן בעיניך בעיה משפחתית אינסטינקטיבית ורגישה מאד, עשויה לבוא על פתרונה המוצלח. בת דלי — לבשי לבן.

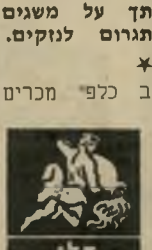

* * *

מריבה עם ידיד ותיק בגלל בעיה כספית, עלולה לגרום לך השבוע מתח נפשי עצום. מצד אחד לא יתן לך מצפונך לזנוח ידיד בצרה, אך כנגד זאת לא תהיה מסוגל מבחינה נפשית לסייע לו כדרוש. כל החלטה שתקבל ביחס לדילמה זו תיתן לך הרגשה כי אתה מפסיד משהו — צאי יותר לטיולים.

חשוב. בת דגים

מכתבים

בין העופות הטמאים

בעיקבות הריב שבין יצחק רבין לשימעון פרס.

גילויו התוקפניים של ח"כ יצחק רבין על ח"כ שימעון פרס, כמי שחתר תחתיו בעת כהונתם בממשלה, הביא אותי לעיין במקורות. בעמ' 582, במילונו העברי המרוכז של אבן־שושן, יש תשובה לשאלה מי הוא פרס. וזה דבר המילון:

פרס — עוף דורס גדול ממישפחת הבזים. דומה לנשר במקורו הארוך ובציפורניו הקצרות והקהות, ולעיט — בראשו העוטה נוצה. צבע גבו וראשו — חום שחור.

מתחת לחרטום „זקן" של זיפים קשים. מזונו — יונקים קטנים. הפרס מקנן בראשי הרים בנגב הרחוק ובסיני. נזכר במיקרא בין העופות הטמאים.

עד כאן לשון המילון.

אברהם שרון, עין־השופט

פארנויה מתחסדת

מי מפחד ממדינה פלסטינית לצידה של ישראל — שיקום!

קונספציה ביטחונית אחת (ואולי עדיף לומר: דמיונית) של מנהם בגין מצאה אחיזה איתנה בדעת הקהל בארץ, זו המדברת על המדינה הפלסטינית בתור

קורא סיבוי
צירוף ארצישראלי מובהק

בסיס סובייטי, שמטרתו התפשטות אימפריאליסטית של הגוש המזרחי על גרורותיו.

קונספציה זו פורטת היטב על הנימות הפראנוידיות־המתחסדות (צירוף ארצישראלי אלי מובהק!) של עם ישראל והשתרשה עמוק בתודעה הלאומית. בוויכוחים הפוליטיים היא נשלפת תדיר כקלף מכריע נגד מימוש זכויותיו של העם הפלסטיני.

אנשי השמאל והקידמה רואים בקונספציה זו, ובצדק, הבל שאין להתייחס אליו ברצינות, בחינת עוד תרגיל־הטעיה דמאגוגי של בגין, למען חלומו הישן: ארץ־ישראל השלמה.

הבה נגייס לרגע קט את ההגיון הפוליטי הקר, ונגסה לנתח תופעה משוערת זו ששמה „בסיס סובייטי" לצידה של מדינת־ישראל. מדובר כאן על מדינה פלסטינית, בהנהגת אש"פ, אשר נטייתה האסטרטגית במישור הבינלאומי תהיה פרו־סובייטית מובהקת. תחזית זו רחוקה מאד מהמציאות הפוליטית של אש"פ, אבל נניח כי אכן כך הוא הדבר. אז מה? היכן כאן האיום על ישראל? הרי ידוע לכל, שהרוסים, בהיותם במצריים, יעצו לסאדאת שלא לצאת למילחמה, להמשיך בתהליך הימושו ושיכלולו של הצבא ולהשתמש, בבוא העת, בעוצמתו זו למען משא־ומתן מדיני עם ישראל. בשעה שסאדאת תיכנן את מילחמתו, ב־1972, השתדלו הרוסים למען מיפגש עם גולדה מאיר בטאשקאנט.

זאת ועוד: ללא־הרף, השכם והערב מכריזה ברית־המועצות על הכרתה הבלתי־מסוייגת בגבולות 1967 של המדינה ואף מוכנה היא לערוב, כמעצמת־על, בנפרד או בצוותא עם ארצות־הברית, לשלמותה וריבונותה של ישראל בגבולות אלה.

נשאלת השאלה: היכן, אם כן, האיום במדינה פלסטינית פרו־סובייטית? התשובה היא אחת ויחידה ובלתי־משתמעת: אין ולא יהיה איום כזה על מדינת־ישראל בעתיד. נכון הדבר: מדינה זו תתנגד נמרצות לניצולם המחפיר של פועלים פלסטינים בתחומי הקו הירוק, בשכר ירוד וללא תנאים סוציאליים נאותים, ותאבק למען זכויותיהם הצודקות. היא לא תאפשר התעשרות מהירה של בעלי־הון ישראלים מכוח עבודה זול ורבלתי מגן. מדינה זו אף תתנגד ותרים קול־מחאה בעולם, כל אימת שממשלת ישראל תעשה מעשה עוול של נישול אזרחיה הערביים, פלסטינים או בדואים או דרוזים, בגליל, במשולש, על הכרמל או בנגב. אך על כך תזכה היא רק בברכתם של כוחות הצדק בארץ, אשר יראו בה בת־ברית נגד שילטון המבוסס על אי־צדק גיזעני.

יצחק סובוי, תל־אביב

● ● ●

שנה טובה

קוראים קוראים ומברכים.

שנה טובה, שנת שלום.

מיכאל נתן, המבורג, גרמניה

● ● ●

גברא רבא בממשלה

על אימרות השפר של שר הדתות, אהרון אבו־חצירא.

אם יש שר אחד בממשלה שלא שומעים ולא רואים אותו, הרי זה שר הדתות, אהרון אבו־חצירא. לפעמים עולה בדעתי לפרסם מודעה בעיתון, כדי לשאול מי מכיר ומי יודע לאן נעלם האיש. מעולם לא מדווחים בעיתונים מה אמר או מה לא־אמר בישיבות הממשלה, ואפילו אין מציינים אם השתתף בהן אם לאו. רק אחת לשנה, כשצצה מחלוקת בענייני חלוקה של כספי בני־ישיבות, נזכרים שהוא חי.

והנה דיפדפתי בגיליון ראש־השנה שלכם, והגעתי, בשעה טובה, למדור „הפסקים של תשל"ט", וראו נא: הפלא ופלא, הנה בחורנו חי. כימעט מחצית ה„חוכמות", אימרות־השפר, פניני־הלשון, הלצות, החידודים וגם הגידופים והקילוסין המתפרסמים במדור זה מיוחסים לגברא רבא זה. הכיצד? והלוא הוא אינו פוצה פה ומצפצף. איך זה ייתכן כי אמר כל כך הרבה בשנה אחת, ורק אתם יודעים על כך דבר. שמא יש לכם מכשירי האזנה ר"ל בחדר השינה שלו ואתם שומעים אותו דובר מתוך שינה, כי בהיותו ער אין הוא מסוגל לומר אפילו אפס קצה ממה שאתם מייחסים לו.

נראה לי כי בכל פעם שמזדמנת לכם חוכמה שאין אתם יודעים למי לייחס אותה, אתם מדביקים אותה לאבו־חצירא זה, שכוחו לא עומד לו אפילו להכחיש את מה שאתם דוחפים לפיו החתום. אילו יכול היה להגות רק חלק קטן מזעיר ממה שאתם גורסים כי יצא מפיו בשנה האחת

השר אבו־חצירא
אינו פוצה פה ומצפצף

(המשך בעמוד 8)

פינג'ן

תענוג הקפה הטורקי החדש של עלית

קפה פינג'ן הוא משהו
מיוחד במינו...
הוא מיועד למי שבאמת
יודע מהו קפה טורקי!
תערובת פולי הקפה מורכבת
במיוחד לטעמך והיא
קלויה וטחונה בדיוק כפי שצריך
ובנוסף לכל אלה — האריזה
היפה והסגורה הרמטית
השומרת על טריות
וניחוח הקפה (אח, איזה ריח)
קנו פינג'ן
תענוג הקפה החדש של "עלית"
ותאמרו:

טוב לי עם קפה עלית

פרסום וימר יעקבסון

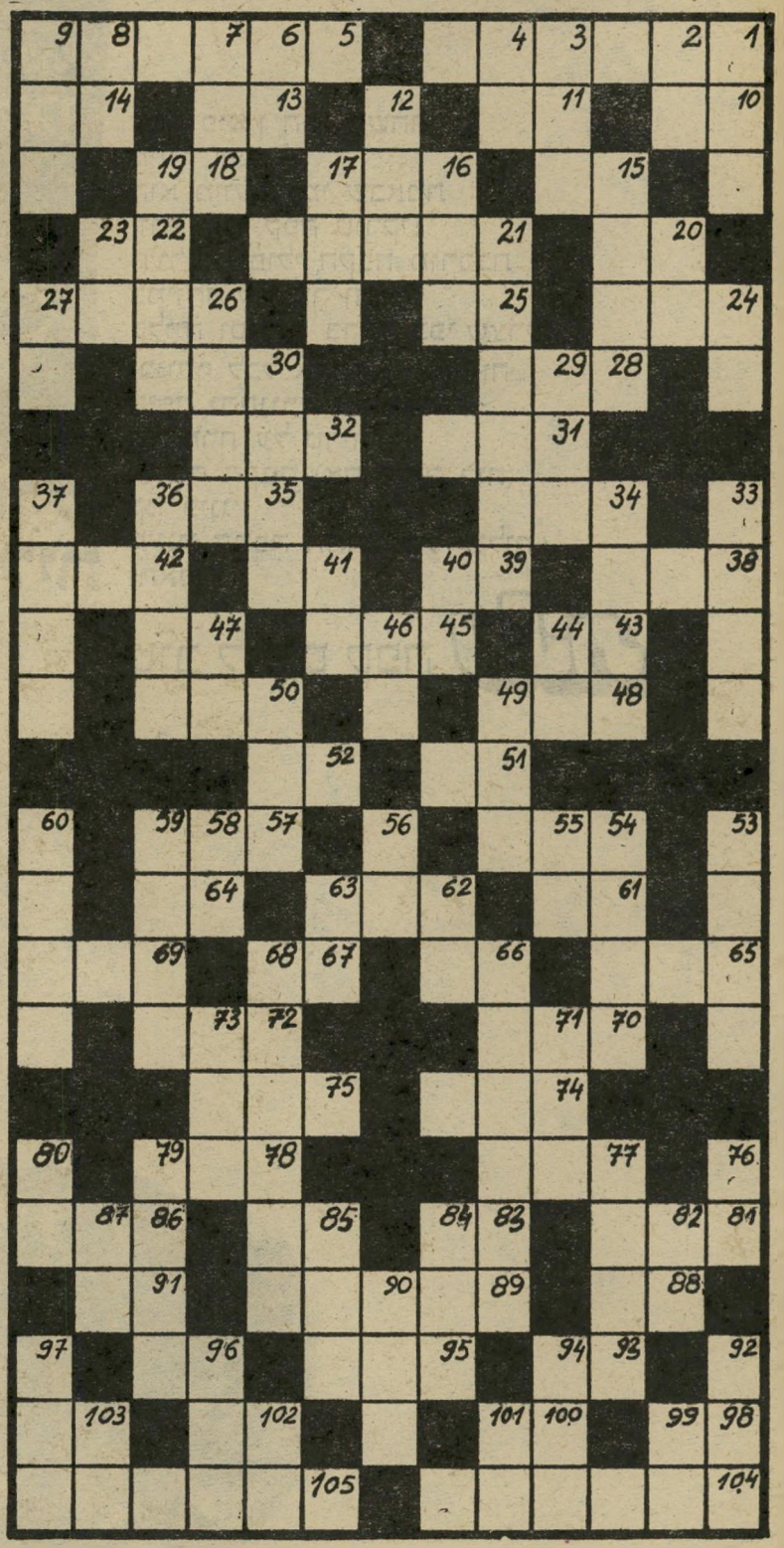

מאוזן:

1) חל בה שינוי; 5) עיסת־שקדים; 10) נישא; 11) פרפר־לילה; 13) מטבע ישראלי (ר"ת); 14) חימה; 15) תחמושת קדומה; 16) מלאך; 18) עשוי־מלחצה; 20) בור לאצירת מי־גשמים; 21) משמשת להעלאת אנשים ומשאות; 22) מבלה את הלילה; 24) מן המזלות; 25) אדון (הפוך); 26) עליצות; 28) מפירקי הגוף; 30) נוכח; 31) פרי גינה ועץ; 32) חוזק; 34) עסק בנטיעות; 35) דו; 38) ספר; 39) גיבעה קטנה; 41) קליפת העינב; 42) פרח־נוי; 43) מצבת־זיכרון; 45) מל־בוש; 47) מן השבטים; 48) הריגה בכוונה־תחילה; 50) יחידה בכרם; 51) מילת־שאלה לזיהוי; 52) מילת־ברירה; 54) ב־מקום ההוא; 57) גרניט; 61) בילבד; 62) צמח; 64) כלי־קיבול גדול; 65) אסורים; 66) שן המפתח; 67) מבני נוח; 69) כף־האשפה; 70) בוץ; 72) משמש לכיסוי הגג; 74) לוז; 75) ציר הדלת; 77) אבי המדע המידיוני (ש"מ); 78) מלחין צרפתי; 81) תפקיד צבאי; 83) מטבע יפאני; 85) גם אותה כבש יהושע; 86) מורכבת מחוברים המחוברים בחוטים; 88) חדר באונייה; 89) שיעור השימושיות; 91) מן הגפיים; 93) מציאות; 95) נתיב־מים קטן; 96) בגד־שרד; 98) בוא הלום! 100) ראש־אגף (ר"ת); 192) עליך לדעת! 103) שופט; 104) אסירי־מילחמה; 105) שזהותו אינה ידועה.

מאונך:

1) אל ההר! 2) כינוי; 3) מין מסמר; 4) אפס כוחו; 6) רוצה לומר (ר"ת); 7) מידבר באסיה; 8) אות בא"ב העיברי; 9) שמן־האדמה; 12) גוי; 15) מסביר־פנים; 16) חומר הפקק; 17) החיה הגדולה ביותר; 19) תרף; 20) מזל; 21) סחורה; 23) נזכר־לעיל (ר"ת); 24) שביב; 26) מלחין צרפתי; 27) בת־קול; 29) רעדה; 30) בארמן; 33) נאמר; 34) פריך; 36) קיבוץ בגליל העליון; 37) מריבה; 40) משאבת הגוף; 41) רשע; 44) עולז; 46) תנועת־מים בים; 47) עלה בספר; 49) חרסה; 50) חתיחה גדולה; 53) צורת־יישוב חקלאית; 54) אבר־תנועה; 55) ריקבון; 56) נצח; 58) מרגיש; 59) רחב־ממדים; 60) תשלום עבור הכלה; 62) אבר־תנועה; 63) רטוב במיקצת; 66) תאוות־נית; 68) אבן־חן; 71) משמעות; 73) עבודה; 76) לאן? 77) ללא־עוררין; 79) כלי־דם בגוף; 80) נמל־תעופה (ר"ת); 82) בה דורפים את העגבים; 84) פנוראמה; 85) כבד־לשון; 87) בלוטת־הנקה; 90) רבים כאלה בעץ; 92) נתקל ב־; 94) מן האמהות; 96) מס־ערך־מוסף (ר"ת); 97) גוף ראשון יחיד; 99) שים עצמך על כיסא! 101) קידומת שמשמעה שלילה; 102) אביון; 103) מתנודד (הפוך).

מכתבים

(המשך מעמוד 6)

רונה, היה צריך לבחור בו מיד לראש־הממשלה. ודי לחכימא.

ראובן אנטמן, ירושלים

● ● ●

עלבון לא הוגן

על הכינוי „פודל" — שהודבק למזכיר־הממשלה.

ראשי שר־החקלאות להעליב את סגן ראש־הממשלה ככל העולה על רוחו. סוף סוף ייגאל ידין הוא בכיר בדרגה הצבאית מאריק שרון וגם שר בכיר ממנו בממשלה. יש להניח שהוא יכול להחזיר לשרון כגמולו. אבל לפגוע במזכיר־הממשלה, אריה נאור, ולכנותו בשם „פודל" זה לא הוגן. שכן נאור אינו יכול להשיב לאריק שרון ולכנותו בשמות־גנאי.

אשר ביטון, אשדוד

...למראה הופעותיו של מזכיר הממשלה אריה נאור בטלוויזיה, אני משוכנע,

מזכיר ממשלה נאור
פודל או בולדוג?

כי שר־החקלאות טעה באבחנתו כשכינה אותו „פודל". בטלוויזיה נראה הפודל כאילו יש לו אופי של בולדוג.

משה גדוז, תל־אביב

● ● ●

לחם ושעשועים

תל־אביבי החושש להזדהות בשמו המלא, מותח ביקורת על ראש העיר.

סלחו לי על בורותי, אך איני יודע מיהו אביה מולידה של האימרה: תנו להמונים לחם ושעשועים. אולם את חסידה של אימרה זו מכיר אני גם מכיר. כוונתי למר שלמה להט, המכונה צ'יצ' — ראש עיריית תל־אביב.

מאז היבחרו, הפכה תל־אביב למיסעדה אחת גדולה, הכוללת סטקיות, פיצריות, מיסעדות סיניות וגרוזניות, שלא לדבר על מכת הגלידות. באשר לשעשועים, לי דעתי ראוי מר להט לפרס הקרנבלים. כוונתי לכל אותם קונצרטים המוניים (אשר כך נשמעים), התעמלות המונית, הרקדות, מוסיקפה, מיבצע „שבתרבות", וכו'.

שעשועים אלה ואחרים עולים מיליוני לירות. זאת כאשר הגרעון בתקציב העיריה הינו בן מאות מיליוני לירות, ואסיפקת המים מתבצעת בעיר זו מכוח צו של בית־מישפט.

ד. ב., תל־אביב

● ● ●

סעד רבנו

הצעה מהפכנית בתחומי הסעד והרווחה במדינת־ישראל.

בשנות השלושים והארבעים (ואולי גם כיום) היה נהוג בצרפת, שהכמרים של כל איזור היו גם האחראים על ענייני סעד ורווחה ופעלו גם כעובדים סוציאליים, ממשלתיים או עירוניים. חלק ממשכורתם שולם על־ידי הממשלה.

האם סידור כזה, שהוא הגיוני מכל הבחינות, ובוודאי גם אנושי, לא היה חוסך למדינה הוצאות רבות, עבור משכורות לעובדים סוציאליים החסרים כל כך? אני סבור שהקאדים אצל המוסלמים, הרבנים אצל היהודים והכמרים אצל הנוצרים יכולים למלא את החסר ולחסוך לממשלה הוצאות רבות.

אני בעצמי חילוני, אך אני יודע שהכמרים בצרפת טיפלו באוכלוסיה היהודית על כל בעיותיה הסוציאליות ללא הפליה, ואין אני פוחד מהפליה בין דתיים לחילוניים על־ידי רבנינו.

ה. רלף הילינגר, מהנדס, תל־אביב

● ● ●

הון שחור

על קהילת השחורים בארצות־הברית ועל הפלסטינים.

הגורם לקשר המאקברי המוזר, שבין הכושים לפלסטינים הוא, כנראה, כסף שחור, ששולם כשוחד לאנדרו יאנג, או שמא רוצים הכושים להודות לערבים, על כי הביאום כעבדים מאפריקה המפגרת לארצות־הברית.

אליעזר צוקר, ניו־יורק

● ● ●

הראש הראוי

על החופשה שבילה הח"כ לש־עבר שמואל רכטמן בביתו אשר ברחובות.

ממש רציתי לפרוץ בבכי כשקראתי את כתבתכם על שמואל רכטמן האומלל

ח"כ לשעבר רכטמן
פרחים למועל

ועל סיבלו בבית־הכלא (העולם הזה 2195). העובדה כי תושבי עירו, רחובות, הציפו את ביתו בזרי פרחים לכבוד החג, מראה שכל עיר זוכה לראש שהיא ראויה לו.

טובה בן־עמי, נתניה

● ● ●

לך חדש!

איך לפתור את שאלת מתן העודף לנוסעים באוטובוסים של התחבורה הציבורית.

בטלוויזיה, בתוכנית עלי כותרת, עורר נציגי הקואופרטיבים לתחבורה את השאלה, כדי להוכיח שמתן עודף במטבעות קטנים גורם לביזבוז של זמן וכסף. מיליוני נוסעים בארצות־הברית התרגלו כבר מזמן, להכין במדוייק את דמי

(המשך בעמוד 13)

International Quality
ברודווי-שווה באיכותה
לסיגריות
המפורסמות ביותר בעולם
סופר קינג סייז
תערובת אמריקאית
BROADWAY
100
American Blend
SUPER KING SIZE FILTER
CIGARETTES BROADWAY 100
ROLLS
ROYCE

נרדף מתוך נימוקים טובים

בשנות גלותו מהרייך השלישי ניהל ברטולט ברכט את מאבקו החריף, העקבי והנועז ב„שירי־גלות" וב־אמצעי־המחשה ויזואליים, תוך הוקעת השקר הגדול וחשיפת הסכנה הנוראה שארבה למולדתו.

לשירו „גרמניה 1933" הקדים ברכט שורותיים:

יעסקו האחרים בבושתם שלהם
אני אעסוק בזו שלי...

■ ■ ■

הוי גרמניה! אם חיוורת
איך יושבת את מקוללת
בין אומות
בין המוכתמות ביותר
את מזדקרת

בביתך שלך
צווחים בשאגות אימים — שקרים הרבה
אך את האמת
משתיקים
האם זה כך?

בנוסף לשירה קיבץ ברטולד ברכט, בעיצומה של מיל־חמת־העולם השניה, צילומי־מילחמה שנתלשו משבועונים

בביתך שלך צווחים בשאגות אימים – שקרים הרבה. אך את האמת משתיקים

מצויירים שנפלו לידיו. הוא הוציאם כאסופה, וצרף „מרובעים" לכל דף מצולם.

באחד הדפים מופיע תצלום של אשה הנוברת בין הריסות ביתה. הוסיף ברכט את אחד ממרובעיו:

אל תוסיפי לחפש אשה: לא תמצאי אותם
אך גם את מר־הגורל, אשה, אל תאשימי
לכוחות האפלים, אשה, המכלים בך
להם יש שם, כתובת וזהות...

■ ■ ■

ותשאלו: מלאכת ציטוט ותירגום זו על שום מה? לשם תזכורת!

רב־אלוף רפאל איתן חנן שני רוצחים, אשר על פי החוק חייבים היו לגזור עליהם מאסר־עולם כפול חמש! רק בגלות ניתן היה לפרסם את סיפור המעשה... מזכיר לכם משהו?

במולדתו של ברכט הטילו צנזורה, ובפי כל גרמני שגורה היתה לאחר־מעשה התשובה החוזרת: „לא ידענו!"

האס־אס הוציא כרוז עם תצלומו של ברכט, מבוקש על מעשה בגידה.

וברכט שיגר מן הגלות שיר, שהוכתר בשם „נרדף מתוך נימוקים טובים".

גודלתי כבנם
של אנשים אמידים
הורי קשרו לצווארי צווארון־קטיפה,
וחינכו אותי בהרגליהם של אדונים
למדוני את תורת נותני־הפקודות
אך משבגרתי ונשאתי עיני סביב
שוב לא נראו לי בני־מעמדי
לא מתן פקודות ולא קבלת שרותים
נטשתי את מעמדי!
כך
הם גידלו בוגד
אשר למדוהו מלאכתם
ושתפוהו בסוד שקריהם
והוא הסגיר אותם לאויב
כך
הדלפתי את סודותיהם
בתוך עמי אני יושב ומסביר
כיצד הם משקרים
מבשר להם מראש את מהלכיהם
שכן
מצוי אני ברזי תוכניותיהם
את הלטינית העילגת של כמרים מתחסדים
מתרגם אני מילה במילה לשפה פשוטה ומובנת

ברטולד ברכט*

כך נחשפת המירמה הגדולה
הסרתי את מאזני־הצדק שהיו קבועים בשער בית־המישפט
והצגתים ככלי־ריק אותו מילאו במישקולות מזוייפים
הם לא פסקו מלאיים עלי
נטלו את שהרווחתי בזיעת־אפי
ומשלא היטבתי את דרכי

* ליטוגרפיה מעשה ידי הצייר־פסל גרשון קניספל.

גרשון קניספל

החלו פותחים עלי במצוד
אך בביתי נותרו אך ורק שרידי כתובים
אשר גילו את מזימותיהם הנאלחות
הם הדפיסו כרוז נושא פרס עבור ראשי
נרדף על־ידי אנשי־השררה
ואלו חסרי־כל, בהציעם לי מחסה, אמרו:
שמענו שאתה נרדף, אך מנימוקים טובים

■ ■ ■

הרייך השלישי התמוטט כבניין קלפים, אך ה„בוגד" הציל בסופו של דבר את תדמיתה של „גרמניה האחרת" וההקבלה על־שום מה?

לא חבורת השוטים הלאומנים, המאיימת בראשו הערוף של גמל מצחין על אורי אבנרי, הביאו אותי לטרוח ולתרגם את כל אלה;

לא גימלאי יחידה 101 שהצטרפו למסע הקו־קלוקס־קלאן, לעשות שפטים בתובעם להעמיד את אורי אבנרי בפני בית־דין על „עוונו הנורא";

יש המקלים בתופעות אלה, ויש הרואים בהם סימפטום לבאות.

אך כשיושבי־ראש אירגוני סטודנטים מירושלים ומתל־אביב מזדנבים להילולה זו, תוך מתן גיבוי מופגן ל־רמטכ"ל, קורא אני למתן גיבוי חד־משמעי לאורי אבנרי.

לכינונה של ישראל־אחרת, העשוייה לבלום התפש־טותה של תנועה לאומנית, שתוצאותיה מהלכות אימים בזכרונותינו.

ואת המובאות של ברכט טרחתי להקדים בקריאת־תגר, המיטיבה לעורר נשכחות. ויפה שעה אחת קודם.

גרשון קניספל, חיפה

איש ושמו נץ

החלת החוק וביצועו בישראל, כמו בכל מדינה ה־שומרת לעצמו את התואר של מדינת־חוק, מציבה ב־פניה כמה אלמנטים עיקריים לשמירת קיומו של החוק על־ידי הרשויות הציבוריות, והם: (1) השיוויון בפני החוק, (2) אכיפת החוק וביצועו, (3) הפומביות של החוק. קיים אינטרס ציבורי ממדרגה ראשונה, שאכן אלמנטים אלו יקויימו ויכובדו, אם מדובר באכיפת פסק־דין זה או אחר. המתקת עונשו של הקצין מהליטאני ממחישה את חומרת מצבה העגום של מערכת המישפט, בד בבד עם אי־תקינותו של המימשל.

ח"כ אורי אבנרי עומד על דרישתו, לאכיפת עקרון שילטון החוק, ולפיטורי הרמטכ"ל. לכן רגזו עליו דרגי המימשל הבכירים וחלק נכבד מהעיתונות וכלי־התיק־שורת. הח"כ ביצע את אשר מתחייב מתפקידו הציבורי, ואילו דרגי המימשל הבכירים העדיפו להתחפר ולהשתמש באמתלות ממינים שונים.

■ ■ ■

אספקט שני בעקרון שילטון החוק הוא ביצוע גזר־דינה של המערכת השיפוטית במיקרה של הקצין ש־עונשו הומתק ובמיקרה של איש הג"א, ישראל לדרמן, שהורשע בגין רצח צעיר ערבי.

את דרכו האלימה התחיל ישראל לדרמן, שכינה את עצמו „ישראל נץ", בהסתה נגד הסטודנטים ה־ערביים באוניברסיטה העברית בירושלים, מעל דפי „פי האתון", עיתון אגודת הסטודנטים, הנשלטת על־ידי גוף ימני קיצוני הנקרא קסט"ל.

בכתבה הנושאת את הכותרת „מיהו הסטודנט ה־ערבי" (18.3.78) אפשר למצוא את תמצית הגיגיו ב־מישפט הבא: „סבורני שהערבים בארץ הזאת מהווים פצצת זמן, וצריך לסלקם בהקדם האפשרי." בסיכום דבריו הוא מגיע למסקנה אסטרטגית בדבר גבולותיה של ארץ־ישראל, והוא קובע כי ישראל כוללת גם את

אנו עומדים בפיתחו של עידן חדש – עידן התפוררות הערכים, הנורמות והמוסר בישראל

הליטאני, הבשן והגילעד. אלה הם הגבולות ההיסטו־ריים. מעבר לגילעד, מזרחה, יבואו על סיפוקם ערביי הארץ המגדירים את עצמם כפלסטינים.

ובכן, ישראל לדרמן (נץ) אינו סתם תימהוני, שצרור נפלט מרובהו, אלא אדם שקול, שתפיסה אידיאולוגית ומחשבה־תחילה מנחים ומדריכים אותו. המתקת עונשו מ־20 שנות מאסר ל־3 שנות מאסר, ומתן הקלות ו־חופשות, רק מצביעים על הזדהות רעיונית עם מעשיו, שהובילה להמתקת עונשו על־ידי הגורמים המוסמכים, במיקרה זה הרמטכ"ל.

אי־השתלטותן של הרשויות המוסמכות על הגורמים הקיצוניים מובילה לכך שחוגים אלה מתחילים לקחת את החוק לידיהם. משמע: מצב של אנרכיה. היטיב להגדיר זאת מעל דפי „הארץ" הפרופ' אחוד שפרינצק (30.6.79): „אלג'יריזציה של החברה הישראלית". אלה שסובלים מאלג'יריזציה זו הם הערבים הפלסטינים. הערבי שהלך לתומו ליד הטרמפיאדה הסמוכה למוזיאון רוקפלר, הוא הוא הקורבן.

■ ■ ■

דברים מסוג זה סותרים את הטענות וחסיפורים בנוסח „שיח לוחמים", בדבר טוהר הנשק ואמינותו המוסרית של צה"ל. הם יוצרים רושם שלילי חמור של זילזול בחיי־אדם ואי־אכפתיות, במייוחד אם מדובר בערבים.

ישנן דוגמאות רבות, המחזקות תמונת־מצב זו. כמו יריות באוויר, שגורמות למותם של ערבים בחלחול או בשכם, או יריות של מתנחלים, אשר „כל רצונם הוא לחיות בשכנות טובה עם הערבים", כדבריהם. דוגמאות נוספות: התפרעות תושבי קרית־ארבע בבתי ערבים בחברון, עקירת נדרות על אדמות הערבים החברונים, התפרעות אברכים בהר־הבית, התנכלות להמון ערבי, שבאה לידי ביטוי ביריות אל עבר צעירים מביר־זית, ודוגמאות כאלה אינן חסרות, לדאבוני.

ולסיכום: נתונים עובדתיים אלה מעידים על עתיד לא־ורוד של המערכת השיפוטית בחברה הישראלית. יתכן שאנו עומדים בפיתחו של עידן חדש — עידן התפוררות הערכים, הנורמות והמוסר בישראל.

חאלד חליפה, כפר עבלין

זה יקר
וזה מגיע לי.
מיידנפורם.

מבצע מתנות ליום ההולדת של ״מיידנפורם״:
במלאות שנה לשיווק ״מיידנפורם״ בישראל –
אנו מעניקים 100 מערכות לבני ״מיידנפורם״
בחודשים אוקטובר–נובמבר ללקוחותינו
הנאמנות. פרטים בחנויות המפורטות מטה.

״מיידנפורם״ אוהבת את גופך ומחניפה לו.
לבחירתך אריגים רכים ומלטפים – משי,
סאטן, בטיסט, מלמלה, כותנה ועוד. . .
אופנת ״מיידנפורם״ מיובאת במיוחד עבורך
מארה״ב, בגזרות אקסקלוסיביות, המתאימות
לכל מידה.

מיידנפורם Maidenform®

תל־אביב: המשביר לצרכן – אלנבי, ודיזנגוף סנטר. פאם פאטאל – ה' באייר 4 (ככר המדינה) בוטיק ז'נט – דיזנגוף 204. מכון קדמי – פרשימן 30
לילי – ריינס 20. ג'סי – דיזנגוף 126. שיק - אבן גבירול 11. אורל – יהודה המכבי 67. מלכה – פסג' דיזנגוף 101. לי־לה־לו – רב אשי, נוה־אביבים. קו
חן – אבן גבירול 54. פנת הגברת – אבן גבירול 152. **פתח־תקוה**: אורית – רוטשילד 79. בוטיק ציפי – חובבי ציון. טלי – מוהליבר 12. בוטיק הסתרים
– קציר 3. **בת־ים**: רוזלין – רוטשילד 30. **חולון**: לאשה – סוקולוב 90. יונה – שנקר 51 פנת שפרינצק. **רמת־גן/גבעתיים**: חנה – ביאליק 19.
בוטיק ארמון – הרואה 3. לאה – הרואה 24. רימונה – שינקין 2. עטרה – כצנלסון 148. **בני ברק**: אביבית – רבי עקיבא 124. בלה – הרב קוק אברהם
6. **ירושלים**: המשביר לצרכן – קינג ג'ורג'. אביבית – בן יהודה 17. טיב לי – פארן, רמת אשכול. **רמת השרון**: לי־לה – סוקולב 70. ביקיני – סוקולב
45. אינטים – כפר שמריהו. **נתניה**: נשית – שמואל הנציב 16. ציפורה – סמילנסקי 3. **חיפה**: המשביר לצרכן – הרצל. לולה – שד' הנשיא 129.
שלוה – הרצל 36. קיטי – בלפור 2. **הצפון**: שונית – קרן היסוד 37, ק. מוצקין. אופנת עכו העתיקה – סלאח א־דין, עכו. דואט – הרצל 36, ככר הדקל
נהריה. מרטה – הגעתון 20, נהריה. חמד – מ"מ שיכון ופיתוח, נצרת עילית. תצוגת גבריאל – רח'קזנובה, נצרת. **ראשל"צ**: יונג – רוטשילד 18.
דזירה – הרצל 75. **רחובות**: בת חוה – הרצל 192.

הפצה: ט.א.ד.י. שד' רוטשילד 20 תל-אביב טל. 656872

אברהם גינדי

מעניק מתנות בלא הגרלה בשווי

5,000,000 ל"י

מבחר מוצרים מעולים לדירתך החדשה:
מחיר אחד שלם של מתנות לפי בחירתך:

קנה עכשיו דירה מפוארת וקבל בחינם אוצר שלם של מתנות

אברהם גינדי מציע לך דירות פאר במחירי פרסום ללא הצמדה ובתנאים נוחים:

	בראשון־לציון	בפתח־תקוה	ברמת־השרון
צורת התשלום			
בעת ההרשמה	10,000 ל"י במקום 50,000	10,000 ל"י במקום 50,000	10,000 ל"י במקום 50,000
בחתימת החוזה	450,000 במקום 550,000	650,000 במקום 1,700,000	1,000,000 במקום 1,500,000
משכנתא	600,000 במקום 400,000	600,000 במקום 400,000	600,000 במקום 400,000

היתרה בתשלומים נוחים.

הזדרז! מספר הדירות מוגבל.
הכנס עוד היום למשרדי המכירות של
אברהם גינדי. גם לך יהיה אוצר של מתנות.

לרגל המבצע יהיו פתוחים משרדינו בראשון־
לציון ובפתח־תקוה במוצאי שבת החל מהשעה 19.30.

בנוסף אתה יכול לזכות ב- 1,000,000 ל"י

שיוגרלו בין 300 הקונים הראשונים

ההגרלה תערך בנוכחות נציגי המכון למסחר הוגן, מודיעין אזרחי ורואה־חשבון החברה.

אברהם גינדי בונה דירות שאנשים אוהבים

משרדי מכירות: ראשון־לציון – רח' הרצל 62 (ליד התחנה המרכזית) חניה פרטית למבקרים במשרד. פתח־תקוה – רח' חיים עוזר 28 (מול העיריה) רמת־השרון – רח' סוקולוב 84.

מכתבים

(המשך מעמוד 8)

הנסיעה במטבעות, שאותם משלשלים, בכניסה לאוטובוס, לתוך משפך שקוף, המצוי ליד הנהג. הנהג רק משגיח שה־סכום יתאים למחיר הנסיעה, ולוחץ על ידית והמטבעות משתלשלים לתוך מיכל סגור, הנמצא בתחתית. המיכל מוחלף ומורק במישרד, בתום העבודה.

כך חוסכים זמן וכסף. אין צורך להד־פיס כרטיסים, והנהג משוחרר מן הנטל של רכישת כרטיסים וניהול חשבונות. אין צורך במבקר, שדוחף ונדחף באוטו־בוס גדוש, ואין צורך גם בכרטיסן. נחוץ רק לעשות מחקר סטטיסטי — כמה נוס־עים למרחקים קצרים במחירים הזולים — ולקבוע סכום אחיד. במציאות שלנו, שבה משתנים מחירי הנסיעות חדשות לבקרים, זהו פיתרון פשוט ויעיל.

במצב הקיים מתרחשות סצנות כדוגמת זו:

הנוסע מושיט לכרטיסן שטר של 5 לי־רות, שהוא, כידוע, דומה לשטר של 500 לירות. הכרטיסן מתבלבל ונותן עודף של 497.50 לירות. הנוסע נוטל את הכסף ו־מתיישב. כעבור כמה שניות מפנה הכר־טיסן את ראשו ושואל: כמה כסף נתת לי?

הנוסע: חמש לירות.

הכרטיסן (ברוגז): וכמה עודף קיבלת?

הנוסע (בתמימות): ארבע מאות תש־עים ושבע וחצי לירות.

הכרטיסן: ולמה לקחת?

הנוסע: לך תדע! כל פעם משנים את מחירי הנסיעות בתחבורה הציבורית...

זאבי שלובסקי, תל־אביב

● ● ●

באוזני עופרים

עצה ידידותית לאבי עופרים, מפי מעריץ־לשעבר, לרגל שובו ארצה („העולם הזה" 2192).

אם אתה רוצה לשקם את מעמדך ול־חדש את הקאריירה שלך בישראל — הצנע לכת. במילים אחרות: אל תהיה שוויצר!

יעקב (המכונה „יאקי") **ירר**, חיפה

● ● ●

הקילקולים בממשלה - כתיקנם

ראש־הממשלה התריע על „קיל־קולים" בעבודת הממשלה אך —

השרים ממשיכים לנהוג כתמול שלשום. הדוגמה האחרונה: שיחתו של שר־החוץ, משה דיין, עם הרופא מעזה, הידוע כאוהד אש"ף, ללא ידיעתו של בגין. כמו כן הסתייג שר־החוץ מהפגזות צה"ל בדרום־לבנון, למרות שאלה בוצעו בהתאם למדי־ניות הרשמית של ממשלת־ישראל.

נראה, לכן, שאת ה„קילקולים" האלה אפשר לתקן רק על־ידי החלפת כל ה„גוף", כולל ה„ראש".

דן יהב, תל־אביב

● ● ●

טעות לעולם צודקת

וטרגייט במהדורה ישראלית!

בהארץ מה־17 בספטמבר 1979 התפרס־מו דבריו של דב בן־מאיר, מזכיר מועצת פועלי תל־אביב.

פרס", אלא כנס של אנשים ש־באו להציל מה שניתן להציל.

מזכיר מועצת פועלי־ת"א־יפו דב בן־מאיר שסיכם את הכנס אמר, כי „התכנסנו בגלל סיבה אחת: להחזיר למפלגה את יכו־לתה לקבל הקלטות ולבצען. באנו להבהיר כי ההחלטות של מוסדות המפלגה הן המחייבות".

„הארץ", 17 בספטמבר

והם מדברים בעד עצמם.

רוני בן־דוב, תל־אביב

● דברי בן־מאיר בהארץ — ראה גלו־פה.

השבוע במאה ה־20

מה אירע במאה ה־20 בשבוע שבין ה־3 באוקטובר עד ה־9 באוקטובר? במדור זה סוקר „העולם הזה" במה מן המאורעות שאירעו ב־78 השנים הקודמות בשבוע שבו מופיע הגליון.

1903

4.10 — אוסישקין הגיע מארץ־ישראל לאודסה, נבחר לראש הוועד האודיסאי והתייצב נגד תוכנית אוגנדה של הרצל.

5.10 — באלט־אויסזה שבאוסטריה לוקה בנימין־זאב הרצל בהתקף־הלב ה־ראשון שלו.

1908

5.10 — בולגריה מכריזה על עצמאותה ופרדינגד הראשון מכריז על עצמו כצאר.

1909

9.10 — נפתלי הרץ אימבר, מחבר התיקווה, נפטר בגיל 53.

גיבורת ניני אהרונסון
9.10.1917

1914

6.10 — תחילת עזרת יהודי ארצות־הברית ליישוב בארץ. אוניית־המילחמה נורט קרוליינה מביאה לארץ מיצרכים.

1917

9.10 — שרה אהרונסון, בת זיכרון־יעקוב, מראשי ניל"י, התאבדה אחרי ש־נאסרה ועונתה על־ידי התורכים.

1918

6.10 — ביירות נכבשה על־ידי הצרפ־תים.

8.10 — בנשף־בראשית, בבימויו של וכטנגוב, נוסד תיאטרון הבימה במוסקווה.

1919

3.10 — נוסדה דגניה ב'.

1927

6.10 — בניו־יורק נערכת הקרנת ה־בכורה של הסרט המדבר הראשון, זמר הג'אז, בכיכובו של אל ג'ולסון (שמו הקו־דם: יואלסון).

1938

3.10 — מאורעות בטבריה. כנופיה ערבית פרצה לשכונת קרית־שמואל ורצ־חה 15 יהודים.

6.10 — בעיקבות אולטימטום גרמני מתפטר ד"ר אדוארד בנש מנשיאות צ'כוסלובקיה ויוצא למערב, כדי להמשיך משם את המאבק למען חירות ארצו.

1939

5.10 — היטלר ניכנס במסע ניצחון לוורשה הכבושה. למחרת הודיע, כי הוא ניגש לפתור את „הבעיה היהודית בפו־לין."

8.10 — גרמניה מספחת את פולין.

1940

4.10 — פגישת היטלר ומוסוליני ב־מעבר־ברנר בטירול.

9.10 — החומה השלישית של ירוש־לים, חומת אגריפס, נחשפה בשלמותה.

1942

7.10 — בעיקבות דרישת הגרמנים להחלת החוקים נגד היהודים בדנמרק הכבושה, מבקר מלך דנמרק, כריסטיאן ה־10, בבית־הכנסת של קופנהגן ומכריז: „כולנו נענוד טלאי צהוב. כולכם דנים, כולכם בני עמי."

1943

5.10 — יחזקאל סחרוב, שומר ראשו של חיים וייצמן, נידון ל־7 שנות מאסר בעוון החזקת שני כדורי־רובה ללא רשות.

1944

7.10 — נסיון בריחה ראשון ממחנה אושוויץ.

8.10 — ראש המיפקדה הארצית של ההגנה, משה סנה, מורה למנחם בגין להפסיק את פעולות האצ"ל נגד הבריטים.

1946

4.10 — הנשיא טרומן מכריז על תמיכתו בהלוקת ארץ־ישראל.

6.10 — במוצאי־יום־הכיפורים עולות בחשאי 11 נקודות ישוב על הקרקע ב־חסות ההגנה: אודים, בארי, גלאון, חצ־רים, כפר־דרום, נירים, נבטים, מישמר הנגב, קדמה, שובל ותקומה.

מהפכן גווארה
9.10.1967

1948

7.10 — הרמטכ"ל, רב־אלוף דורי, משגר בפקודת שר־הביטחון דויד בן־גוריון פקודה למטה הפלמ"ח להתפרק.

1949

4.10 — הממשלה החליטה על איחודן של תל־אביב ויפו.

1950

3.10 — דויד בן־גוריון ביטל את מישרד האספקה והקיצוב, בראשות דוב יוסף.

1951

7.10 — דויד בן־גוריון מציג את ממשלתו השלישית, שבה חמישה שרים שהם פנים חדשות: לוי אשכול, יוסף בורג, בן־ציון דינור, דויד פינקס ופרץ נפתלי.

1952

3.10 — בריטניה מבצעת את הניסוי האטומי הראשון שלה והופכת למעצמה האטומית השלישית בעולם.

1953

6.10 — משה סמילנסקי, חקלאי וסופר, נפטר בגיל 79.

1956

6.10 — ממשלת קאהיר מגלה קיומו של הסכם חשאי צרפתי־ישראלי לפעולה נגד מצריים.

1957

4.10 — ברית־המועצות משגרת את הלוויין הראשון לחלל — ספוטניק 1.

5.10 — סגן־נשיא יוגוסלביה לשעבר, מילובאן דז'ילאס, נידון ל־7 שנות מאסר בעוון הוקעת הקומוניזם בסיפרו המעמד החדש.

1958

8.10 — ישראל רכשה באנגליה את שתי הצוללות הראשונות שלה, תנין ו־רהב.

1959

4.10 — צידו הנסתר של הירח צולם לראשונה על־ידי החללית הרוסית לוניק 3.

8.10 — הטנור האיטלקי־אמריקאי ה־מפורסם מריו לנצה נפטר בגיל 38.

1961

3.10 — הרב יחיא אלשייך מישראל הוכתר כחתן התנ"ך העולמי.

1962

9.10 — אוגנדה הכריזה על עצמאותה.

1963

4.10 — ממשלת פראג מטהרת את מרדכי אורן.

1965

8.10 — ניכשל המשא־ומתן לעצמאות רודזיה, בין וילסון לאיאן סמית. ממשלת סמית מאיימת בהכרזה חד־צדדית על עצמאות.

1967

8.10 — בעיקבות גילוייה של פצצה בקולנוע ציון בירושלים, נערכה במקום הופעת אמנים ספונטנית. הוחלט להציב שוטרים במקומות בידור.

קלמנט אטלי, ראש ממשלת בריטניה לשעבר וממנהיגי הלייבור, נפטר בגיל 84.

9.10 — ארנסטו צ'ה גווארה נהרג ב־התנגשות בין אנשי גרילה לבין כוחות הממשלה בבוליביה.

הסופר היהודי־צרפתי אנדרה מירואה (שמו הקודם אמיל הרצוג) נפטר בגיל 82.

1969

6.10 — מישפטו של מייקל דינס, ה־מואשם בהצתת מיסגד אל־אקצה, נפתח בבניני האומה בירושלים.

1973

6.10 — פרצה מילחמת יום־הכיפורים. הצבא המיצרי צלח את תעלת סוויס. הצ־בא הסורי כבש את מוצב החרמון. החל גיוס המילואים של צה"ל.

8.10 — נכשלה מיתקפת־נגד ישרא־לית בסיני. פיקוד הצפון עבר למיתקפה נגדית. המצרים ממשיכים להעביר כוחות בתעלה.

9.10 — קרבות קשים בגולן. מטוסי חיל־האוויר תוקפים את דמשק. כל מעוזי התעלה, מילבד המזח ובודפשט, שעל שפת הים־התיכון, נכבשים על־ידי המיצ־רים או מפונים על־ידי צה"ל.

1975

4.10 — גי מולה, ראש ממשלת צרפת לשעבר ומנהיג סוציאליסטי, נפטר בגיל 70.

1977

3.10 — השריפה הגדולה ביותר ב־תולדות המדינה פרצה בבית־החרושת קרגל בלוד.

1978

5.10 — פרס נובל לספרות הוענק ל־סופר היהודי־אמריקאי יצחק בשביס־זינגר.

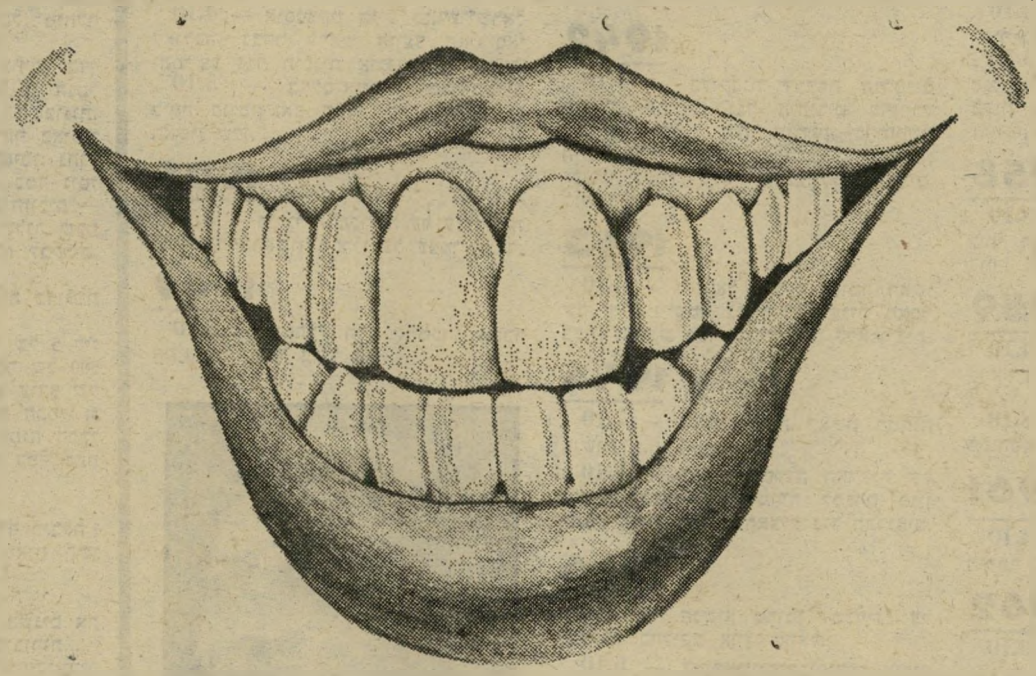

איך אפשר לחייך כשמחירי הרכב עולים כל יום

זו בהחלט בעיה שקשה לפתור אותה.
ב"אשראית רכב" פותרים בעיות שכאלה.
אנו מעמידים לרשותך מגוון של תוכניות למימון רכישת רכב על פי יכולתך ובתנאים נוחים.

ב"אשראית רכב" תקבל הלוואה לרכישת כל סוג של רכב בגובה הסכום החסר לך ותוכל להשלים את מחיר המכונית שבחרת.

ב"אשראית רכב" אתה משלם בהתאם ליכולתך בתשלומים שווים כך שהמעמסה עליך תתחלק באופן שווה.

אנו גם דואגים לכל התהליך הקשור ברכישת הרכב. צוות עובדי "אשראית רכב" יתקשרו עם היבואן, ידאגו לשחרור המכונית מהמכס, לבדיקתה ולציודה בכל האביזרים הדרושים לך.

ב"אשראית רכב" יתרון כפול לאנשי עסקים ולמפעלים.

אם אתה בעל מפעל או איש עסקים כדאי לך להשתמש בשירותינו. אתה משתמש בכסף שלנו במקום בשלך ומשתחרר מהצורך המעיק להקצות כספים ומשאבים של עסקך לצורך רכישת רכב חדש. ההוצאות על מימון הרכב מוכרות על ידי שלטונות המס ואנו נדריך אותך בהתאם ונעניק לך יעוץ פיננסי מלא.

עכשו אתה יכול שוב לחייך. יש פתרון לרכישת רכב חדש למרות עלית המחירים המסחררת — פנה למשרדי "אשראית רכב" ותיווכח.

אשראית רכב
חברה מבטיחה למימון רכב
רחוב קרליבך 9 טל. 287371 288347

הנדון:

הכוב הקדוש

קומבים יצא לגלות את הדרך ל־הגדו, ותחת זאת גילה את אמריקה. מיכל בת־אדם יצאה בסיסמה רגשים לח־שוף את החסים בין שתי נשים, וחשכה תופעה הרבה יותר חשובה:

האונס הדתי של הקולנוע.

החלטת הצנזורה לקטוע קטעים מתוך הסרט, מפני ש־יש בהם, כביכול, כדי לפ־גוע ברגשות של חלק מן הציבור (קרי: המיעוט הדתי) היפנתה את תשומת־הלב מחדש לאותה חבורת פנסיונרים וקשישים, דתיים ו„מסורתיים", בטלנים ומלחכי־פינ־כה. הקרוייה המועצה לביקורת סרטים ומחזות.

העניין מעורר שאלה ההורגת בהרבה מתחום הסרט של בת־אדם, ואף מתחומי היצירה הקולנועית. היא נוגעת ליסודות חיינו הלאומיים בארץ.

האם יכולים דתיים וחילוניים לחיות ביחד?

זוהי שאלה מסוכנת, שאלה מקוממת. אך אין טעם להתחמק ממנה. היא מהריכה והולכת.

■ ■ ■

הכה ונתחיל להשיב עליה באולם הקולנוע.

במאית ישראלית צעירה יצרה סרט. לכל הדיעות — סרט־איכות. בפסטיבל הקול־נוע ההשוב ביותר בעולם זכה הסרט בשב־חים מפי מיטב המבקרים.

בסרט יש סצנה מינית. בעיני, זוהי סצינה עדינה, המעניקה לצופה חוויה ר־גשית.

כך אני מרגיש.

אני ישראלי חילוני, בן המאה ה־20, שחונך במסורת הומאניסטית, והדוגל ב־מושגי המיסר של הדור הזה.

אני מודה שיהודי דתי, השואב את הש־ראתו ממעמד הר־סיני, שחונך על ספרי־קודש עתיקים, החי במאה ה־10 או ה־2 לפני הספירה, יכול להגיב על סצנה זו בצורה לגמרי אחרת.

הסצנה מתארת יחסים אינטימיים בין שלושה — שתי נשים וגבר. בעיני יהודי דתי, הרי זה פיגול. זימה. חטא. הרע בעיני ה'.

אני רוצה לראות את הסצנה הזאת. היהודי הדתי אינו רוצה לראות אותה.

מה עושים?

■ ■ ■

שובת הצנזורה, שהתמנתה על־ידי שר־הפנים־המישטרה־האוטונומיה־ובתי־הסוהר, שהוא גם מנהיג הגדולה שב־מיפלגות הדתיות, היא פשוטה בתכלית.

הציבור הדתי אינו רוצה לראות זאת; זה פוגע ברגשות שלו; אם כן, אף אחד לא יראה זאת.

הצנזורה היהודית אינה אינקוויזיצ־ה קאתולית. אין היא מעלה את כל בת־אדם על המוקד כמכשפה. אין היא גוס־רת את הסרט כולו. הצנזורה היא ליבר־לית. היא רק החליטה לקצץ כמה תמונות וכמה קולות. (למה הדבר דומה? למי שאינו פוגע בכל גופו של פלוני, אלא אך חותך ממנו שריר קטן הקרוי לב.)

ניתן לנמק קיצוץ זה באחת משתי דר־כים.

אפשרות אחת: הצנזורה רוצה להגן על כולנו מפני המוסר בן־זמ־ננו, המקובל עלינו, ולכפות עלינו מושגי־מוסר שהם זרים ולזרא לנו.

אם כן זוהי עריצות רוחנית, שאינה נו־פלת מזו של המיפלגה, הקומוניסטית ב־ברית־המועצות או בסין.

מישטר של עריצות — יש להפילו. אין פיתרון אחר. אסור להתפשר עימו, וגם אין בכך תועלת.

אפשרות שניה: הצנזורה רוצה להגן רק על חלק מן הציבור, המי־עוט הדתי, מפני זיהום חילוני, „מתירני".

אם זוהי המטרה, יש למצוא לכך פית־רונות אחרים.

■ ■ ■

לשכעי הארץ מיסעדות כשרות וי־בלתי־כשרות. כל שומר־מיצוות בארץ יודע היכן מותר לו לאכול, היכן אסור.

יש רבנות, המתקיימת על חשבון הצי־בור החילוני, והמעניקה למיסעדות המת־אימות תעודות של כשרות. שם יאכלו היהודים הדתיים. אני ושכמותי, שחוקי הכשרות מעניינים אותנו רק כקוריוז מעני־יין מן העבר הפגני, נאכל בכל מיסעדה שנרצה.

מי יכן שאיני מתכוון רק למתרחש ב־אולם הקולנוע. הדבר נוגע לכל שיט־איני מתנגד להקמת מוסד דתי, אשר יראה מראש את הסרטים העומדים להיות מוקרנים, ואשר יסווג אותם למען הצי־בור הדתי. אם הוא רוצה להמליץ על סרט, שראוי לו לציבור הדתי לראותו, יטביע עליו חותמת של כ' (כשר). או ד' (דתי), או ז' (זבולון).

מי שחרד לנפשו, ירך לסרטים אלה. מי שלא איכפת לו, יתעלם מן הסימון.

■ ■ ■

מן הדתיים עצמם השיבו על כך בשלילה, כאשר הכריחו את דויד בן־גוריון, עם קום המדינה, לקיים זרם חינוכי נפרד, „ממ־לכתי־דתי", עבור ילדיהם — שלא לדבר כלל על הזרם העצמאי של אגודת־ישראל.

חלק מן הציבור הדתי נוטה להתבודד בשכונות משלו, לקיים שם סידרי־תחבורה משלו, לשלוח את ילדיו למוסדות משלו, להועיד לבנותיו מסלול־חיים משלו, הר־חק מצה"ל.

אפשר להסכים לעיקרון זה, בי־תנאי אחד: שעם הקמת המוס־דות המקבילים לציבור הדתי, תחוי סד לחזטין הכפייה הדתית בכל שאר המוסדות.

יסתגרו־נא בשבת בשכונות שלהם, אך אל ימנעו מאיתנו לנסוע בשבת באוטו־בוס לשפת־הים. יקיימו־נא את זרם־החינוך שלהם, אך יחדלו מלכפות השקפות חשו־כות על הזרם הכללי. יתחתנו־נא כדת משה וישראל, ויניחו לנו להינשא בדרך הנראית לנו. יראו־נא בבתי־קולנוע מש־להם סרטים שכל שחקניהם ישמרו על טוהר המישפחה וכללי הנידה, ויניחו לנו לראות סרטים המתאימים לנורמות שלנו.

זוהי הדרך האחת: ההפרדה.

■ ■ ■

הדרך השניה היא הדרך של ההיים־בצוותא, תוך הסכמה לכללים.

אילו כללים? פשוט מאד: הכל־לים המקובלים בכל דמוקרטיה. הרוב קובע, אך המיעוט נהנה מכל הזכויות המגיעות לו.

תהיה תחבורה ציבורית בשבת, והבבי־שים יהיו פתוחים בשבת, אך ישתדלו כמי־דת־האפשר לעקוף ריכוזים דתיים מוב־הקים, כמחווה של רצון טוב, מתוך כיבוד הרגשות, נימנע מרצון מלנסוע ביום־הכי־פורים.

יבוטלו כל זרמי־החינוך, ויהיה זרם אחד, שבו יינתנו שיעורים מסויימים ב־שתי מהדורות, חילונית ודתית, כמו שב־תי־הספר בארצות נוצריות באירופה מקיי־מים שיעורי־דת בו־זמנית לקאתולים לחוד

(המשך בעמוד 16)

במאית מיכל בת־אדם שר־הפנים בורג

מדוע לא תיפתר כך גם בעיית הקולנוע?

יהונה בכך עיר בתי־קולנוע מיוחדים לדתיים. אלה יבקשו למ־שוך את הציבור הדתי, ויצינו רק סרטים שהרבנות הראשית תנפיק להם תעודות של כשרות רוחנית. בלי פיגול. בלי זימה. הכל על טה־רת הכשרות למהדרין.

איני יודע מדוע אני צריך לממן את הרבנות הזאת, שאיני רוצה להזדקק לש־רותיה. אך למען דרכי־שלום, אני מוכן לכך.

אני אלך לבתי־הקולנוע אשר יציגו את הסרטים המתאימים למושגים שלי (ושל כל העולם התרבותי בימינו), והציבור ה־דתי ילך לבתי־הקולנוע שלו בלי חשש, בידעו שהוא וילדיו ונכדיו יכולים לבלות שם מבלי להינזק, חס ושלום.

ישלום על ישראל.

■ ■ ■

דרך החילוניות היא שיטה של סי־מונים.

בהנויות מונחות זו בצד זו סחורות כש־רות ובלתי־כשרות, יין־נסך ויין יהודי טוב, שימורים מרומגיה ושימורים מעפולה. הלקוח מסתכל, בוחן ובוחר. מי שרוצה במוצרים כשרים, ימצא שם מוצרים כש־רים. מי שחושק ב„טריפה", ימצאנה.

חי־חיינו — לאולם־החתונות ולתהליך ה־גירושין, לבית־הספר ולאוטובוס־של־שבת.

פמו בקולנוע, יש בכך השטחים האלה שתי שיטות אפשריות של דו־קיום בכבוד: שיטת ההפרדה ושיטת החיים־בצוותא, על פי כלי־לים קבועים מראש.

שיטת־ההפרדה אינה זרה ל־הדות. הדת היהודית הערימה — במתכוון ובמחשבה תחילה — אלף ואחת מחיצות, המונעות חיים משותפים של יהודים ו„גויים". אין היהודי יכול לסעוד על שולחנו של „גוי". אין הוא יכול לשאת לאשה את בתו של ה„גוי". לפחות יום אחד בשבוע, אין הוא יכול לבלות עימו. וכן הלאה וכן הלאה.

יש תיאוריה האומרת שמל־כתחילה נועדו רוב רובן של המצו־ות והאיסורים של הדת היהודית מתוך כוונה יחידה לכפות הפרדה זו, על פי הנבואה של ביליעם בן־בעור: „עם לבדד ישכון, ובגויים לא יתחשב."

והנה קם בארץ גוי ישראלי, שאינו דבק במיצוות הדת היהודית. המוסר שלו הוא המוסר האוניברסאלי של ההומאניזם. או־רח־חייו הוא מודרני. אין הוא סומך על עלוקות וכוסות־רוח, אלא על פניצילין ו־קרני רנטגן.

האם הגוי הזה — רוב רובה של האומה הישראלית — יכול לקיים מיסגרות משותפות עם המיעוט הדתי שבו, הגוי הקדוש?

אל ימנעו מאיתנו לנסוע בשבת באוטו־בוס לשפת־הים. יקיימו־נא את זרם־החינוך שלהם, אך יחדלו מלכפות השקפות חשו־כות על הזרם הכללי. יתחתנו־נא כדת משה וישראל, ויניחו לנו להינשא בדרך הנראית לנו. יראו־נא בבתי־קולנוע מש־להם סרטים שכל שחקניהם ישמרו על טוהר המישפחה וכללי הנידה, ויניחו לנו לראות סרטים המתאימים לנורמות שלנו.

זוהי הדרך האחת: ההפרדה.

■ ■ ■

דרך השניה היא הדרך של ההיים־בצוותא, תוך הסכמה לכללים.

אילו כללים? פשוט מאד: הכל־לים המקובלים בכל דמוקרטיה. הרוב קובע, אך המיעוט נהנה מכל הזכויות המגיעות לו.

תהיה תחבורה ציבורית בשבת, והבבי־שים יהיו פתוחים בשבת, אך ישתדלו כמי־דת־האפשר לעקוף ריכוזים דתיים מוב־הקים, כמחווה של רצון טוב, מתוך כיבוד הרגשות, נימנע מרצון מלנסוע ביום־הכי־פורים.

יבוטלו כל זרמי־החינוך, ויהיה זרם אחד, שבו יינתנו שיעורים מסויימים ב־שתי מהדורות, חילונית ודתית, כמו שב־תי־הספר בארצות נוצריות באירופה מקיי־מים שיעורי־דת בו־זמנית לקאתולים לחוד

(המשך בעמוד 16)

(המשך מעמוד 15)

ולפרוטסטנטים לחוד. נשרת כולנו (כולנו!) באותו צבא וניתן לחיילים חילוניים אוכל חם בשבת, אך נעמיד לרשות הדתיים מזון חילופי. נלך כולנו לאותם בתי־הקולנוע, אך נבטיח כי יסומנו במייוחד סרטים שאינם כשרים לדתיים.

■ ■ ■

ה מימסד הדתי („דתי" במרכאות, שהרי זהו מימסד חילוני במהותו, על פי אירגונו וזירת פעילותו, המתיימר ליי־צג ערכים דתיים) אינו מוכן לבחירה כזאת.

הוא רוצה בכך — גם בעולם הזה וגם בעולם הבא. לקחת מאי־תנו תקציבים שמנים, כדי לקיים מיגזר דתי נפרד, שבו הוא שולט ב־100%, ולכפות את רצונו ותכניו גם על המיגזר החילוני. קח את זה, וגם מזה אל תניח ידך.

והרוב החילוני, כעדר־כבשים ממושמע ואדיש, סובל ושותק.

בפי הדתיים שני נימוקים שיש להת־מודד עימם, מפני שהם משמשים אליבי לכפייה הגסה.

יש תירוץ האומר: לנו, הדתיים, זה חשוב. לכם זה לא חשוב. אז מה איכפת לכם?

הדתיים חייבים לשבות בשבת. החילו־ניים אינם חייבים לנסוע בשבת. אז ש־ישבתו גם הם.

לחיילים דתיים אסור לאכול אוכל חם בשבת. החיילים החילוניים אינם חייבים לאכול אוכל חם בשבת. הם לא ימותו אם יאכלו גם הם ארוחה קרה. אז שיאכלו אותה.

הדתיים זקוקים לטכס־נשואין דתי. ל־חילוניים לא איכפת איך יתחתנו. אז מה איכפת להם להינשא אצל רב?

זוהי טענת־שקר מפתה, שהוח־דרה לציבור על־ידי חזרה אינסו־פית עליה, עד שהיא נתקבלה על־דעת רבים כנכונה. היא גם משמ־שת אליבי נוח לרוב העצין והאדיש, שאין לו חשק להילחם על זכותו לחיות ככניי־חורין בארצו.

אך מה שנאמר כאן הוא כלל אנטי־דמוקרטי מוחלט. לפי הכלל הזה, מותר לכל כך מיעוט לכפות את רצונו על הכלל. שהרי כל מיעוט הוא קצת יותר, אינטנ־סיווי יותר, מאשר הרוב. תמיד איכפת לו יותר.

מכאן עד לרודנות גזוייה של „קומץ נבחר" הדרך קצרה מאד, כדרך אל הגיהינום.

■ ■ ■

ה נימוק השני שבפי הדתיים הוא מלאכת־מחשבת של שטיפת־מוח. מדי־הים להיווכח עד כמה הוא מצליח לשתק את הרוב החילוני המדוכא.

וזה לשונו: לנו, הדתיים, יש ערכים. לכם, החילוניים, אין שום ערכים. אתם כלי ריק.

לכן מ ג י ע לנו שנשלוט בכם, שנקבע את התכנים במערכת־החינוך, שנקבע את הנורמות בבתי־הקולנוע ובמי־סעדות וב־מיזנון־הכנסת ובכבישים ובכל מקום אחר.

לנו יש אלוהים. לכם אין כלום. לכן וכו'.

הערכים שלנו החזיקו מעמד. הערכים המדומים שלכם פשטו את הרגל. לכן וכו'.

או: הבנים שלנו הם אידיאליסטים, הם מתנחלים, הם ישנים על הארץ בבית הדסה. הבנים שלכם הם סמרטוטים, פוש־עים המכורים לחשיש והשטופים בזימה. לכן וכו'.

והרוב החילוני, שבנה את הארץ

רצונו להציל את הדמוקרטיה הישראלית ולקיים חברה שפוייה, סובלנית, פתוחה ומתקדמת.

הערכים החומאניסטיים של ה־רוב החילוני הם שהקימו את היי־שוב ואת המדינה, על כל הישגי־הם, החל בקיבוץ וכלה בצה"ל, כפי שהיה בימי־הראשית. הם עולים באלף מונים על הערכים המאוב־נים, שאבד עליהם הכיח.

אין לרוב החילוני שום צורך להתנצל לפני המיעוט הדתי. בשום שטח של רוח או מוסר אין למיעוט הזה יתרון על ה־רוב. נהפוך הוא, בסוגים מסויימים של

כי מה נאמר כאן, בשפה התת־מודעת של הציור?

נאמר לילד הרך כי הילד הטוב, האמי־תי, הוא הילד החובש־כיפה. זוהי הנורמה. ואילו הוא, הילד גלוי־הראש, אינו בסדר. הוא חריג.

משמע שהילד בעל־הכיפה בא מבית טוב יותר, הוריו הם בסדר. ואילו ההורים שלו, של הילד החילוני, משהו לא בסדר אצלם. אין הם מאמינים באלוהים!

כך מתחילה שטיפת־המוח. כך מחונך רוב, הזומד מנעוריו שהוא, בעצם, המיעוט — ושהמיעוט הוא, בעצם, הרוב. שהערכים שלו אינם ערכים, ואילו הערכים של הדתיים

מצא את ההבדל. הציור הראשון מופיע בספר „ראשית קריאה" והשני בספר „אני קורא כבר". בראשון הילדים הם גלויי־ראש, בשני כולם עם כיסוי־ראש, חלקם חובשים כובעים חלקם חובשים כיפות. הפרט הפיקנטי: שני הספרים נכתבו על־ידי אותה המחברת, חווה צ'רנוב, בשותפות עם אחרים.

הזאת, שהרווה בדמו את כל שדות־הקרב שלה, העובד והיוצר והכינה מדי יום, שומע ואינו מתקומם נגד השחצנות הנוראה, הגזומה בטע־נה זו.

אין טעם בוויכוח הגיוני עליה, ובהפ־רכתה בעובדות ובמיספרים. אפשר להוכיח כי רוב הפושעים המועדים בארץ באו מבתים דתיים, וקיבלו חינוך בבתי־ספר דתיים. פשוט צריכים להעביר את נתוניהם במחשב. אפשר להוכיח כי הרמה המוסרית של בני הקיבוצים האתיאיסטיים עולה מכל בחינה הניתנת־למדידה על רמתם של בחורי־הישיבה.

אך אין טעם בכך, מפני שחד־תיים הצליחו לחפנט את הציבור החילוני בטענה זו, כשם שהנחש מצליח לחפנט את השפן הקטן, המתפתה להסתכל בעיניו.

■ ■ ■

ז והי הסכנה האמיתית. זהו הכזב הקדוש, שיש להילחם בו, אם יש ב־

פשיעה יש לדתיים בכורה מוחלטת. ב־השתמטות משרות לאומי, בהפרת חוקים והחלטות הרוב הדמוקרטי, בביזוי בית־המישפט המבצע את החוק שנקבע על־ידי הרוב — יש בידי הדתיים תואר של אליפות.

(איני בא, חלילה, להכליל הכללות פרו־עות. יש הרבה אנשים דתיים נהדרים, מו־סריים, הומאניים. די להזכיר את הפרופ־סור עקיבא ארנסט סימון או הפרופ־סור ישעיהו ליבוביץ, ואפשר להציג רשי־מה ארוכה ומפוארת. אך כל קורא יודע למה ולמי אני מתכוון.)

במיבחן העליון, כאשר נדרש החייל ה־קרבי לשמור על צלם־אנוש תחת לחץ, אין בני־הדתיים מגלים רמה מוסרית גבוהה יותר. אולי נכון ההיפך. יתר על כן — תמיד עומדים אישים חילוניים בראש ה־מוחים נגד פשעי־מילחמה, ותמיד נמצאים רבנים המצדיקים את הפושעים.

מתי אי־פעם נשמע בארץ קול הרכנים למען ענין צודק כלשהו, נגד עוול כלשהו שנעשה בארץ וכי עוזים? איתו להט, שבו לוחמים הרכנים איש ברעהו, או למען תק־ציבים ואהוזות ודירות־שרד — מתי הוקדש אי־פעם למילחמה למען העשוקים, המדוכאים, המופקרים לי־רעה?

■ ■ ■

ש ני התירוצים — האיכפתיות ה־יתרה של הדתיים ו„המיטען הערכי" הגדול שלהם מהווים את הנשק הסודי של המימסד הדתי בהסתערות על שדה־הקרב העיקרי: בית־הספר.

לאחרונה חובשים הילדים בספרי־הלימוד כיפות.

ושוב הניסוק השדוף: מה איכ־פת לכם? ילד דתי חייב לחבוש כיפה. ילד חילוני אינו חייב להיות גלוי־ראש. אם כן, מה איכפת להו־רים חילוניים שבספרי־הלימוד כל הילדים חובשים כיפות?

מה גם שהילד הדתי קיבל מהבית מיטען גדול יותר של ערכים, בעוד שהילד גלוי־הראש מגיע לכיתה כשהוא כלי ריק.

לולא היה הציבור החילוני מהופ־נט, היה זורק את הספרים האלה לפח־האשפה.

הם הערכים האנושיים, הקדושים.

■ ■ ■

ה כזב הקדוש מתחיל במושגים ה־יסודיים, הנהוגים בשפת יום־יום.

יש חלוקה בין דתיים ולא־דתיים. בין ערכים (שהם דתיים, כמובן) וחוסר־ערכים. בין יהודים „אמיתיים" (שהם דתיים) ו־יהודים חלקיים.

מי שמקבל שקרים אלה כאמת, מוכרח לקבל גם את המסקנות ה־נובעות מהן: שילטון המיעוט, עריצות המימסד הדתי.

האמת היא הפוכה:

יש ציבור הומאניסטי, דמוקרטי, שפוי — ויש שאינם הומאניסטים, אינם דמוקרטיים, ולעיתים גם אינם כל־כך שפויים.

יש ערכים הומאניסטיים, הקובעים כי האדם הוא הערך העליון — ויש ערכים דתיים, המתבססים על בשורה שניתנה (אולי) לפני 3200 שנים על־ידי מייסד־דת, חניך בית־המלוכה המצרי, לשבט פרימי־טיבי של נוודים.

יש לאומיות בריאה, העומדת על שלה אך שאינה מתעלמת גם מזכויות הזולת, המבקשת להשתית את המעשה הלאומי על כללים של מוסר — ויש לאומנות חשוכה, סתגרנית, מתנשאת, קנאית, המקדשת את עצמה ואת כל האמצעים בשם תורה מ־שמיים, נוסח חומייני והרב משה לווינגר.

■ ■ ■

ה אם אני קורא למילחמת־תרבות? **שטויות! מילחמת־התרבות נמשכה מזמן.**

אבל עד היום, זוהי מילחמה חד־צדדית. צד אחד, המיעוט הדתי, מסתער בלי הרף, בלא־ליאות, שנה־שנה ויום־יום, ואוסר על הרוב החילוני להתגונן.

המילחמה נטושה. היא קרובה להכרעה. עוד מעט, וחקרב יהיה אבוד.

הבה ונשבור את כוח־ההיפנוט. הבה ו־נשחרר את הציבור החילוני — הרוב ה־גדול של העם הזה — מן ההרגשה שהוא שפן.

הקמנו מדינה כדי לחיות בה ככניי־חורין. הבה ונתחיל להתנהג ככניי־חורין!

כיפה גם במיטה: איור למילים „חנן חלה" בדפדפת „אני קורא כבר", שיצאה השנה. חנן שוכב חולה במיטתו, כשהוא חובש כיפה.

מאת אורי אבנרי

נקמה

תנו לאלפי להלביש אתכם!

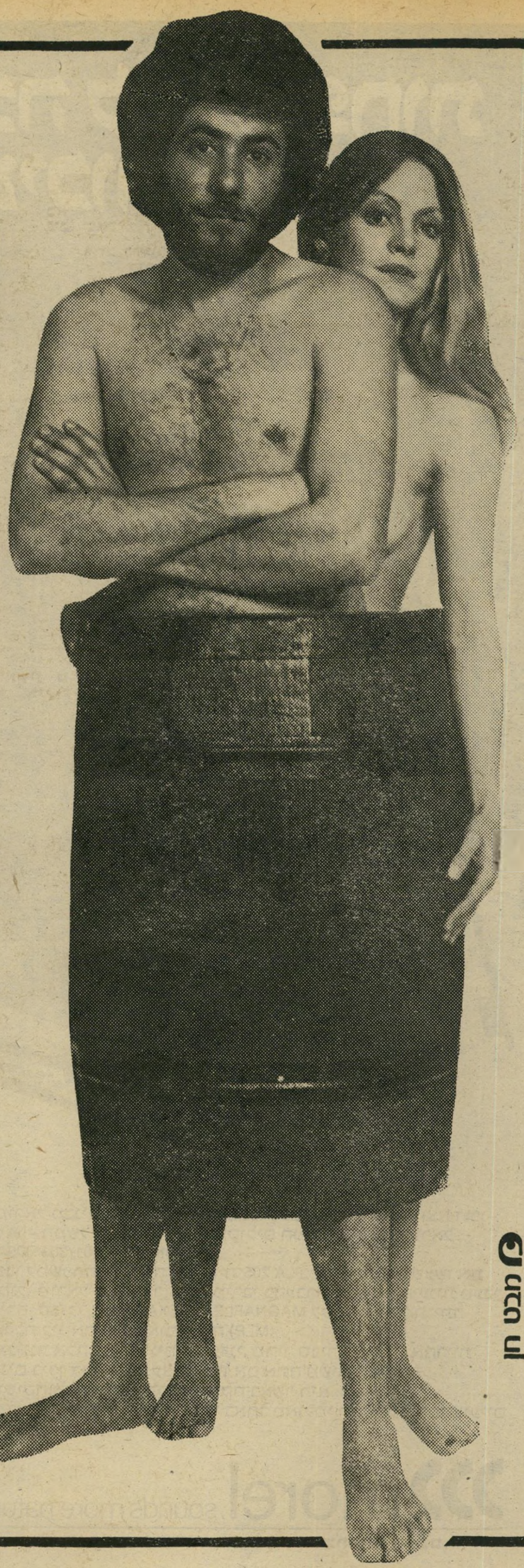

משרד:
טרומפלדור 48 תל-אביב
טל. 03-290102, 289074

מבט חן

העוצמה חשובה לנו לא פחות מהאיכות.

מוראל מכניסה אותך לעידן העוצמה עם רמקול חדיש ויוצא דופן- LA 205 – המשלים את סדרת הרמקולים המקצועיים של מוראל MLP/301/303/309/311 ואוקטב־3.

כבן למשפחה מופלאה זו ניחן ה־LA 205 בכל היתרונות שעשו את רמקולי מוראל לשם דבר: דיוק מירבי בהעברת הצליל, "היענות מעבר" מהירה, סלילי MAGNAFLEX+HEXAGONAL לספיגת עוצמת־יתר ומערכת ליניארית לתיאום פאזה (MLP).

תכונות אלה בצירוף גימור קפדני, מחיר סביר ו־3 שנות אחריות נותנים בידך רמקול רב עצמה, בין אם אתה משוגע לדיסקו, למוסיקה קלאסית או לכל מוסיקה באשר היא.

מדוע שלא תכנס לשמוע אותו באחד מאולמי ההשמעה המקצועיים עוד היום?

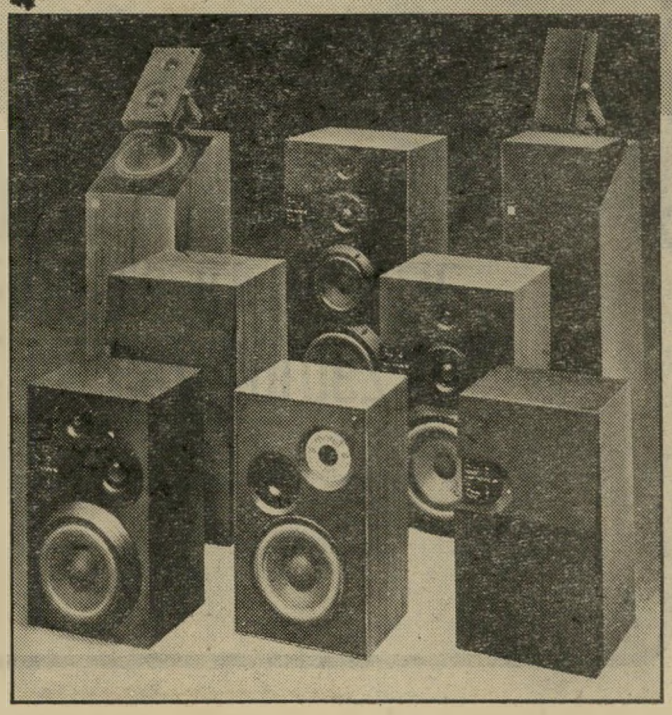

morel® sounds more natural

להשיג בחנויות הסטריאו המובחרות ובחנויות השקם.

אולי נצמיד את הלירות אשר בכיסינו למדד יוקר־המחייה - וכך „נסדר" את האינפלציה, ימח שמה וזיכרה, אחת ולתמיד?

מה מצחיק

במה נבדלים ה„צמודים" מן השכר?

אם הצמודים צמודים רק ב־80% למדד, הם למעשה צמודים ב־100%. ואילו השכר, אם הוא צמוד רק ב־70% למדד, הרי למעשה אין הוא צמוד אפילו ב־70%.

הסיבה לכך היא שאיגרות־החוב הצמודות נושאות, נוסף על ההצמדה, גם ריבית, ואילו השכר ה„צמוד" נושא מס־הכנסה.

תוספת־היוקר, שהיתה צריכה להבטיח את השכר הריאלי, נתונה למיסוי — בעוד שריווחי הצמודים משוחררים ממס.

נגיד בנק ישראל מתנגד בכל תוקף להצעה לשנות מצב זה, בטענה שבמיקרה הזה החסכונות של האנשים לא יזרמו לכיס הממשלה, ותחת איגרות־חוב צמודים ממשלתיים יקנו משהו אחר, אם יש להם כסף שאינם יודעים מה לעשות בו. ואם זה יקרה, אזי מקור מימון חשוב של תקציב הממשלה יתייבש. הדבר יפגע קשות בחיסכון הציבור — לפי נגיד הבנק — ובמיוחד לחיסכון הפונה לממשלה. והתוצאה יכולה להיות הגדלת הגרעון בתקציב.

האם הצמודים הם באמת חיסכון? האם

איגרות־חוב אינן צורה של חיסכון. אין הם אלא סוג־כסף נוסף

זהו חיסכון מבחינתו של בעל הצמודים, או חיסכון מבחינתו של המשק או של הממשלה?

הצמודים אינם חיסכון

בעל הצמודים אינו קונה אותם לשם חיסכון אלא כדי לשמור על ערך כספו. גם כשהוא מתכוון להוציא את כספו תוך זמן קצר מאד. הרי אי־אפשר לשמור אותו אפילו לפרק־זמן קצר בתוך חשבון השיקים, כי שם הוא מאבד מערכו בכל יום.

בהם בחנויות, הרי אפשר להפוך אותם תוך זמן קצר לכסף, שבו משלמים בחנויות. וגם להפך: אם אין אנחנו רוצים לקנות מיד בחנויות, הרי אנחנו יכולים להפוך את הכסף הזה — שהוא טוב בחנויות — לצמודים, תוך פרק־זמן אפסי.

הצמודים הם כסף רגיל לכל דבר, מלבד העובדה שהוא מחזיק את ערכו.

תחת מערכת־כספים (Money) ומערכת־חסכונות, כפי שזה מקובל בכל העולם, יש לנו פשוט שתי מערכות של מזומנים. האחת אינה צמודה והשניה צמודה. חסכונות יש מחוץ להן. וזה חידוש ישראלי מובהק.

בעולם מקובל לחשוב שמחזור הכספים במשק (The Money Supply) מורכב מן המזומנים בכיסינו, המכונים M1, ומן הפיקדונות של השיקים בבנק, המכונה M2. (יש גם M3, אך זה לא חשוב). אנחנו יכולים להוסיף לזה את הצמודים שבכיסינו ונקרא ל־M4 או M2 (כסף). אין שום סיבה עלי אדמות שהצמודים במשק לא ייכללו אצלנו במחזור הכספים.

מה נובע מן המצב הזה? שסכום הכסף אצלנו גדל עם האינפלציה. פשוט, ערכו הנומינלי של החלק הצמוד

תקציב־המדינה הוא השעיר־לעזאזל החדש. זוהי כיום אופנה עולמית

של מערכת־הכספים שלנו עולה כל אימת שהאינפלציה מתקדמת. לדוגמה: אם יש היום בידי הציבור כ־30 מיליארד ל"י במזומנים ובפיקדונות עו"ש ו־100 מיל־יארדים ל"י בצמודים (איני מחשבת את הצמודים שבידי קופות־הגמל) — בסך הכל 130 מיליארד ל"י — הרי עם עליית המדד ב־100% יהיו בידי הציבור 30 מיליארד ל"י במזומנים ובפקדונות ו־110 מיליארד ל"י בצמודים: סך הכל 140 מיליארד ל"י. חל גידול במחזור הכספים ב־10 מיליארד ל"י (7.7%) מבלי שהממשלה הדפיסה לירה אחת נוספת. מצב זה פרדוכסלי מאד. מקובל לחשוב שהגידול במחזור־הכספים הוא הממריץ את האינפלציה. כמקור של הגידול הזה נחשבת הממשלה, כי רק לה

את האינפלציה

מאת **אסתר אלכסנדר**

השנה תשלם הממשלה 44 מיליארד ל"י לחובות פנים - וחנפיק איגרות חדשות ב־30 מיליארד

שבכיסינו, שבו אנו מקבלים גם את המשכורת ומשלמים במכולת. ערך הכסף הזה יורד, כידוע, במהירות עם העליה באינפלציה. הסוג השני של הכסף הוא, מה שנקרא „הצמודים". זהו סוג של כסף שערכו נשמר באינפלציה.

שני סוגי הכספים ניתנים להפיכה מיידית, הראשון לשני או השני לראשון. הנזילות של הצמודים היא כימעט 100%. פירוש הדבר הוא שגם אם אין משלמים

הממשלה גובה כספים דרך מכירת צמודים חדשים, בעיקר לשם כיסוי הפרעון — קרן וריבית — של הצמודים הישנים.

השנה תשלם הממשלה ע"ח חובות פנים 44 מיליארד ל"י, וההכנסה המצופה מן ההני־פקות החדשות היא כ־30 מיליארד ל"י. איפה, אם כן, נותר כאן המשק?

מבחינתו של המשק, חיסכון זה דבר שממנו את ה־השקעות בו. לשם זה דרושים חסכונות של האנשים הפרטיים, המופקדים למשך זמן ארוך בבנקים, בניירות־ערך, בכל דבר שהוא, העובר למשק — לא בזהב או בתמונות על הקיר. העיקר, שההפקדה תהיה לזמן ארוך, ולא כמו חיסכון דרך צמודים, שאפשר לחסל אותו תוך יום ולקנות. בעדו פריז־ידר.

הצורך של המשק בחיסכון מעין זה מתאים גם לצורך של הפרט, כאשר הצורך שלו הוא באמת בחיסכון־לשמו, ולא בשמירת ערך כספו. גם הפרט רוצה לחסוך לתקופה ממושכת למטרה מוגדרת, כגון לשיכון, ללימודים, לעת זיקנה וכו'. מסוג זה של חסכונות פרטיים נוצר החיסכון האמיתי של המשק, ההולך להשקעות.

מכל הבחינות האלה הצמודים אינם חיסכון בכלל, לא מבחינתו של הפרט, לא מבחינתו של המשק, והכי פחות מבחינתה של הממשלה.

כל מיני כסף

אם כן, מה הם? הם פשוט כסף.

במדינת־ישראל יש שני סוגי כספים. הכסף הרגיל

התקציב אינו אשם

מבחינת הגדלת האינפלציה דרך הגרעון התקציבי, נאשמת ממשלתנו לשווא. הגרעון התקציבי לא גדל זה שלוש שנים. הוא עומד כל הזמן על 12 מיליארד ל"י בערך. ואם כך, הרי ביחס לתקציב הממשלה, שעלה הרבה בשנים האחרונות, הגרעון בעצם יורד.

ב־1977 הוא היה כ־9% מן התקציב, ב־1978 6% וב־1979 בסך הכל 4% מתקציב־המדינה.

(המשך בעמוד 64)

יש הזכות החוקית להדפיס כספים נוספים, ולכן הממשלה מואשמת בכל העולם בגידול האינפלציה. היא מואשמת גם אצלנו על־ידי כלכלנינו, עיתונינו ומי לא. ולדעתי שלא בצדק — לפחות במה שנוגע להוספה למחזור הכספים על־ידי הגרעון בתקציב.

כפי שהראיתי — במידה ואנחנו מחשיבים את ה־צמודים כחלק ממחזור הכספים, ואין שום סיבה שלא נעשה כן — הרי אצלנו אין שום צורך בגרעון תקציבי, ובהדפסת כסף נוסף כתוצאה מכך, כדי להגדיל את מחזור־הכספים במשק.

מחזור הכספים גדל מעצמו בעיקבות כל עליה במדד, היות שחלק ממחזור זה הוא צמוד. וכמובן, מחזור הכספים המוגדל ממריץ שוב את האינפליציה למעלה, המגדילה שוב את מחזור הכספים, המגדיל את האינפליציה, וכן הלאה.

פרק שני בסידרה המנתחת הרכב השיכבה השלטת בכל תחומי החיים במדינה ואת מקורות הכח שלה

שילטון של אשכנזים

כדי שנבין את המתרחש סביבנו עלינו לדעת מי הם האנשים המחליטים. יש לבדוק במה עוסקים המחליטנים ומה הם האינטרסים שלהם. כמה הם בכלל? מה גילם? מה מוצאם? היכן הם גרים? היכן למדו? מהי השקפת-העולם שלהם? וכיצד הופכות החלטותיהם למציאות?

הגירסה המקובלת, על-פיה מצויים המחליטנים בצמרת הדרגים הפוליטיים (או בעיקר שם) נידחתה בכתבה הקודמת („העולם הזה" 2195). גירסה זו פשוט אינה עומדת במיבחן המציאות. בפועל מתבצעת מדיניות שבתחומים חשובים היא מנוגדת לקו הרישמי של צמרת הדרגים הפוליטיים. יש צורך בהסבר אחר.

הסבר אחר אינו נוח למחליטנים. הוא עלול לחשוף אותם. אך בדרך כלל אין מקום לדאגה: האנשים שזה מיקצועם — המלומדים בפקולטות למדעי-המדינה, סוציולוגיה וכלכלה, אינם נוטים לספק את ההסבר המטריד. רובם אף אינם מנסים להתקרב לאמת. חלקם מסרב לדעת אותה. כמה מהם עסוקים בטיוחה ובטישטושה.

מאת **שלמה פרוקל**

לִפני כמה שנים. כתבו שני עיתונאים, אליהו סלפטר מהארץ ויובל אלי־צור ממעריב, ספר בשם המימסד. הספר עוסק בתולדות חייהם של האנשים בצמרת. אלה הקרויים „אליטה" או „עליית". לא היתה לספר שום יומרה מדעית, כך אומרים מחבריו. אך בתחילת הספר מצויות כמה אבחנות, שבאופן בלתי־מפתיע הן משקפות גם את ההסברים המקובלים בקהיליה המדעית בישראל עד עצם היום הזה. כדאי לבדוק מה אומרים שני העיתונאים:

„ראשית, אין האליטה מעמדית־מסורתית — בשורותיה משתלבים בני תעשיינים, מיליונרים, יתומים חניכי עליית־הנוער, צאצאי האבות המייסדים של היישוב ובני קיבוצים... מכאן שכוחם מתפיינים בכניסה לאליטה בזכות סגולות אישיות והתפקידים שהם ממלאים בחברה הישראלית.

„שנית, קיימת ניידות גבוהה למדי מן הוכלוסייה אל האליטה. בזכות עלייתו בתפקיד יכול ישראלי להצטרף אל אליטה, שעה שבחברות שמרניות או מאובנות יותר היתה זו נשארת נעולה בפניו.

„שלישית, גם בישראל, בכל חברה דמוקרטית, אין בנמצא אליטה אחת ויחידה, מגובשת והומוגנית, אלא יש כמה וכמה אליטות, שונות זו מזו בסוג ובאופי... ההצטרפות אל שורות האליטה בישראל אפשרית בדרכים שונות, שרובן הכרגיע, כאמור, הישגיות. במישפחה חשובה, ברכוש רב, ובעיקר בקשרים אישיים יש כדי לסייע רבות — אך לא די בהם. מכריע הכישרון האישי."

האבחנה הרביעית היא, שיש ניידות קלה בין האליטות השונות הללו. והמחברים מסכמים:

„החברה הישראלית היא חברה פתוחה — והצמרת הישראלית היא צמרת פתוחה למדי... האופי השיוויוני של החברה הישראלית הוא המכריע בתחום זה: רבים מכירים איש את רעהו מהתקופה הקדם־ממלכתית."

לזכותם של סלפטר ואליצור יש לומר, כי כאשר הם דנים ב„אליטה" או ב„אליטות", אין עניינם בצמרת הפוליטית בלבד. הם עוסקים גם בצמרת הצבא, בצמרת עולם העסקים, בצמרת העיתונות והקהיליה המדעית. אך האבחנות שלהם לגבי צמרות אלה משקפות את הכזבים המקובלים. החברה הישראלית, הם טוענים, היא „שיוויונית ופתוחה", וגם האליטה „פתוחה לרווחה" בפני כל בעל כישרון המספס במדרגות הקאריירה. אמנם המוצא המישפחתי, הרכוש, והקשרים האישיים עוזרים — אך גם „יתומים חניכי עליית־הנוער" יגיעו לצמרת, שכן „מכריע הכישרון האישי".

כשורות הבאות נוכיח כי האמת שונה לחלוטין.

ניתוחים סטאטיסטיים הינם עניין מייגע ולעתים אף מתיש. שורות ארוכות של מיספרים, אחוזים ושיברי־אחוזים גורמים לרתיעה כימעט אינסטינקטיבית, וגם קוראים שקדניים נוטים לדלג על הטבלות והספרות, ולהגיע למסקנות. נטייה זו מנוצלת היטב על־ידי חוקרים מלומדים ועיתונאים מסוגם של סלפטר ואליצור, המגיעים למסקנות שאין להן קשר רב למיספרים ולנתונים.

כבר אמרתי כי ארבעה מכל חמישה מחליטנים בישראל הם בני 45 ויותר, אשכנזים וותיקים בארץ. בכל זאת כדאי לעיין בנתונים הבאים, המצביעים על ממדי הגיבוש הגילי והעדתי של האנשים שבצמרת.

הנתונים הרבים ביותר מתייחסים למחליטנים בדרגים הפוליטיים — הנבחרים והממונים. לא קשה, יחסית, להצביע על זהותם, למיינם ולספרם. אלו הם חברי־הכנסת וחברי הממשלה, הפקידים הבכירים במישרדי הממשלה וחברי הוועדה המרכזת של ההסתדרות.

גיל

● **בשמונה הכנסות הראשונות שרתו את העם 374 חברי־כנסת. ארבעה מכל חמישה מבין אלה עברו את גיל ה־40 בשעה שנבחרו. יחד עם הזדקנות האוכלוסייה בארץ, מזדקנת גם הכנסת. 89% מבין חברי־הכנסת התשיעית עברו את גיל ה־40 בשעה שנבחרו. המצב בין חברי הממשלות גרוע מזה, כמובן: 77% מבין חברי הממשלות בישראל עברו את גיל ה־50 בשעה שהחלו לכהן כשרים.**

וותק

● **בישראל שולטים הוותיקים, אלה שנמצאו בארץ עוד לפני מילחמת־העולם השניה, הם ובניהם אחריהם. הנתונים הם חד־משמעיים: 24% מבין חברי שמונה הכנסות הראשונות הם ילידי הארץ (כ־5% הם ערבים), ו־60% הגיעו לארץ־ישראל לפני שנת 1939, השנה שבה פרצה מילחמת־העולם השניה. מצב דומה שורר גם בוועדה המרכזת של ההסתדרות: ארבעה מכל חמישה חברי הוועדה המרכזת הגיעו לארץ לפני מילחמת־העולם השניה, או נולדו בארץ. גרוע מזה המצב בממשלה: תישעה מכל עשרה שרים היו בארץ לפני 1940. לכאורה חל שיפור בכנסת התשיעית, כאשר הוכפל מיספרם של ילידי הארץ, והגיע ל־50% מכלל חברי־הכנסת. אך יש לזכור, כי כימעט ללא יוצא מן הכלל אלה הם בני הוותיקים, שנמצאו בארץ לפני מילחמת־העולם השניה. יחסית, לכן, אף ירד מיספרם של העולים החדשים.**

עדה

● **האשכנזים שולטים בארץ. 67% מבין חברי שמונה הכנסות**

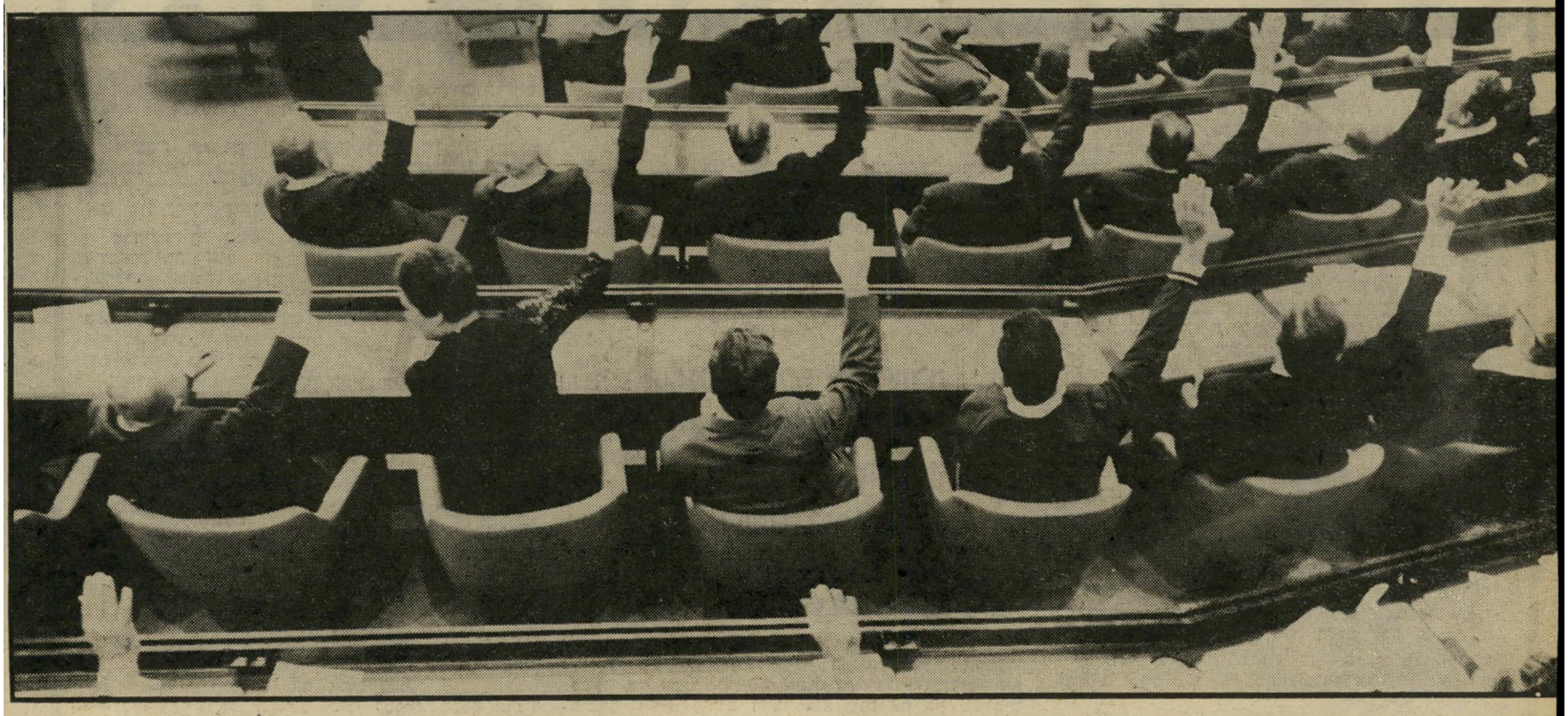

הראשונות הגיעו לארץ מאירופה, אמריקה ודרום־אפריקה. מחצית מחברי־הכנסת שנולדו בארץ היו גם הם אשכנזים. שוב: ארבעה מכל חמישה חברי שמונה הכנסות הראשונות הם אשכנזים. בכנסת התשיעית זכו יהודי המזרח לתת־ספת של אחוז וחצי. בממשלה, ברגיל, המצב גרוע יותר: 94% מבין חברי ממשלות ישראל היו אשכנזים. 85% מבין חברי הוועד הה חמרכזת, בכל שנות קיום המ־דינה, היו אשכנזים.

הבלוף הגדול

כדי להבין את המתרחש, צריך גם לבחון את התהליך. כבר ראינו כי חברי־הכנסת מזדקנים והולכים, ושחל־קם של הוותיקים ובניהם הולך וגדל. מה באשר לייצוג העדתי? כאן מגיע תורו של הבלוף הגדול.

● בכנסת הראשונה שרתו רק 9 חב־רי־כנסת ממוצא מזרחי — שבעה וחצי אחוזים. בכנסת הרביעית, ב־1959, נבחרו כבר 15 יהודים ממוצא מזרחי, ולא פחות מ־19 חברי־כנסת מיוצאי עדות המזרח — 16 אחוז כימעט, נבחרו ב־1977, במהפך הידוע. נתון זה חביב מאין כמוהו על אנשי מדע־המדינה והסוציולוגים־מטעם, האוהבים להצביע על תהליך הדרגתי של שינוי לטובה, שבו זוכים היהודים המזר־חיים לייצוג גובר והולך, הדרגתי, אמנם, אך מתמיד.

● ב־1948, כשנבחרה הכנסת הראשו־נה, היו יוצאי עדות המזרח 15% מבין היהודים בארץ, וכאמור — 7.5% מבין חברי־הכנסת. ב־1959 כבר היוו יוצאי עדות המזרח 43% מבין היהודים בישראל — אך רק 12.5% מבין חברי־הכנסת. ב־1977 היוו יהודי המזרח כימעט 50% מבין היהודים בארץ — ו־16% מבין חברי־הכנסת. היחס אינו משתפר — היחס מורע והולך!

● גרוע עוד יותר, כמובן, הוא המצב בממשלה. מתוך 88 שרים בכל ממשלות ישראל, היו עד עתה רק שישה שרים מיוצאי עדות־המזרח, ובאופן מסורתי יש שר לא־אשכנזי אחד ויחיד (בממשלת הליכוד — שניים), בלי שום התי־חשבות במיספרם הגדל של בני עדות־המזרח.

● אך תהיה זו טעות לחשוב שמוסר הייצוג הפוליטי בדרגים הגבוהים הוא בולט כל־כך לרעת בני עדות־המזרח בל־בד. יש בארץ היום כ־800 אלף אשכנזים שהגיעו לכאן אחרי 1940, הם ובניהם — והייצוג הפוליטי שלהם בדרגים הגבוהים אינו טוב יותר מזה של היהודים מעדות־המזרח. הנה, משום כך אין זה די להצ־ביע על המוצא העדתי של המחליטנים, ויש גם לומר כי הם נמנים על הוותיקים בארץ.

פקידים בכירים

אין זה סוד, שלא פעם אנו מוצאים בדרגים הממונים של הצמרת הפולי־טית פקידים שהינם חשובים לא פחות, מבחינת האחריות הנופלת עליהם והשתת־פותם בתהליך קבלת ההחלטות, מרוב חב־רי־הכנסת, ולעתים גם מכמה מחברי ה־ממשלה.

● ב־1977/8 נערך מחקר, שהקיף את 217 הפקידים הבכירים ביותר בכל מיש־רדי הממשלה. הנתונים ברורים: 93.1% הם בני יותר מ־40 שנה, וכ־70% מהם עלו לארץ לפני 1947.

● באשר למוצא העדתי, הני־תוח הסטאטיסטי מעט מסובך יו־תר: רק 4.3% מבין הפקידים ה־בכירים נולדו בארץ אסיאתית או אפריקאית, אך 34.6% מבניהם נולדו בארץ. אם נניח כי אחוז יוצ־אי עדות־המזרח בין הפקידים הב־כירים שנולדו בארץ דומה לאחוז יוצאי עדות־המזרח בין הפקידים הבכירים שנולדו בארץ דומה לי־אחוז יוצאי עדות־המזרח בין חב־רי־הכנסת שנולדו בארץ, נמצא כי לכל היותר 10% מבין הפקידים הבכירים בישראל הם יהודים מ־עדות־המזרח.

כלומר: בדרגים הממונים, הייצוג של הצעירים ובני עדות־המזרח נמוך מזה ש־אנו מוצאים בדרג הנבחר — בין חברי־הכנסת. ההסבר הוא פשוט: המיפלגות הרצות לבחירות נוהגות להציב ברשימות המועמדים שלהן מועמדים „עדתיים", מ־תוך הנחה שימשכו את קולות בני־עדתם. אך כאשר מגיעים הדברים למינוי פקי־דים, שוב אין צורך להעמיד פנים.

הקצונה הבכירה

תמונה בצמרת הצבא גרועה אף יותר מזו שאנו מוצאים בפקידות ה־בכירה. כימעט שאין למצוא מיספרים

דויד זוי
כושר הסתגלות

מדוייקים על ההרכב העדתי והוותק ב־ארץ של הקצונה הבכירה בצה"ל, וניתן להסתמך רק על רשימות חברי המטה־הכללי, המתפרסמות בשנתוני הממשלה. מתוך רשימות אלה אפשר להסיק כי עד עצם היום הזה — בין העשרות הרבות של האלופים שאיכלסו את המטה־הכללי של צה"ל — היה רק קצין אחד מיוצאי עדות־המזרח, והוא הצטרף רק באחרונה למטה־הכללי.

בשיחה שערכתי עם קצין בכיר לשעבר, אמר לי כי גם בין אלופי המישנה אחוז יוצאי עדות־המזרח „נמוך בהרבה" מייצוגם בכנסת.

אין שום ספק: גם צה"ל נשלט על־ידי אשכנזים, ומן הפרטים המת־פרסמים לעיתים על זהותם של ח־קצינים הבכירים, אפשר להסיק כי רוב מכריע ביניהם נמצאו כי ארץ לפני 1947. גם כאן, כמו ב־פקידות הבכירה, אין צורך להפגין „ייצוג", ועדיין אנו רחוקים מאד מחזונו של בן־גוריון על „רמטכ"ל תימני.

הפרטים הנוגעים למחליטנים בכלכלה גם הם מעטים ביותר. כאן אנו מוצאים את מנהלי החברות הממשלתיות הגדולות, החברות ההסתדרותיות והמיפעלים הפר־טיים הגדולים. ב־1965 נערך מחקר שהקיף 178 מהחברות הגדולות ביותר בארץ, ש־בידיהן רוכזה יותר ממחצית הפעילות ה־כלכלית. כלל מיספרם של המנהלים באו־תן חברות היה 1217 (בשנת 1967/8), ועל סמך מידגם קבע עורך המחקר, כי בהש־וואה לכוח העבודה האזרחי כולו יש ייצוג יתר בין המנהלים לאותם הישראלים ש־

ישראל קיסר
עלה־תאנה עדתי

הם: 1. בני 54 ומעלה, 2. ממוצא מזרח־אירופי, 3. הגיעו לארץ לפני 1948, 4. יש להם איזו שהיא השכלה גבוהה.

בהרכבה של הצמרת הכלכלית נעסוק בפירוט־יתר באחד הפרקים הבאים, וכ־נסה גם לאמוד את מיספר חבריה. באומ־דן גם אפשר לומר כי מיספר העולים החדשים, הצעירים ובני עדות־המזרח ב־צמרת הכלכלית מועט בהרבה ממיספרם בצמרת הפוליטית. כמעט שאין למצוא מנהלים בכירים מיוצאי עדות־המזרח ב־צמרות המיפעלים הממשלתיים וההסתדרו־תיים, ובין מאות בעלי החברות והמפע־לים הפרטיים החשובים ניתן להצביע על קומץ שמות, המייצגים מישפחות עשירות: שלוש, מויאל, מטלון, ועם מעט רצון טוב ניתן להוסיף לכך גם את יוצאי הבלקן, האחים רקנאטי (בעלי בנק דיסקונט), ה־אחים בז'ראנו (עסיס) ומישפחת פרג'י (דובק).

ערבים ונשים

רוע ביותר, כמובן, מבחינת ייצו־גם בין המחליטנים, הוא מצבם של הערבים. הם אינם מיוצגים כלל בין ה־מחליטנים בצמרת הכלכלית והצבאית. מעולם לא היה שר ערבי, ובין הפקידים הבכירים אין ערבים. ייצוגם היחיד של הערבים הוא בכנסת.

● מן הכנסת השנייה ואילך, יש בכל הכנסות שבעה או שמונה חברי־כנסת ער־ביים — חמישה־שישה אחוזים, בשעה ששיעורם באוכלוסיה עלה מ־11% ב־1955 ל־15% בערך ב־1977.

● חסר ייצוג גם לנשים, ששי־עורן באוכלוסיה עולה על חמישים אחוז. במטה־הכללי אין נשים, מיספרן בצמרת הכלכלית והמנה־לית זעום ביותר. בכל תולדות מדינת ישראל היתה רק שרה אחת — גולדה מאיר, ואחוזים ספורים בין חברי־הכנסת.

להנחותיהם האופטימיות של סלפטר ו־אליצור, כמו גם למסקנות המרגיעות של החוקרים המלומדים מן המיכללות אין על מה לסמוך.

האליטה הישראלית היא בפי־רוש „מעמדית מסורתית" ואין בכל „ניידות גבוהה מן האוכלוסיה אל האליטה". גם ההנחה ש„יש כמה וכמה אליטות, שונות זו מזו בסוג ובאופי" היא מופרכת לחלו־טין, כפי שאפשר להסיק מאחידות המיבנה הגילי, הוותק בארץ והי־מוצא העדתי. הקביעה, שהגורם המכריע בהצטרפות אל המחליט־נית היא „הכישרון האישי", הינה פטפוט ריק מתוכן.

החברה הישראלית אינה „חברה פתוחה" והצמרת הישראלית אינה „צמרת פתוחה למדי". לחברה הישראלית אין שום „או־פי שיוויוני", למרות האגדות שניסו לטפח אצלנו במשך עשרות בשנים.

וגרוע מהכל: התהליך אינו ל־כיוון של פתיחות יתר ושיוויוניות יתר. התהליך הוא הפוך!

איך להגיע לשם

כן אפשר לשאול: ומה בקשר ל־אלה שבכל זאת מצליחים „לטפס" מתוך האוכלוסיה ולהגיע לצמרת? והרי זו הוכחה ש„הכישרון האישי" בכל־זאת פועל?

כדאי לבחון בקצרה שתי דוגמות, כדי להבין מהו אותו „כישרון אישי" שיש בו צורך. אלה הם השר דויד לוי, איש תנו־עת החירות, וישראל קיסר, יו"ר האגף לאיגוד מיקצועי בהסתדרות, איש מיפלגת העבודה. הכישרון הבולט ביותר שגילו שני אלו, היה כושר ההסתגלות לדרישו־תיהם של המחליטנים הוותיקים והאשכנ־זים. לוי וקיסר משמשים עלי־תאנה עד־תיים למדיניות המרושעת, מדכאת ומפלה את בני עדותיהם. דויד לוי נואם בפא־תוס רב על בעיות הדיור, המצוקה וה־עוני — אך משמש גייס־קולות למדיניות האינפלציונית של שמחה ארליך. ישראל קיסר אחראי למאבק המיקצועי נגד מדי־ניותו של ארליך — וממלא בפועל תפ־קיד של מתווך בין העובדים למעסיקים, כשהוא אחראי לא פחות מדויד לוי למדי־ניות הגורמת לירידת השכר הריאלי, זו הפוגעת בראש ובראשונה בבני עדות ה־מזרח.

בפרקים הבאים נחדור עמוק יו־תר לעולמם של המחליטנים. נראה מאיזו שכבות באוכלוסיה הם באים, ואת האינטרסים של מי הם מייצגים. נראה כיצד הם עושים זאת, ובאילו שיטות הם משתמ־שים, כדי לשכנע את כל האחרים לשבת בשקט ולקבל את מרותם.

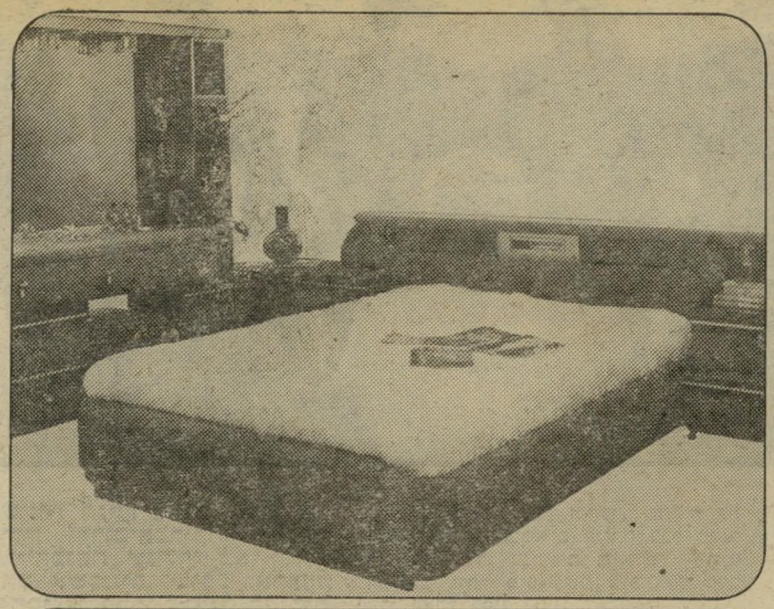

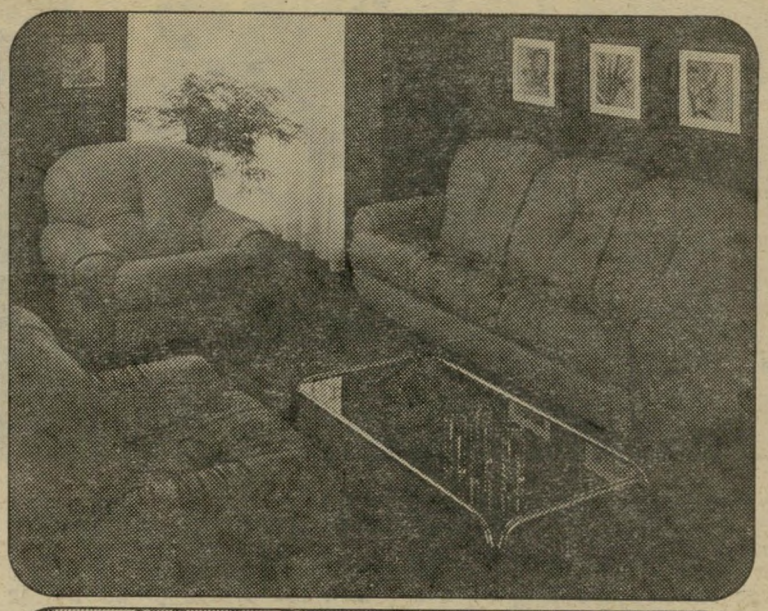

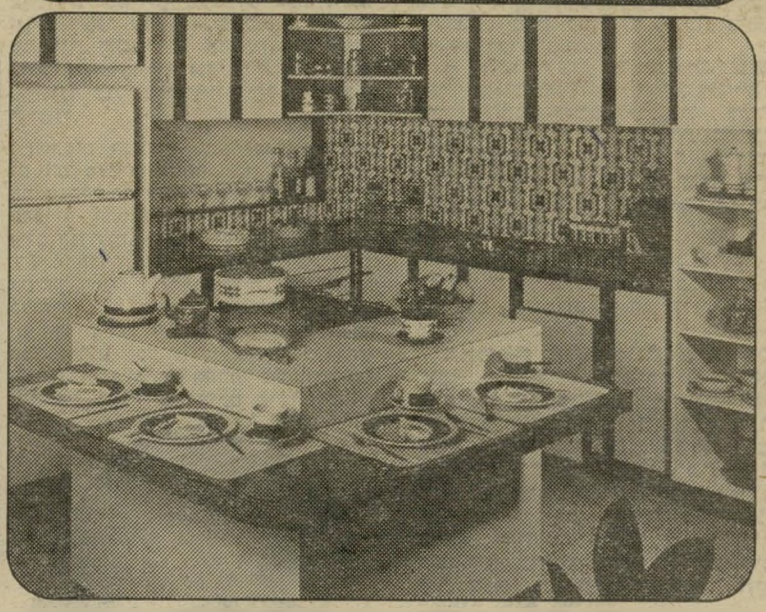

מדוע האדריכלים קונים רהיטים דוקא בבית מרס?

1 כי כל אדריכל מנוסה יודע עובדה פשוטה: בבית מרס על 4 קומותיו הוא ימצא את מבחר הריהוט המיובא הגדול בישראל,כשהוא מוצג בהרחבה על שטח של 10,000 מ"ר.
ב־2 **הקומות הראשונות** עומדות לבחירתו עשרות מערכות ישיבה סלוניות מהדרות של מיטב יוצרי אופנת הריהוט באירופה: מזנונים לעשרות בסגנונות שונים; פינות אוכל מרהיבות, וריהוט משלים כפינות סטריאו, בארים למשקאות וכו'.
כן לרשותו שפע אביזרי פירזול ביעד רהיטים בקומה הראשונה.

2 כי אף אדריכל מנוסה לא יתפשר עם "כמעט" מטבח מושלם, ביודעו, שהמטבח הוא "לב הבית". **בקומה הרביעית** בבית מרס מוצאים האדריכלים מטבחים חדישים ומשוכללים, קומפקטיים או מרווחים העושים את השהייה בהם לחגיגה אמיתית.
המטבחים מוצגים בשלמותם בשפע של סגנונות וגוונים;בעץ טבעי, בפורמאיקה בשילוב בייץ, בעיצוב כפרי, אלגנטי או אולטרה מודרני.

3 כי דווקא האדריכלים יודעים, שהכל מתחיל בחדר השינה, ויום "מוצלח" — הוא תוצאה של מנוחה שלמה ושינה עריבה בחדר שינה מעולה. מרס מציגה מבחר עצום של כ־100 חדרי שינה משגעים המוצגים בשלמותם **בקומה השלישית**. כל אדריכל יעיד, כי לכל דירה ולכל כיס ניתן להתאים את אחד מחדרי השינה האירופיים של מרס. המיטות הזוגיות מעוצבות בצורה מהדרת עם מסגרות מעץ, מתכת ועוד, ובשלל גוונים המתמזגים בצורה מרהיבה עם מערכות הטואליט והאיפור, ועם ארונות הקיר רבי־התכולה.

4 כי אין כמו האדריכלים להכיר בדרישות "הדור הצעיר" לחדר צבעוני, שובב ומרווח. חדר נוער,שאפשר ל"כייף" בו, ללמוד ולארח חברים. עשרות חדרי נוער מוצגים **בקומה הרביעית** על כל אביזריהם ושכלוליהם. מיטות נוער בצורת מכונית; ספריות לנוער בשילוב עם מערכות סטריאו; מיטות דו־קומתיות מעניינות, שולחנות כתיבה מיחדים, ועל כל אלה הצבעים, העיצוב והגימור המעולים הם השובים את ליבו של האדריכלט הקפדן.

רהיטים קונים ב-מרס

בית מרס,הרצל 158,תל אביב.

עובדה.

גרנאדה: הנשיא שהודח מצא מיקלט בארה"ב

„כל הצרות האלה בגלל 120 אלף שחורים?" שאל בשבוע שעבר פקיד בכיר במישרד־הביטחון האמריקאי. „מדוע אנחנו לא מטביעים את האי הארור?!"

ארצות־הברית מוטרדת באמת ובתמים מן הנעשה באיים הקאריביים, אפילו שההיסטריה בנושא הנוכחות הסובייטית בקובה היא מלאכותית במיקצת, ונופחה על־ידי הנצים בסינאט ובקונגרס.

ואמנם, לצופה מהצד קשה להבין מדוע מעצמה כה אדירה כארצות־הברית מגלה רגישות כה רבה לנעשה בגרנאדה, אי קאריבי קטנטן, שאורכו 34 ק"מ ורוחבו 19 ק"מ. מעמדו המתערער של הנשיא ג'ימי קארטר גורם להתרוצצות מדינית ערה בוושינגטון. בכל הנוגע ליחסים הבינלאומיים, יתפתח מאבק חריף בין אסכולת ג'ון ג'קסון, הדוגלת בקו נוקשה כלפי הסובייטים וכלפי העולם ה־שלישי, לבין האסכולה הליברלית, המגולמת באישיותו של אנדרו יאנג. משבר קובה איפשר לג'קסון ולנציגים למשוך את אנשי המרכז להתבטאויות היסטריות בנוסח שנות ה־50. אפילו הסינאטור המתון־בדרך־כלל, פראנק צ'ארץ', יו"ר ועדת־החוץ של הסינאט, איים שיכשיל את הסכמי סאל"ט 2 אם לא תנקוט ארצות־הברית בפעולה תקיפה נגד הנוכחות הסובייטית בקובה. המהפכה בגרנאדה נראית בוושינגטון כחלק מתהליך מדיני מעורר דאגה, העלול להפוך את הים הקאריבי כולו למעוז מהפכני־סוציאליסטי, בהשראה קובאית ובמימון סובייטי.

אין אספירין. תושביו הידידותיים של האי הציורי אינם מתעניינים כלל בבעיותיה הגלובאליות של ארצות־הברית הסמוכה. מאז הפיכת מרס 1979 הם נרתמו למאמץ הכללי של ממשלת הנשיא מוריס בישופ, להבראתה ה־חברתית והכלכלית של גרנאדה. 20 שנות שילטונו המושחת של בן־החסות האמריקאי, הנשיא המודח אריק גיירי, הרסו לחלוטין את התשתית של האי.

אומר על כך ברנארד קורד, שר־האוצר בממשלה המהפכנית, מורה לשעבר במזרח־לונדון, ומחברו של ספר מבריק הקרוי כיצד הופכת מערכת החינוך הבריטית את הילדים הכושים לסאב־נורמלים: „גיירי השאיר לנו ירושה בלתי ניסבלת. מיליוני דולרים פשוט נגנבו מקופת האוצר,

נשיא בישופ — מודח גיירי

בלי אספירין

ברוב הבתים אין מים בברזים, הדרכים הרוסות והשירותים הרפואיים לא קיימים. בבתי־החולים אין כלי־מיטה, אין אחיות מוסמכות, אין תרופות — אפילו לא אספירין. בכל המדינה יש רק שלושה אמבולנסים, וגם הם בלתי־תקינים. חצי מאוכלוסיית גרנאדה מחוסרת עבודה. 40 אחוז הם אנאלפביתים."

תושבי האי מפגינים בכל הזדמנות את תמיכתם בשילטון החדש. עיתונאים זרים מתקבלים בחמימות, ווזוכים גם במנה גדושה של סיפורים מפולפלים על שילטונו המושחת של גיירי. הנשיא המודח מצא מיקלט בארצות־הברית, בעזרתו הפעילה של הסי־איי־אי. הוא מפיץ בגרנאדה עיתון בשם אור הלפיד, גדוש בדברי־בלע אנטי־קובאים.

כתב הניו סטייטסמן, כריס סיריל, מדווח, שקובאים רבים, בעיקר רופאים וטכנאים, מסייעים לגרנאדה בשיקום הריסותיה ווזוכים להערכה רבה, למרות ההסתה. סיריל מספר על ביקורה של להקת־בידור קובאית, שהופיעה בכל פינה באי וזכתה בביקורות אוהדות ובקבלת־פנים נילהבת. פעילותה של קבוצת הרופאים מקובה הפחיתה באורח משמעותי את שיעור תמותת התינוקות בגרנאדה.

לעומת התושבים האופטימיים מגלה הנשיא, מוריס בישופ, דאגה רבה נוכח פעילותה המודיעינית והצבאית של ארצות־הברית. בראיון ליומון הצרפתי לה מונד הביע בישופ את החשש, שארצות־הברית תארגן פלישה לארצו, בנוסח מיבצע מפרץ־החזירים בקובה, ב־1961. משקיפים זרים אינם סבורים שמימשל קארטר יעז להסתכן בביקורת הבינלאומית שתעורר פלישה כזו, אבל אם תגבר ידה של אסכולת ג'קסון, תיתכן מדיניות אמריקאית תקיפה ודורסנית בים הקאריבי.

בריטניה:
דם ברחובות לונדון

הלורד מאונטבאטן, בן למישפחת המלוכה ואיש בעל

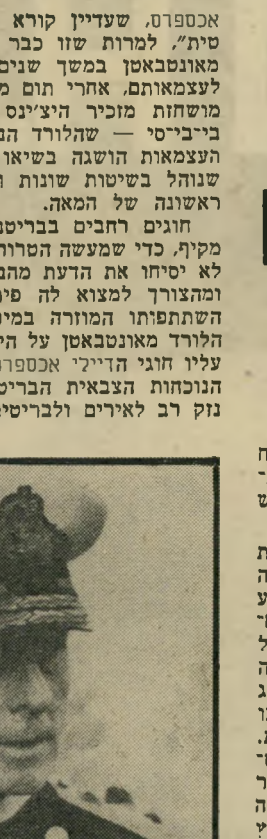

עבר צבאי מרשים, שזכה להילה של גיבור לאומי, ושנרצח בחודש שעבר על־ידי המחתרת האירית, נטל חלק בהת־ייעצות־צמרת, שנועדה לבחון את האפשרות לערוך פוטש אנטי־דמוקרטי בבריטניה.

ב־1968, בתקופת שילטונו של הלייבור, בראשות הארולד וילסון, כינס איל־העיתונות סטיל קינג קבוצה של סכנוקראטים, אנשי־צבא, מדענים ובעלי־הון והציע להם לבצע פוטש במטרה לרסן את פעילות האיגודים־המיקצועיים ואת האינפלציה. סטיל קינג חלש אז על אימפרית הדיילי מירור, עיתון־רפש בריטי בעל תפוצה יומית של 6 מיליון גיליונות. בכנס הקושרים תיאר קינג את עתידה של בריטניה בצבעים קודרים, אם יימשכו השביתות ואם יתמוטט המעמד הבינוני מבחינה כלכלית.

המשתתפים האזינו בנימוס, רבים אפילו הינהנו בהס־כמה. קינג, שכנראה שתה כוסית או שתיים, התחיל לדבר על „דם ברחובות" ואפילו על רתימת הצבא לרעיון ההפיכה האוטוקראטית שלו. סר סולי צוקרמן, שכיהן אז כיועץ מדעי לממשלת וילסון, החליט ששמע דיו. הוא פנה למאונטבאטן והתריע בפניו, שדברי קינג אינם אלא בגידה במלכות והסתה למרד. „אין בדעתי להישאר כאן," אמר ללורד, „ולדעתי גם אתה חייב לעזוב." מאונטבאטן סירב ונשאר.

שופר האימפריה. הסיפור המדהים הזה לא זכה להתפרסם בימי האבל, אחרי רצח הלורד. העיתונאי ה־בריטי כריסטופר היצ'ינס מצא טעם לפגם בהסגנה הצבועה והמגוחכת של „אחדות לאומית", בתגובה לרצח. „יש להצטער, כמובן, על מותו של מאונטבאטן," כותב היצ'ינס, „אבל חבל שהאבל נותן נשק בידי הימין, החוזר שוב ושוב על נחישות ‚החלטתנו' לא לנסוש את אירלנד לעד."

היצ'ינס הוקיע במיוחד את עיתון הימין הקיצוני (מתון מאד לעומת הימין שלנו), דיילי אכספרס, שכינה את מאונטבאטן „אחד האישים הגדולים של המאה". הדיילי אכספרס, שעדיין קורא לעצמו „שופר האימפריה הבריטית", למרות שזו כבר פשוט אינה קיימת, השמיץ את מאונטבאטן במשך שנים, בשל תמיכתו במאבק ההודים לעצמאותם, אחרי תום מילחמת־העולם השנייה. באירוניה מושחזת מזכיר היצ'ינס לשיירותי־השידור הבריטיים — בי־בי־סי — שהלורד הנרצח לא העניק עצמאות להודו. העצמאות הושגה בשיאו של מאבק אנטי־אימפריאליסטי, שנוהל בשיטות שונות ומגוונות לאורך כל המחצית ה־ראשונה של המאה.

חוגים רחבים בבריטניה עושים עתה מאמץ הסברתי מקיף, כדי שמעשה הטרור כלפי מאונטבאטן ובני מישפחתו לא יסיחו את הדעת מהבעיה האמיתית של צפון־אירלנד, ומהצורך למצוא לה פיתרון פוליטי, לא צבאי. מילבד השתתפותו המוזרה במיפגש הפוטש, ב־1968, לא נמנה הלורד מאונטבאטן על הימין הניצי. דמעות התנין ששפכו עליו חוגי הדיילי אכספרס נבעו מן העניין שלהם בהמשך הנוכחות הצבאית הבריטית באירלנד, גם אם זו מסבה נזק רב לאירים ולבריטים כאחד.

שר־לשעבר מאונטבאטן
מאמץ הסברתי מקיף

מחברות הזהב של הנרי

הנרי קיסינג'ר

„אילו היה אדולף היטלר חי היום," כתב לאחרונה השבועון הבריטי הסאטירי פרייבאט איי, „לא היה מתאבד בבונקר הברליני שלו, אלא מתפרנס בכבוד מספרי־זיכרונות."

עבור הפוליטיקאים הפכו ספרי־הזיכרונות מעין תעודת־ביטוח, פנסיה נוספת, וכרטיס־כניסה, משופץ בדרך כלל, אל כותל המיזרח של ההיסטוריה. שר־החוץ האמריקאי לשעבר, מיודענו הנרי קיסינג'ר, הולך גם הוא בדרך סלולה זו. הוא עושה זאת כדרכו — ברוב פאר, חוש תיאטרלי מפותח וכישרון לא־רגיל ליחסי־ציבור.

נוכל חסר־מצפון. כשיצא לפני חודשיים ספרו של האנגלי ויליאם שאוקרוס, אירוע צדדי, כתבו כל העיתונאים הרציניים בארצות־הברית ובאירופה, ששמו הטוב של קיסינג'ר אבד לנצח. מאמרים ארוכים בלה מונד, בניו־סטייטסמן ובוושינגטון פוסט ציטטו את דברי־האמת המחרידים שכתב שאוקרוס על קיסינג'ר. תיאוריו המתועדים של העיתונאי האנגלי — כיצד גרם קיסינג'ר במישרין להטלת חצי מיליון טון חומרי־נפץ על קמבודיה, בציניות רצחנית וערמומית, ואיך תרם להונאת הקונגרס האמריקאי — צוטטו בהרחבה בכל כלי־התיקשורת העולמיים. בישראל דיווח רק העולם הזה, ביסודיות ובאורח מקיף, על מימצאיו של שאוקרוס (העולם הזה 2184).

שמרני ופסימי, שתכונותיו האישיות הכשירו אותו לשתף־פעולה עם נוכל חסר־מצפון אחר, גיבור וטר־גייט ריצ'ארד ניכסון. במאמרים ארוכים בעיתוני אירופה ניתחו את הקאריירה של קיסינג'ר כשר־החוץ, את מעלליו במיגזר הדמוקרטיה בצ'ילה ובניצחון הפאשיסטים בארץ זו, ואת תמיכתו האיתנה והעיקבית בכל הדיקטטורים הימניים באמריקה־הלאטינית.

סינית, יפאנית ועברית. קיסינג'ר עצמו לא גילה סימני התרגשות. בעיצומה של השערוריה ביקר בישראל ובארצות אחרות, גרף תארי־כבוד ושבחים, משך אליו את אורות כל הזרקורים. השבוע הודיע הטיים האמריקאי על סידרה חדשה של קטעים מתוך ספרו החדש, שנותי בבית הלבן. הספר סוקר את כל שלבי הקאריירה המדינית של קיסינג'ר, מאז נירתם לשירותו של ניכסון, בנובמבר 1968, ועד לתום כהונתו כשר־החוץ, בינואר 1977.

החלק הראשון, שיופיע בסוף אוקטובר, מכיל 1521 עמודים. במהדורה הראשונה ייצאו לאור רבע מיליון עותקים, במחיר 22.50 דולר הספר. טיים מכריז חגיגית, שקטעים מהספר יופיעו בעיתונים בכל רחבי תבל, והוא יתורגם לערבית, סינית, הולנדית, פינית, צרפ־תית, גרמנית, יוונית, עברית, איסלקית, יפאנית, קוריאנית, נורווגית, פורטוגזית, סרבו־קרואטית, ספ־רדית, שוודית ותורכית.

ברור שהנרקיסיזם הקיסינג'רי המפורסם יבצבץ מכל עמוד בספר. פשעיו החמורים בקמבודיה, בווייט־נאם ובארצות רבות בעולם השלישי לא פגמו ברציי־נות בתדמיתו. גם מעקיפת כל המוסדות הדמוקרטיים בארצות־הברית עצמה יצא קיסינג'ר בשלום.

כמו הרמטכ"ל הישראלי, ידע גם קיסינג'ר להש־תמש בצנזורה כדי למנוע גילויים שלא היו נוחים לו. מאוחר יותר הבין, שלא כדאי לטרוח. באמת הצרופה מעוגינים רק כמה מלומדים, אינטלקטואלים ויפי־נפש. בציבור הרחב אפשר לשווק תדמית מהוגנת ופרופסורית, מלאת־הומור וחביבה. „הפוליטיקאי," כתב אוסקאר ויילד, „עיוור לערכם של כל הדברים, אבל הוא יודע היטב את מחירם." וזה באמת איפיון קולע מאד של הנרי קיסינג'ר.

CITROËN H.P.★

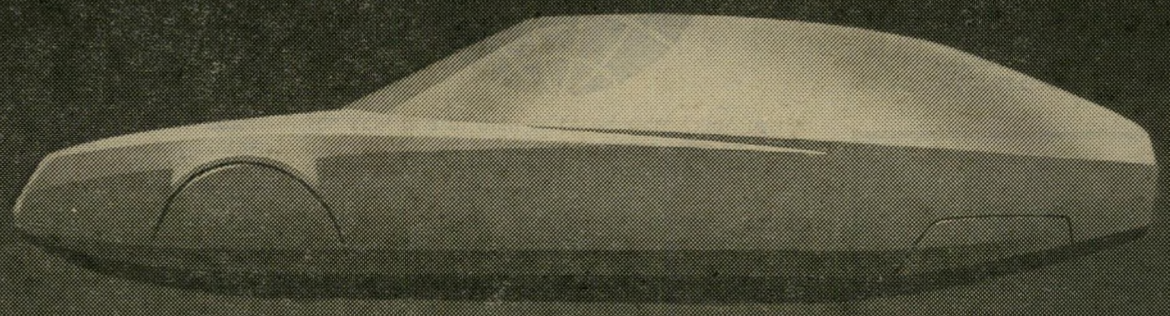

שיא חדש של נוחות ובטיחות.

החל מ-379,843 ש"ח כולל מ.ע.מ.

"סיטרואן" מזמינה אותך לנסיעה חלקה בכביש משובש.
מוזר? אולי כשמדובר במכוניות אחרות.
"סיטרואן" מסתדרת מצוין עם כביש משובש: היא מחליקה בקלות רבה על כל מכשול ומשאירה מאחוריה מכוניות "מקפצות" וכמה נהגים נדהמים.
איך היא עושה זאת?
התשובה היא H. P.
"סיטרואן" מתאימה את עצמה לכל סוג דרך באמצעות מערכת מיתלים הידרופניאומטית.
מערכת זו מאפשרת לכל גלגל בנפרד להצמד לקרקע בגמישות

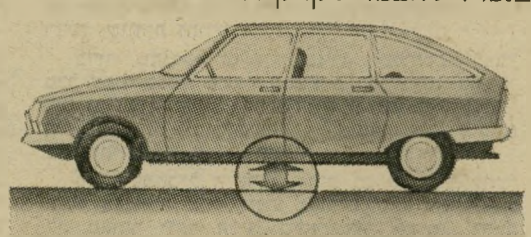

HYDRO PNEUMATIC★

המבטיחה נסיעה חלקה ללא תנודות. ושומרת על גובה קבוע גם כשהמכונית עמוסה

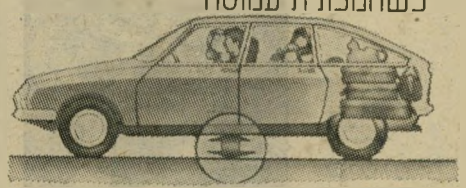

במקרים קשים במיוחד. כאשר הדרך רצופה מכשולים כמו אבנים פזורות או שלוליות עמוקות מחגלה "סיטרואן" בשיא כושרה: ידית מיוחדת מגביהה את המכונית בשתי דרגות גובה נוספות ומאפשרת לה להמשיך בדרכה בנסיעה חלקה וללא הפרעות.
אך המערכת ההידרופניאומטית אינה רק ענין של נוחות מירבית: יתרונותיה מורגשים היטב גם בתחום הבטיחות.
המערכת ההידרופניאמטית שומרת על איזון תמידי של המכונית ומעניקה לה יציבות ורכות בנסיעה בכל תנאי דרך ומעמס.

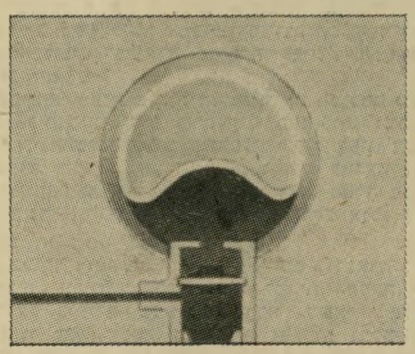

זוהי אחת הסיבות בגללן זכו דגמי ה- GS ו- CX של "סיטרואן" בפרסי בטיחות רבים. אם אתה באמת אוהב לנהוג - הכנס לסיטרואן GS או CX נסה אותה וחגלה את יתרונותיה של המערכת ההידרופניאומטית.
אנחנו קוראים לה בקיצור H.P.
(וגם זה ענין של נוחות...)

דוד לובינסקי בע"מ
מפיץ סיטרואן בישראל

דוד לובינסקי בע"מ,
תל-אביב: רח' שונצינו 16, טל. 6-333214.
סוכנויות **תל-אביב**:
ב. נ. מוסכים ומפיצים בע"מ:
רח' חרוץ 12, טל. 03-331339.

ירושלים: רח' הס 3, טל' 222666, 228888. **חיפה**: רכב הצפון בע"מ, שד' בן-גוריון 8 (שד' הכרמל), טל' 04-538228.
באר-שבע: אשנב הנגב, דרך חברון 3, טל' 057-33210.
נתניה: לוינקופף הרמן, רח' שוהם 4, טל' 37821; 053-35081.

38

CITROËN

המחיר נכון ליום 27.9

מדוע התנגד אבו־חצירא לשרון - ובמה איים וייצמן על משל

■ ח"כ המפד"ל **דויד גלם** מודאג ממצב הממשלה שבה חברה מיפלגתו. גלס שואל: „מה ההבדל בין בית־משוגעים לבין מדינת־ישראל?" ועונה בעצמו: „בבית־משוגעים לפחות ההנהלה שפויה."

■ חבר מפד"ל אחר, שר־הדתות **אהרון אבו־חצירא** מתנגד להתבטאות המפורסמת של שר־החקלאות **אריק שרון** נגד סגן־ראש־הממשלה, הפרופסור **יגאל ידין**, כששרון איים להפשיט את ידין „ערום ועריה על שולחן הממשלה." טוען אבו־חצירא כנגד שרון: „צריך להפשיט את ידין כדי לראות שהוא שמוק?"

■ נראה כי התבטאויות מסוג זה אינם נחלתם של חברי הממשלה בלבד. גם ראש האופוזיציה, יושב־ראש מיפלגת העבודה ח"כ **שימעון פרס**, אינו חוסך את דבריו מיריבו בתוך המיפלגה ח"כ **יצחק רבין**. השבוע אמר פרס על רבין: „האיש הזה לא יודע להסתדר עם אשתו בבית, אז הוא חושב שהוא יוכל להסתדר כראש־הממשלה?"

■ בכנס השלום נגד אלימות שנערך בירושלים נשאל היועץ המישפטי לממשלה ה־פרופסור **יצחק זמיר** אם לדעתו יש זכות למצרים להתערב בענייני הגדה־המערבית. השיב על כך זמיר, שיצא למצריים למחרת הכנס, כחבר במישלחת הישראלית לענייני האוטונומיה: „אני עוד מעט ארגיש את עצמי כיועץ המישפטי של ממשלת מצריים."

■ לשאלה אחרת באותו ערב ענה זמיר: „יעצים מישפטיים הם אך ורק טכנאים."

■ תקרית בלתי־נעימה אירעה באותו כנס ליועצת המישפטית החדשה של מישרד־החוץ, ד"ר **רות לפידות**. לפני שעלתה על הבמה להרצות את דבריה, היא הוצגה על־ידי מנחה הערב, עורך־הדין **יצחק טוניק**, כמי „שמלמדת באוניברסיטה מזה 20 שנה." לפידות התחילה את דבריה בהערה לטוניק וטענה כי „לפני 20 שנה עוד לא נולדתי."

■ אחרי חילופי הדברים החריפים בין שר־הביטחון **עזר וייצמן** לבין מזכ"ל ההסתדרות ח"כ **ירוחם משל**, יצא וייצמן מהחדר כשהוא כועס ומפטיר לעבר מלוויו: „בפעם הבאה ידבר עם משל ציפורי, הם מתאימים אחד לשני." כזכור היה זה סגן־שר־הביטחון **מרדכי** („מוטקה") **ציפורי** שעורר את חמתו של משל, כאשר כינה את ההסתדרות בשם מאפיה.

■ לח"כ לע"מ **זלמן שובל**, חבר מיפלגתו של אחד המועמדים לתפקיד שר־האוצר החדש, ח"כ **יגאל הורביץ**, יש ידיעה ברורה שלפיה שר־האוצר לא יהיה הורביץ, אלא דווקא שר־האנרגיה **יצחק מודעי**. טוען שובל: „מי שמקבל עליו את תפקיד שר־האוצר מוכרח להיות פסיכופט, והרי **שימחה ארליך** כבר אמר על מודעי שהוא צריך פסיכיאטר."

■ למקורביו של מודעי יש מועמד משלהם לתפקיד שר־האוצר: ח"כ **שמואל פיאטו־שרון**, והם מסבירים זאת: „רק בשיטות של פלאטו אפשר עוד להציל משהו בכלכלה הישראלית."

■ במיסעדה היפואית של **בני אמדורסקי** נערכו בשבוע שעבר שתי חגיגות עלי־זות. האחת כאשר בני חגג את יום־הולדתו בחברתה של **ברי־ג'יט**, גרושתו של המפיק **אר־נון מיטצ'ן**, שהגיעה אריאה לביקור קצר. השניים, החוגגים את יום הולדתם באותו היום, הזמינו את כל ידידיהם. בריג'יט אף דאגה להביא עימה מפאריס, עיר מגוריה, ארגזי קאוויאר וחסילונים. החגיגה השניה נערכה עם הפסל **מנשה קדישמן**, שהזמין ליום־הולדתו את כל ידידיו האמנים.

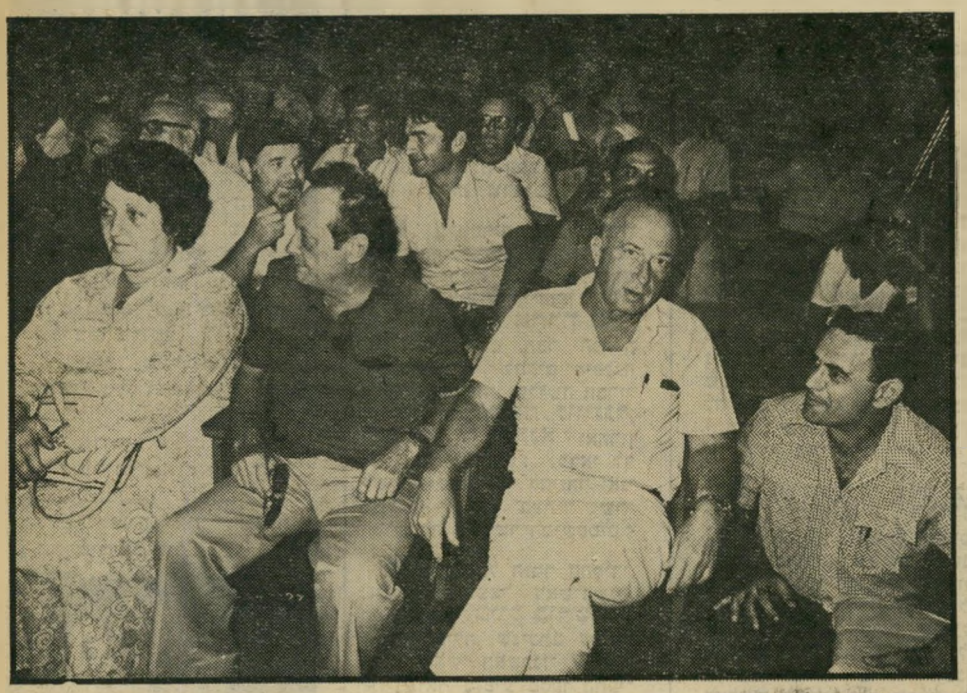

דני רוזולין

ח"כ המערך ואיש קיבוץ כברי מצא לו דרך משלו להראות את תמיכתו בח"כ יצחק רבין, ואת התנגדותו ליושב־ראש המיפלגה ח"כ שמעון פרס, בכנס הפעילים שאירגן פרס בשבוע שעבר בהיכל־התרבות. רוזוליו ישב במשך כל הערב על המדרגות ליד רבין, בעוד רבין יושב בסמוך למי שמאיים עלֹ מנהיגותו של פרס, שר־החוץ לשעבר יגאל אלון.

שימחה דיניץ

מי שהיה שגריר ישראל בוושינגטון מתגלה לחובבי הבילויים בירושלים כאיש כלבבם. אחרי שהופיע בצילום עם שתי דוגמניות, נראה בשבוע שעבר דיניץ במועדון־לילה ירושלמי כשהוא לוקח חלק בשימחה הכללית. אחרי שקיבל מאחד מחברי התיזמורת כלי־חקשה, ליווה במשך כל הערב את הרוקדים והוסיף למצב־הרוח.

אפריים אברון

מי שהיה מנהל חברת־הבניה פאן־לון ונידון למאסר, נראה ביום השני שעבר, אחרי ראש־השנה, ליד הכניסה לכלא מעשיהו כשהוא מתנשק עם הח"כ וראש עירית רחובות לשעבר שמואל רכטמן. השניים הגיעו בדיוק בשעה 11 בבוקר לבית־הסוהר, אחרי שבילו את חופשת ראש־השנה מהכלא עם משפחותיהם, ולפני שנכנסו אל מאחרי הסורג והבריח, החליפו חוויות מהחופש.

אהרון אוזן

מי שהיה שר־החקלאות בממשלת המעבר ובאחרונה הסתבך בחובות כספיים ובנתינת צ'קים ללא כיסוי, נראה בכנס הפעילים של המערך, כשהוא לוחץ ידיים בשימחה רבה עם עורך־הדין ומי שהיה שר־המישפטים חיים צדוק. כשראו זאת כמה מידידיהם הם אמרו: „הקשר בין אוזן לצדוק יתחדש עוד לפני שהמערך יחזור לשילטון."

על איזה תיק ממשלתי חולם אהרון פאפו, ועל איזה תיק חולם יגאל הורביץ

■ מה ההבדל בין ממשלת הליכוד וממשלת המערך? שאל **רענן בן־יהודה**, עוזרו של ראש עיריית תל־אביב, **שלמה** („צ'יצ'") **להם**, והשיב: „ב־תקופת ממשלת המערך היו רק עשרה ימים נוראים."

■ בקפטריה של היכל־המישפט התווכחו כמה עורכי־דין על פרשת הקצין ממבצע ליטאני. הציע עורך־הדין **דרור מקרין** לעמיתו **אהרון פאפו**, שהוא גם חבר הנהלת רשות־השידור, להקים מיפלגה חדשה שבה יהיו שלושה חברי־כנסת: הרב **משה לוינגר**, הרב **מאיר כהנא** ואהרון פאפו. הגיב פאפו: „כדאי לך לשתוק, כדאי לך להיזהר, אני מתכוון להיות בעתיד שר־המישטרה או שר־המישפטים."

■ בפסטיבל הזמר החסידי, שנערך במוצאי ראש־השנה, הופיע הזמר **מיוק בורשטיין** בשיר תפילה, שניכתב על־ידי הרב הראשי האשכנזי **שלמה גורן** ואף מופיע בספר־התפי־לות של צה"ל. הלחין אותו **שוקה פייקוב**. כאשר הוזמן הרב הראשי להיכל התרבות, להשתתף במופע — דחה את ההזמנה. השיר לא זכה להי־כלל בין שלושת השירים ה־ראשונים.

■ חבר־הכנסת **שמואל־פלאטו־שרון** התפלל בראש־השנה בבית־הכנסת של שכונת מגוריו, סביון. עם סיום התפי־לות החליט לערוך סיור ברחו־בות השכונה — על אופניו. ל־צידו רכב שומר ראשו, גם הוא על אופניים. מאחוריהם נסעה בכל זאת מכוניתו המפוארת של הח"כ. היא הסיעה את רע־ייתו, **ז'נפ**.

■ לעיתונאית **מירה אב־רך** יש קשרים טובים מאד עם הפסל **עמי שביט**. זה התחיל כשהוא תיכנן למענה מקל הליכה העשוי פרספקט. אר־מרת אברך: „אני היחידה ב־עולם המטיילת ברחובות כש־בידי פסל מקורי של שביט."

■ הפסל אף עיטר את עטיפת ספ־רה החדש, שש שעות — שנה, שמהדורתו השניה מותקנת עתה בדפוס.

■ בשידור בגלי צה"ל סיפ־רו הזמרים **אריק איינשטיין** ו**שלום חנוך**, שהנהלת היכל התרבות אינה מתירה להם ל־הופיע במקום, בשל התפרצו־יות הקהל הצעיר בעת הופעו־תיהם. שמע את הדברים מנהל היכל התרבות והחליט, בו ב־מקום, לתת לשניים הזדמנות נוספת. הוא טילפן אל אייז־שטיין, הודיע לו שיתיר להם להופיע, בתנאי שחובבי הזמר יתחייבו שלא להדליק גפרורים או נרות באולם.

■ חמש־עשרה שנים לא ביקרה העיתונאית **דבורה נמיר** באילת. משום שרדפו אותה זכרונות עגומים משני אסונות, שנסתיימו בעבר במות ידידים, עימם עמדה לנסוע ל־שם. נמיר, המאמינה בגורל, החליטה שאילת היא „מחוץ ל־תחום" עבורה. בראש השנה החליטה לשבור את הקרח, ו־נסעה, כדי להתבודד ולנוח אינקוגניטו. אלא שההתבודדות שלה ארכה בדיוק שעתיים, עד שהגיע למקום תת־אלוף **אפ־רים** („פרויקה") **פורן**, שהח־ליט גם הוא לנוח בעילום שם. וכך מצאו את עצמם שני הידי־דים משכבר הימים מתבודדים באותו המלון, ומבלים עם אותם מכרים וחברים.

■ ראש־השנה באילת היה הפעם משעשע ביותר. איל־הספנות, **יוזי עופר**, הגיע ל־ירח־דבש קצר עם רעייתו ה־טריה, סגן־אלוף **רונית**. הם הזמינו חבורת ידידים למסיבה, שהתקיימה על האוניה טוקיו וג'ו. כאשר הגיעה שיירת ה־מכוניות אל שער הנמל, סירבו החיילים השומרים להתיר את הכניסה לבוס, בטענה שאינם מכירים אותו. לעזרתו נחלץ תת־אלוף אפרייים פורן, מזכירו הצבאי של ראש־הממשלה. אך גם התערבותו לא הועילה. רק כאשר יצא מהמכונית השלי־שית השחקן־זמר מייק בור־שטיין, כדי לברר מדוע מתע־כבת השיירה, אורו עיני ה־חיילים. „אותו אנחנו מכירים מהטלוויזיה," אמרו ונתנו לכל החבורה להיכנס לנמל.

■ לכפר של **רפי נלסון** באילת הגיע גם חבר־הכנסת **יגאל הורביץ**. בעוד הוא משוחח שם עם ידיד, נעמדה לידו חתיכה לבושה בביקיני שחור, המתנשאת לגובה של 178 סנטימטרים. כאשר נשאל יגאל מי היא, השיב שהיא חיי־לת, חברתו הצמודה של בנו הצעיר. הורביץ סיפר בהודמ־נות זו, שהודיע לראש־הממ־שלה כי עודנו מוכן להחליף את שר־האוצר, **שימחה אר־ליך**, וכי ימתין לתשובה רק עוד שבוע אחד.

■ העיתונאית **עדה עוז**, שנשאלה מי הוא, לדעתה, איש־השנה בכלכלה, השיבה ללא היסוס: „שר־האוצר, שימחה ארליך, שבלי מאמץ הצליח ל־החזיר את לב העם לאהבת ה־מערך."

■ אחרי עשרים שנות ני־הול סניף אל־על בלונדון מס־יים **חיים סנדרסון** את תפ־קידו וחוזר ארצה. סנדרסון, שבעבר הוצג בפני כל כמנהל בחברת התעופה הלאומית, מו־צג כיום כאבא של **דני סנ־דרסון**, מנהל להקת־הקצב גדול. היורשת של סנדרסון האב בבריטניה תהיה **לובה ויזק**, שכיהנה כעוזרת למנכ"ל ה־חברה, **מרדכי בן־ארי**.

■ לא רק מכוניות גונבים בתל־אביב, גם כלי רכב צנו־עים יותר, כמו אופניים. זאת גילה השבוע הבמאי **אברהם הפנר**, שהגיע עם אופניו לי־מישרד בתל־אביב, החנה אותם וניכנס לפגישה שארכה כמה דקות. כאשר יצא, גילה שאו־פניו נעלמו. הפנר ניסה לברר

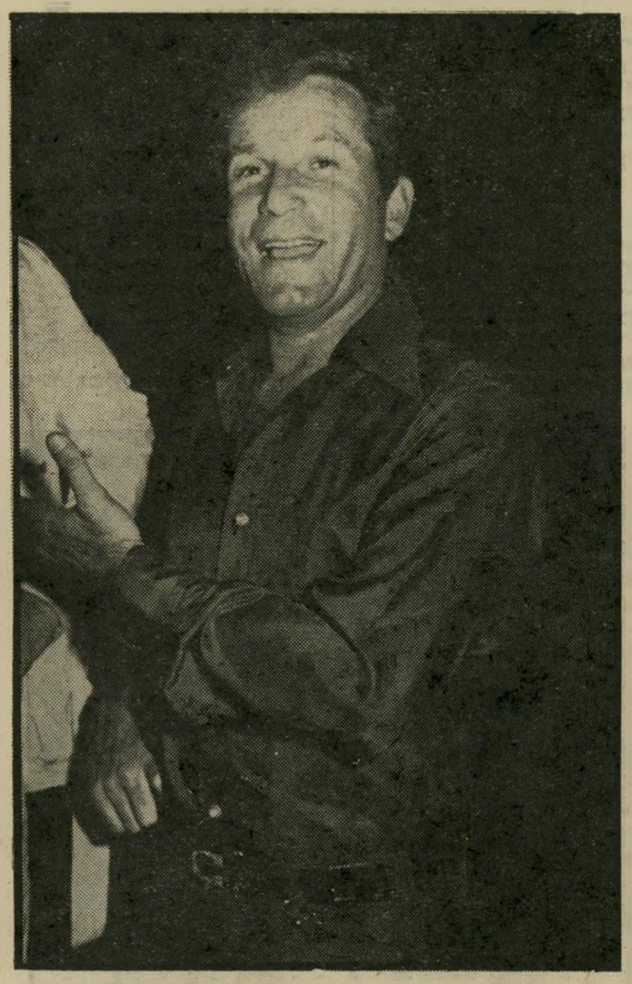

רן פקר תת־אלוף בחיל־האוויר, ואחד הטייסים המהו־ללים שלו, מסתובב בימים אלה קורן מאושר. הסיבה: לפני שבועיים השיא את בתו, אורית, לטייס. „זה רק טבעי שהיא תתחתן עם טייס," אמר, „היא הרי גדלה בחייל."

אליזבט טיילור בסיורה בארץ הגיעה השחקנית ליפו, אל מעצב התכשיטים אלי גרא. היא בחנה את המוצגים שעה ארוכה, מדדה פרח עשוי מכסף, שאותו נתן לה אלי במתנה. גם כלי־קודש בחנה. כאשר הגיעה אל מערכת כלי־הבדלה, הסביר אלי את פרטי הטכס. הביטה בו הכוכבת ואמרה: „מה פתאום אתה מסביר לי? אני יודעת יפה מאד את הפרטים."

מרשימותיו של מבקר מסעדות

הפעם היה בחברתי אורח מצרפת, ידיד ותיק ומבין גדול בארוחות וביין. המסע־דה זכתה למחמאותיו, ובמיר־חד הביע פרנסוא את התפע־לותו מיין "פטיט סירה". זהו יין אדום חדש ומעולה של כרמל־מזרחי, והוא הת־אים נפלא למנה העיקרית, צלי בקר ברוטב.

לא מכבר טעמתי עוד יין חדש של כרמל, "טינטה אמרלה", גם הוא יין שול־חני אדום משובח. אני ממ־ליץ על היינות האלה בפני כל אוהבי היין הטוב. כדאי לכם לזכור את השמות החדשים האלה.

פטיט סירה וטינטה אמרלה מיטיבים את הארוחות

מוקד

אנשים

אצל העוברים ושבים, אם ראו מישהו שנטל אופניים לא לו, אך לשווא. הוא עלה על אוטובוס.

■ מי שירצה לשמוע את קולו של **גידעון לב־ארי** מעל גלי־האתר יוכל לעשות זאת בגלי צה"ל. לב־ארי זכה בתוכנית בשם מסעות ארץ־ישראל, שאותה יגיש במיסגרת שירות המילואים שלו. תוכניותיו בקול ישראל הורדו, מאז שהתמנה כמנכ"ל הרדיו.

■ **לאברהם אייזנברג,** בעל גלריה יפואית, אין מזל רב עם כוכבי קולנוע. כאשר ביקרה בארץ **פארה פוסט,** הודיעו לו שהיא עומדת לבקר בגלריה שלו, אך ברגע האחרון לאמיתו של דבר היא בתה של השחקנית האמריקאית **קרול בייקר.** הקטע השני מכיל תמונה שצולמה ברחוב איטלקי. צלמים, שראו את בלנש חולפת ברחוב, החליטו שהיא מוכרת להם וצילמוה. למחרת ראתה בעיתון את תמונתה, שהוכתרה כך: „קרוליין, הנסיכה ממונקו."

■ הפירסומאי **גידעון בריקמן** התגלה כבעל תושיה. הוא טייל באי קורפו, יוון, השתכן באחד המלונות ו„זכה" בחדר מתחת לבריכת השחייה של המלון. כאשר זינק מישהו למים, נעו אמות הסיפים בחדרו. מה עשה? מתח חבל לרוחב הכניסה למקפצה. באי שלושה התקבלו בכבוד גדול, עם שטיח אדום ותוכנית של ריקודי פולקלור ספרדיים. כאשר צפו ברקדנים הפטיר גולן, כאילו מתוך הרגל: „הקטע הזה טעון קיצור."

■ בתוכנית הטלוויזיה הפופולרית שחק אותה הסביר אחד המתמודדים לעמיתו את שירי **נעמי שמר** באמצעות תנועות ידיים. כאשר הגיע לשיר בהיאחזות הנחל בסיני, תם זמנו. ניחם אותו המנחה, **דודו טופז:** „לא נורא, בלאו הכי מחזירים עכשיו את השיר."

■ השחקן **עזריאל אשרוב** שמח להימצא במיטה אחת עם השחקנית **יעל שטרן,** בהצגתם החדשה זוגות לבילוי משותף. מאז שנודע כי הוא משתתף בהצגה, מקבל עזריאל הצעות שונות ומשונות להשכל מירצה בבימוי, שוקלת בינתיים את עניין ההוראה בכובד ראש ועדיין לא החליטה.

■ הניספח לענייני עבודה בשגרירות בריטניה בישראל, **רוברט ריס,** הגיע השבוע מאתונה, מקום מושבו הקבוע. הוא בא בחברת רעייתו האנגליה, כדי לבלות במיוחד בירושלים. „יש לנו סנטימנטים לעיר הזו," הסביר רוס, „כי שם פגשתי לראשונה באשה. שהפכה אחר כך להיות אשתי."

■ העיתונאית **נילי טל** מביימת סרטים קצרים עבור תוכניות טלוויזיה כמו לזוז חוק, אך לה עצמה אין בכלל מכשיר טלוויזיה. „כי זה משעמם אותי." בשבוע שעבר התגברה על השיעמום ונאותה ללכת לבית ידידים, עם יליד־יה, כדי לצפות בתוכנית לזוז חוק. הסיבה: התוכנית, שהוקדשה לנושא יום חינוך

יונה הדרי (בתמונה: באמצע) יוזמת מחקר על אנשים החיים לבד בארץ. היא זימנה את כל המיומי בפסיכולוגיה, אמנות וחברה אל ביתה של השחקנית לשעבר דליה לרנר (משמאל), שתרמה לשם כך את גן ביתה בסביון. גם השחקנית חנה מרון נירתמה למיבצע, קראה כמה שירים על בדידות ואהבה. למחקר גוייסו אנשי־מיקצוע רבים, כל מימצאי־המחקר יקובצו בספר.

נורית גפן המנהלת יחסי־ציבור, ועירית לוי, אופנאית, ייצגו רק חלק קטן מאותן נשים החיות לבד. נורית חיה בנפרד מבעלה, המשורר יהונתן גפן, ועירית נימצאת בתהליכי גירושין מבעלה, הזמר אושיק לוי. לכל אחת מהשתיים שני ילדים המתגוררים עימן. שתיהן יפהפיות וחטובות, מעורות בחיי הבוהמה וקשה לשער כי תישארנה לבדן זמן רב מדי.

בוטל הביקור. כאשר היתה בארץ **אליזבט טיילור,** שוב הודיעו לו שהיא בדרכה אליו, ושוב בוטל הביקור. פוסט בילה את תוכניתה, אחרי שנפגעה ברגליה, ואילו ליז ביטלה אותה אחרי שנתקפה בכאב רגליים.

■ השחקנית הצעירה **בלנש בייקר,** שסיימה את עבודתה בארץ, בסרט מרים ויוסף, זוכרת עדיין את הימים שבהם לא היתה מוכרת באיטליה, ארץ מגוריה. שני קטעי עיתונות שמורים עדיין עימה מאותה התקופה. עיתונאי ביקש לראיין אותה והיא לא הסכימה, בטענה שאין לה עדיין מה להגיד. העיתונאי המציא ראיון, וציין שהיא בתה של **אינגריד ברגמן,** בעוד שהמלון סברו, לתומם, כי המקפצה שבורה והפירסומאי הישראלי נח בחדרו בשקט.

■ הדוגמנית היפהפיה **לאה שוורץ** עבדה במשך שנים רבות בבית־האופנה לסריגים אילנית, כמנהלת המכירות. בימים אלה חוסל בית־האופנה אך לאה לא הפכה מובטלת. היא קיבלה מיד הצעה מפתה, הפכה מנהלת הייצוא של בית־אופנה ישראלי אחר. בשבוע האופנה הישראלי, שנערך באירופה, הייתה שוורץ עסוקה עד מעל הראש.

■ אל פסטיבל הסרטים שהתקיים בסאן־סבסטיאן, ספרד, הגיעו הבמאי **מנחם גולן,** המפיק **יורם גלובוס** והשחקן **יהודה אפרוני.** באמתחתם היה הסרט הקוסם מלובלין. הסרט, שהופק בתקציב נמוך, כללה קטע שבו מראיינת נילי את ילדיה.

■ בכנס של מפעילי ציוד־כבד של סולל בונה, שנערך בבית תבורי בתל־אביב, גילה חברי־הכנסת **יגאל אדון** כי בשנות ה־40', כשפעל במיסגרת המודיעין של ההגנה, השתמש בכרטיס של מנהל־עבודה בסולל בונה, כדי לחצות באורח חופשי את גבולות סוריה ולבנון.

נורית גלרון הזמרת מתכוננת למופע חדש. את החזרות היא ערוכת אצל זוג ידידיה, שבימים אלה פתחו מכון־בריאות. אבי פאנק, ספורטאי שעבד במשך שנים עם ניפגעי מילחמות עיוורים, פתח עתה מכון משלו. שותפה לו אשתו, עדית העוסקת בשעות הפנאי שלה בציור. המקום גדול, וחלקו הוקצה לשימוש לאמנים. נורית היא הראשונה המשתמשת בו.

תתף בבילויים קבוצתיים. הוא עסוק עתה בסירובים ובהסברים: „בחיי הפרטיים אינני מחפש הרפתקות. אני נשוי וחי חיי־משפחה מאושרים."

■ במאית הטלוויזיה **דינה ארז,** שהיא בעלת תואר אקדמי בתיקשורת, הוזמנה על־ידי הנהלת בית־הספר למישחק ברמת־גן, בית־צבי, לשמש כמורה לטלוויזיה. ורדינה, שהשקיעה עד כה את

■ אל התוכנית מסיבה ספרותית של גלי צה"ל, שנערכה לכבודו של המשורר **נתן זך,** הגיע קהל רב. מועדון צוחא, שהיה צר מלהכיל את כולם, נאלץ לסגור את הדלתות ורבים נישארו בחוץ. לפתע הבחין מפקד התחנה **צבי שפיראה ביצחק ליבני,** קודמו בתפקיד, כשהוא עומד בהוץ, חמוץ פנים. שפירא הורה לפתוח את הדלת, במייוחד למען עמיתו, ואז פרץ קהל גדול ורב פנימה, כשליבני נגרף עימו.

■ **יצחק קול,** מנהל אולפני הרצליה, הוא אדם אופטימי מטיבעו. הוא מאמין כי לא רחוק היום, שבו ייפתח ערוץ שני לטלוויזיה בישראל. לכן הוא עושה הכנות כבר עתה. בימים אלה הוא שוקד על הכנת עשרים סירטונים קצרים, בהשתתפות להקת הגשש החיוור, שימתינו עד להפעלתו של הערוץ השני.

■ בערב־ראיונות שנערך בראשון־לציון, בהנחייתו של **ירון לונדון,** רואיינה הבמאית **עידית שחורי.** במהלך התוכנית הוקרן גם קטע מסירטה הקצר הראשון של עידית. לפתע אירע קילקול בפס הקול, בשיאה של סצינת אהבה. ירון ועידית לא איבדו את עשתונותיהם ובקור־רוח מיקצועי אילתרו את המלל המתאים לאותה סצינה.

■ בפגישת העבודה בין **אופירה נבון לג'יהאן אל־סאדאת,** החליפו ביניהן השתיים ניירות עבודה, לפני הסימפוסיון, על נושא השיקום, בו השתתפו שתיהן. כשרצתה אופירה להעביר לג'יהאן נייר עבודה על נושא העבריינות, סירבה ג'יהאן לקבלו באמרה: „במצריים אין עבריינות." אופירה התבלבלה לרגע ואמרה: „אני מבינה, זה בגלל המסורת החזקה שלכם."

■ למרות שהעורך הראשי של ידיעות אחרונות, **נוח מוזס,** פגש את הנשיא המצרי במסיבת־העיתונאים של עורכי העתונים, רצה מוזס לפגוש את אל־סאדאת בשנית. כאשר צעד אל־סאדאת בלובי של המלון בדרכו החוצה, זינק מוזס מעל החבלים ששמרו על המסלול ולתדהמת אנשי־הביטחון ניגש לסאדאת ולחץ את ידו.

בתיאבון!
פרופסור הַיִוֵל עושה הכל.

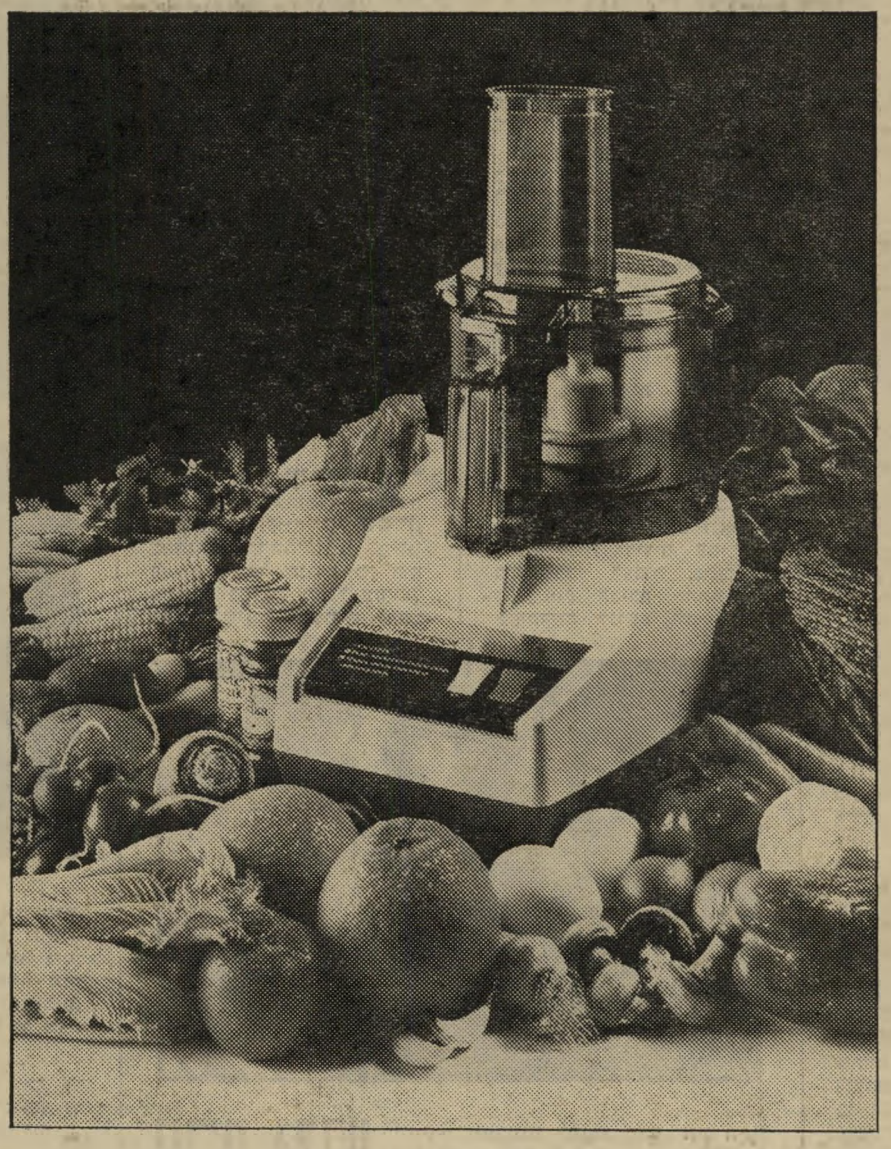

באומטובר נדאי במיוחד

פרופסור הייוול, מעבד המזון החדיש והמשוכלל מכין במהירות הבזק ארוחות טעימות להפליא, בעזרת מנוע רב־עוצמה בעל הנעה ישירה וחמישה אביזרים מתוחכמים.
פרופסור הייוול מהיר יותר, נוח יותר ובטוח הרבה יותר, האמריקאים קוראים לו – "**פוד פרוססור**", אנחנו קוראים לו – "**פוד פרופסור**" להשיג בשק"ם, רשתות שיווק וחנויות חשמל מובחרות.

תוצרת יפן

hiwell FOOD PROCESSOR

אתה והלירה

מאת יגאל לביב

מחירים מופקעים בלוד

מיסעדת „לויס" קיבלה זכיון בילעדי להפעלת המיסעדות והמיזנונים בנמל־התעופה בן־גוריון. הרשת גובה מחירים מדהימים, אפילו בימי אינפלציה אלה. לדוגמה: אספרסו — 25.5 לירות; סודה — 11.5 לירות; בירה מכבי — 44 לירות; טוסט־גבינה — 27.5 לירות.

המחירון הרישמי של לויס
סודה — 11.5 ל"י

נחתם חוזה נוכשלתי לבניה טרומית

מישרד־השיכון חתם על חוזה עם חברה זרה, המייוצגת על־ידי **אלכס לפידות**, לפיו ירכוש המישרד 1000 דירות מוכנות לשנה. המישרד ישלם את תמורת הדירות בארבע שנים, בריבית השווה לאירו־דולר. החברה הזרה היא של משקיעים משווייץ והיא מתבססת על ידע בלגי.

החוזה הוא לחמש שנים, והחברה הזרה תהיה קבלן של מישרד־השיכון.

המישרד טרם נתן תשובה לחברת הבנייה הצרפתית, המיוצגת על־ידי **יעקוב מרידור**. חברה זו הציעה להקים 2500 דירות לשנה בתשלום ועוד 250 חינם, באיכות העולה ב־20 אחוזים על זו של מישרד־השיכון. תנאי התשלום: במשך שבע שנים, בריבית קבועה של 12% לשנה.

המיפרט הצרפתי אושר על־ידי הטכניון בחיפה והוא מאושר גם על־ידי מכון התקנים הצרפתי. אם יקבל מישרד־השיכון את ההצעה, תעלה הקמתה של דירה בת 76 מ"ר חצי מיליון לירות, כעשירית ממחירה הנוכחי של דירת „רסקו" באיזור תל־אביב.

איגוד המפיקים שכר אישיות ציבורית

הנהלת איגוד מפיקי־הסרטים בישראל החליטה להעסיק בתשלום „אישיות ציבורית", במיסגרת פעילות הלובי של המפיקים, למען קבלתו של חוק, ש־יעביר 10% ממחיר הכרטיס לעידוד הסרט הישראלי. שר התעשיה, **גידעון פת**, נפגש עם נציגי המפיקים והביע תמיכתו בחוק המוצע. עתה מנסים לשכנע עיריות שונות, שתסכמנה לבטל את היטל העינוגים המוזרים לקופותיהן כשליש ממחיר הכרטיס.

החירגום שלא תורגם

לפני שלוש שנים קנתה הטלוויזיה הישראלית מכונה להדפסת כותרות־תירגום לסרטים, בהשקעה של 800 אלף דולר, מחברת אר־סי־איי. המכונה נקנתה מן החברה בקנדה, אחרי ביקור מישלחת של הטלוויזיה, בראשות מי שהיה המנהל מהנדס הראשי שלה **שלמה גל**. מאז לא עבדה המכונה, והנהלת הטלוויזיה ניסתה לשכנע את אר־סי־איי לקנות את המכונה בחזרה.

לפני כמה חודשים הסכימו המוכרים להחליף את המכונה במצלמות־צבע נייחות. החילוף נעשה, אך התברר כי נייחות־הצבע החדשה אינה עובדת כראוי, ואין לסמוך עליה. לקראת ביקור הנשיא המיצרי נאלצה הטלוויזיה לייבא ניידת־צבע מאירופה, וכך היא ממשיכה לעשית בכל אירוע.

כדי לנסות לפתור את בעיית צילומי־הצבע, השקיע המהנדס הראשי החדש של הטלוויזיה, **אורי לעדן**, מאות אלפי לירות בהקמת ניידת־צבע לצורך הציוד הקלוקל של אר־סי־איי. הניידת אינה פועלת, והיא משמשת לצרכים לא־חיוניים. לצילום האירוויזיון הביאו ציוד מייוחד מגרמניה, עם טכנאי, כיוון שלא סמכו על הניידת של לעדן.

למה גונבים מכוניות „וולוו"

החודש נגנבו באיזור סביון שמונה מכוניות „וולוו". באיזור רמת־אפעל נגנבו שש מכוניות מסוג זה. הגנבים מפרקים את המכוניות ומוכרים אותן בחלקים. מחירה של „וולוו" בחלקים הוא פי חמישה ויותר ממחירה של מכונית חדשה.

נשלל רשיון ההנדסה של מישה ירמיצקי בקניה

העיתון הרשמי של קניה הודיע על שלילת רשיון־המהנדס של הישראלי **מישה ירמיצקי**, המפעיל מישרד אדריכלים גדול בניירובי, בירת קניה. כפי שנודע נמצא ירמיצקי מעורב בפרשת שוחד לעובדי מדינה, ולכן נשלל רשיונו.

ירמיצקי היה בעל מישרד אדריכלים בישראל, שעבד בהיקף גדול בארצות אפריקה. לפני כמה שנים קיבל ממשלת־ישראל כמה מיליוני לירות, למימון עבודות באמריקה. הוא הסתבך בחובות, וכשהוכרז עליו בישראל כעל פושט־רגל נמלט לקניה. עד כה לא שילם את חובותיו. בקניה המשיך בפעולות המישרד, כשהוא מנצל את קשריו האישיים עם ראשי המימשל, כדי לקבל עבודות רבות גם בטנזניה.

„בנק לאומי" אמר לא לירמנס

הנהלת „בנק־לאומי" החליטה לדחות את בקשתו של **אפרים ירמנס** לעבוד בשירות הבנק. ירמנס, המנהל כיום את רשות החברות הממשלתיות, הודיע על התפטרותו. הוא מחפש עתה תעסוקה חדשה.

תוך שנה 20 קילומטר לליטר

תערוכת המכוניות בפרנקפורט הפגינה שוב את השליטה האמריקאית בשווקי המכוניות. החלטת המימשל האמריקאי, כי עד שנת 1982 לא תנוע באמריקה מכונית הצורכת יותר מ־14 קילומטר לליטר, הניעה את היצרנים בכל העולם לפתח דגמים חוסכי־דלק. המימשל האמריקאי החליט, באוגוסט השנה, להקציב 16.5 מיליארד דולר בעשר שנים לפיתוח מכונית חסכונית, מזה 950 מיליון לפי תוח מדעי.

בתחרות שנערכה לאחרונה באמריקה, מטעם המישרד לשימור הסביבה, זכתה במקום הראשון מכונית „ראביט־דיזל" של „פולקסוואגן", שהשיגה צריכה ממוצעת של 22 קילומטר לליטר. החברה הציגה ביריד פרנקפורט „ראביט" הצורך 27 קילומטר לליטר. ממשלת מערב־גרמניה הקציבה עתה 250 מיליון דולר לפיתוח מכונית חוסכת־דלק, במגמה לייצר מכונית ל־4 נוסעים, תאוצה מ־0 ל־90 קילומטר תוך 13 שניות, מהירות מירבית של 120 קילומטר לשעה, וצריכת דלק של לפחות 15 קילומטר לליטר.

גם החברות האמריקאיות החלו בפיתוח דומה. חברת „פורד" אף הציגה את דגם מכונית העתיד שלה — שני נוסעים, גוף מפלסטיק ומנוע של אופנוע.

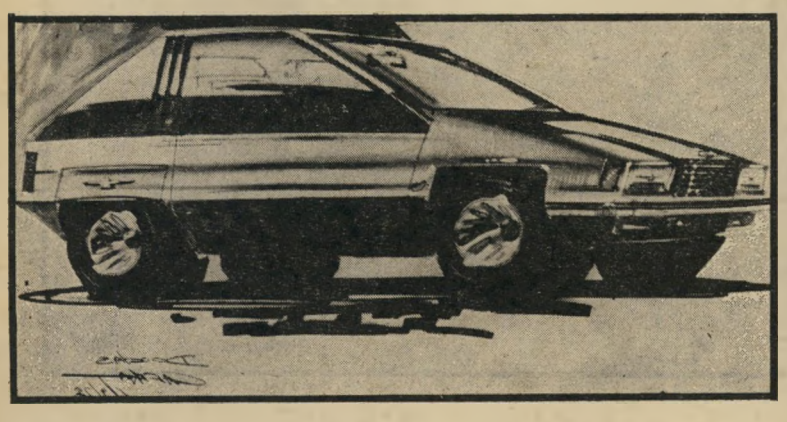

מכונית העתיד של „פורד"
מנוע של אופנוע

תיקון חוק המעסיקים לטובת היהלומנים

ועדת־הכספים של הכנסת החליטה לחוקק חוק, שלפיו יוכל תעשיין שהוא יצואן, לקבל החזר ממס המעסיקים בשיעור של 4% משכר־העבודה. היהלומנים מחו על כך, מפני שרק חלק מהם עוסק בייצוא ישיר, רובם עוסק בתיווך, ליטוש וייבוא. הם נפגשו עם ראשי האוצר וועדת־הכספים ושיכנעו אותם לתקן את החוק, כך שגם מי שמוכר את סחורתו ליצואן, יוכר כאילו היה יצואן בעצמו.

הצעת־החוק המקורית דרשה ניהול ספרים ואישור של רואה־חשבון, כתנאי לקבלת ההחזר. היהלומנים השיגו את ביטולו של התנאי הזה. הם יוכלו לקבל את ההחזר באמצעות יועץ־מס או הצהרה־עצמית.

בל"ל מגייס 75 מיליון דולר באירופה

„בנק לאומי" מגייס באירופה 75 מיליון דולר, המיועדים להרחבת רשת עסקיו הבינלאומיים. הבנק ישלם לרוכשי האיגרות שהוא מוכר ריבית בגובה האירודולר ועוד חמש שמיניות, כאשר הריבית תיקבע כל חצי שנה.

קוקה־קולה העלה מחיר הפקדון

צרכני „קוקה קולה" חוייבו החודש לשלם פיקדון בסך 80 לירות, תמורת כל ארגז ריק. לפני שש שנים, כשהחל המיפעל לעבוד, הוא גבה מכל צרכן פיקדון של 13 לירות. עתה קיבל אישור של מישרד התמ"ת, להגדיל את סכום הפיקדון.

חדש בארץ

OMSA

OMSA
אומסה
OMSA

12 Den extra extra fine

גרבי מכנס המעוצבות
בשיא העדינות

גמישה וחיננית עם

גרבוני "אומסה" תוצרת איטליה בכל החנויות בארץ

דין

ארליך יציע

הקדמת הבחירות

ההפתעה שהבטיח שר־האוצר שימחה ארליך למועד שובו לארץ עשויה להיות הצעה, שאותה יעלה בפני ראש־הממשלה, לפיזור הכנסת ולהקדמת הבחירות.

בשיחות, שניהל ארליך לפני צאתו לשוויץ, הוא טען כי רק ממשלת ליכוד לאומי עשויה להחליט החלטות אמיצות וקשות, מכדי לחשוש מציבור הבוחרים, כדי לעצור את ההתדרדרות הכיכלית.

מכיוון שאין כיום סיכוי להקמת ממשלת ליכוד לאומי, סבור ארליך כי מוטב להקדים את מועד הבחירות. אם יפסיד הליכוד מעט מכוחו והמערך יוסיף כוח, יאפשר הדבר הקמת ממשלת ליכוד לאומי שתכריז על תקופת חירום כלכלית לשם הצלת המשק. ארליך סבור כי ניתן לשכנע את המערך שבגין יעמוד בראש ממשלת הליכוד, אם יקבל המערך את תיקי האוצר, החוץ וכן סגנות ראש־הממשלה.

ספק אם תוכניתו זו של ארליך תתקבל על דעת מנחם בגין, הנחוש בהחלטתו לכהן את מלוא הקדנציה. שרי המיפלגה הליברלית רואים בתוכנית הקדמת הבחירות של ארליך ניסיון לנקום בהם על שקשרו קשר להדיחו מתפקידו כשר־האוצר.

מה עשה

ארליך בשוויץ?

שר־האוצר, שימחה ארליך, לא בילה בשוויץ חופשה, כפי שדווח באמצעי־התיקשורת בארץ. **ארליך הגיע לשוויץ בשליחות ממלכתית כדי לטפל בכמה עניינים כלכליים עדיניים.**

יועץ ראש־הממשלה

בכוס פעילי העבודה

אלי מזרחי, איש לשכתו של ראש־הממשלה מנחם בגין, השתתף בשבוע שעבר בכנס פעילי מיפלגת העבודה, שנערך בהיכל התרבות בתל־אביב. מזרחי, שהוא מותיקי העובדים ב־מישרד ראש־הממשלה, היה בשעתו ראש לישכתם של גולדה מאיר ויצחק רבין, כעת שביחנו בראש־הממשלות. עם חילופי השילטון הוא הצהיר על עברו הבית"רי וביקש לעצמו תפקיד של יועץ לראש־הממשלה. בחודשים האחרונים, אחרי שהחלים ממחלה קשה, חל פיחות ניכר במעמדו כיועץ ראש־הממשלה, למרות שהוא נר־שא עדיין בתואר הרשמי מתוקן "יועץ מדיני לראש־הממשלה".

דיין מאבד

את כושר הראייה

מאז התאושש מניתוח הסרטן שלו, נפגע כושר הראייה של שר־החוץ משה דיין בעינו הבריאה, בצורה קיצונית. באחרונה התחיל דיין לאבד את כושר הראיה שלו לעיתים קרובות, וכביקוריו האחרונים בחו"ל כבר ארעו מקרים אחדים שבהם נאלץ להיעזר במלווים.

כתוצאה מכך אין דיין מקיים עוד ישיבות ארוכות. הוא מפסיק ישיבות ופגישות אחרי כחמש־עשרה דקות, ולפעמים אף עוזב ישיבות, אחרי זמן קצר מזה, באופן פיתאומי.

פרס: כך סילקתי

את איסר הראל

במאמר, שפירסם בירחון "המין הגרמני לואי", מגלה יו"ר מיפלגת העבודה כיצד גרם, למעשה, את סילוקו של איסר הראל מתפקידו כממונה על שירותי־הביטחון, על רקע פרשת מדעני הטילים הגרמניים במצריים.

פרס טוען כי שירותי־הביטחון "הפציצו" את הממשלה במידע שלפיו מייצרים מדעני־טילים גרמניים במצריים טילים עם ראשי־נפץ מקובאלט.

"איזו היתה זו אמת, היתה ישראל יכולה להיחרם תוך דקות. אין פלא שהממשלה היתה נרגשת ממידע זה. אני הייתי היחידי שלא האמין למידע של שירותי־הביטחון שלנו," טוען פרס. לדבריו טען כבר אז: "ראשי נפץ מקובאלט מסכנים יותר את אלה המשגרים אותם. המידע של שירותי־הביטחון הוא שטות גמורה."

פרס מגלה כי כדי להיות בטוח בכך כתב לפראנץ יוזף סטראוס, מי שהיה שר־ההגנה הגרמני, ומסר לו את כל המידע שאספו שירותי־הביטחון. סטראוס השיב לו, לדבריו, במיכתב מפורט, שבו טען כי לא ייתכן שהמידע של שירותי־הביטחון הישראליים מבוסס על עובדות. פרס הראה את המיכתב לבן־גוריון, שקרא מיד לאיסר הראל.

"השתתפתי בשיחה דרמתית זו," מגלה פרס, "וכגמר הוויכוח נאלץ ראש שירותי־הביטחון שלנו לפרוש מתפקידו."

הרצוג מועמד

לתפקיד שר־החוץ

חיים הרצוג, מי שהיה שגריר ישראל באו"ם, הוא ככל הנראה מועמדו של שמעון פרס לתפקיד שר־החוץ בממשלה הבאה, אם זו תורכב בידי המערך. פרס אינו מסתיר עובדה זו, נוהג לשתף את הרצוג במיפגשים עם אישי חוץ המבקרים בארץ. נראה ש־איומיו של יגאל אלון, כי הוא עלול להציג את מועמדותו לתפקיד מועמד המיפלגה למישרת ראש־הממשלה נובעים, כין השאר, מכך שהוא ראה את תיק שר־החוץ שמור לו.

גזבר ההסתדרות

"עובד" בשוויץ

מבקר ההסתדרות יתבקש לבדוק את פרשת סיוריו של גיזבר ההסתדרות, נתן אלמוזלינו, בחו"ל בקייץ האחרון. אלמוזלינו יצא הקייץ לטיול פרטי עם אשתו, ח"כ שושנה ארבלי־אלמוזלינו, בדרום־אמריקה ובארצות־הברית. אולם בתום הסיול הם לא חזרו לארץ.

הגיזבר יצא "לבדוק" על פי טענתו, בשליחות רישמית, את רשת בתי־הספר "עמל" בשוויץ ובאוסטריה. ח"כית, אשתו, נפשה באותה תקופה, במיקרה, בבית־הבראה בשוויץ, על חשבונה הפרטי.

המבקר יתבקש לבדוק אם לא חל ערבוב תחומים בין הטיול הפרטי של בני־הזוג לבין השליחות הרישמית של הגיזבר.

שיתוף פעולה

בין "ידיעות" ו"מעריב"

בפעם הראשונה בתולדות המדינה נוצר שיתוף־פעולה בין שני הצהרונים המתחרים, ידיעות אחרונות ומעריב. שני הצהרונים החלו מפרסמים בעת ובעונה אחת אותם הפרקים מספר זכרונותיו של שר־החוץ האמריקאי לשעבר, הד"ר הנרי קיסינג'ר.

שיתוף הפעולה נוצר אחרי שתחילה התחרו שני הצהרונים זה בזה בניסיון לרכוש את זכויות הפירסום. אולם המחיר שנדרש היה כה גבוה שהם החליטו לרכוש את הזכויות במשותף.

שני העיתונים גם יפיצו את הספר בשותפות.

גינדי ינהל רשת

"הווארד ג'ונסון"

ההחלטה של חברת המלונות האמריקאית הגדולה, הווארד ג'ונסון, להקים בישראל חמישה מוטלים ולהפעיל מלונות באילת ובנתניה, ורשת מיסעדות וגלידריות בכל רחבי הארץ, תחדיר את הקבלן

בן־נתן יפרוש

ממועצת עת"א

למרות הודעתו של אשר ("אר־תור") בן־נתן, מי שהיה מועמד "ה־מערך" לראשות עיריית תל־אביב, כי יפרוש מחברותו במועצת העיר אחרי שנבחר בבחירות, הוא לא מימש את הבטחתו זו עד היום. נראה שבן־נתן נרתע מהביקורת הציבורית, שנמת־חה עליו בעקבות הודעתו, כי לא יש־רת במועצת העיר כיוון שלא נבחר לראשה. במוכן לא רצה בן־נתן להיש־אר ללא כל תואר ציבורי. כתוצאה מכך שותקה למעשה פרשת המערך במועצת העיר ולא קיימת כל אופ־וזיציה לראש־העיר שלמה ("צ'צ'") להט. עתה יופעלו לחצים על בן־נתן לפרוש מתפקידו, כדי שפרשת המערך תיכל להתפקר באופוזיציה.

אברהם גינדי מעיסקי הבנייה גם לעיסקי התיירות. אברהם גינדי, יחד עם איש־העסקים שמואל אולפינר, **בשלב ראשון הם מתכוונים לרכוש מלונות ומיסעדות קיימים ע"מנת לשלבם ברשת בתי־ההארחה של "הווארד ג'ונסון", שהיא אחת משלוש הרשתות הגדולות באר"ב.**

שר המיסחר התעשיה והתיירות, גדעון פת, הוא ששיכנע את בעלי חברת הווארד ג'ונסון להפעיל את הרשת שלהם בארץ. קיים סיכוי סביר שלקוחות אלף בתי־המלון והמוטלים של החברה, שלא נמנו עד כה עם ציבור התיירים הפוטנציאלי בארץ, יעלו את ישראל על מפת הביקורים שלהם.

אברהם גינדי הצהיר כי מלונות הרשת ומיסעדותיה יופעלו ברמה האמריקאית.

ארנון ימשיך

לייעץ לבונדס

מייק ארנון, מנכ"ל מיפעל הבונדס בארצות־הברית, העומד להתמנות כיו"ר הרשות לניירות־ערך, לא ינתק את יחסיו עם הבונדס.

ארנון מקבל כיום משכורת בסך 70 אלף דולר לשנה מהבונדס. (כשני מיליון ל"י). משכורתו של יו"ר רשות ניירות הערך נמוכה בהרבה.

הפתרון נמצא בצורה הבאה: ארנון יכהן ברשות תמורת שכר סמלי, וימשיך להיות יועץ לבונדס וקבל משם את משכורתו הנוכחית בדולרים.

שוחרר "מלך

הפיצות"

מנפרד כ"ץ, הישראלי לשעבר, שהפך ל"מלך הפיצות" של קמבורג ושנדון לשלוש שנות מאסר על עבירות מס בגרמניה, סיים את תקופת מאסרו ושוחרר מהכלא הגרמני.

כ"ץ הגיע מיד אחרי שחרורו לארץ, כדי להשתתף בחתונת בתו ולהתחיל לנהל את עסקיו מחדש.

אלי חבור

משקיף

מבקר המדינה

הסכים ל„הסדר"

בעיקבות לחצו של שר־התעשייה, גידעון פת, הסכים מבקר־המדינה, הד"ר ארנסט נבנצי, להסיר את התנגדותו להמשך העסקתו של הארכיבלד טומי ליידרמדורף במישרד־התעשייה.

מבקר־המדינה נתן יד ל„הסדר", השערורייתי, שלפיו יקים שותפו של ליידרמדורף במישרד הארכיבלדות הפרטי שלו, יהושע גודברג, מישרד ארכיבלדים נוסף, שאליו תעבירנה כל העבודות הפרטיות שעשו השניים עבור „החברה הממשלתית לתיירות".

חשש שארליך יישאר

בחוגים במיפלגה הליברלית חוששים ששר־האוצר שימחה ארליך יצליח לנווט את המצב כך, שהוא יישאר שר־האוצר.

לדעת חוגים אלה, האולטימטום של אנשי מודעי, שיפרקו את הקואליציה אם ימונה יגאל הורביץ לתפקיד, לעומת האולטימטום של אנשי חרות, המאיימים בהסקת מסקנות אם הורביץ לא יקבל את המישרה, יגרמו לכך שבסופו של דבר ימשיך ארליך להיות שר־האוצר, אלא אם כן תפוזר הכנסת ותערכנה בחירות חדשות.

„אלבום הפושעים"

של נטורי־קרתא

פעילי חבת החרדית נטורי־קרתא החלו לאסוף באחרונה תמונות של מפגינים חילוניים ושל שומרים, הנוטלים חלק בהמונות השבת בי כבישי־המריבה בירושלים.

כפעולת האיסוף, הכוללת פניות אל צלמי־עיתונות המסקרים את ה־הפגנות, עוסק הרב משה הירש, מ־ראשי נטורי־קרתא. הרב סירב לגלות למה נועדו התמונות.

הנפט הופקע

מהלפרין

הטיפול בתוכנית־החירום לקבלת נפט מארצות־הברית הופקע, על־פי הוראת ראש־הממשלה, מן היועץ הכלכלי בשגרירות ישראל בוושינגטון, דן הלפרין, והועבר למישרד־האוצר.

מטעם האוצר מטפל בנושא החשב הכללי, איתן דף, שהיה קודם לכן היועץ הכלכלי בשגרירות בוושינגטון.

בגין כועס על שמיר

ראש־הממשלה, מנחם בגין, זועם על „מסע־ההופעות של יצחק שמיר", כפי שהוא מכנה את הסיורים בכל רחבי הארץ שעורך עתה יושב־ראש הכנסת.

בגין רואה בסיוריו של שמיר אי־אמון בהבטחה שנתן לשמיר, שהוא ימונה כממלא־מקום ראש־הממשלה עוד לפני הבחירות.

אש"ף: אין תגובה

פרשת ההכחשה שפירסם אחמד צידקי אל־דג'ני בביירות, לגבי הידיעה שנפגש באורח פרטי עם אורי אבנרי ושהצהיר על נכונותו להכיר במדינת־ישראל, קיבלה ממד חדש, כאשר פנו עיתונאים צרפתיים אל הדוברים הבכירים של האירגון וביקשו להבהיר את העניין.

דוברו האישי של יאסר עראפאת לא הצטרף להכחשה, ואמר לעיתונאים: „אין תגובה".

השליח השני של אש"ף בוועידת רומא, מוחמד אבו־שראר, מזכיר המוסד העליון של אירגון פתח, לא פירסם שום הכחשה.

הנשיא החליט

להראות מעורבות

נשיא־המדינה, יצחק נבון, החליט להביע בשבועיות הקרובים את דעתו בענייני חברה ומדינה.

מקורבי הנשיא טוענים, כי הוא יעשה כן בראיונות לאמצעי־התיקשורת, ובסיורים רבים ברחבי הארץ, תוך שמירה על מיגבלותיו כנשיא.

מדי קנדי

יבקר בארץ

ממשלת־ישראל עזרה להיקלע ל־מצב מביך, אם יממש המנטור מדי קנדי את תוכניתו לבקר בישראל.

אפשרות זו הועלתה לאחרונה ב־שיחות גישוש שניהלו מקורבין של קנדי עם אנשי המישלחת הישראלית, שנילוותה אל שר־החוץ, משה דיין, בעת ביקורו בוושינגטון.

ראש־הממשלה מנחם בגין ושר־החוץ משה דיין מתכוונים להביע תמיכתם דווקא בג'ימי קארטר, כמי־רוץ לבחירות נשיאות ארצות־הברית. הם חוששים שביקורו של קנדי יתפרש בארצות־הברית כאילו תומכים ראשי ישראל בו.

תעשיינים

לוחצים על אלון

כמה תעשיינים גדולים בארץ קיימו באחרונה פגישות עם ח"כ יגאל אלון, כדי לנסות ולהשפיע עליו, שיציג את מועמדותו לתפקיד יושב־ראש מיפלגת העבודה ויחפוץ עכשיו כך מועמד המיפלגה לראשות הממשלה.

בודקים את פרס

חוגים בתוך מיפלגת־העבודה, המתנגדים לשימעון פרס, החלו עורכים בדיקות וחקירות בנוגע להוצאות האישיות של פרס, מאז נבחר כיושב־ראש התנועה.

הכוונה היא להוכיח, כי פרס נוהג באופן בזבזני בכספי התנועה, הנמצאת במשבר כספי.

בגין ימסור הודעות

ראש־הממשלה, מנחם בגין, עומד לנשל בקרוב את מזכיר־הממשלה, אריה נאור, מתפקידו כמוסר הודעות־הסיכום של ישיבות־הממשלה לעיתונאים.

בגין רוצה להוכיח לעיתונאים, כי מצב־בריאותו שפיר. לכן הוא יחזור להופיע על מדרגות מישרד ראש־הממשלה אחרי כל ישיבת ממשלה.

כהנא יקים

מרכז"ה בקאהיר

המיליונר היהודי מזוינה, קרל כהנא, חתם בשבוע שעבר, בשם קונצרן־תיקשורת בינלאומי, על עיסקה שלפיה יקים במצריים את רשת־הטלפונים הבינלאומית החדשה, בהשקעה של שני מיליארד דולר.

כהנא הוא ידידו ואיש־אמונו של ברונו קרייסקי, המוכר כידידו של שר־הביטחון עזר וייצמן וכתומך בתנועת שלום עכשיו.

אבינועם יפרוש

מפקד המחוז הצפוני של המישטרה, ניצב חיים אבינועם, עומד לפרוש מתפקידו בגלל פציעה.

מתברר כי פציעתו של אבינועם, שנפל מגג ביתו, חמורה מכפי שחשבו תחילה, וכי לא יוכל, ככל הנראה, לשוב לתפקידו.

חרגיל של

מתנגדי ארידור

שמו של יורם ארידור, כמועמד לתפקיד שר־האוצר, הורדף לאמצעי־התיקשורת דווקא על־ידי מתנגדיו.

המתנגדים של ארידור קיוו, כי העלאת שמו בהקשר זה תחבל במאמציו להיבחר כיושב־ראש הנהלת תנועת־החרות.

תקציב הטלוויזיה

יגמר

תקציב המחלקות השונות של הטלוויזיה עומד להיגמר בשבועות הקרובים. המדובר בתקציב שהיה צריך להספיק עד לאפריל בשנה הבאה.

מחלקת־הבידור של הטלוויזיה עומדת לגמור תקציב של 18 מיליון לירות עם סיומה של הפקת התוכנית על להקת „גזוז", שעלתה כמיליון לירות.

ירדן גנבה את ארליך

הראיון שערך כתב הטלוויזיה בגרמניה, צבי לידר, עם שר־האוצר שימחה ארליך, שודר בטלוויזיה הירדנית עוד לפני ששודר בישראלית — ובצבע.

הראיון הועבר לישראל באמצעות הלווין, והטלוויזיה הירדנית קלטה ושידרה אותו במהדורת החדשות בעברית, בשעה 7.30, ביום הששי האחרון, בעוד שבישראל הוא שודר רק בהשבוע יומן אירועים ב־8.20.

הטלוויזיה הירדנית כבר שידרה בעבר תוכניות גנובות מישראל, אך זו הפעם הראשונה שהשידור נגנב עוד לפני ששודר כאן.

המישטרה אורבת

בבית־המישפט

מישטרת מחוז תל־אביב עורכת מארבים ומקיימת שמירה על בית־המישפט בתל־אביב, לפני כל מישפט חשוב.

ערב המישפט של שוד הבנק ברמת־אביב, קיבלה המישטרה מידע שלפיו ינסו לפרוץ לבית־המישפט. שוטרים שנשתלו למקום אמנם הניסו כמה אנשים שניסו לפרוץ לבניין.

המישטרה מאתרת

שיחות אנונימיות

במרכזת הטלפון של מישטרת ירו־שלים הותקן מכשיר מיוחד, המאתר אוטומטית את מקורן של שיחות טל־פון המגיעות למוקד.

בעזרת מכשיר־איתור זה מקווה המישטרה לחשוף את זהותם של מופרי הודעות־שווא על מיטענים חשודים. הודעות השווא התרכו כש־בוע האחרון, והמכשיר קבע כי רובם הגדול הגיע ממזרחירושלים.

במדינה

העם

מדוע הם מכתישים

דיין הכתיש. דג'ני הכחיש. מה עומד מאחרי הכחשות אלה?

זה היה כמעט משעשע: בביירות וב־תל־אביב הכחישו שני שרים את אשר אמרו ועשו.

בתל־אביב היה זה משה דיין, שר־החוץ של ישראל. בביירות היה זה אחמד צידקי אל־דג'ני, חבר הוועד־הפועל של אש"ף, שהוא כעין סגן־שר־החוץ של האירגון.

דיין אמר בארצות־הברית שהוא מוכן להידבר עם אש"ף, אם ימלא אש"ף תנאים מסויימים — והוסיף שורה של תנאים בלתי־אפשריים לחלוטין. למעשה דרש כי אש"ף יפרק את כוחותיו המזויינים, ש־יותר על רעיון המדינה הפלסטינית, ו־שיהווה מעין נציגות של הפליטים לשם שיקום הפליטים מחוץ לגבולות הארץ.

באותו היגיון אפשר לדרוש כי הגשם לא יהיה רטוב, וכי בלילה תזרח השמש. משה דיין יודע זאת היטב.

אם כן, מדוע בכלל העלה רעיון זה? יכול להיות לכך רק הסבר אחד: הוא רצה להרגיל את דעת־הקהל לרעיון של הי־דברות עם אש"ף, במוקדם או במאוחר. התנאים הבלתי־אפשריים באו להמתיק את הגלולה.

מכיוון שדיין כבר השמיע הודעה דו־מה בפברואר השנה, ברור כי זוהי שיטה. גם אז הכחיש את דבריו, בטענה כי דיבר אנגלית, שאינה שגורה בפיו היטב, וכי לא הובן נכונה. הפעם דיבר בעברית, באוזני כתב ישראלי — אך גם הפעם באה ההכחשה כבר למחרת היום.

הכחשה כזובת. מיקרהו של דג'ני דומה.

הוא חזר מוועידה ברומא, שבה נפגש בידידות עם מישלחת מישראל, החליף עימה דברים פומביים ופרטיים, והשמיע הצהרות שלא הותירו ספק כי אש"ף מו־כנה לשלום עם ישראל, תמורת הקמת מדינה פלסטינית בגדה וברצועה (ראה עמודים 45 — 43).

הדברים גרמו סנסציה עולמית, פורסמו בהרחבה גם בעולם הערבי ובביירות. ל־מחרת שובו ללבנון פירסם דג'ני הכחשה, שבה אמר כי לא ניהל משא־ומתן עם ח"כ אורי אבנרי, לא הביע נכונות להכיר במדינת־ישראל ולא ביטל את האמנה ה־פלסטינית.

מבחינה מילולית, היתה ההכחשה נכו־נה. לא היה כל משא־ומתן סודי בין דג'ני ואבנרי, אף כי נפגשו בוועידה ובשוליה. הוא לא הודיע בפירוש כי אש"ף יכיר ב־ישראל, אף כי אש"ף החליט לשנות את מטרותיו, וגם טען כי האמנה כלל לא התכוונה לחיסול מדינת־ישראל.

מבחינה מילולית, היתה ההכחשה נכו־נה. אך מבחינת רוח הדברים, היתה זאת הכחשה כוזבת — לא פחות מהכחשתו של דיין.

מזמנטים עצמאי. מדוע הם הכחי־שו?

במיקרהו של דיין, ההסבר פשוט: הוא יודע כי אסור לשר בממשלת בגין להעלות על דל שיפתותיו את האפשרות של הכרה באש"ף.

במיקרה של דג'ני, ההסבר דומה: מי שמעלה באש"ף על דל שיפתותיו את האפשרות של הכרה בישראל, מסתכן ב־התקפה פרועה עליו מצד מיעוט קנאי ואלים.

ועידת־רומא עוררה בעולם תיקוות רבות. לא רק ידידי ישראל, אלא גם ידידי הפלסטינים מייחלים ליום, שבו יכריז אש"ף בגלוי ובפירוש כי הוא מוכן להכיר בישראל ולחיות עימה בשלום, אם תקום מדינה פלסטינית בגדה וברצועה. תשוקה זו כה עזה, עד כי ועידה כמו זו שנערכה ברומא מקבלת מומנטום עצ־מאי. דג'ני אמר דברים מרחיקי־לכת, אך העיתונות הבינלאומית לא הסתפקה בכך, אלא הוסיפה הפרזות ופירושים, שהגיעו הרחק מעבר למידה שנקבעה על־ידי הנ־הגת אש"ף בשלב זה. לכן הוכחשו הדב־רים.

אך שום הכחשה אינה יכולה לבטל דבריו שהיו. דיין אמר מה שאמר, דג'ני עשה מה שעשה — והדברים לא היו במיקרה. נקבעו עובדות פוליטיות חד־שות, המצביעות על הכיוון.

הורביץ אינו מתאים מבחינת האחיקה, מודעי אינו מתאים מבחינת הכישרון

האוצר וההריס

הוא יכול גם לחיות מוסכר על־ידי ההטבות ששר־התעשייה העניק למיפעליה של מישפחת הורביץ.

מבקר־המדינה פירסם בדין־וחשבון שלו לשנת 1978 פרשיה המצביעה בכיוון זה. ערב ההכרזה על המדיניות ה־כלכלית החדשה (27.10.77), היו חילוקי־דיעות חריפים בין נציגי־האוצר ונציגי־החקלאות על המחירים החדשים, שיש לקבוע למוצרי־חלב מסויימים. ליועץ ה־מישפטי נמסר, כי במהלך הוויכוח העיר מנכ"ל־האוצר הערות שמהן השתמע, כי הופעל עליו לחץ על־ידי מישרד־התעשייה, ולחץ זה קשור בשר, שמישפחתו היא בעלת מיפעלים לייצור מוצרי־חלב. חקירת המבקר העלתה, כי אכן היו לשר ה־תעשייה בעניין זה, אם כי העיר, לדב־ריו, שדווקא כאשר הוא מכהן כשר מבצ־עים מדיניות לרעת המחלבות הפרטיות. מבקר־המדינה קבע בדין־וחשבון שלו, כי מוטב שהשר לא יעיר כל הערה בנושא רגיש כל־כך. במסיבת־העיתונאים שערך המבקר, עם פירסום הדו"ח, הוא אמר, כי „לא היה צורך בהערות השר, כדי לדעת שנפשו קשורה במיפעל, ולא היה עליו לומר, כי יש לו עניין, שכן היה ידוע שיש לו עניין."

פרשה זו לא היתה היחידה שבה הוא־שם הורביץ בניצול מעמדו הציבורי. כמחצית השנה קודם לכן, באוגוסט 1977, פירסם העולם הזה (2086), כתבה שחש־פה כיצד התערב, כשר־התעשייה, בקבי־עת מדיניות־הסובסידיות לגבי אבקת־חלב, כך שהמחלבות הפרטיות ושל מיש־פחתו, בעיקר, הועדפו על חשבון המחל־בות הציבוריות. פרשה זו לא הוכחשה מעולם, ומקורבי השר טענו, כי פעל ל־טובת המחלבות הפרטיות, בלי להביא ב־חשבון את האינטרסים שיש למישפחתו בשטח זה.

מאז פרש מתפקידו בממשלה התרחבו עסקיו פי כמה. הוא שותף בהקמת חוות חקלאיות במרכז אמריקה, יחד עם איתן ישראלי, לשעבר עובד בכיר במישרד־החקלאות. לאחרונה רכש מעיריית חיפה את בית־המיטבחיים שלה, ויפעילו ב־עסקי־בשר. הוא רוכש קרקעות בכל מקום אפשרי. הוא רכש מפעל לנירוסטה בקריית־מלאכי. יש לו קרקעות לרוב ב־שטחים הכבושים, בעיקר באיזור שועפאת.

כל העסקים הללו יושפעו במידה מכרעת ממדיניות־האוצר. מינויו ל־תפקיד שר־אוצר יוכל לאפשר לו להזהיר בראיון נוסף, עם פרישתו מתפקיד חדש זה, כי בניו המוכשרים עלו על עצמם ועיסקי־המישפחה גדלו בהעדרו באלפי אחוזים.

שילוב זה בין עסקים פרטיים ועיסקי־המדינה הוא דבר מקובל ביותר בכמה מדינות מסוג מסויים. מינויו של הורביץ לתפקיד הרם יביא את ישראל באחת דרגה של ערב הסעודית, ניקאראגווה של סומוזה או איראן של השאה.

המזל הוא שמועמדותו של הורביץ לא תתקבל על דעת שר־האוצר הנוכחי, שימחה ארליך. רבים, הממהרים לתפור לעצמם חליפה של שר־האוצר, שוכחים, כי ארליך עדיין מסוגל לכמה הפתעות.

הסיבה העיקרית להמשך מילוי תפקידו היא חוסר־האפשרות למצוא מחליף מבלי לגרום למשבר ממשלתי.

ארליך רצה לפרוש מתפקידו כבר לפני חצי שנה. הבעייה היא שמסירת תפקיד שר־האוצר למיפלגה אחרת, או למועמד

ה תדרדרות המיסחר והפרת החוק הגיעו בתקופת הליכוד לרמה כזו, שאין איש מעלה אף עירעור אחד על מועמדותו של יגאל הורביץ לתפקיד שר־האוצר.

לא שאין לו כישורים לתפקיד, פחות או יותר. אלא שבתפקידיו הציבוריים הקודמים לא הקפיד להבדיל בין עסקיו הפרטיים לבין עיסקי־הציבור. לא אחת ניצל את מעמדו לקידום האינטרסים האי־שיים שלו. לתת לו עתה את תיק־האוצר, הרי זה כאילו נתנו האמריקאים תפקיד זה להנרי פורד, בעוד הוא ממשיך לכהן כבעל־מניות גדול בשורה של חברות. דב־רים שאינם נסבלים בארצות מתוקנות, ואיש לא יעז להציעם שם, מותרים ב־ישראל של ממשלת־בגין.

שבוע ימים אחרי שהתפטר מתפקיד שר־התעשייה, רואיין הורביץ בהארץ ו־סיפר, כי יום אחרי שעזב את תפקידו ה־ממשלתי עבר לשולחן הניהול של עסקיו הפרטיים. הוא סיפר כי מצא שהשנה שבה לא ניהל את עסקיו, אלא כיהן כשר ה־תעשייה, גילתה עד כמה מוכשר בנו, יוני. עובדה היא שבתקופה, שבה האבא לא היה בעסק, הצליח להגדיל את המחזור במאות אחוזים!

העיתונאית שריאינה אותו, עדה אוש־פיז, לא שאלה אותו היכן „תקופת־הצינון" המפורסמת, המחייבת כל ממלא מישרה ממלכתית, הפורש מתפקידו, שלא לעבור לתפקיד הקשור בתפקידו הקודם, אלא אחרי פרק־זמן של שנתיים בערך. במיק־רה של הורביץ, היה קשר כלשהו בין תפקיד שר־התעשייה ובין עסקי המחל־בות המאוחדות, וטנא־נוגה, שהוא מנהלם עתה.

החלב של השר

מ קורביו של הורביץ, שקראו את דברי־השבח שהרעיף על בנו, על ש־הגדיל את המחזור בילעדיו, יכלו רק לח־ייך. יוני הוא מוכשר ונבון, אך כל הקרוב למישפחת הורביץ יודע, כי אין יוני עושה צעד ללא התייעצות עם אביו. כא־שר פרש יגאל, מבחינה רשמית, מניהול עסקי־המישפחה, והעביר את המושכות לבנו, המשיך לנהל למעשה את העסקים בצורה תקיפה.

גירוש המחזור בתקופת כהונתו כשר־התעשייה יכיל להיות מוסבר על ידו כגילוי כישרונו של הבן.

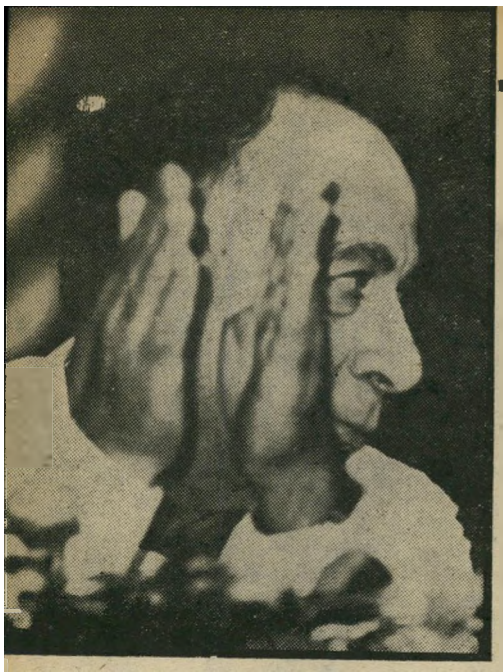

מועמד הורביץ
טוב לבנים

שלא מן הליברלים, תיצור מצב שבו ל־סיעה בת 15 חברי־כנסת, כמו הליברלים, יהיו שני שרים בעלי־תיקים ושני שרים בלי־תיקים (נסים וארליך), ואילו לסיעה בת שיבעה חברי־כנסת, כמו הדמוקרא־טים, יהיו שני שרים בעלי־תיקים וסגן ראש־ממשלה. למצב זה לא הסכים ארליך, ונגד מצב כזה הוא יוכל לגייס לימינו את רוב חברי המרכז במיפלגתו, שלא יסכימו ללקיחת כיבודים מעסקני־מיפלגה. נסיון לפתור את המצב, על־ידי מינוי משה נסים כשר־המישפטים, ירד מן הפרק הן בגלל ההתנגדות העזה של המערכת ה־משפטית לנסים, שאינו מוערך על־ידה כלל כמישפטן, הן בגלל הפירסומים על פרשיות בעברו.

בלי מציאת פתרון לשמירת מישקלה על המיפלגה הליברלית בממשלה, לא יפנה ארליך את תפקידו, וכאשר ישוב ארצה יוכל ללכד סביב נושא זה רוב במרכז מיפלגתו, שהחליט מה שהחליט בהעדר יושב־ראש המיפלגה. תמונת ה־מצב בישיבת המרכז, שבה נראה היה שאריאל ויינשטיין הוא התומך היחידי ב־ארליך, תשתנה במהרה עם שובו של בעל־הבית ארצה.

מודעי יתחסל

מ קורביו של ארליך מאיימים שהוא יכול עוד לגלות על מי האחריות ל־שתי שגיאות אלה, ובכך להתדרדרות ב־משק. נסיונו של ארליך הראה לו כי שום אדם לא יוכל להצליח בתפקיד שר־אוצר בתקופה הקרובה. כיוון שרוב המשק נשלט על־ידי המערך, המכשיל כל מדיניות כלכ־לית ששר־האוצר ירצה לבצעה, והיה האיש התקיף בעולם. לכן לא יסכים ארליך כי אחד מגאמניו יקבל תפקיד זה שישחוק ויחסל כל אחד.

המוצא־היחיד הנראה בעין הוא, כי יתר חברי־הממשלה יסכימו לכהונת יצחק מוד־עי כשר־האוצר. אז יתמכו חברי־המרכז הליברליים בהחלפתו של ארליך, כי לא יאבדו עמדת־כוח, ואולי אף יתפנה תפ־קידו של מודעי לחבר־מיפלגה אחר. אר־ליך יתמוך בהחלטה, מכיוון שלדעתו מודעי ייכשל, ויתחסל כתוצאה מכך.

העיובדה חסרת־החשיבות, שגם המשק הממלכתי מסוגל להתחסד כמהלכים אלה, אינה מטרידה איש. יגאל לביב

דת

חילוניים החוצה

„חילוניים לא ייכנסו לכאן יותר," אמרה המנהלת וסגרה את הכניסה למועדון העירוני בפני ילדי הסביבה.

מישפחות רבות מאיימות להתארגן ולב־טל את הפעילויות במועדון עירוני דתי בשם מגיד, הפועל ברחוב ורבורג ד.

לטענתם באו השנה, ככל שנה, לרשום את ילדיהם למועדון. מנהלת־המועדון ה־חדשה, אשה דתיה בשם נחמה אהרון, הו־דיעה להם במפורש כי ילדיהם לא יורשו להיכנס עוד אל המועדון מפני שהם חילוניים.

מועדון מגיד, הכפוף לעיריית תל־אביב הוקם בבניין בית־הספר החשמונאים בשנת 1962. לדברי תושבי הסביבה, מאז ומתמיד היו ילדיהם חברים בחוגים השונים שב־מועדון שכלל בתוכו דתיים וחילוניים כ־אחד.

„הדבר היחידי שדרשו מבני, שהיה חבר במועדון, היה לחבוש כיפה כאשר הוא הולך לפעילות," סיפר שלמה בר־שביט, „אנחנו הסכמנו להישארות המועדון במקום למרות הבעיות שהיו כרוכות בכך כמו מסיבות ריקודים רועשות במוצאי־שבתות וסתימת הרחוב על־ידי עשרות מכוניות, אבל עכשיו, אם לא יתנו לילדינו לבוא למועדון בגלל שהם חילוניים אנחנו נבקש לסגור אותו."

סיפרה דנה כהן (10): „לפני ארבע שנים התחלתי ללמוד פסנתר במועדון. המורה אמרה לי שיש לי כישרון. תמיד באתי לשם עם מיכנסיים. השנה המנהלת אמרה לאמא שלי שהיא רוצה רק ילדים דתיים. המורה שלי לפסנתר התערבה ואז

(המשך בעמוד 50)

ג'סי ג'קסון בא, חייך, הצטלם ואיכזב

הכושי עשה את שלו!

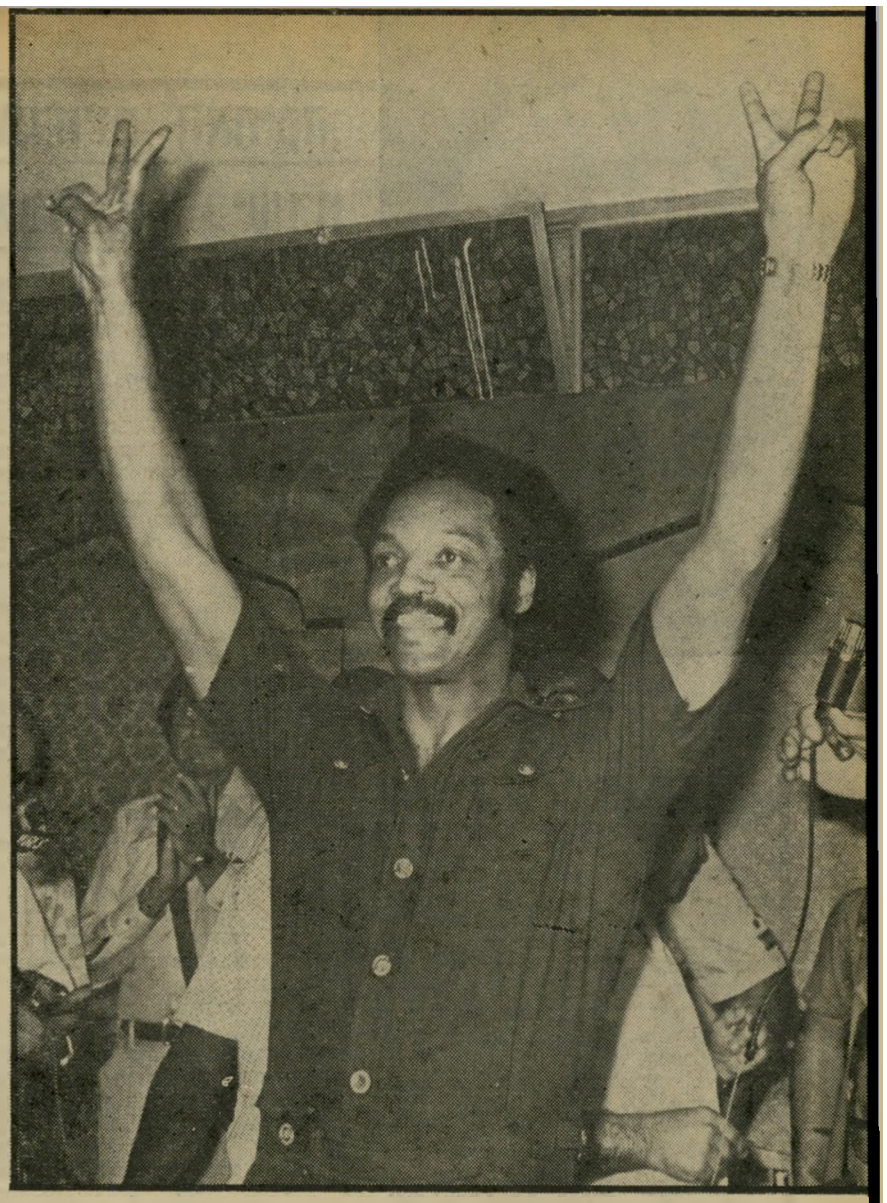

באתי, ראיתי, ניצחתי! חיוך רחב, כששתי הידיים מונפות אל־על, בסימן הנצחון הגדול. כך משיב ג'קסון להפגנת האהדה בבניין עיריית־שכם לאחר נאומו, שזכה במחיאות כפיים.

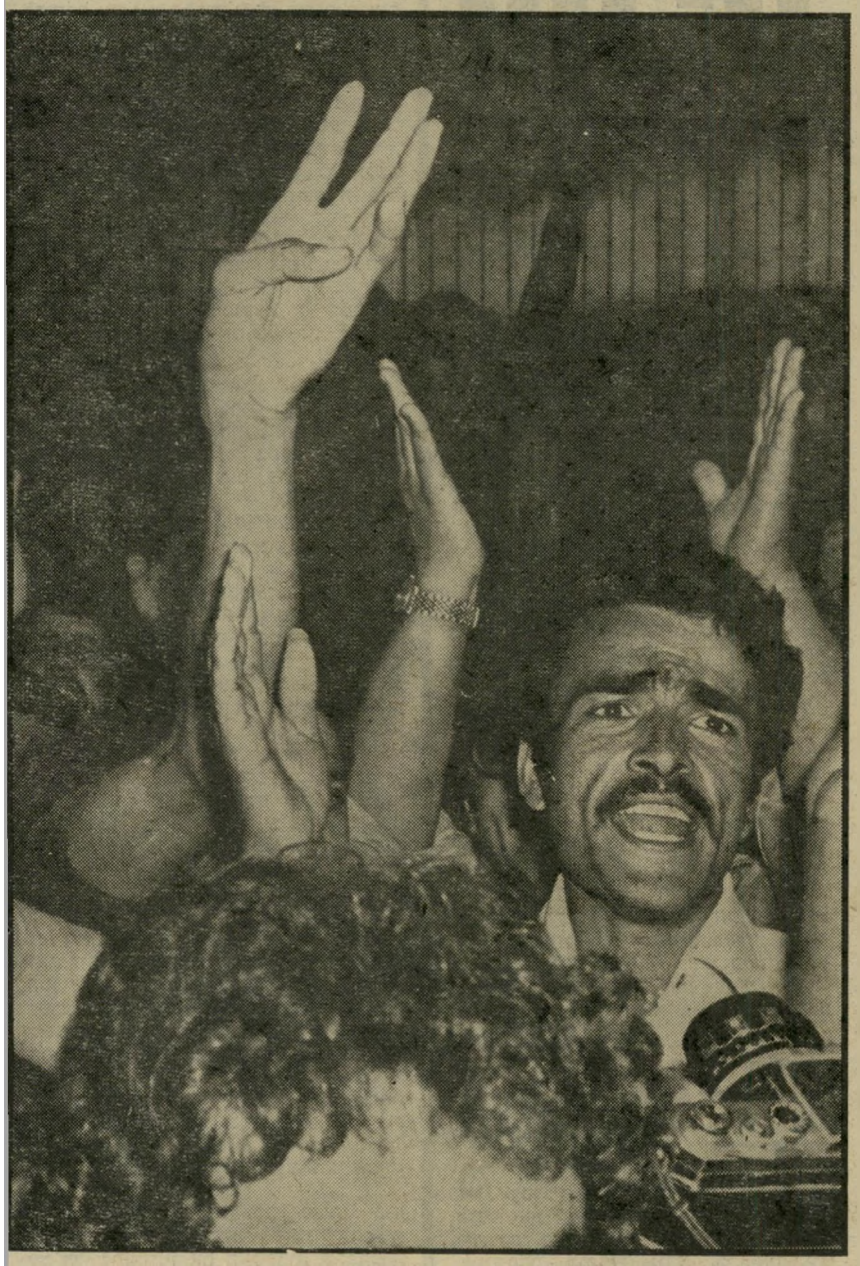

„אחינו השחורים" כך פנה המנהיג השחור ג'קסון אל תושבי שכם. אחת מהנשים במישלחת אמרה אחר כך: „מצאנו קירבה רבה בין השחורים באמריקה לבין הערבים והיהודים השחורים בישראל."

„זייפן" כך התרשם מג'קסון ראש עיריית ירושלים, טדי קולק. ג'קסון, המת־נהג בדרך כלל בחביבות ובחום, חיבק את ראש־העיר, כפי ששמה לאורך כל סיורו בישראל. קולק, בניגוד לראש־הממשלה, קיבל את ג'קסון ואירחו בעירו.

לחישה באוזן אשתו הנאה של הכומר ג'קסון לוותה בעת הסיורים על־ידי ידידה שלה, שהשתתפה במישלחת. היא לא ניצבה ליד בעלה, וכימעט שלא שוחחה עימו, אלא פעם אחת (**בתמונה**) בבניין עיריית־שכם.

אדם שחור נשא דרשה בקול נמוך, שנשמע בקושי. את ידיו השעין ב־כבדות על דוכן הנואמים, כאילו כדי לתמוך את גופו התמיר. פניו קרנו תום ורוך. אפילו השפם, בסיגנון זאפאטה, לא הצליח להקשיחם. קהל המאזינים, שנאסף בכנסייה הלותרנית, בעיר־העתיקה בירושלים, שתה את דבריו בצמא, כאילו היו דברי אלוהים חיים.

הוא דיבר על אהבת אלוהים, אהבת ה־אדם ואהבת השלום. הוא נשא פניו אל על, והפליג בתיאור תיקוותיה של האנו־שות המעונה. קשה היה להאמין, שהגבר הנאה, הלובש חליפת־איכות מדודה היטב, הוא למעשה פוליטיקאי אמריקאי, שקול ומנוסה, המנהל בדרך משלו מסע־פירסום ויחסי־ציבור בקנה־מידה עולמי.

לפתע הלך קולו והתעצם. כפות ידיו נותקו מן הדוכן והורמו למעלה. הדרשה השקטה פינתה מקומה לנבואה גועשת ו־משלהבת. המאזינים יצאו מכליהם, אך הנרגש מכולם היה הנואם עצמו — הכומר ג'סי ג'קסון, שפלש ארצה בסערה, כשהוא מביך את ממשלת־ישראל ואת פקידיה.

כשסיים את דבריו קם הקהל על רגליו ומחא כפיים בעוז. ג'קסון ירד מבמת ה־כנסייה והתחיל ללחוץ ידיים, לחבק ולט־פוח על שכם מעריציו, בסיגנון אמריקאי

„ילדה מסכנה"

אמר ג'סי למלוויו, אחרי שהוריד ילדה זו מזרועותיו.

כך עשה גם טדי קולק, ראש עיריית ירו־שלים. אך בקרב תושבי השטחים הפך לגיבור מבוקש ונערץ.

להנציח כל צעד

ך אשי־ערים, עסקנים ערביים, ושאר אוהדי אש"ף, ראו בג'סי ג'קסון שליח טוב, כדי להשמיע באמצעותו את טענו־תיהם באוזני המימשל האמריקאי והנשיא ג'ימי קארטר. „אנחנו מאשימים את אר־צות־הברית יותר מכפי שאנו מאשימים את ישראל," אמר אחד. „אמריקה חייבת לרסן ולהגביל את תמיכתה בישראל." הוסיף עמיתו.

ג'קסון, שמשך אחריו בעת שהותו בארץ שובל ארוך של כתבי־עיתונות וצלמי־טלוויזיה, מאירופה ומארצות־הברית, הק־פיד לרצות את שני המחנות. הוא ביקר במחנה הפליטים בקלנדיה, על אם־הדרך בין ירושלים ורמאללה, חיבק ילדים פלס־טינים לרוב. יחד עם זאת, לא פסח על שכונת־עוני ישראלית במוסררה, וחיבק את פצועי הפיגוע בהדסה. גם בקלנדיה וגם במוסררה דאגו מלוויו להנציח כל צעד שלו באמצעות צילומים ומיבזקים.

„ברור שזוהי הצגה גדולה," קבע בטון מיקצועי איש טלוויזיה אמריקאי.

וכעבור זמן הוסיף: „אבל ג'קסון אינו היחידי שעושה כאן הצגות — כולם עושים הצגות."

„היהודים השחורים"

מזכירו של ח"כ צ'רלי ביטון, מני כהן, מתלחש עם הכומר ג'סי ג'קסון, מאחורי גבו של הח"כ. האורח האמריקאי הקפיד לבקר במוסררה וגם במחנה־הפליטים בקלנדיה.

„אנחנו רוצים לנצח"

קרא בבניין עיריית שכם וביקש מ־מאזיניו שיחזרו אחריו על הקריאות. הוא נענה בהתלהבות רבה והמשיך, כשהוא נישא על כתפי הצעירים: „אנחנו ננצח!"

„אנחנו נשחדל לנצח"

כשפגש חיילי צה"ל שאל: „אתם רוצים לנצח?" כשנענה בחיוב אמר: „יופי!" השמיע המנהיג את הקריאה של מורו, שאותו הוא מחקה, מרתין לותר קינג.

צלבו אותו

בעת סיורו בירושלים שמר הכומר על קשר עם בני עדתו. יום אחד הם קיבלו אותו כשהם מניפים צלב עשוי עץ, למחרת הוזמן ג'סי ג'קסון לשאת דרשה בכנסיה הלותרנית בעיר העתיקה בירושלים.

הקצין הבכיר לקח את ראש לישכתו לתעלה, ושתי רגליה נקטעו אחרי שניפגעה בהפגזה

★

אשתו של המפקד באה לבסיס, ערכה שערוריה לפני החיילים והכתה את פילגש בעלה

ב תקופת מילחמת ההתשה אירעה תקרית־אש שהסעירה את צה"ל. מפקד אחד החילות ערך סיור אצל פיקודיו, שהוצבו במעוזים לאורך תעלת־סואיס. לפתע נפתחה הפגזת־תותחים מהצד המצרי. המפקד ופמלייתו הצליחו לתפוס מחסה. אולם רק אחת, קצינה צעירה ויפה־פיה, לא היתה זריזה מספיק. פגז פגע בה. ומאז היא נכה, כרותת רגליים.

ועדת־החקירה שהוקמה אחר־כך קיבלה את ההסברים המיקצועיים של המפקד, למה הובאה הקצינה לקו־האש. היא היתה ראש־הלישכה שלו, והוא נזקק לה לידו, כדי שתרשום את כל מה שמחייב טיפול אחרי הסיור. אולם הצבא ידע, כשם שידעו זאת חיילי לישכתו של המפקד, כי הקצינה הצעירה הגיעה אל התעלה

דמות המפקדת חיילות ומפקדות באחד מכנסי החי"ן. הרס"רית היושבת עם רגליים חשופות מסמלת את דמות המפקדת בעיני החיילות. מבלי להתייחס למפקדת שבתמונה, מרבית הקצינות הן גרושות או רווקות.

הקצין ג"ס לשירות־קבע את החברה האזרחית שלו, כדי שיהיה לו קל להסביר לאשתו

★

הקצינה הבכירה נתפסה על־ידי המישטרה במושב האחורי של מכונית העבריין

מרמטכ"ל אחד, שהסיפורים על היחסים הקרובים שבינו לבין עובדת לישכתו הפכו לנחלת צה"ל כולו. אחד הסיפורים המפורסמים ביותר בצה"ל, הוא על אותו קצין־תותחנים בכיר, שניהל רומן עם סמלת־ראשונה בקבע. הרומן התפתח, בעיקר במילחמת יום־הכיפורים, והקצין הסיע את החיילת לרפידים, שם התמקמה המיפקדה העורפית שלו, בעוד שהחיילות ששירתו ברפידים נישלחו לצפון. הוא עשה כן בניגוד לפקודות. הסמלת־הראשונה, שאחר־כך השתחררה מצה"ל והפכה דוגמנית מצליחה, היתה עסוקה במשך כל היום בהכנת ארוחת־ערב למפקד, בשטיפה ובקישוט הקרון המשותף שלהם ברפידים. ואילו המפקד הקפיד לבוא כל ערב לרפידים, גם כאשר התותחנים שלו

על מפקדים וחיילות

בגלל יחסיה הרומנטיים עם אותו מפקד. המפקד, נשוי ואב לילדים, ניהל רומן סוער וגלוי עם ראש הלישכה שלו, שהיתה צעירה ממנו בכ־20 שנה. הוא הפך אותה למעשה לפילגש. גם צה"ל הלא־רשמי ידע עובדה זו. מאז אותה תקרית בתעלת־סואיס גבלמה התקדמותו של המפקד, עד שבסופו של דבר הוא שוחרר, אחרי שסיים תקופת לימודים המקובלת כתקופת ציונן בצבא.

לחבריו הקצינים של המפקד קשה היה להרשיע אותו. יש מעט מאד מפקדים בצה"ל, שיכולים להישבע במצפון נקי, כי מעולם לא ניהלו קשרים עם חיילת, בין אם היתה זו פרשה מיקרית וחטופה, ובין אם היה זה רומן ארוך ומפורסם בכל הסביבה הצבאית. סיפורים מסוג זה סופרו גם על רמטכ"לים־לשעבר ועל קצינות חן ראשיות לשעבר.

לפני כמה שבועות, לפני קצינת־ח"ן ראשית, אלוף־מישנה דליה רז, נערך דיון על הרמה המוסרית של חיילות צה"ל. בדיון השתתפו קצינות בכירות ואזרחים בעלי מיקצוע בתחומי החינוך והפסיכולוגיה. במיסגרת זו לא הוסקו מסקנות ולא נקבע אם החיילת בת ה־19 היא מוסרית או שאינה מוסרית. לכן גם לא היה מקום להציע פתרונות לבעיות. כל שנעשה היה, להצביע על תופעות ולהסבירן.

מכות לחיילת־הפילגש

★

נ ראה כי שורש הבעיה — אם אמנם מתייחסים לכך כאל בעיה — הוא בסיגנון השירות של החיילות בצבא. בדרך כלל תפקידן של רוב החיילות הוא לעזור לבוס, בין אם הן פקידות ובין אם הן נהגות ושלמיות או עוסקות בסעד ובנושאי ח"ן.

חיילת המגיעה למישרד צבאי פוגשת בו את המפקד. המישרד יכול להיות מישרד ממוזג אוויר בקריה בתל־אביב, או צריף שדה בסיני או ברמת־הגולן. במידה רבה מתנתקת החיילת מהסביבה שהיתה מגוננת עליה עד כה — הבית, בית־הספר והחברה השכונתית.

עם גיוסה היא מגיעה לחברה חדשה, שבה נהוגים חוקים אחרים. שאיפתה הטבעית — להצטיין ולהתקבל. ואז היא פוגשת במפקד, או בבעל דרגה בכירה אחרת, שאינו מפקד הישיר. יתכן ולו היתה פוגשת את אותו האדם במיסגרת אחרת, כידיד של אחיה המבוגר, או כמכר של הוריה, לא היה נוצר קשר ביניהם. אולם העובדה שהוא המפקד ושהיא רחוקה מהבית, לעתים מבודדת ממקום ישוב, כמו העובדה שהיא נמצאת במיסגרת חדשה, „עוזרים" להיווצרות קשרי־קירבה בין החיילת לבין המפקד.

גם השהות הממושכת בחברת אותו אדם מביאה לעתים קרובות להיווצרות קשר כזה. החיילת־המפקידה לא רק מתייקת מיסמכים ועונה על טלפונים. היא גם שותפה מלאה לבוס שלה בכל שעה משעות יומו, בנושאים הצבאיים ובענייניו הפרטיים שלו. היא מקשרת אותו בטלפון עם אשתו, ילדיו וחבריו. היא מכינה לו ולאורחיו קפה ומוצגת בפני האורחים כ„רותי, הפקידה הכי טובה בגדוד". היא יוצאת עימו לסיורים בשדה, מרגישה כפייטרית על גבי הג'יפ או בוואגונר, ועוד יותר מכך מרגישה כיצד הוא הופך לפייטר בעיניה. אם היא נהגת־בוס היא עוד צמודה יותר למפקד שלה, ונוטלת חלק נכבד יותר בחייו הפרטיים. גם הפקידה האישית וגם הנהגת הופכות לעתים קרובות ביותר לנשות־סודו של המפקד. ומכאן הדרך קצרה ביותר עד לפיתוח מערכת יחסים הדוקה יותר. „להתעסק עם חיילת" הפך כבר מזמן להיות סטאטוס מסויים בצה"ל. היה יותר ניהלו קרב־אש עם המיצרים.

אחרי המילחמה, כשהסמלת־הראשונה חתמה על עוד שנת־קבע, נודע הדבר לאשת הקצין, אם שלושת ילדיו. שלא כ־

להכין קפה הוא אחד התפקידים של חיילות מדובר צה"ל — בתמונה חיילת מדובר צה"ל.

הראשית קצינת ח"ן־ראשית דליה רז, והסיפורים מגיעים גם לקצינות הבכירות של צה"ל.

מגע עם חיילים

בעיית חיילות צה"ל הת־רחבה בעת האחרונה, אח־רי שחיילות הוצבו בתפקידים שהיו עד כה מחוץ־לתחום עבורן, כמדריכות גברים בקורס מ"כים, ועוסקות במיקצועות טכניים יחד עם גברים. המגע בין החיילות לבין החיילים הפך להיות הדוק יותר וקרוב יותר, ועימו רבו הסכנות. כך לפחות סבורים אלה הגורסים כי המתירנות חגגת בצה"ל. למרות כל האמצעים לגונן על החיילות בפני מתירנות, ביניהם חוקי מטכ"ל שונים, נראה כי הקשרים הנוצרים בצבא בין חיילות לחיילים הם רבים במיוחד. בתמונה: חיילת מעבירה קורס נשק לחיילי מילואים.

את קצינות הח"ן שלהן, יוצאות ומבלות או מקיימות יחסי־קירבה הדוקים עם קצי־נים באותה יחידה, או ביחידות שכנות. „אם למפקדת מותר, גם לי מותר," אומ־רות החיילות.

מרבית המפקדות בצה"ל תולות את הת־נהגות החיילות במתירנות הכללית שפש־תה במדינה. לטענתן, המצב בצבא הוא תולדה ישירה של המתרחש בחיים האזר־חיים. הסבירה אחת המפקדות: „מעט מאד בחורות מגיעות לצה"ל כשהן בתו־לות. לרובן יש חבר, עוד לפני הגיוס, נות מיפקדת קצינת ח"ן ראשית יודעות, כי אפשר להילחם בחזית זו בשני אופ־נים: בעזרת המישטר או באמצעות ה־הסברה. במה שנוגע למישטר, קיימות ב־פקודות מטכ"ל הוראות שנועדו להילחם במתירנות. לצה"ל יש גם כמה חוקים בלתי־כתובים, שנועדו לשרש את היחסים בינו לבינה.

על פי פקודות מטכ"ל אסור לאיש צבא לשכב עם חיילת בתחומי המחנה. מגורי הבנים הם מחוץ־לתחום לבנות, וכן להפך. יחסי־מין במישרדים אסורים בהחלט.

עם הבוס בשדה

לגלא התייחסות למפקד ולחיילת הנראים בתמונה, ידועה בצה"ל התופעה של בוסים המנהלים רומנים עם הפקידות שלהם. במיקרים אלה אין המפקדים מסתירים את הקשרים שיש להם עם הפקידות, לוקחים אותן לכל מקום, כולל סיורים בשדה. אחד מסיורים אלה הסתיים באסון.

שאיתו הן מקיימות יחסים מלאים. זה לא מה שהיה פעם. אם הן מגיעות אלינו כילדות הטובות של האמא, הן נחשפות להשפעתן של החיילות האחרות. אם ה־בחורה לא היתה מתגייסת בגיל 18, אלא הולכת לעבוד במיפעל או ללמוד באו־ניברסיטה, היא היתה עוברת את אותו „תהליך התבגרות"."

המדיניות הרשמית של צה"ל גור־סת מאבק במתירנות המופרזת. קצי־צה"ל נוהג לשחרר מהשירות כל חיי־לת שנכנסה להריון, אפילו שאין פקודת מטכ"ל כזו, גם אם היא הפילה. לכן אין כימעט דיווחים לקצינת־ח"ן או לרופאה על מיקרי הריון, והחיילות גם לא משתמ־שות בשרותי־צה"ל כדי להפיל.

ישנן גם הוראות המנסות למנוע יחסים קרובים בין חיילות וגברים. לחיילות אסור לנסוע בטרמפים אחרי רדת החשיכה, ו־מפקדי יחידות רבות בצה"ל הרחיבו, על דעת עצמם, את ההוראה ואסרו בכלל על חיילות לנסוע בטרמפים.

אפשרות נוספת למאבק במתירנות היא באמצעות ההסברה. אך שיטה זו טומנת בחובה קשיים. המסבירות הן הקצינות, המפקדות של החיילות — פער הגילים ביניהן לבין החיילות אינו גדול. „חוץ מזה", הסבירה קצינה, „אם החיילת רואה את המפקדת שלה, שהיא על תקן של מסבירה, כשהיא יוצאת ומבלה עם קצי־נים ואזרחים, אין סיכוי שהיא תשתכנע מדברי ההסבר של הקצינה".

בעיה אחרת, במיסגרת היחסים בין גב־רים לנשים בצה"ל, היא חדירתן של ה־חיילות למיקצועות שנחשבו עד כה כ־„מיקצועות גבריים". כאשר חיילת מדרי־כה בקורס מ"כים לחיילים, היא נמצאת עם הפיקודים שלה. כאשר חיילת עוסקת במיקצוע טכני בחיל־האוויר, הרי שחב־ריה לעבודה כימעט כולם גברים. אלה הם גם חבריה אחרי שעות העבודה.

בעיה נוספת היא בעיית הסמים. אין על כך סטאטיסטיקה, ועובדה זו תמוהה במיוחד, אולם נראה כי חיילות רבות נדבקו בגל הסמים השוטף את צה"ל. נגע הסמים פשה בעיקר בקרייה בתל־אביב, ביחידות המרוחקות ובבסיסי הנח"ל. יש בסיסים בצה"ל, בעיקר של הנח"ל, שם מעשנים חשיש כימעט בגלוי. המפקדים יודעים, מרימים ידיים וטוענים: „אי אפ־שר להילחם בכך." יחידות הנח"ל והיאח־זויות הנח"ל ידועות במסיבות הסמים וב־אורגיות הפרועות שלהן, וזאת בגלל ה־אופי המייוחד של השירות בנח"ל. לפני כמה שנים היה שם הנח"ל מעורר אסו־ציאציות של עגבניות וטוריות. היום מעורר השם אצל חיילי צה"ל את ה־אסוציאציה של יחסי־מין חופשיים וסמים.

בעוד שצה"ל הרים את ידיו בכל ה־נוגע למתירנות של החיילות, הוא מנהל מילחמת חורמה בשתי חזיתות: יחסים הומו־סכסואלים בקרב חיילות והתעללות על רקע מיני. כאשר מתגלה כי חיילת היא בעלת נטיות הומו־סכסואליות היא משוחררת מצה"ל מייד.

את צה"ל זיעזע לפני כמה חודשים מיקרה התעללות חמור. באחד מבסיסי הקליטה של צה"ל סיפרה אחת החיילות לידידותיה החדשות, כי היא עדיין בתו־לה. באותה הלילה כבר איבדה את בתו־ליה. שלוש חיילות תפסו אותה, התעללו בה בעזרת בקבוק. החיילת מאושפזת היום בבית־חולים לחולי־נפש, ואילו ה־חיילות המתעללות נדונו כל אחת לשנת מאסר ולפטור מצה"ל.

נהגת המפקד

מבלי להת־ייחס לחיי־לת שבתמונה, ידוע כי מאז שיש נהגות היחסים בינן לבין הבוסים הדוקים.

עבודתם המשותפת. הצעירה גוייסה ל־צה"ל, קיבלה דרגת קצונה מבלי לעבור קורס־קצינים, ועסקה בתפקידי חינוך.

ישנם גם מיקרים שבהם הנשים הן ה־יוזמות. בצה"ל ידוע על קצינת־ח"ן בכי־רה, שזכתה בתפקידה, בין היתר, בגין יחסיה הרומנטיים עם קצין בכיר ביותר, שהוא היה זה שהחליט מי יקבל את ה־תפקיד. הסיפורים על אותה קצינה הם רבים. היא נעצרה פעם במצב לא־נעים, כאשר מארב מישטרתי עקב אחרי מכו־נית אמריקאית גדולה של עבריין ידוע, ליד שדה דוב, בצפון תל־אביב. „תפס" אותה בחברת העבריין על המושב האחו־רי של המכונית. המפקדת, שלא היתה לבושה במדים, סירבה להזדהות בפני ה־שוטרים גם כאשר הובאה לתחנת המישט־רה. רק שם, כאשר המתינה לחקירתה על הספסל, זוהתה על־ידי קצין מישטרה בכיר, שהורה לשחררה מייד.

עובדה מעניינת היא, שמרבית הקצינות הוותיקות בצה"ל, מדרגת רב־סרן ומע־לה, אינן נשואות. חלקן רווקות וחלקן גרושות. רובן מצויות במירוץ כימעט־היסטרי למציאת בעל. אין ספק שלעוב־דה זו השפעה רבה על התנהגות החיי־לות. הן רואות את המפקדות שלהן, או

נשות אנשי־קבע אחרים, היא לא השלי־מה עם הרומן של בעלה. יום אחד היא הופיעה בבסיס שלו, צעקה על בעלה ו־חבטה בסמלת־הראשונה לעיני החיילים המשתאים. היה ברור לשילטונות צה"ל, שאותו קצין לא יוכל עוד להמשיך ו־לשרת כמפקד. הוא שוחרר מתפקידו. כיום הוא מנהל חיי־מישפחה מאושרים ופרשת הסמלת־ראשונה כאילו נמחקה.

גיוס למיטה

ל ש גם מיקרים חמורים יותר, ש־בהם חותמת חיילת על שירות־קבע, והחתימה מאושרת על־ידי המפקד, בגלל יחסיו האישיים עם אותה חיילת. תפקידה העיקרי כימעט בצה"ל הוא להיות ידי־דת־המפקד. קצין בכיר, ששירת במודי־עין, שיכנע את אגף־כוח־אדם להחתים בתנאי־קבע את המזכירה שלו, משום ש־היתה פילגשו. ערכה של אותה חיילת כמזכירה היה אפס, וזאת ידעו כולם. מפקד אחר גייס לשירות־קבע צעירה ש־סיימה את שירותה הסדיר כמה שנים קו־דם לכן. הוא פגש אותה במסיבה חבר־תית, ובין השניים ניקשרו יחסי־אהבה. הקצין ידע כי יהיה לו קל יותר לטפח את הידידות עימה אם היא תלבש מדים. היה לו נוח יותר להיראות עימה בציבור, מבלי שהדבר יעורר את חשדות אשתו וילדיו, שכן יכול היה להסביר זאת ב־

חקירה מיוחדת

כתב השולם הזה

שהציג את עצמו כחולה אפילפסיה, קיבל ללא בדיקה אישור רפואי שהוא כשר לקבל רישיון־נהיגה

רישוי לקטנ

יפא נכבר, הנך מודע בוודאי לקטל בכבישים, כשאחד הגורמים לתאונות הוא מצב בריאות לקוי של הנהג. שיתוף־פעולה מצידך יתרום להפחתת התאונות. בהתאם להוראות תקנות התעבורה, מבקש רשיון נהיגה ייבדק בבדיקה רפואית. הבדיקה הרפואית תכלול בדיקת מצבו הגופני והנפשי, וכן בדיקות כושר אחרות, ותיערך על־ידי רופאו של המבקש, אשר יפרט את ממצאיו בטופס שקבעה רשות־הרישוי, ולפי הפרטים שבטופס. אי לכך, נבקשך לבדוק את מבקש הרשיון, שפרטיו מצויינים בטופס הבדיקה, ולמלא את הטופס על פרטיו. אנא, ודא שהמבקש ימלא ויחתום על חלק א'. לידיעתך, מבקש הבדיקה חתם על טופס ויתור על סודיות רפואית ב־מישרדנו. זכותך לקבל תשלום עבור ה־בדיקה, בכבוד רב, רשות הרישוי.

נוסח זה מופיע בראש טופס הבדיקה הרפואית למבקשי רשיון־נהיגה. הוא נועד להעמיד את הרופאים על חומרת האחריות שהם לוקחים על עצמם, בהעניקם גושפנקא רפואית לקבלת רשיון נהיגה.

האם מודעים הרופאים לאחריות זו ונוהגים על־פיה?

הדוקטור פארוק שבתאי, רופא־מישפחה בעל קליניקה פרטית, ברחוב קיבוץ גלויות 4, אשדוד, קיבל ביום השני בשבוע שעבר את כתב העולם הזה, יוסי היימן, לבדיקה רפואית לקבלת רשיון־נהיגה. הכתב, ה־המחזיק כבר ברשיון נהיגה מסוג ב', שרת בצה"ל ובעל פרופיל רפואי 97, הציג עצמו כמי שאין בידו רשיון, והתחזה כחולה אפילפסיה (מחלת הנפילה), שלא שרת מסיבה זו בצה"ל.

השיחה בין הכתב לרופא, שלא ידע כלל מה מיקצועו האמיתי של בן־שיחו, הוקלטה על רשמקול ניסתר. להלן תקציר תמציתי ההקלטה:

הכתב: אני דיברתי אתך בטלפון בשבוע שעבר.

הרופא: אה, בקשר לרשיון־נהיגה?

הכתב: לא יכולתי לבוא לפני החג. (מגיש לרופא את טופס הבדיקה של מישרד הרישוי).

זהו הדוקטור פארוק שבתאי מאשדוד, המפזר אישורים רפואיים למבקשי רשיונות־נהיגה, ללא בדיקה

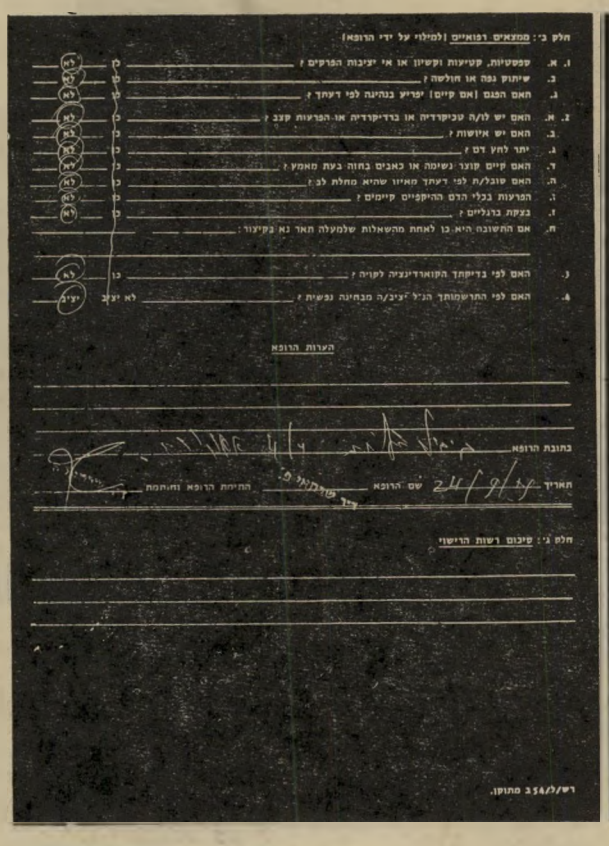

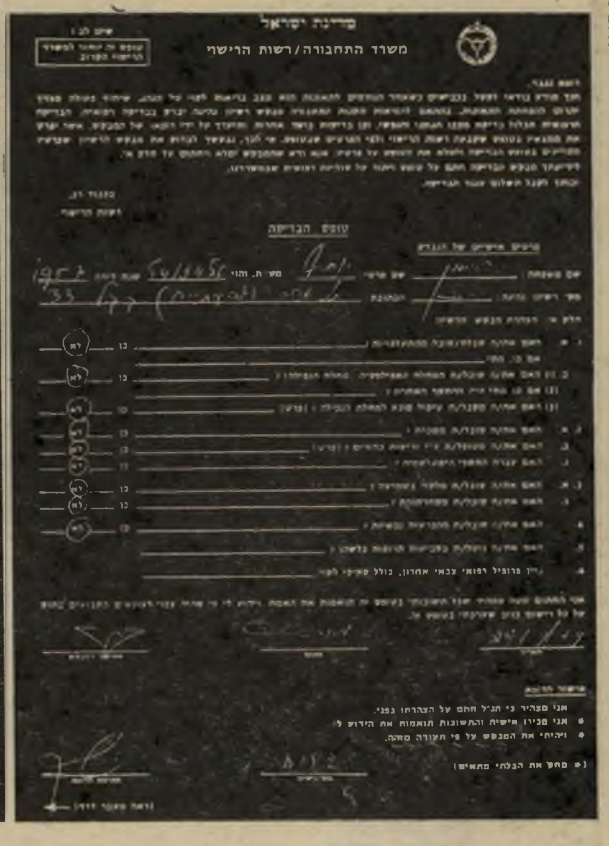

הרופא: יש לך תעודת־זהות?

הכתב: (מוציא ונותן).

הרופא: (מעיין בתעודת־הזהות וממלא את הפרטים האישיים בטופס הבדיקה). יוסי, מה בדיוק יש לך?

הכתב: אני לא שרתי בצבא. אמרו לי במישרד הרישוי ללכת לרופא. הייתי אצל רופא בתל־אביב, והוא שלח אותי לעשות בדיקות, כי היתה לי, לפני הרבה זמן, מחלת האפילפסיה, ובגלל זה גם לא שרתי בצבא. אני לא רוצה שיהיה כתוב בטופס, שהיתה לי אפילפסיה. אני רוצה להוציא רשיון נהיגה. אז אמרו לי שאני אבוא לפה.

הרופא: זאת אומרת...

הכתב: זאת אומרת, שאני לא רוצה שיהיה רשום פה.

הרופא: טוב, כאן צריך לכתוב אם אתה סובל מהתעלפויות או אפילפסיה. כל זה אתה תכתוב „לא"?

הכתב: כן. נכתוב „לא". זה יהיה בסדר. אחרת יעשו לי בעיות ברשיון.

הרופא: אני מבין. אני מבין אותך. טוב מאד. אני יודע, שאם יהיה כתוב יעשו לך בעיות ברשיון.

הכתב: בגלל זה אני רוצה שאתה תעזור לי.

הרופא: זו הצהרת מבקש הרשיון. האם אתה סובל מהתעלפויות?

הכתב: תכתוב הכל „לא".

הרופא: (רושם „לא") האם אתה סובל ממחלת האפילפסיה?

הכתב: תכתוב „לא".

הרופא: (מסמן „לא").

הכתב: תכתוב הכל „לא".

הרופא: (מסמן את כל שאר תשע הסעיפים בהצהרת המבקש ב„לא").

הכתב: (חותם על הצהרת המבקש

(המשך בעמוד 47)

טופס הבדיקה

הדוקטור פארוק שבתאי חתם בצידו האחד של הטופס על הצהרה, שלפיה התשובות תואמות את הידוע לו. זאת, תוך ידיעה ברורה כי חתימתו היא חתימת־שווא. בצידו השני של הטופס חתם, כי ביצע בדיקות זכי לא הבחין במימצאים שליליים, וזאת חרף העובדה שכלל לא ערך בדיקות, כנדרש בטופס־הבקשה.

או מיף או כלום.

MIF

נשים רבות מוכנות להסתפק בפשרה. רק מעטות אינן נכנעות. ואם תציע להן משהו אחר, הן תמהרנה להסביר לך בעדינות אך בתקיפות: או "מיף" או כלום.
כאלה הן הלקוחות של "מיף". הן דורשות רמה אחרת באופנה. את הרמה שמגיעה להן.
האמת היא שהן לקוחות לא קלות. בכל עונה הן בוחנות מחדש האם "מיף" עריין עומדת ברמה. וזה מחייב.
הראשונות מביניהן שראו את דגמי החורף הזה, אומרות ש"מיף" עמדה במבחן השנתי בהצלחה מיוחדת. נעים לשמוע זאת מפיהן של נשים שאינן יודעות פשרות.

MIF רשת בתי אופנה:
תל־אביב, יהודה המכבי 44. תל־אביב, (M A S H) דיזנגוף 152.
פתח־תקוה, מוהליבר 5. רמת־גן, ביאליק 29.

אופנת "מיף" נמכרת גם במספר חנויות מובחרות.

Target Adv.

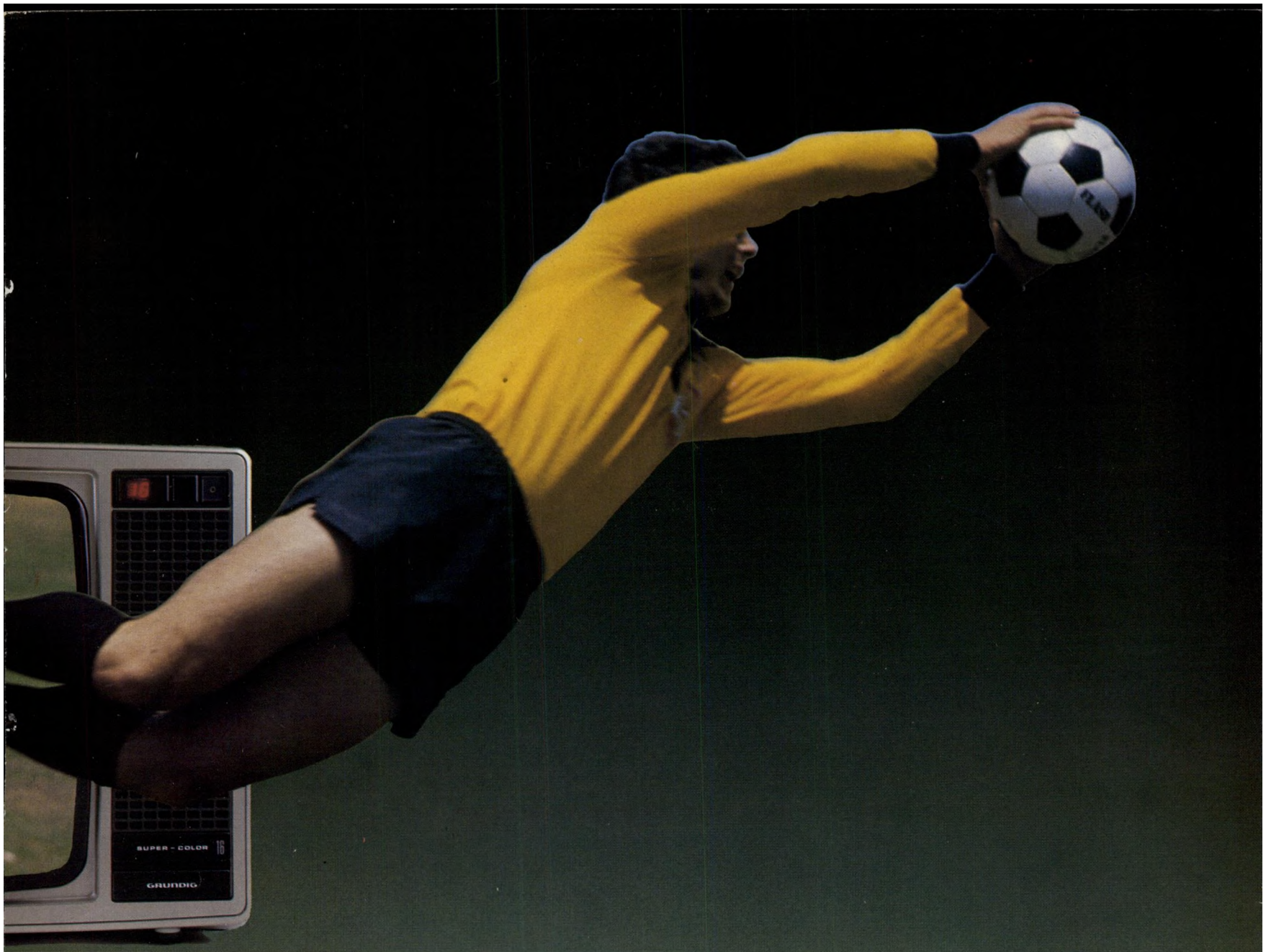

גרונדיג מ
צבעים שנעלמ

עד הגוון האחרון

נסה בעצמך להשוות ולבדוק האם תוכל למצוא עוד מכשיר טלויזיה צבעוני המציג בפניך תמונה צבעונית עשירה כמו זו של גרונדיג סופר קולור. שפופרת המסך הבלעדית המשולבת בשיטת HI-BRI IN LINE, מוציאה לאור באופן חד וברור את כל הצבעים עד הגוון האחרון. היא שומרת על מיקוד קבוע של התמונה ובעזרת מייצב מתח מיוחד נמנעות הפרעות ונשמרת אחידות ובהירות הצבע. מחשב קוורץ מיוחד בורר עבורך את קונטראסט הצבע האופטימלי ומציג בפניך את הדרגות הנכונות של חוזק ועומק הצבע.

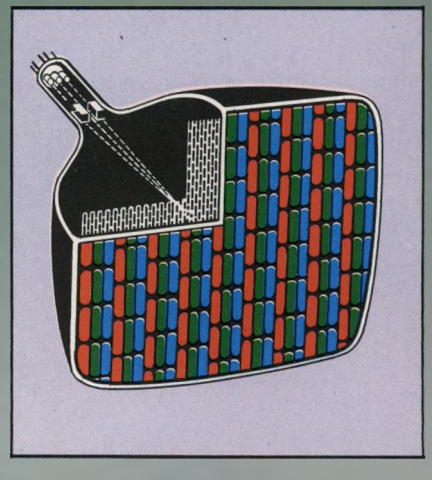

עד הצליל האחרון

גרונדיג סופר קולור מצויידת במערכת צליל בעוצמה של 15 ואט R.M.S., וברמקול חזיתי באיכות HiFi. יחד עם כפתורי הבס והטרבל הנפרדים המאפשרים איזון מדוייק, מגיע אליך צליל מלא המלווה את התמונה העשירה.

עד השכלול האחרון

מאז נוסד מפעל גרונדיג הענק ממשיכים מהנדסי החברה להיות חלוצים בכל הקשור לשכלולים. כך גם בטלויזיה סופר קולור, מנגנון אוטומטי סורק ומאתר את התחנה הרצויה

NDIG

גרונדיג סופר קולור – תוצרת גרמניה

להשיג בחנויו

יבואנים בלעדיים: גיל אלקטרוניקו

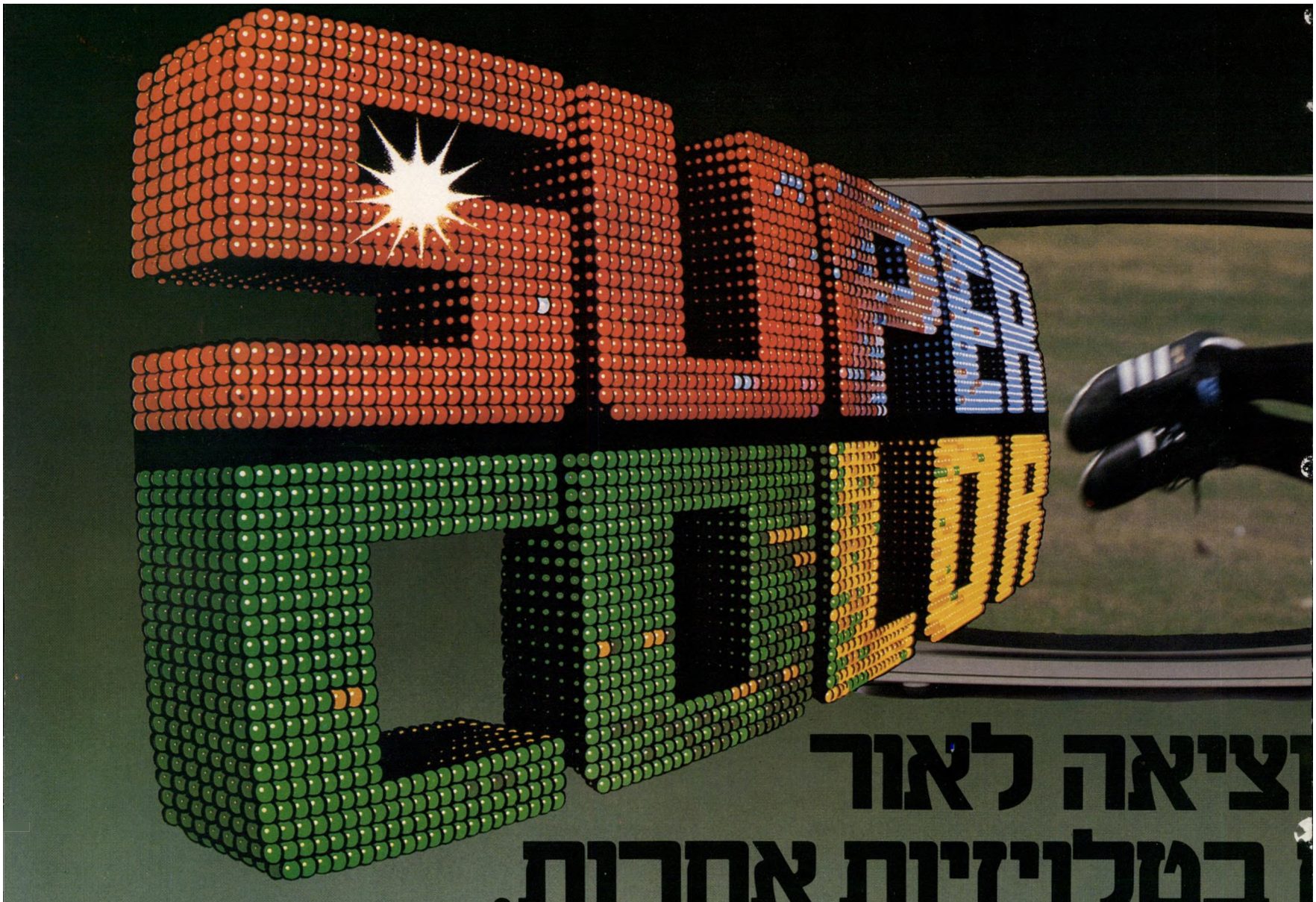

וציאה לאור
בטלויזיות אחרות.

בלחיצת כפתור (בעזרת
פס הפלא AFC, המופיע
על המסך) ובקרת התדר
מכניסה את התמונה
להתאמה מלאה.
כפתור נוסף "זוכר" את
התחנה ויכול להחזיר
אותך אליה במדוייק.
שכלול נוסף מאפשר
חיבור מכשיר הטלויזיה למערכות סטריאו וכן למכשיר
וידאו טייפ. **שלט רחוק — (REMOTE CONTROL)**
המתוחכם של גרונדיג,
המוכנס כקסטה לגוף
הטלויזיה, מאפשר 25
פעולות שונות כולל
שליטה ב־16 תחנות,
התאמת צבע,
כיוונון בהירות,
עוצמת צליל,
הפעלת וידאו־טייפ ותמונה ללא קול.
בלחיצת כפתור "מעלה" השלט רחוק על מסך
הטלויזיה שעון קוורץ דיגיטלי.

עד הפרט האחרון

קשה לדמיין עד כמה עושה גרונדיג כדי להבטיח את
איכותן הגבוהה של טלויזיות סופר קולור. כל רכיב
אלקטרוני, כל מכשיר וכל מסך־צבעוני נבדק ונבחן
עד הפרט האחרון.

טלויזיה גרונדיג סופר קולור
עוברת סדרת "עינויים" כולל
מבחן הטבלה ברטיבות במשך
24 שעות, מבחן עליית מתח
חשמלי, מבחן זעזועים פיסיים,
תנאי חום וקור קיצוניים, 200
שעות הפעלה ו־1000 הפעלות
וכיבוי של המכשיר. כך שאליך
מגיעה גרונדיג סופר קולור,
אמינה ומוכנה להוציא לאור את כל הצבעים עד
הפרט האחרון.

GRU

הטלויזיה הנמכרת ביותר באירופה.

המובחרות

בע"מ, אבן גבירול 18 תל־אביב.

buggy

על מה הולכים החורף? תרים ת'רגל ונראה.
הולכים על באגי, נעל חדשה לגמרי, שמדליקה אותך מכל הכוונים.
הולכים על ספורט, גמישות, קלות. הולכים על צבע שגעון.
על מה הולכים החורף? תרים ת'רגל ותראה.

תל־אביב – אוניון ככר המדינה ז'בוטינסקי 131. נעלי במבי דיזנגוף 175.
חיפה – אוניון הנעלה הרצל 51. **ירושלים** – פריימן את ביין יפו 50.
אשדוד – אוניון־הנעלה רוגוזין 9. **רעננה** – אוניון־הנעלה אחוזה 137.
נתניה – אוניון שמואל הנציב 6. **באר־שבע** – אוניון יאיר 55. **רחובות** – אוניון הרצל 167 **פתח־תקוה** – אוניון ההגנה 16. **הרצליה** – אוניון סוקולוב 31. **כפר סבא** – אוניון ויצמן 82. **רמת־השרון** – אוניון ויצמן 6. **בני־ברק** – אוניון עקיבא 74. **נהריה** – אוניון ככר העיריה. **ערד** – אוניון מרכז מסחרי. **רמת־אביב** – אוניון ברודצקי 15. **חולון** – נעלי נעורים שנקר 52. **רמת־גן** – נעלי נוער ביאליק 49 **בת־ים** – נעלי טופז רוטשילד 27. **חדרה** – נעלי אביב הנשיא 49. **ראשל"צ** – נעלי א. מ. או. רוטשילד 52. **קרית מוצקין** – נעלי תמר השופטים 29. **רימון** – נעלי וילמיט מרכז מסחרי.
המפעל: רח' בית עובד 13 תל־אביב (מאחורי פסג' יצחק שדה 34)

אוניון – יצרני נעלי באגי וקטרפילר בישראל.

הולכים על באגי של אוניון

או.קי.

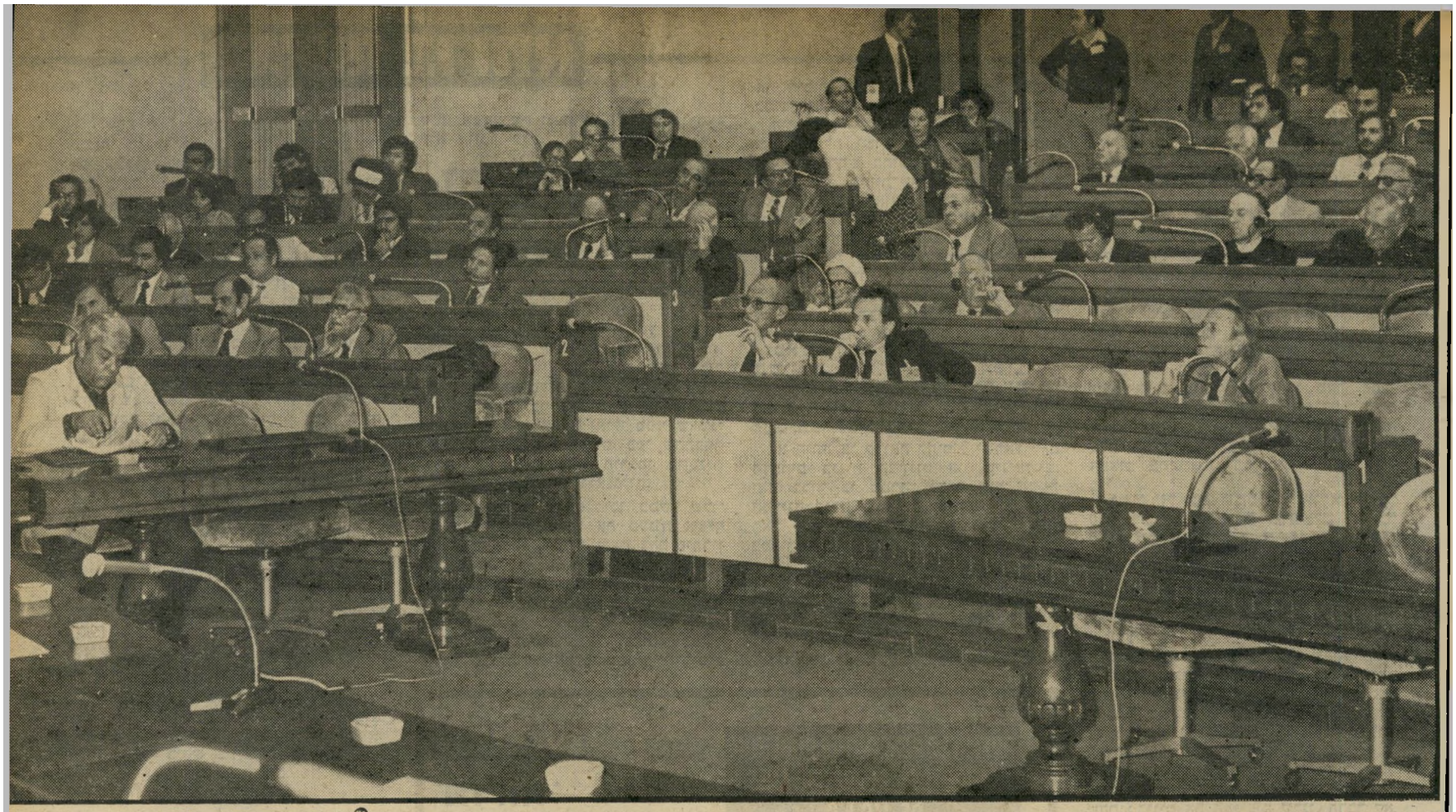

נציגים מתריסר מדינות ומישלחת מישראל שמעו את העמדה החדשה של אש"ף

פגישה ברומא

האקורד האחרון היה בבניין המפואר של עיריית רומא, שתוכנן על־ידי מיכאלאנג'לו. משתתפי הכנס וועידה התכנסו באולם־הקבלה. ראש־העיר נאם. אחד היוזמים האיטלקיים של הוועידה השמיע דברי סיכום. ואז נתבקשו נציגי המישלחות מאש"ף ומישראל לשאת דברי־ברכה בזה אחר זה.

בוועידה השתתפו מישלחות מתריסר ארצות. היה זה כנס בינלאומי. אך באותו רגע, כדבר מובן מאליו, נקראו רק שניים לברך את הכנס. היה ברור כי המיפגש הישראלי־פלסטיני היה החלק החשוב של הוועידה.

עמדנו זה ליד זה — נימר חמאד, נציג אש"ף ברומא, יהיד הכפר כברי ליד נהריה, ואנוכי.

חמאד, דיפלומט מיקצועי ומנוסה, נשא כמה דברים שיגרתיים על המאבק הפלסטיני. אחרי שהשמעתי את דברי־הנימוסין הרגילים, פניתי אליו ואמרתי: „יתכן כי ברגע זה, כשאנו עומדים כאן זה לצד זה, יוצאים צעירים מבני־עמך להרוג את בני־עמי, וצעירים מבני־עמי להרוג את בני־עמך. אל נשכח זאת לרגע. חובתנו הקדושה היא לשים קץ לשפיכות־הדמים. נוכל לעשות זאת רק בהידברות ישירה בינינו. בשלושת הימים האלה צעדנו צעד קדימה. צעד חשוב, אך צעד אחד בילבד. מכאן נחזור הביתה, איש־איש לביתו, ונמשיך ביתר־מרץ במאבקנו למען כינון השלום בין שני עמינו."

לחצנו ידיים. משתתפי הוועידה מחאו כפיים. חזרנו הביתה.

לאיש מאיתנו לא היתה כל אשליה לגבי קבלת־הפנים המצפה לנו. ידענו שזה קשה — גם בבירות, גם בתל־אביב. וכך אכן היה.

על התגובות בבירות למדנו מן ההכחשות. כבר במהלך הוועידה שמענו כי בעיתוני בירות פורסמו ידיעות סנסציוניות על פגישות חשאיות שהיו, כביכול, ביני ובין הנציג הפלסטיני הבכיר, הד"ר אחמד צידקי דג'ני. מן הידיעות אשר היה להסיק כאילו ניהלנו משא־ומתן על הכרה בישראל, על שביתת־נשק ומה עוד.

סוכנויות־הידיעות פירסמו הכחשות של דג'ני. עוד נגתח את ההכחשות בהמשך הדברים, הן מבחינת מה שיש בהן, הן מבחינת מה שאין בהן. אך עצם הצורך בהכחשות אומללות אלה מוכיח כי בצמרת אש"ף נטוש מאבק חריף בין המתונים־יותר והקיצוניים־יותר, וכי מאבק זה החריף בעיקבות מה שהתרחש ברומא. נראה כי דג'ני נתקבל בזעם על־ידי אנשי־הסירוב.

בתל־אביב היו שני פיגועים (קטנים, למרבה המזל) באותה השעה שבה נחת מטוסנו בלוד. השאלה הראשונה שהוצגה באותו ערב, בתוכנית עלי כותרת, על־ידי ירון לונדון לד"ר יעקוב ארגון, חבר המישלחת של־נו, היתה: „איך הרגשת כאשר ישבת יחד עם נציגי אירגון המבצע מעשי־טרור בישראל?"

נסתבר לנו כי בימי הוועידה פורסמו בארץ שפע של ידיעות, שבחלקן היו נכונות והוגנות, אך בחלקן היו גם כוזבות, עד כדי שקרים גסים. עיתונים מסויימים עשו את הכל כדי להמעיט בחשיבות הוועידה, לסלף את דמותה ותוכנה. היינו נאלצים להכחיש חלק מן הדברים שפורסמו.

קציר ההכחשות בבירות וכתבי־אביב היה

מאת

אורי אבנרי

היכול הראשון. הן נשמעו ועשו רושם. היכול האמיתי, הפוליטי, ינבט באיטיות רבה יותר. יעבור זמן עד שמישהו ירגיש בו — ואולי יבחינו בו רק המומחים, אותם שאוזניהם כרויות.

אך קודם כל יש לדווח על מה שהיה ברומא — וגם על מה ש ל א היה.

משני צידי המיתרס

הנה, קודם כל, העובדות היבשות: בפתיחת הוועידה, ביום השני בבוקר, למחרת ראש־השנה, הופנו כל העיניים לשתי המישלחות שבאו מן המרחב — הפלסטינית והישראלית.

אמנם, היתה זאת ועידה בינלאומית — „הסימפוסיון הבינלאומי על הזכויות הלאומיות של העם הפלסטיני והשלום במיזרח התיכון". באו אליה אישים מארצות רבות, משני חלקי אירופה ומאמריקה.

אך העיתונות הבינלאומית, האיטלקית, הישראלית והערבית כאחת התעלמו כימעט כליל מן האופי הכללי הזה, והפנו את הזרקורים לעבר העובדה האחת, שריתקה את תשומת־הלב: המיפגש הישיר של ישראלים ואנשי אש"ף. כך פורסם הדבר בעמודים הראשונים של מאות עיתונים, מיפאן ועד בראזיל.

כמה וכמה פעמים ניסו המארגנים להילחם במגמה זו. הם הכריזו שוב ושוב מעל הדוכן כי זוהי ועידה בינלאומית, ולא רק מיפגש ישראלי־פלסטיני. הדבר לא עזר. שוב ושוב חזרו העיתונאים ותיארו את המאורע כמיפגש ישראלי־פלסטיני, כשהם מוסיפים לא פעם לי־מיפגש זה נופך משלהם, הגזמות וגם המצאות.

מטעם אש"ף הופיעה מישלחת, שעצם הרכבה עורר תשומת־לב רבה בקרב המומחים. הנציג הבכיר — מבחינה רשמית — היה דג'ני, חבר הוועד־הפועל של אש"ף. מוסד זה מקביל להנהלת הסוכנות בימי „המדינה בדרך", והוא המוסד הממשלתי־הביצועי של התנועה הפלסטינית. דג'ני, פרופסור להיסטוריה שלימד בקאהיר, גבר יפה־תואר הנראה צעיר מכפי גילו (אני מעריך שהוא כבן 40). הוא כוכב עולה. הוא ליווה את יאסר עראפאת במסעותיו האחרונים לווינה ולמדריד, ומטפל בעניניי אירופה. במישור הדיפלומטי הוא נחשב עתה כמיספר 2 אחרי פארוק קאדומי, „שר־החוץ" של האירגון.

פחות תשומת־לב עורר חבר אחר של המישלחת מבירות, אף שהוא חשוב אולי יותר. מאג'ד אבו־שראר, אינטלקטואל ממושקף, מורה במיקצועו, הוא מזכיר „הועד המהפכני" של אירגון פתח — הגוף העליון של התנועה המרכזית באש"ף. בתור שכזה, הוא קרוב לתהליך קבלת־ההחלטות יותר מאשר דג'ני. הוא איש בכיר מאד בהנהגה האמיתית.

חוץ משניים אלה הופיעו עוד כמה דמויות פלסטיניות. האיש־במקום היה נימר חמאד, הנציג הקבוע של אש"ף ברומא, שבא עם חבר עוזריו.

מן הצד הישראלי הופיעה המישלחת הרשמית של המועצה הישראלית למען שלום ישראלי־פלסטיני, שכללה מילבדי את הד"ר יעקוב ארנון, המנכ"ל לשעבר של מישרד־האוצר. מצד רק"ח בא ח"כ תופיק טובי, וביום האחרון הצטרפה אליו עורכת־הדין פליציה לאנגר. יחד עימנו הוזמנו שני אינטלקטואלים בלתי־תלויים — הפרופסור צבי לם, המחנך הנודע מאוניברסיטת ירושלים, והפרופסור (לפיסיקה) דניאל עמית.

מן השטחים המוחזקים בא רק ראש עיריית בית־לחם, אליאס פריג'. ישאר ראשי־הערים לא הותר על־ידי המימשל הצבאי לבוא.

למן הרגע הראשון בהבירו היוזמים האיטלקיים — בוודאי מתוך תיאום עם הפלסטינים — שהגורם המרכזי במישלחת הישראלית הוא הגוף הציוני דווקא — המוסד הישראלית. הם הטילו עלי לשאת את הנאום הראשון מצד ישראל, וגם את נאום־הברכה הסופי.

מי שביקשו להמעיט בחשיבות הוועידה הצביעו, בכותרות גדולות, על העובדה שכמה אישים לא באו, אף שדובר עליהם מראש. הדבר נבע מכך שהמארגנים האיטלקיים זרקו סביבם שמות מפוצצים רבים, מבלי שבעלי השמות הסכימו אי־פעם לבוא.

הד"ר נחום גולדמן היה בוודאי בא, אילו חיה בא גם עראפאת. מאחר שעראפאת היה עסוק במיפגשים עם

(המשך מעמוד 43)

המלך חוסיין להכנת הדיון באו״ם, ובתיווך בין שליטי אלג׳יריה ומארוקו, לא היתה כל סיבה לבואו של גולדמן. קיימתי עימו מגע טלפוני במהלך הוועידה, הוא התעניין בה מאד ואף שלח לה ברכה, כפי שעשה גם עראפאת.

אך גם לדעתי יש לשמור את גולדמן, נשיאה לשעבר של ההסתדרות הציונית העולמית, למיפגש שיהווה מיפנה מהפכני — פגישה בינו לבין עראפאת.

קדומי היה עסוק באו״ם ובאמריקה ה־דרומית. מתי פלד, שגם שמו הוזכר, עמד גם הוא לפני ברירה קשה. כי באותו יום עצמו, שבו נפתחה הוועידה ברומא, היה עליו להשתתף בסימפוסיון בהארווארד, על אותו הנושא, בהשתתפות שלושה מ־ראשי הציבור האקדמי הפלסטיני, אנשי אש״ף. בהתייעצויות שנמשכו עד הרגע האחרון החלטנו להתחלק בתפקידים — אני לרומא, פלד לבוסטון.

עוד אדם אחד נעדר: הבישוף הילאריון קאפוצ׳י, שגם שמו הוזכר כמי שהוזמן לבוא, ושנענה להזמנה בהתלהבות. הבהרנו כ־דרכים שקטות שהא נוכל לחש־תתף בוועידה שבה יהיה נוכח איש זה.

עמדתנו נתקבלה בהבנה, ונוצר מצב מביך במיקצת. נמצא פיתרון איטלקי מוב־הק: האפיפיור אסר על קאפוצ׳י לבוא. קאפוצ׳י לא נואש, והגיש עירעור בווא־תיקאן. הוא ביקש שיותר לו לפחות להיות נוכח בוועידה, מבלי לנאום. גם עירעור זה נדחה. קאפוצ׳י לא הופיע.

ליווי פלסטיני

כ שנחת מטוסנו ברומא, באיחור הרגיל, אחרי חצות. המתינו לנו כמה בחורים בעלי חזות פלסטינית בולטת. הם עזרו לנו בסידורים והביאו אותנו למלון, שבו שוכנו כל משתתפי הוועידה, וביני־הם הישראלים והפלסטינים, ביחד ובערב בוביה. (סידור זה הבטיח כי הישראלים והפלסטינים פגשו איש ברעהו, בפגישות־אקראי, כמה פעמים ביום. הדבר הוסיף ליחסי־אנוש ולהעמקת ההיכרות.)

על הופעת הפלסטינים בנמל־התעופה שמעתי לאחר מכן סיפור משעשע, מפי אחד מהם. מסתבר כי המארגנים האיטל־קיים — כולם חברים חשובים בבית־הנב־חרים ובסנאט — פנו למישטרה והודיעו לה על בואנו, בצירוף בקשה להבטיח את ביטחוננו. המישטרה הרומאית עסוקה עתה במילחמה לחיים־ולמוות עם הבריגדות ה־אדומות (ואף בימי שהותנו היו כמה רציי־חות הדדיות בעיר). היא הודיעה שאין לה כוח־האדם הדרוש להבטחת שלומנו. אז עלה במוחם של האיטלקים הרעיון הגאוני שהפלסטינים יקבלו את פנינו ו־ילוו אותנו — ובכך תימנע כל סכנה מצד פלסטינים אחרים. לא עלה על דעתם ש־עלולה להיות צפוייה לנו סכנה דווקא מצד חוגים יהודיים קיצוניים.

ההיכרות הממשית בין חברי שתי ה־מישלחות — וגם עם המישלחות האח־רות — נוצרה בבוקר יום הפתיחה, בחדר־האוכל של המלון, באוטובוסים שהובילו את כולנו ביחד לוועידה, ובטרקלינים של בניין הפרלאמנט, שבו נערכה הוועידה. זיהינו איש את רעהו, ניגשנו, לחצנו ידיים, החלפנו דברי־נימוסים. האווירה היתה ידי־דותית, ואף לבבית.

למען האמת, נקטתי בימים שלפני ה־וועידה באמצעים מסויימים כדי לוודא מראש מה יהיה טיב היחסים בין שתי המישלחות. רק אחרי שנמסר לנו על־ידי הצד השני שהיחסים יהיו הוגנים וידי־דותיים, לא רק בשיחות פרטיות אלא גם בהופעות הפומביות, החלטנו סופית להש־תתף בכנס.

עוד דבר הוסכם מראש, בטרם בואנו לרומא: שנציג אש״ף ישא את דבריו בישיבת הפתיחה, ושי־הנואם הראשון אחריו יהיה דובר המישלחת הישראלית. וכך היה. הייתי הנואם הראשון אחרי הג׳־ני ביום הראשון — וכך העיתונות האיטלקית והבינלאומית תיארה את היום כאילו היו בו שני נאו־מים אלה ביקבד, שנותחו בהרח־בה.

נאומו של סגן־השר האיטלקי, קארלו פראקאנזני איש המיפלגה הנוצרית־דמוקר־טית, שנשא את ההרצאה המרכזית, כימעט ולא הוזכר כלל.

„זהו ג׳יהינום חי!"

כ אשר קם דג׳ני לשאת את דברו, הושלך הס באולם. איש לא הכיר את האיש קודם לכן. זה עתה יצא מן האל־מוניות, שבה שומר אש״ף את רוב אנשיו. אם ציפה מישהו לגבר אלים, בעל קול פאתטי מהדהד, נציג הולם של „אירגון המרצחים הקרוי אש״ף", אוכזב. דג׳ני הוא איש אלגנטי, בעל קול נעים, אשר יכול היה למצוא את מקומו בכל שרות דיפלומטי בעולם. הוא דיבר ערבית בניגון המעודן שהזכיר לי את מצריים (אולי מפני שדג׳ני שהה שנים רבות במצריים, כפי שהתברר לי לאחר מכן). דבריו תורגמו בזמנית לאיטלקית, לצרפתית ולאנגלית.

הוא דיבר בלי טכסט מוכן. במשך שלו־שת רבעי השעה גולל את טענות אש״ף נגד הסכמי קמפ־דייוויד, שאין בהם פיתרון לבעייה הפלסטינית. תחת להביא לשלום, הביאו להגברת הלוחמה הישראלית בלב־נון. „אני בא משם," אמר, מבלי להרים את קולו, „זהו ג׳יהינום חי!"

איך אפשר לדבר על שלום, כאשר ישראל מנצלת את הסכמי קמפ־דייוויד כדי להגביר את ההתנחלויות בשטחים ואת הפקעות האדמות הערביות, וכאשר מנהם בגין אינו מסתיר כלל את כוונתו להחזיק בגדה וברצועה לנצח?

באולם ישבו כמה מן המומחים הטובים ביותר לענייני אש״ף באירופה. אוזנם היתה כרוייה. הם ידעו להבחין בהדגשים העדינים ביותר, בשינויים הקלים ביותר בניסוח, בהעדרן של סיסמות מסויימות, בהופעתן של מילים חדשות. והם ציפו כולם לדבר אחד: נוסחה חדשה של אש״ף, שתאפשר מחר הידברות פלסטינית־אמריקאית ופלסטינית־ישראלית.

ישבנו כמו מפעיבי „מכ״ם, כא־שר האנטנות שלנו מסתובבות ו־מגמות זגזות בתוך הערפל את העצמים הקשים. מה אמר דג׳ני? מה לא אמר?

הוא לא אמר מילה על „המדינה הדמו־קרטית החילונית", שהיתה בעבר מטרת אש״ף. הוא דיבר בפירוש על רצונו של אש״ף לכונן את מדינתו הלאומית העצ־מאית ב„חלק של פלסטין". באיזה חלק? הדבר היה ברור כאשר תבע כי ישראל תיסוג מכל השטחים שכבשה ביוני 1967, וכי שטחים אלה יימסרו לאו״ם, כדי שהעם הפלסטיני יוכל להפעיל שם את זכותו להגדרה עצמית. הוא הזכיר את האמנה הפלסטינית המפורסמת רק בהקשר אחד: בטענו שאין זה נכון שהאמנה תובעת את חיסול מדינת־ישראל. טענה זו כמוה, כמובן, כביטול האמנה — בדרך עקיפה.

הוא אמר שאש״ף מתנגד למדיניותה של ממשלת ישראל, אך עוקב בדריכות אחר המתרחש בתוככי ישראל ויודע על קיומם של כוחות־שלום, המנהלים בה מאבק אמיץ וראוי־להערכה למען הצדק והשלום. למרבה הצער, אמר, בפנותו אלינו, כוחות אלה אינם די חזקים כדי להשפיע על מדיניות הממשלה, המנהלת מילחמת־השמדה נגד הפלסטינים בלבנון. (נדמה לי שבאותם רגעים עצמם התנהל בשמי לבנון הקרב האווירי, שבו הופלו ארבעה מטוסים סוריים.)

כאשר ירד מן הדוכן, לקול ה־תשואות, חיה כרור לכל המומחים — וזנו בתוכם — כי היה זה ה־נאום המתון ביותר שהושמע אי־פעם בפי נציג בכיר של אש״ף.

לא היתה בו קריאה לחיסול ישראל, וגם הדברים בגנות הציונות היו מינימליים. היה ברור כי מטרת אש״ף היא הקמת המדינה בגדה וברצועה, שתחיה לצד ישי־ראל — אף כי הדבר לא נאמר עדיין במפורש.

מן הדברים נבע כי אש״ף מוכן להכיר בישראל בגבולות 1967, תמורת הסכמת ישראל להקמת ה־מדינה הפלסטינית — אך הדבר לא נאמר במילים מפורשות.

נדהמתי לאחר מכן לשמוע כי עיתון ישראלי מכובד אחד כתב כי דג׳ני לא דיבר על מדינה בחלק מן הארץ, אלא חזר על תביעת אש״ף לארץ כולה. זהו שקר גס — או שיא של חוסר הבנה מינימלית. נכחו באולם כמאה איש ואשה, ביניהם כחצי תריסר עיתונאים ישראליים, ביניהם לפחות אחד — אמנון קפליוק, כתב על המישמר — שהוא מומחה לשפה הערבית.

איש לא שמע דברים כאלה. הכל שמעו את ההיפך.

„לה מונד" מדווח:

העיתון החשוב ביותר בצרפת ובאירופה, הכתיר את הידיעה במילים „מיפגש פומבי ראשון של נציגי אש״ף עם אישים ישרא־ליים". הידיעה עצמה אומרת: „רומא, סוכנות הידיעות הצרפ־תית. — נציגים של אירגון־השיח־רור הפלסטיני (אש״ף) ואישים ישראליים נפגשו ברומא ביום ב׳, 24 בספטמבר, זו בפעם הראשונה באופן פומבי, לרגל סימפוסיון בינלאומי על זכויות הפלסטינים.

„שני המשתתפים העיקריים של מיפגש זה, שנערך בבניין הפרל־מנט האיטלקי, היו האדונים צי־דק אל־דג׳ני, יועץ של מר יאסר עראפאת, ואורי אבנרי חבר־הכנסת מטעם מיפלגת של״י. „עצם העובדה שאנו נפגשים ב־רומא, למרות הביקורת מצד חל־קים מסויימים במחנה שלכם ו־במחנה שלנו, מוכיחה כי הגיע הזמן להפסקת האלימות ולפתיחת משא־ומתן אמיתי," הצהיר מר צדקי אל־דג׳ני באוזני חח״כ ה־ישראלי.

„האדונים צדקי אל־דג׳ני ואב־נרי קיימו, ביום ב׳, שיחה ראשו־נה מאחרי דלתיים סגורות."

PREMIÈRE RENCONTRE PUBLIQUE ENTRE DES REPRÉSENTANTS DE L'O.L.P. ET DES PERSONNALITÉS ISRAÉLIENNES

Rome *(A.F.P.)*. — Des représentants de l'Organisation de libération de la Palestine (O.L.P.) et des personnalités israéliennes se sont rencontrés à Rome, lundi 24 septembre, pour la première fois publiquement, à l'occasion d'un colloque international sur le droit des Palestiniens.

Les deux principaux participants à cette rencontre, qui se déroulait dans l'enceinte du parlement italien, ont été MM. Sedki Al Dajani, conseiller de M. Yasser Arafat, et Uri Avneri, député du parti Shelli à la Knesset.

« Le fait même que nous nous trouvions ensemble à Rome, en dépit des critiques émanants de certains secteurs de votre camp, comme du mien, prouve que le temps est venu que cesse la violence et qu'une véritable négociation s'engage », a déclaré M. Sedki Al Dajani au député israélien.

MM. Sedki Al Dajani et Avneri avaient eu, lundi, un premier entretien à huis clos.

ברתי, עד שהיה נדמה לי שהדברים מת־קבלים, או לפחות מובנים. כמה פעמים ראיתי שהם מחליפים ביניהם מבטים של הפתעה.

מפעם לפעם העפתי מבט גם בשאר המשתתפים בוועידה. אך היה ברור כי אני מדבר במישרין אל הפלסטינים — כשם שהיה ברור כי בחלק מנאומו פנה דג׳ני במישרין אלינו. כל העיתונאים הר־גישו בכך, ומשום כך דיברו בתום היום על הידברות ישירה בין שתי המישלחות.

ניגשתי לנאום זה בדחילו וברחימו. לעולם איני מדבר בשתי שפות — אחת לישראלים ואחת לערבים. הפעם, יותר מתמיד, רציתי להגיד דברים שימצאו את דרכם אל ליבם ומוחם של הפלסטינים והישראלים כאחד, שייקראו מחר בתל־אביב ובביירות ויעוררו הסכמה בקרב שני העמים. לדעת רבים, זוהי משימה בלתי־אפשרית — ולוא רק בגלל ההבדל העצום בתחושות, בסיסמות, בתוכנן של מילים.

יתר על כן, החלטתי שלא לה־עלים דברים שאינם מוצאים חן בעיני הפלסטינים: התנגדותי לפי־גועים באוכלוסיה האזרחית בישי־ראל, תמיכתי בחזקים החיוביים של הסכמי קמפ־דייוויד, תביעותי מאש״ף.

יודעי־דבר הזהירו אותי מראש שלא להעלות נקודות אלה, מכיוון שהיה ברור שיעוררו תגובות שליליות אצל הפלס־טינים. לא נעניתי לאזהרות. אמרתי את הדברים בבירור ובבהירות, כדי שלא תהיה כל אי־הבנה לגבי עמדתו של מחנה־השלום הישראלי.

פה ושם ראיתי סימנים של הסתייגות על פני מאזיני הפלסטינים, אך גם סימנים שהם מביעים את המניעים שלנו. הדבר לא הפריע להם להצטרף למחיאות־הכפיים ה־חמות שבהן קיבלה הוועידה את הנאום.

(הנוסח הסטנוגראפי המלא של הנאום יפורסם בגליון הבא של העולם הזה, ואז יוכלו הקוראים לשפוט בעצמם על תוכן הדברים.)

לא היתה זאת הפעם הראשונה שבה דיברתי באוזני אנשים של אש״ף. אך כמעט בכל הידברות בעבר — חשאית ופומבית, לפירסום ושלא לפירסום — דיברתי באוזני אנשים שהיו ידועים כשו־חרי השלום הישראלי־פלסטיני בקרב אש״ף. סעיד מאמאי המנוח השמיע דיעה מהפכנית זו לפני שפתחתי במגעים עימו, אחרי מילחמת יום־הכיפורים. ד״ר עיצאם סאר־טאווי נאבק על רעיון שלי בצמרת אש״ף זמן רב לפני שהותר לו להיפגש עימנו. הוא הדין לגבי האישים האחרים שנדברנו עימם במשך השנים.

הפעם ישבו מולנו אנשי־אש״ף מסוג אחר. מאג׳ד אבו־שראר היה ידוע כמי שהתנגד בעבר למגעים עם כוחות־השלום הישראליים. דג׳ני הוא איש־אמונו של פרוק קאדומי, שהכחיש רישמית את עצם קיום המגעים עימנו, ובכך הנחית עלינו מכה ניצחת ערב הבחירות של 1977. מולנו ישבו אנשי המרכז של אש״ף, אנ־שים שזוהי היתקלותם הראשונה עם האנ־שים והרעיונות של מחנה־השלום הישי־ראלי.

משום־כך שמחתי כפיוים כאשר זכצו הפלסטינים את ידי בתום ה־דיון והתייחסו אלי בכבכיות מופ־גנת. לעיני העיתונאים ושאר באי הוועידה, כפנותם אלי כשמי ה־פרטי.

החוכנית של בגין

ה תגובה הפומבית של אנשי־אש״ף לדברי באה למחרת היום, כאשר אחמד צידקי אל־דג׳ני כינס במפתיע מסיבת־עיתונאים בטרקלין שליד אולם־הדיונים.

היה זה מעמד מייוחד־במינו, גם הוא ראשון במינו. דג׳ני ונימר חמאד ישבו, כשגבם אל הקיר. הם דיברו ערבית, ושני פלסטינים צעירים תירגמו את דבריהם לאיטלקית ולצרפתית.

מולם ישבו ועמדו כעשרים עי־תונאים, כשכמעט מחציתם ישרי־אלים. הישראלים שאלו את רוב השאלות, ודג׳ני השיב להם ברצון, כפנותו אליהם כמישרין. מכחינה זו, היתה זאת הידברות פלסטינית־ישראלית ישירה — כשהפעם ה־דוברים מן הצד הישראלי הם אנ־שים התחוקים מאהדה לעניין ה־פלסטיני, וביניהם גם שונאים מוש־בעים של הפלסטינים.

מכיוון שגם אני עיתונאי, הצטרפתי ל־מסיבה. עמדתי במרחק של מטר מדג׳ני,

מלים ומבטים

כ מוסכם מראש, נאמתי אחרי דג׳ני. למרות שהדבר לא צויין בפירוש, והישראלים לא הוזמנו כמישלחת אחידה, אלא ייצגו חוגים שונים, היה ברור לעי־תונאים כי הנה מדברים, בזה אחר זה, הדוברים הראשיים של המישלחת הפלס־טינית והמישלחת הישראלית.

כמו דג׳ני, דיברתי בלי טכסט מוכן. לא רציתי להיות כבול לגליונות נייר, אף שידעתי כי עלי לשקול כל מילה.

רציתי להסתכל בעיניהם של ה־שליחים הפלסטיניים, לראות מה מעורר אצלם הסכמה ומה מעורר התנגדות.

כאשר נוכחתי כי פסוק מסויים מעורר אצלם תמיהה או הסתייגות, פירטתי והס־

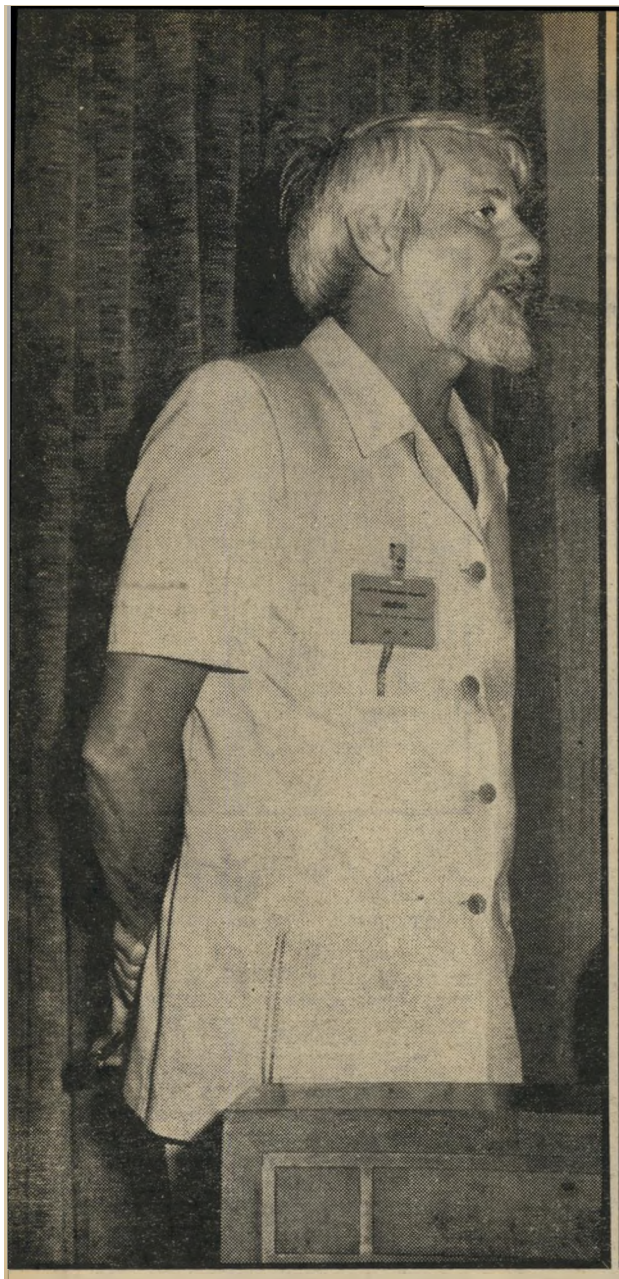

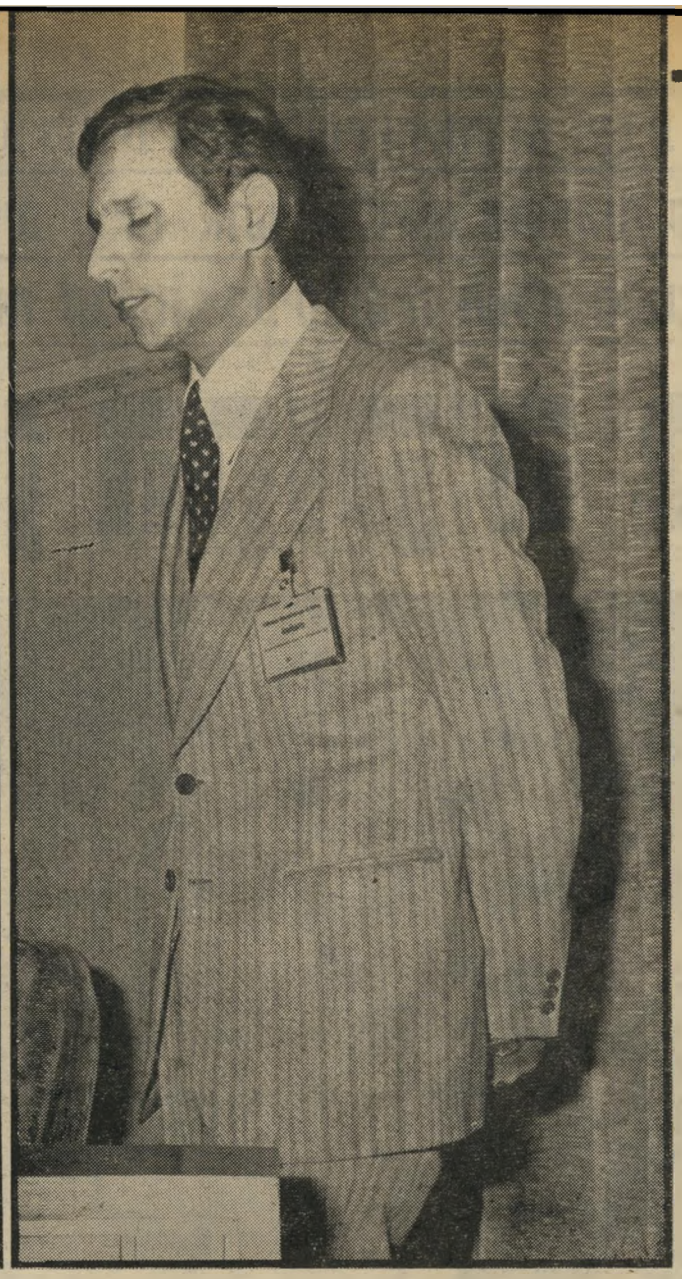

פנים אל פנים: אחמד צידקי אל־דג׳ני ואורי אבנרי נואמים

אך לא הצגתי שאלות בעצמי. לחשתי את שאלותי לאמנון קפליוק, שהציג אותן בערבית.

מבחינות רבות, היו דבריו של דג׳ני במסיבה זו — דברים שנועדו לפירסום הרחב ביותר בעולם ובישראל — חשובים יותר אף מנאומו יום קודם לכן. כי תחת מטר השאלות, פירט את דבריו, השיב לספיקות ופיתח ביתר הרחבה את הלוך־המחשבות של צמרת אש״ף.

גברת איטלקיה, אשתו של מצרי שהיה פקיד בכיר בליגה הערבית, הציגה שאלה ברורה: ״מר דג׳ני, מהי תגובתך להצעתו של מר אורי אבנרי מאתמול, שאש״ף יגדיר את מטרותיו בצורה ברורה וחד־משמעית?״

דג׳ני העיף בי מבט והשיב: ״האם עמדתנו אינה ברורה? בשעתו קיבלנו את האמנה הפלסטינית. ישראל טענה שהאמנה מתכוונת להשמיד אותה. זה לא נכון. בכל זאת קיבלנו תוכנית חדשה — הקמת מדינה דמוקרטית חילונית אחידה בכל הארץ, שבה יחיו היהודים והערבים ביחד. ישראל אמרה שגם זה מכוון להשמדתה. עכשיו באנו וקבענו מטרה חדשה — להקים מדינה לאומית פלסטינית בחלק של הארץ. והנה, גם לזה מתנגדת ישראל!״

דג׳ני חייך וחוסיף: ״עכשיו מר בגין דוגל בתוכנית שאנו ויתרנו עליה. הוא רוצה להקים בכל הארץ מדינה אחידה. אלא שבמדינה שלו הישראלים יהיו העם השליט, והפלסטינים יהיו העם הנשלט.״

השטחים ״יפונו״

ב מהלך תשובה זו אירעה תקרית קטנה, אך מאלפת. דג׳ני אמר בערבית ״מדינה פלסטינית בחלק מפלסטין.״ המתרגמים לאיטלקית ולצרפתית, אנשי אש״ף הבקיאים בנוסח ההחלטות של המועצה הלאומית הפלסטינית, הוסיפו אוטומטית ״בכל חלק של פלסטין שישוחרר מידי ישראל״. אמנון קפליוק העיתונאי היחידי במקום המבין ערבית על בוריה, מיהר להעיר בערבית שהתירגום אינו נכון. החל ויכוח קטן בין דג׳ני ובין מתרגמיו, ואז ניסח דג׳ני את דברים כך: ״בכל חלק של פלסטין שישוחרר מידי ישראל או שיפונה על־ידה.״

בנוסח זה השתמש עראפאת עצמו, בראיון המפורסם שלו עם העיתונאי האמריקאי אנתוני לואיס. ההבדל ברור: ״ישוחרר״ הוא דבר שנעשה בעל־כורחו של הכובש. ״יפונה״ הוא דבר הנעשה מרצון. הנוסח הראשון אינו מרמז על הסכם־שלום. השני מצביע על הסכם, והוא מתאים לנוסח ההחלטה 242.

בהמשך הדברים, בהקשר לשאלה אחרת, דיבר דג׳ני בפעם הראשונה במפורש על ״גבולות 1967״. גם זוהי התפתחות חדשה. לראשונה הוזכר נוסח מפורש זה לא מכבר בהצהרה המשותפת של יאסר עראפאת וניקולאי צ׳אוצ׳סקו, בעת ביקור המנהיג הפלסטיני ברומניה.

חשובה עוד יותר היתה תשובה אחרת של דג׳ני: ״אם תסכים ישראל להקמת המדינה הפלסטינית כנגדה המערבית וברצועת־עזה, אפשר יהיה לפתור את כל שאר הבעיות בדרכי־שלום.״

״כל שאר הבעיות״ כולל, כמובן, את בעיית־הפליטים. כלומר: שיבת הפליטים לשטח ישראל איגוד תנאי־בל־יעבור, וזהו עניין אשר ישמש נושא למשא־ומתן.

בנאומי הצבעתי על כך שמחנה־השלום הישראלי הוא ציוני, וכי אני מצפה לפגישה קרובה בין עראפאת ונחום גולדמן, מי שהיה נשיא ההסתדרות הציונית. כשנשאל דג׳ני על כך, אמר כי אין לו עדיין ידיעות על פגישה כזאת. אך הוא אמר: ״אנחנו רוצים לקיים הידברות עם כל החוגים בישראל המכירים בזכויות העם הפלסטיני להגדרה עצמית ולמדינה משלו. אנחנו יודעים שבין אלה יש לא רק בלתי־ציונים, אלא גם ציונים. אנחנו מבחינים היטב בין הציונים הקיצוניים, מסוגם של גוש־אמונים, ובין הציונים המתונים, המכירים בזכויות העם הפלסטיני.״

בתום המסיבה, שהתנהלה בוהה בסיגנון ידידותי, תוך חילופי־דברים ישירים בין נציג אש״ף ותנאים הישראליים, היה ברור לי: ודעו־דבר כי מעולם לא נאמרו דברים כה מתונים וברורים על־ידי נציג פלסטיני בכיר, בחופעה פומבית.

אומנם, דג׳ני לא הזכיר את המילים המפורשות ״הכרה בישראל״ ו״שלום בין ישראל ופלסטין״. אך צירוף הדברים שאמר כלל יסודות אלה. הקמת מדינה פלסטינית ״בחלק מפלסטין״, ״שיפונה״ על־ידי ישראל, עד ל״גבולות 1967״, תוך נכונות לפתור את כל שאר הבעיות ״בדרכי שלום״, במיסגרת של ״שלום כולל וצודק״, והנכונות לדבר על כך עם ״ציונים המכירים בזכויות העם הפלסטיני״ — זהו צירוף שכל בר־דעת יראה בו נכונות להכיר בישראל ולהגיע עימה להסכם־שלום, תמורת הקמת המדינה הפלסטינית בגדה וברצועה.

הפסקת הפיגועים

אך מי שיש לו דיעות קדומות, או גישה עויינת, מסוגל לשמוע את הכל ולא לשמוע דבר. עיתונאית אחת עמדה על כך שדג׳ני לא ויתר על רעיון ״המדינה הדמוקרטית״ בכל פלסטין — אף שהדבר נאמר בצורה שלא נשמעה לשתי־פנים, באוזני כולנו. אחר היה מוכן להישבע שלא שמע את המילים ״גבולות 1967״, אף ש־נאמרו בשלוש שפות. ובעיקר: אף עיתון ישראלי אחד, כמדומני, לא הקדיש להצהרה מהפכנית זו דיווח מפורט, נאמן ואמיתי. לכל פיטפוט של תת־מזכיר אמריקאי, שלא לדבר על כל קישקוש של פוליטיקאי ישראלי מדרגה ז׳, מוקדש מקום גדול יותר, ובדיוק רב יותר.

לפעמים קשה להבין את דרכי הדיווח של העיתונות הישראלית. תמיהתי גברה נוכח הדיווח על הצעתי להפסיק את מעשי־האיבה למשך חצי שנה.

זה היה החלק בנאומי שזכה בתשומת־הלב הרבה ביותר על־ידי הנוכחים ובכלי־התיקשורת. אחרי שאמרתי כי דמם של אשה וילדים הנהרגים מפצצה בירושלים אינו פחות חשוב, ואינו יותר חשוב, מדמם של נשים וילדים הנהרגים מהפצצות ישראליות בלבנון, הצעתי להנהגת אש״ף לשקול את הפסקת הפעולות האלימות למשך חצי שנה, כדי להקל על הידברות ישראלית־פלסטינית. אמרתי שזהו ״מזון למחשבה״.

על כוונתי להשמיע הצעה זו, הן בפומבי והן בשיחות פרטיות, הודעתי מראש, ערב צאתי לרומא. כמה שעות לפני נאומי פירסם מעריב מאמר ראשי, שהגיב על כך. נאמר בו כי ״העובדה שגם ח״כ אבנרי העלה רעיון זה (שהועלה במקביל על־ידי מישלחת כושית מארצות־הברית)... מעלה חשד שיש כאן איזו פעולה מתואמת, במיסגרת הלוחמה הפסיכולוגית של אש״ף ותומכיו.״

(כדאי לקורא להרחר לרגע על המיפרצתיות של מישפט זה. נובע ממנו כי יש להתנגד להפסקת הפיגועים — כלומר, להפסקת הריגתם של נשים וילדים ברחובות הארץ, מפני שזה עלול להיות ״טכי סים״ של אש״ף. צריך אדם להיות בעל מוח מעוות מאד כדי להעלות רעיון זה בראשו.)

למחרת היום דיווחו כמה עיתונאים בישראל כי ״דג׳ני דחה על הסף את הצעתו של אבנרי להפסקת הטרור״. בכמה עיתונים נאמר כי דג׳ני עשה זאת במסיבת־העיתונאים, בתשובה לשאלה.

זהו שקר גס. לא דג׳ני, ולא שום נציג פלסטיני אחר ברומא, דחה את ההצעה. וזאת מהסיבה הפשוטה: איש מהם לא היה, כמובן, מוסמך לקבל או לדחות הצעה כה מרחיקת־לכת.

זה היה ברור לכל בר־דעת במקום. לכן לא עלה על דעת איש להציג שאלה זו במסיבת־עיתונאים, והיא כלל לא נשאלה. הגברת ששאלה על ״הצעתו של מר אבנרי״ לא התייחסה אל הצעה זו, אלא אל הצעה אחרת שלי: שאש״ף יפרסם הצהרת־מטרות חד־משמעית, ובה הנכונות להכיר בישראל ולכרות עימה שלום, על בסיס של דו־קיום של מדינת־ישראל ומדינת־פלסטין.

הגדרתי את ההצעה לשביתת־נשק כ־״מזון למחשבה״. הסברתי את מעלותיה. היה ברור לי כי אנשי אש״ף יקחו אותה עימם לבירות, וכי שם תתגלגל, מן הסתם, בדיונים ובוויכוחים בחוגי הצמרת, עד שתתגבש החלטה לכאן או לכאן. אני מקווה כי בסופו של דבר יתגבש שם קונסנזוס בזכות הצעתי — אך הדבר בוודאי לא יקרה מחר־מחרתיים.

קולות מן החלל

ל חם העיתונות הישראלית לוועידה (בעיקר של העורכים בארץ, ולא של העתונאים במקום) היה עשוי לייאש — אף יותר מן התגובות שבאו לאחר מכן מבייי־רות. מעריב, שיש לו ברומא כתבת בעלת רמה גבוהה, התעלם מתוכן דיווחה והכתיר את ידיעותיו בכותרות גדולות, שנועדו להוכיח כי שום דבר חשוב אינו קורה ברומא. ב־25 בנובמבר: פארוק קדומי, ד״ר גולדמן ומתי פלד לא באו, ו״הוציאו העוקץ״ מה״ועידה הפלשתינית״ ברומא.

באותו יום הכתיר העיתון החשוב ביותר באירופה, לה מונד, את ידיעתו על הכנס במילים: פגישה פומבית ראשונה בין נציגי אש״ף ואישים ישראליים. **נראה כי פגישה בהשתתפות יועצו של עראפאת ובין ח״כ ישראלי ציוני נראתה כחשובה בעיני** לה מונד, אך הנה ״חסרת עוקץ״ בעיני מעריב.

כתבת הארץ חיתה בעולם פרטי משלה. היא סיפרה כי בשיחה פרטית לגמרי אמר לה דג׳ני את ההיפך ממה שאמר בכל הופעותיו הפומביות (וגם בשיחות פרטיות אחרות): שלא יתכנו שתי מדינות ממערב לירדן, וכי אין לוותר על שיבת הפלשתינים לרמלה, ללוד וכו׳ — כפי שהכריזה הכותרת בהארץ.

אפשר רק לאמר: מוזר. או ש־לכתבת יש אוזניים אחרות מאשר לכולנו, או ששמעה קולות מן החלל החיצון. בשתי הופעותיו הגדולות — בנאומו בכנס במסיבת־העיתונאים — אמר דג׳ני בדיוק את ההיפך. קצת קשה להאמין כי לקח הצידה את כתבת ״הארץ״ ואמר לה בסוד שחוא מתלוון להיפך הגמור.

חלק מדבריו של דג׳ני, בנאומו ולי־ (המשך בעמוד 49)

איש מילואים גוייס לשירות חירום וצבע מיגרש טניס. דוחו"ת צבאיים זוייפו. אנשי מילואים מסויימים קיבלו תנאים מיוחדים. הוגשה קבילה. בעיקבותיה נשלח הקובל לייעוץ פסיכיאטרי

קו הקוקיה בחאקי

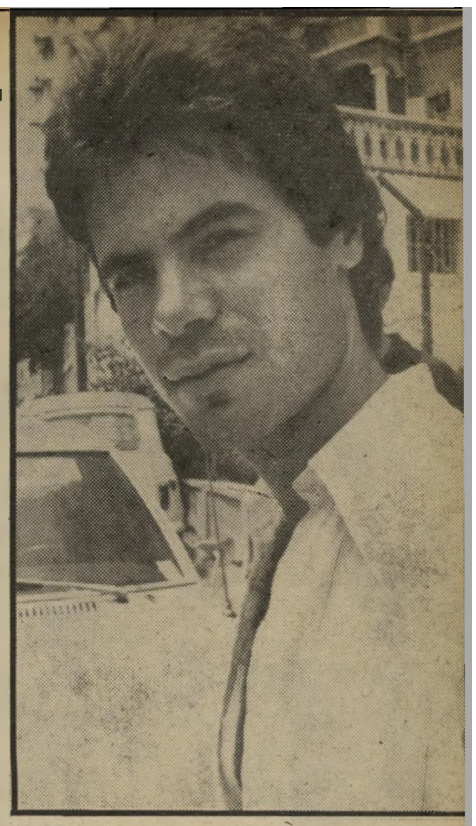

צו חירום דוד קריספין גוייס למילואים על פי צו 8, כדי לצבוע את מיגרש הטניס שבבסיס.

אישם בארץ מצוי מיגרש טניס, מהיפים ומהמשוכללים ביותר בארץ.

המיגרש צבוע בצבע זרחני, מוקף גדר גבוהה, לבנה. לצידו קיר־אימונים נוח ויפה. את המיגרש צבע מילואימניק, שגוייס על־פי צו 8 (קריאת־חירום).

מעטים משחקים במיגרש, מתי־מספר דורכים עליו. לפעמים רואים על המיגרש צעיר רזה, בעל גובה בינוני ושיער שחור, סרן בצבא־ההגנה לישראל.

המיגרש נמצא באחד מבסיסי צה"ל, ב־מרכז הארץ.

הסרן סמי דורון (32), מפקד בסיס אספקה וציוד, עומד עתה לדין, בעיקבות קובלנה שהגישו אחדים מחייליו לשעבר לפרקליט הצבאי הראשי לפני יותר משנה וחצי.

הקובלנה לא התייחסה ישירות לסרן דורון. היא כללה רשימה ארוכה ומפורטת של אי־סדרים, זיופים, ומתן טובות־

מיגרש הטניס שלפי טענות התביעה איש אינו משחק בו. חיילי הבסיס חוזרים לביתם כל יום אחרי הצהריים. בבסיס בית־ספר למיקצועות טכניים. ההגנה טוענת שהמיגרש ניבנה עבור שיעורי הספורט. העדים טוענים, שהתלמידים לא משחקים טניס. היחידי שנראה משתמש במיגרש הוא סרן סמי דורון, העומד עתה לדין.

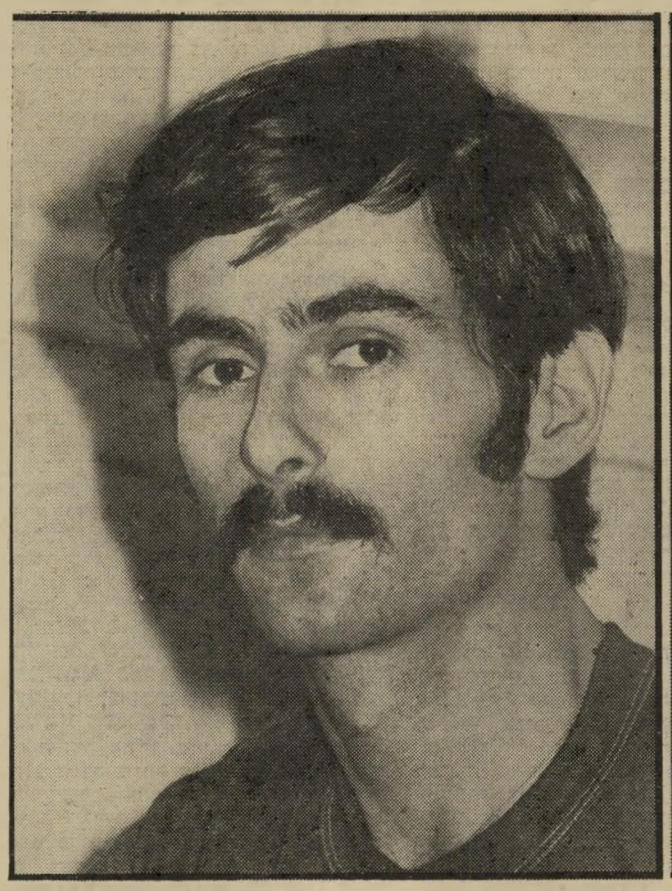

הקובלים מימין: רב־סמל יצחק ווקיל, איש קבע, שהיה בין המשתפים לאירגון הקבילה. משמאל: אבי סוקולסקי, שחתם על הקבילה ומסר אותה. אחרי הגשת הקובלנה הוא נאלץ לבקש את ביטול החתימה לשירות קבע בגלל צורת הטיפול בקובלנה שהגיש, שלא נראתה לו. כמה ימים לפני שיחרורו הוא הוחזר לבסיס, נשלח לייעוץ פסיכיאטרי.

הגאה, שהתרחשו, לדברי המתלוננים, באותו בסיס שבו שירתו.

סרן דורון היה הקצין בעל הדרגה הנמוכה ביותר מבין אלה שהיו אחראים, לדעת הקובלים, למחדלים שהוזכרו. מפקדיו של דורון, סגן־אלוף יעקב, המשרת עדיין בשירות פעיל, ואלוף־משנה (מיל.) מאיר, אינם עומדים לדין. סניגורו של דורון זימן אותם לדוכן העדים, כדי לנסות ולהוכיח את אחריותם הישירה לעבודת שולחו.

הקובלים הופיעו בבית־הדין כעדי התביעה. מרביתם סיימו כבר את שרותם הצבאי. הרוח החיה ביניהם הוא סמל־ראשון (מיל.) אבי סוקולסקי, שבעת הגשת הקובלנה שירת כאיש קבע. ביקש לשחררו מן ההתחייבות לשרת שלוש שנים נוספות, בגלל צורת הטיפול בקובלנה, שלא מצאה חן בעיניו. שאר הקובלים הם אבי רוט, בעבר אחראי על שיבוץ חיילים, עתה סטודנט בירושלים; סמלת ענת היימלפרב, שהורחקה מהבסיס שנגדו קבלה והשתחררה משירות סדיר לפני שבועות ספורים; דורית רזון, לשעבר מש"קית חן, שאף היא הורחקה מן הבסיס עד ששוחררה, ורב־סמל יצחק ווקיל, עדיין בשירות קבע.

„דברים שזיעזעו אותי!"

„את השירות הצבאי שלי עשיתי ביחידה קרבית," מספר אבי סוקולסקי, המשמש אחראי על נושאי הנח"ל בתנועת הבית"ר, תנועת הנוער של תנועת החירות. „היה ברור לי שאני חותם על שירות קבע. זה נהוג אצלנו. שלחו אותי לקורס נגדי־משמעת ואז חתמתי לחודשיים נוספים.

„כשהגעתי לבסיס הזה חשבתי שהכל בסדר. אחר כך התחלתי לראות עמוק יותר. ראיתי דברים שנראים לי פליליים.

ראיתי דברים שזעזעו אותי, ולא הייתי מסוגל לעבור עליהם בשתיקה. גם אחרי תום החתימה, כשביקשו ממני לחתום לי־עוד שלוש שנים, חתמתי וידעתי כבר או, שאני עומד להגיש קבילה, או להעלות את העניין בצורה אחרת. לא היה איכפת לי — מישפט או תיקונים פנימיים. ניסיתי גם לפנות ישירות למפקדים. לא חשבתי שחייבים לחשוף ולהגיע למישפט. אבל דיברתי אל הקירות. כולם חייכו אלי, וכלום לא קרה."

כתב־האישום נגד הסרן דורון התבסס על הקובלנה. סעיפי האישום היו שונים ומגוונים.

אבי סוקולסקי: „סמי דורון היה צריך למלא דו"ח־ביטחון. התברר לי שבתיק חסרים דו"חות, מארבעה חודשים קודמים. סיפרתי לו. סמי ענה לי: ‚לא בורא, אתה ויצחק ווקיל תכתבו דו"חות, ותמלאו את התאריך של החודשים החסרים. אני אחתום על המקור, אתם תשמידו אותו ותתייקו את העותקים. אם ישאלו, נגיד שהדואר לא הגיע'.

„פניתי לסגן־אלוף יעקב ואמרתי לו שאני לא מסכים לרמות. הסברתי לו, שבמילחמת יום־הכיפורים הייתי חייל וראיתי יותר מדי דברים. אני לא מוכן לתת יד לזיוף דו"ח־ביטחון. יעקב צחק עלי ואמר: ‚אני ראיתי יותר גופות ממך'. אחרי זה כבר לא היה לי מה להגיד."

ענת הימלפרב ודורית רזון העידו על דו"ח־מפקד, שסרן דורון פקד עליהן לכתוב, תוך ציון תאריכים קודמים.

במחברת, עילעלה בה רגע ופלטה בהתרגשות: „מה קרה סה? חסרים פה הרבה דפים! מה זה פה? לא הכל פה בכתב היד שלי!"

מילואים עם „אולדסמוביל"

ב כפים שרתו שני נהגים: רוני מנע ונהגו האישי של הסרן דורון. רוני היה בין אלה שגרמו בעקיפין לכתיבת הקובלנה.

מספר אבי סוקולסקי: „שלושה שבועות מהיום שחתמתי קבע התחילו להתרחש דברים שלא נתנו לי אפשרות לעבוד. אחד מהם היה רוני מנע. הוא היה הנהג של הג'יפ הפנימי. עד שהוא הגיע לא היה בכלל ג'וב כזה. רוני התחיל להציק לכולם, כולל בעלי דרגות. הוא היה הולך כשבא לו, מסתלק כאשר מתחשק לו, צוחק לכולם בפרצוף. אבי רוט הגיש נגדו תלונה פנימית, התלונן שרוני קילל אותו. אך לא שפטו אותו. אחר כך התברר שהוא בן־דודו של סרן דורון."

בעדותו אמר רוני מנע: „עשיתי הרבה שמירות בבסיס." כשנשאל כמה שמירות הוא זוכר, ענה: „הרבה הרבה, לא זוכר בדיוק." אחר כך הוסיף: „שתי שמירות." רוני מנע שירת בבסיס כשמונה חודשים.

לנהג השני, היו, לדברי הקובלים, יתרונות אחרים. מספר סוקולסקי: „פעם הוא בא אלי והשוויץ שיש לו אישור־כניסה למתנות צה"ל, עם נילווים. קיבלתי שוק. מה הוא עושה עם אישור כזה? ואז סיפרו, שיש לו בן־דוד בביטחון־שדה. הוא גם הראה את התעודה לסמי, בגאווה רבה."

ענת הימלפרב: „יום אחד הגיעו מביטחון־שדה. הם חיפשו את התעודה. עד אז הוא היה מחזיק אותה בכיס. כשבאו, אז סמי קרא לנהגו לשיחה. כשיצא, התעודה לא היתה עליו. אחר כך ראיתי אותו שורף אותה."

אבי סוקולסקי ואבי רוט הכינו רשימה שמית של כל אותם משרתי־מילואים וחיילי סדיר, שלא הופיעו, משום מה, ברשימות השומרים. „הסתבר שיש שם כל מיני כאלה, שאולי כדאי לשמור איתם על קשר," אמר אבי בעדותו. „היה שם רפי ג'רבי, שחקן כדורגל. הוא היה שק"מיסט כמה שעות ביום, ואחר־כך הלך הביתה. היה יעקוב בהירי, בעל אולם קולנוע. היה אחד אחר, מאיר צוברי, שכל הזמן אמר שיש לו קשרים עם המפקד. והיה אחד בשם שניידמן, מחנות הבגדים שניידמן. ונקש קליינמנט, שסיפר שיש לו מיפעל לעורות. הוא קיבל ג'וב להשגיח על השמירה בלילה. הוא לא היה מופיע בבוקר. לפעמים, בלילה, היו רואים אותו עושה סיבוב עם האולדסמוביל שלו."

ענת הימלפרב: „לפחות פעם בשבוע הייתי מתקשרת אליו ושואלת למה לא הגיעו לסיבוב השמירה שלהם."

אחד מעדי־התביעה, יהודה רונן, הוא בעל בית־חרושת למוצרי בנייה. הוא העיד שסמי ביקש ממנו שני שקי מלט לבן וחול מוזאיקה בהשאלה. „מה יש," סיפר רונן, „הוא אמר לי שקשה לו להשיג, אז אמרתי לו שבשבילי זה כלום, זה זבל. פרוטות. אז נתתי לו."

תלושי־דלק כחבילת שי

ב עדותו בפני בית־המישפט אמר אלוף־מישנה (מיל.) מאיר: אני לא רואה בזה שום דבר נורא, שהוא נתן משהו לצבא." מאיר תיאר את המתנות השונות שהועברו מהבסיס שבו שירת לבסיסים אחרים. מספר אבי סוקולסקי: „שלושה שבועות מהיום שחתמתי קבע התחילו להתרחש דברים שלא נתנו לי אפשרות לעבוד. אחד מהם היה רוני מנע. הוא היה הנהג של הג'יפ הפנימי. עד שהוא הגיע לא היה בכלל ג'וב כזה. רוני התחיל להציק לכולם, כולל בעלי דרגות. הוא היה הולך כשבא לו, מסתלק כאשר מתחשק לו, צוחק לכולם בפרצוף. אבי רוט הגיש נגדו תלונה פנימית, התלונן שרוני קילל אותו. אך לא שפטו אותו. אחר כך התברר שהוא בן־דודו של סרן דורון."

בעדותו אמר רוני מנע: „עשיתי הרבה שמירות בבסיס." כשנשאל כמה שמירות הוא זוכר, ענה: „הרבה הרבה, לא זוכר בדיוק." אחר כך הוסיף: „שתי שמירות." רוני מנע שירת כבסיס כשמונה חודשים.

לנהג השני, היו, לדברי הקובלים, יתרונות אחרים. מספר סוקולסקי: „פעם הוא בא אלי והשוויץ שיש לו אישור־כניסה למתנות צה"ל, עם נילווים. קיבלתי שוק. מה הוא עושה עם אישור כזה? ואז סיפרו, שיש לו בן־דוד בביטחון־שדה. הוא גם הראה את התעודה לסמי, בגאווה רבה."

ענת הימלפרב: „יום אחד הגיעו מביטחון־שדה. הם חיפשו את התעודה. עד אז הוא היה מחזיק אותה בכיס. כשבאו, אז סמי קרא לנהגו לשיחה. כשיצא, התעודה לא היתה עליו. אחר כך ראיתי אותו שורף אותה."

אבי סוקולסקי ואבי רוט הכינו רשימה שמית של כל אותם משרתי־מילואים וחיילי סדיר, שלא הופיעו, משום מה, ברשימות השומרים. „הסתבר שיש שם כל מיני כאלה, שאולי כדאי לשמור איתם על קשר," אמר אבי בעדותו. „היה שם רפי ג'רבי, שחקן כדורגל. הוא היה שק"מיסט כמה שעות ביום, ואחר־כך הלך הביתה. היה יעקוב בהירי, בעל אולם קולנוע. היה אחד אחר, מאיר צוברי, שכל הזמן אמר שיש לו קשרים עם המפקד. והיה אחד בשם שניידמן, מחנות הבגדים שניידמן. ונקש קליינמנט, שסיפר שיש לו מיפעל לעורות. הוא קיבל ג'וב להשגיח על השמירה בלילה. הוא לא היה מופיע בבוקר. לפעמים, בלילה, היו רואים אותו עושה סיבוב עם האולדסמוביל שלו."

ענת הימלפרב: „לפחות פעם בשבוע הייתי מתקשרת אליו ושואלת למה לא הגיעו לסיבוב השמירה שלהם."

אחד מעדי־התביעה, יהודה רונן, הוא בעל בית־חרושת למוצרי בנייה. הוא העיד שסמי ביקש ממנו שני שקי מלט לבן וחול מוזאיקה בהשאלה. „מה יש," סיפר רונן, „הוא אמר לי שקשה לו להשיג, אז אמרתי לו שבשבילי זה כלום, זה זבל. פרוטות. אז נתתי לו."

תלושי־דלק כחבילת שי

ב עדותו בפני בית־המישפט אמר אלוף־מישנה (מיל.) מאיר: אני לא רואה בזה שום דבר נורא, שהוא נתן משהו לצבא." מאיר תיאר את המתנות השונות שהועברו מהבסיס שבו שירת לבסיסים

(המשך בעמוד 52)

מפקד הבסיס

סגן־אלוף יעקוב לוין. כשהתנהלו ישיבות בית־המישפט ישב סגן־אלוף לוין בפרוזדור, ועודד את סרן דורון. בישיבה הבאה יופיע לוין כעד־הגנה עיקרי, בנוסף לנאשם עצמו, סרן סמי דורון.

עד התביעה

הדוקטור צ'יטוראט, סיפר על אודות המתנות שאותן קיבל.

הנאשם

סרן סמי דורון, האחראי על המחנה. הקבילה לא התייחסה במיוחד לסרן סמי, אלא לבסיס כולו וכללה רשימה ארוכה של אי־סדרים וליקויים אחרים. הסניגור טען, כי הסרן הוא קצין זוטר והאחריות חייבת להיות עליונה.

לאן נעלמו דפי המחברת?

ה שופט עיין במחברת שהוצגה בפניו כעדות, ואמר: „כן, אני באמת רואה שרב־סרן עדי היה מומחה בהרבה דברים."

ענת: „אני גם זוכרת שפעם כתבתי את השם של הדוד שלי."

השופט: „תראי לי." ענת פנתה לעיין

ענת: „אני זוכרת שם, שנורא מצאתן בעיני. רשמתי אותו בכל מקום."

השופט: „איזה שם?"

ענת: „רב־סרן עדי."

רישוי לקטל

(המשך מעמוד 38)

כדלקמן: אני החתום מטה מצהיר, שכל תשובותי בטופס זה תואמות את האמת, וידוע לי כי אהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק על כל רישום כוזב שערכתי בטופס זה).

הרופא: (חותם על אישור הרופא כדלקמן: אני מצהיר כי הנ"ל חתם על הצהרתו בפני. אני מכירו אישית והתשובות תואמות את הידוע לי. זיהיתי את המבקש על־פי תעודה מזהה).

עד כאן תקציר התמזיר.

ד"ר שבתאי חתם גם על חלק ב', בצידו השני של הטופס, שבו מפורטים המימצאים הרפואיים על מצבו של המבקש. הבדיקה היחידה שערך היתה בדיקה ב־סטטוסקופ, אך בטופס הבדיקה סימן את כל 11 סעיפי הבדיקה ב„לא", שפירושו כי ערך את כל הבדיקות ולא הבחין ב־מימצאים שליליים.

בין השאר קבע הרופא, כי אין יתר לחץ דם, למרות שלא בדק כלל לחץ דם, כי אין בצקת ברגליים, למרות שהכתב לא הסיר כלל את נעליו או כל פריט לבוש אחר. רופא אחר, שיבקש להישאר בעילום שם, הבהיר, כי בדיקה מהסוג שאותה אמור היה ד"ר שבתאי לבצע, כוללת בדיקה גופנית מלאה, ללא לבוש, והיא אורכת כחצי שעה.

שבתי גבה עבור חתימתו על טופס הבדיקה 300 לירות.

מחירו של „לא"

עם אחרי שכתב העולם הזה יצא ממרפאתו של הדוקטור, הגיע אליה צלם המערכת, ציון ציפריס. גם הוא הציג עצמו כמי שלא שרת מעודו בצבא, וטען כי הוא סובל מהתעלפויות.

הרופא, שהיה עסוק בשיחת טלפון, סימן את כל סעיפי הצהרת המבקש ב„לא", למרות שהצלם כלל לא תיאר בפניו את מצבו הרפואי. תוך כדי שיחת הטלפון, הורה לצלם לחתום על ההצהרה, ומשניסה זה להסביר לו כי ההצהרה איננה תואמת את האמת, התעלם מדבריו וחזר על הוראתו לחתום. הצלם חתם.

אחרי שהניח את הטלפון, התעניין ד"ר שבתאי בבעייתו של הצלם. משהסביר לו כי הוא סובל מהתעלפויות, הגיב הרופא: באומרו: „נו, אז מה ??"

שבתאי חזר גם הפעם וחתם על שני צידי הטופס, למרות שהתשובות לא תאמו את הידוע לו, ולמרות שלא ערך בדיקות כנידרש. הוא גם לא זיהה את הצלם על פי תעודה מזהה כלשהי. מחיר חתימתו היה הפעם 400 לירות — 100 לירות יותר מן הסכום שגבה שעה לפני כן.

בשני המיקרים המציא הרופא קבלות עבור התשלום, אחרי שנתבקש לעשות כן. שתי הקבלות אינן חוקיות, הן נרשמו על־גבי טופס סתמי. במירפאתו של ד"ר שבתאי יש חשבוניות מס כחוק, אך הוא לא השתמש בהן.

גם השיחה בין הצלם לרופא הוקלטה על רשמקול ניסתר. שתי ההקלטות שמורות במערכת, יחד עם טופסי הבדיקה והקבלות.

מאוחר יותר חזרו הכתב והצלם אל המירפאה באשדוד, כדי לקבל את תגובתו של הרופא. הפעם הציגו בפניו תעודות־עיתונאי וחשפו את זהותם האמיתית. הרופא הנדהם ניסה תחילה להכחיש כי עבר עבירה כלשהי ותירץ את מעשיו בתואנות שונות, אך לבסוף נכנע והיה מוכן להודות שלא נהג כרופא. הוא גם הבטיח שלא לחזור על מעשיו בעתיד.

במהלך חקירת העולם הזה הסתבר, כי ד"ר שבתאי מחלק גם מירשמים של מסדון ואדולן (תחליפי סמים) לנרקומנים. לטענתו, ניתנים המירשמים במיסגרת החוק, אך הוא הודה כי משום מה מגיעים נרקומנים רבים דווקא אליו.

אין ספק כי מעשיו של שבתאי מהווים חריג בקרב הרופאים. אך יש רופאים, שאינם רואים את גודל האחריות המוטלת עליהם, בבואם למלא טופס בדיקה רפואית לקבלת רשיון־נהיגה.

רבים הרופאים הרואים בבדיקה זו הליך ביורוקרטי. לכן הם מזלזלים ואינם נותנים את דעתם על הסעיפים השונים שבטופס. לכן אין לדעת כמה מתוך בעלי רשיונות הנהיגה אכן כשרים באמת לאחוז בהגה.

יוסי היימן

ווֹפא הראשונה

ווֹפא חאג', סטודנטית מכפר־יאסיף נבחרה כמלכת־היופי הערביה הראשונה במדינת ישראל

ה התיזמורת ניגנה שחור הוא שחור. על הבמה צעדו בצעדי ואלס עשר נערות, לבושות בשמלות כלה, מבויישות, מחייכות חיוך מאולץ, ומחככות ידיהן ב־מבוכה. היה זה הרגע הגדול של מאורע היסטורי: בחירת מלכת־היופי הערביה ב־ישראל.

היוזם היה סמיר מטראן, צעיר בן 22, בעליו של מישרד פירסום בנצרת. סמיר, בנו של בעל חנות לממתקים מזרחיים ברחוב הראשי של נצרת, ומי שהיה הנציגו של פלאטו שרון בעיר זו, אוהב אותן כשהן יפות, רזות וגבוהות „כמו היהודיות". הוא, יחד עם אחותו סולזופה, שאינה נופלת ביופיה מן המועמדות בתחרות, עברו מבית לבית, בנצרת, חיפה, פסוטה, כפר יאסיף, עלבון ושיכנעו.

את הצעירות לא היה עליהם לשכנע. הם היו צריכים להישבע בפני ההורים כי לא ייראו כתפיים ורגליים חשופות, וכי הבגדים שלהם לא תופענה בבגדיים. סמיר היה צריך לשכנע, מה שלעיתים צריך לשכנע גם הורים יהודיים, שמלכת־יופי אינה זונה. היה היה צריך להבטיח כי במשך החזרות לא יהיו עם הבנות גברים, אלא אחותו וידידותיה בלבד.

סמיר הצליח לשכנע. והתוצאה נראתה במוצאי השבת האחרונה, באולם קולנוע דייאנה בנצרת, שהיה מלא מפה לפה בנכבדי־נצרת כשהם לבושים במיטב חליפותיהם.

תיזמורת אבני הכסף ממזרח־ירושלים סימלה את מה שקרה באותו הערב. התיזמורת ניגנה שירי פופ יחד עם מוסיקה מזרחית בעיבוד מודרני. הסולן שלה חיקה את ניל סדקה, אך שר גם את שיריו של עבדול וואהב.

אמה של איוון מרון, ערביה מקריית מוצקין, היתה בטוחה שאיוון, שנשאה תווית מיספר 1, היא שתזכה. „המקום שלי לא מספיק טוב בשביל האמא של המלכה."

איוון, יפהפיה בעלת שיער ארוך גם התנהגה כמנצחת. אולם היא לא זכתה, אלא בתואר סגנית שנייה. כשתחזור איוון למכון וינגייט שבו היא לומדת, היא תתחלק בחוויות תחרות מלכת־היופי עם ידידותיה היהודיות.

תחביבים: ספורט ושחייה

אנטואנט ג'רים מחיפה לא זכתה ב־שום פרס, „אך זו היתה חוויה," אמרה הצעירה הלומדת חינוך מיוחד ב־סמינר אורנים. **רינה נחאס** בת ה־17, הלומדת השבונאות, גרמה הפתעה באולם כשהופיעה עם שימלה חשופה.

ווֹפא חאג', צעירה בת 20 מכפר יאסיף, הופיעה כשהיא לבושה שימלה כחולה שקופה לגמרי עם תחתונים תואמים. ווֹפא הלומדת שנה שנייה עבודה סוציאלית ב־אוניברסיטה, לא התביישה להודות כי היא אוהבת תצוגות־אופנה. הקהל אהב אותה בגלל השנינות שלה, בגלל יופיה ובגלל השימלה השקופה שלבשה. אחר כך התברר כי גם השופטים אהבו אותה. ווֹפא הוכתרה כמלכה.

לינה חורי מפסוטה סיפרה כי היא ניגנה

המועמדות האחיות

ווֹפא חאג' עם אחותה חזני, שהיתה אף היא מועמדת בתחרות. בעוד חזני לא הגיעה לשלב הגמר, זכתה ווֹפא בכתר. לפני התחרות אמרה חזני, כי היא מקווה שאחותה תזכה.

שלוש המאושרות

מלכת היופי הערביה הראשונה בישראל, ווֹפא חאג', עם שתי סגניותיה: הסגנית הראשונה (משמאל) הארמנית מרגו קואמג'יאן, שאותה אהב הקהל ואיוון מירון מקריית־מוצקין.

יופי דו־לאומי

ווֹפא חאג', מלכת היופי הערביה הראשונה בישראל, בחברת רינה מזר, מי שהיתה מלכת היופי העולמית הראשונה מישראל. רינה מזר היתה זו שהכתירה את ווֹפא. אחר־כך אמרה: „נהנתי מאוד."

שה לתחרות בגלל הפרס — נסיעה ל־מצריים. „אף פעם לא הייתי בחוץ־לארץ,״ היא סיפרה. מרגו קואמג׳אן, בת העדה הארמנית, היתה היחידה בין המועמדות בעלת שיער בהיר. היא החלה ב„שאו בין־נס״ עוד כשהיתה צעירה ושימשה כדוג־מנית לבגדי־ילדים. אמה של מרגו, שהיתה באולם, דחפה את הצלמים כדי שהיא תוכל, עם מצלמה ביתית, לצלם את ה־רגע הגדול שבו תוכתר בתה כמלכה. או־לם מרגו זכתה רק בתואר סגנית ראשונה.

רודיינה חייאט מנצרת היתה צריכה לק־בל את רשות המורות שלה כדי להשתתף בתחרות, שכן רודיינה לומדת בבית־הספ־של המינזר. רודיינה רוצה להיות רופאה בבית־חולים רמב״ם בחיפה, וכמו היהו־דיות המשתתפות בתחרות מסוג זו ה־תחביבים שלה הם ספורט ושחייה.

את היפה מטר מעלבין שלחו ההורים לתחרות אחרי שקראו עליה בעיתון. ל־דעת רבים, העובדה שיש רק מלכה אחת

וופא הזוכה הראשונה בתואר „מלכת היופי הערבית״, היא סטודנטית בת 20 מכפר יאסיף, הלומדת באוניברסיטה.

עשתה להיפה עוול, היא היתה אחת היפות. חזני חאג׳, אחותה של וופא השתתפה אף היא בתחרות, כמועמדת מיספר 9. כשאמרה למנחה, לפני הבחירה, כי היא תהיה מבסוטה אם אחותה תזכה ולא היא, עדיין לא ידעה כי הכתר יגיע אומנם למישפחה.

אחרונת המועמדות, הגבוהה שבהן, אד־לט דניאל מנצרת, עובדת במיבטחים. היא נושאת עיניה אל עולם הבידור, ועומדת להשתלב במופעים בידוריים, גם אם אינה מלכה.

לפני שהחל הטכס הוסעו כל המועמ־דות למגדל־העמק, למיפעל הלנה רובינ־שטיין כדי להתאפר. מיה סגל, המאפרת ה־ראשית של החברה, שאיפרה כבר מלכות־יופי מכל הסוגים קבעה בוודאות: וופא חאג׳ היא המלכה.

בחירה לפי הטעם היהודי

ה קהל **אהב** את איוון, מרגו והיפה. אולם השופטים, אשר מלבד אחד, היו כולם יהודים שהובאו מתל־אביב ומ־חיפה בראשות מיס־יוניברס לשעבר, רינה מור, לא התחשבו בטעם הקהל ובהרו את מלכת היופי הערביה לפי הטעם ה־יהודי.

כשהסתיים הערב היו סמיר ואחותו מאר־שרים: „שברנו את הטאבו, עכשיו נוכל לעשות זאת כל שנה״. המלכה זהרה מ־שימחה, בכתה ונישקה את כל מי שעמד לידה. האחרות היו עצובות קצת והאור־חים שבאו לנצרת השתוממו: הדימוי של אשה יפה לפי הטעם הערבי, „הרבה אשה״, התנפץ. גם ערביי נצרת אוהבים אותן כשהן דקות, גבוהות, יפות ותחיכות.

מיפגש רומא

(המשך מעמוד 45)

אחר מכן במסיבת־העיתונאים, היה מוקדש למאורעות לבנון. הוא זיעזע גם אותנו.

בישראל רגילים לחשוב על מאורעות לבנון במושגים מופשטים, ומזדעזעים רק כאשר מתגלה פרשה נתעבת במייוחד, כמו זו של דניאל פינטו. אך התמונה שעלתה מתאוריו של דג׳ני היתה מחרידה. היא אושרה לנו בשולי המסיבה, בשיחות עם אנשי אש״ף מן השורה, שבאו מדרום־לבנון לוועידה כדי למלא בה תפקידי־מישנה (שומרי־ראש, מזכירים, צלם).

דג׳ני תיאר במפורט את התוצאות של פצצות־מיצרר ופצצות־הדף, כלי נשק מתוחכמים ההורגים כל חי ברדיוס גדול, ושאינם מבחינים בין לוחמים, נשים וילי־דים. מבחינה כמותית, ההרג וההרס בדרום לבנון הם כבירים — לאין ערוך יותר מאשר הפיגועים של אש״ף בישראל.

תמהני עם אזרחי ישראל מודי־דעים לסוג המילחמה שאנו מנהלים עתה בלבנון, המשתקפת בדבריהם של שרינו ומפקדינו כהרפתקה.

דג׳ני דיבר בנאומו על „נשק בקטרי־לוגי״, והדבר עורר תמיהה. במסיבה, כש־נשאל על כך, נתברר כי כוונתו לנשק קוטל־תבואה, מן הסוג שהאמריקאים הש־תמשו בו בוויאט־נאם. זהו נשק כימי, המשחית את הקרקע לזמן ארוך, והמגיע גם אל מי־התהום ומרעילם. האם אכן משתמש צה״ל בנשק זה בלבנון? ואם כן, האם נעשה הדבר בחשאי, מבלי לספר על כך לציבור הישראלי?

בתום המסיבה, אחרי שדג׳ני כבר יצא בדרכו לנמל־התעופה, חזר הנציג של אש״ף ברומא, נימר חמאד, וביקש להשמיע עוד הודעה באוזני העיתונאים. היא היתה משעשעת במיקצת, מפני שבאה בתגובה על הרושם הכללי שנוצר כאילו הוועידה כולה אינה אלא מיפגש ישראלי־פלסטיני.

„אנחנו שמחים להיפגש עם אויי־בנו־ידידנו אורי אבנרי,״ אמר ני־מר, ברמזו על הביטוי שבו השי־תמשתי בעצמי, יום לפני כן, לגבי סעיר חמאמי המנוח, שנרצח על־ידי העיראקים מפני שניהל מגעים עימי. „אבל יש לזכור כי זוהי זעי־דה בינלאומית, שכה משתתפות גם מישלחות מאש״ף ומישראל.״

בת ראש־העיר

ל מחרת היום יצא ידיעות אחרונות בכותרת סנסציונית: נציגי אש״ף עזבו אתמול במפתיע את „ועידת השלום״ ברומא. הקורא בוודאי חשב שפרץ משבר. **האמת היתה הרבה יותר פשוי־טה: דג׳ני ואבו־ישראר חזרו לי־ביירות, נימר חמאד ושאר חברי המישלחת נשארו.**

מדוע חזרו? כעבור יום התפרסם כי דג׳ני קיבל את פני המישלחת הכושית של ג׳סי ג׳קסון בנמל־התעופה בביירות. זה היה בתחום תפקידו.

יתכן — ואין להוציא זאת מכלל חשבון — שהחד הרב, שהמיפגש הפלסטיני־הישי־ראלי זכה בו בעיתונות הבינלאומית, וגם במצריים ובביירות, הפחיד במיקצת את הצמרת, והיא ביקשה לצמצם את הממדים. (אחד הפלסטינים שנשאלו סיפר לי כי אמצעי־התיקשורת המצריים פירסמו ב־הרחבה את דבר הפגישות. ושאלו מדוע מעז אש״ף להיפגש עם מנהיגים ישראליים, בעודו שולל מאנוור אל־סאדאת את הזכות להיפגש עם ממשלת ישראל.)

אך יתכן שהסיבה היתה הרבה יותר פשוטה: אחרי היום הראשון, שבו הוש־מעו הנאומים הראשיים, ירד המתח בוועי־דה. יתכן שגם אני הייתי ממשיך בדרכי, והיינו מסתפקים בנוכחותו של חבר אחד או שניים של מישלחתנו, לולא חששתי שמא יקרו בוועידה דברים שיחייבו תגובה מיידית ונמרצת.

ואכן, היתה סכנה כזאת. בייחוד חששתי מצד כמה ישראלים, שנכחו במקום כפצ־צות־זמן. ליוויה רוקח, בתו של מי שהיה ראש עיריית תל־אביב ושר־הפנים בטעם הציונים־הכלליים, התכוננה לנאום. ליוויה, שירדה מן הארץ, והטיפה עתה בתוקף כי היא „איטלקיה״, דוגלת בתביעת חזית־הסירוב לחיסול ישראל. אחרי נאומו של דג׳ני הכריזה בייאוש כי הוא „מכר את העניין הפלסטיני״. נאומי שלי נראה לה כביטוי מובהק של הפאשיזם הישראלי.

אלוהים יודע מה היתה עלולה לאמר. אבל נאומה נרחה כמה פע־מים, ובסוף היא לא נאמה כלל.

ישראלית נאה אחרת, שהשתתפה בוועי־דה, היתה אחת אלפי פאליס, צעירה יפה־פיה שהוגדרה ברשימת־הנוכחים כנציגה מבריטניה, וכמזכירה של ועדה למען זכו־יות הפלסטינים. אמרו עליה שהיא דוגלת בביטול מדינת ישראל, כמו אורי דייוויס, אך נאומה היה מתון יחסית.

חששתי גם מפני נאומה של עורכת־הדין פליציה לאנגר מרק״ח. היא תיארה את הפגיעות בפלסטינים בשטחים הכבוי־שים, ובייחוד את העינויים בשעת חקירה. אך מצד שני העלתה על נס את מחאת אנשי־השלום בישראל, וגילתה כי כמעט כל המיקרים נחשפו על־ידי ישראלים וגונו על־ידם. כך נוצר בדבריה מעין איזון.

גם תופיק טובי נשא נאום שהיה, בעיק־רון, מאוזן, ברוח עמדתה של מוסקבה.

בדרך כלל היו ידידי־הערבים מאירופה קיצוניים יותר מאנשי אש״ף — אם כי כמעט כולם עמדו על כך שישראל צריכה להתקיים, וכי הפיתרון הוא בשתי מדינות החיות זו לצד זו בשלום.

הם מחו כפיים כאשר ד״ר יעקוב ארנון, בנאום קצר ומצוין, תבע כי כל מי שמדבר על מדינה פלס־טינית יוסיף מייד שמדינה זו צרי־כה לחיות לצד ישראל, וכי ההכרה בזכויות הלאומיות של העם הפלס־טיני כרוכה בהכרה בזכויות ה־לאומיות של העם הישראלי.

כל מיני מטורפים

א ין זה פלא כי העיראקים והלובים, שהיו צריכים להשתתף, החרימו את הוועידה כשנודע להם כי ישתתפו בה ישראלים. אולם לובי אחד נשאר, למרות שלא היה כלול ברשימת־המשתתפים. הוא נאם נאום ארסי, שבו דרש להחזיר את הישראלים איש־איש לארצו.

הדברים היו כה מגוחכים, עד כי לא מצאנו לנכון להשיב להם. אך החלטנו להגיב כאשר דיבר אחד המטורפים. הנמ־שכים תמיד לוועידות מסוג זה — ציוניות וערביות כאחד. היה זה אחד רחס לופז טיגרינה, שהציג את עצמו כנציג ה„היס־פאנו־אמריקאים״ — אזרחי ארצות־הברית שמוצאם מאמריקה הלאטינית.

תודות לו זכיתי, בפעם הרא־שונה מזה שנים רבות, לשמוע נאום אנטי־שמי אמיתי.

הוא סיפר כי אשתו נאנסה, אבל „שופט היהודי הטיל רק שלושה חודשי־מאסר על האנס. היהודים מחזיקים ב־36 אחוזים של אדמת ארצות־הברית, שנגזלה מן ה־אינדיאנים והמכסיקאים. האנגלו־סאכסים והיהודים רצחו את האינדיאנים, כפי שהם רוצחים עכשיו את הפלסטינים, וכו׳.

הדברים הצחיקו אותי — ובירכתי את מזלי על כי אני ישראלי, ושוב איני חייב לפחוד מפני מטורפים שכאלה. באולם שררה מבוכה כללית. לא יכולנו לשתוק. ביקשתי את רשות־הדיבור, עליתי על הדוכן, ואמרתי: „הדברים ששמענו זה עתה אינם ראויים לכך שאכבד אותם בתשובה. אבל מתוך ידידות לפלסטינים, אני רוצה להגיד להם: היהורו־נא מפני ידידים כאלה. הם משרתים את אויביכם, המבקשים להוכיח כי כל תמיכה בעניינכם היא ביטוי לאנטי־שמיות.״

הפלסטינים הצטרפו במופגן לי־מחיאות־הכפיים הסוערות, שבחן נתקבלו דברי.

נימר חמאד, איש אש״ף, קם ומיהר אל היו״ר. כעבור דקה הכריז היו״ר כי כל גילוי אנטי־שמי הוא בניגוד לרוח הוועי־דה, וכל הנוכחים דוחים אותו בתוקף. היה ברור כי נימר הוא שביקש ממנו להשמיע הצהרה זו.

מיברק מיסחורי

ל ימר ואני היינו מעורבים, ביום ה־שלישי והאחרון, בפרשה שאפשר לקרוא לה „פרשת המיברק המיסחורי״.

הוסכם מראש כי הוועידה לא תקבל שום החלטות, מכיוון שנועדה רק לחילופי־דברים חופשיים. המארגנים שמרו על הת־חייבות זו, אך לקראת סוף הוועידה עלה הרצון לבטא את הקונסנזוס, שנוצר בוועי־דה, במיסמך כלשהו. המארגנים האיטל־קיים, שיש להם אינטרסים משלהם, רצו להביע תביעות באוזני הממשלה האיטל־קית. הכמרים רצו בפנייה לאפיפיור. לוסיין ביטרלן, מדינאי צרפתי חשוב, יזם מיברק לראשי־הממשלות של תשע מדי־נות השוק האירופי ולמזכ״ל האו״ם.

ביטרלן קרא לנימר חמאד ולי, ויישבנו יחד ליד שולחן כדי לנסח את המיברק. הצטרף אלינו גם אליאס פרייג׳, ראש עיריית בית־לחם, שנאם באותו יום נאום מרשים, מתון אך תקיף, שבו הביא את תמיכת כל תושבי השטחים הכבושים באש״ף, ורצונם הנחוש במדינה פלסטינית עצמאית בגדה וברצועה.

ביטרלן הביא טכסט, שהכיל את הקבי־עה שיש צורך בשלום צודק וברי־קיימא בין כל מדינות המרחב „וביניהן ישראל״, אחרי נסיגת ישראל לגבולות 1967 והקמה מדינה פלסטינית עצמאית. תבעתי לכתוב בפירוש „מדינה פלסטינית ריבונית ועצ־מאית בגדה המערבית וברצועת עזה״. נימר חמאד הסכים לכך, אך ביקש להוסיף פסוק על מעמדה של ירושלים.

הידברות זו היתה, אולי, החלק החשוב ביותר של הוועידה. ישבנו בנחת, התווכחנו וניסחנו, כפי ש־אנחנו רגילים לעשות בכנסת. ה־עובדה כי חמאד, פקיד של המח־לקה המדינית של פארוק קדומי, הסכים ביז קושי להגדרת, גבולו־תיה של המדינה הפלסטינית ה־עתידה, היתה סימן חשוב ביותר.

אדווין איתן, כתב ידיעות אחרונות, שהזדמן למקום, הצטרף אלינו, ואולי הופתע מן האווירה הידידותית שליד ה־שולחן. הוא הלך עם נימר למיזנון, והמ־שיך שם בשיחה ידידותית.

שיחות פרטיות מסוג זה התנהלו בשולי הוועידה במשך כל ימיה. נפוצו שמועות רבות על פגישות מאחרי הקלעים, ומובן שאין לפרט את טיבן. ניתן רק לאמר כי במשך שלושה ימים אלה היו שיחות פרט־יות רבות, מהן באקראי ובקיצור, מהן שלא היו כל־כך באקראי ולא בקיצור.

הן היו מכל הסוגים — החל בשיחה קצרה שבה ביקשתי מדג׳ני לברר את גורלו של החייל דויד שמיר, שלטענת אחד מאירגוני הפידאיון נמצא בידיהם (צה״ל מפקפק בכך), וכלה בשיחה ממו־שכת עם דיפלומט פלסטיני צעיר, שהת־עניין ברשמים שלי ממצריים. היו גם פגישות אנושיות פשוטות ומאלפות. כך דיבר אמנון קפליוק ארוכות עם בחור פלסטיני, שצילם את התצלומים בוועידה (ובכללם התצומים בעמודים אלה). הבחור צלע, והסתבר כי איבד רגל בהפצצה ישראלית באל־סאלט.

ומה קרה למיברק ההוא? שום דבר. כאשר האיטלקים נוכחו לדעת כי הישרא־לים והפלסטינים הגיעו לידי סיכום, אמרו: „אבל זאת לא ועידה ישראלית־פלסטינית! זוהי ועידה בינלאומית, ביוזמת הוועד האיטלקי!״ הם ביקשו שנמסור להם את נוסח המיברק, כדי שהם יחליטו, אחרי הוועידה, מה לעשות בו.

אבל אין זה חשוב כלל. חשוב שאחרי שלושה ימי־דיונים ניתן היה לנציג פלסטיני ולנציג של מחנה־השלום הישראלי להגיע ל־נוסח משותף, כמעט בלי בעיות.

אות לבאות

ה יו **שההכחשות** שבאו למחרת היום מביירות (ראה העם) דיכאו את הת־להבותם. הדבר מעיד על קוצר־רוח.

מזה כמה שנים נמצא אש״ף, על כל חלקיו, בתנועה מתמדת מעמדתו ההיס־טורית השלילית לקראת הפיתרון האחד: הקמת מדינה פלסטינית בגדה וברצועה, במיסגרת חוזה־שלום עם ישראל.

זוהי התקדמות איטית, מילימטר אחר מילימטר, כי היא מותנית לא רק בשינוי עמדתה של ההנהגה, אלא בשינוי עמוק של עם שלם, המפוזר בארצות רבות.

בתהליך זה, ־פועלת השיטה של „צעד אחד קדימה, חצי צעד אחורה״. אחרי כל התקדמות, המעוררת זעם ושיגאה אצל המתנגדים, באה נסיגה קלה, שנועדה לפייס אותם.

רומא היתה צעד גדול קדימה. היה זה מיפגש חשוב בעמדת אש״ף. ההכחשה בביירות היתה צעד קטנטן אחורה.

רבים בישראל ראו ביציאתנו לרומא מעשה של בגידה. רבים בעם הפלסטיני מתייחסים כך לנציגי אש״ף, שנפגשו פומ־בית, בידידות ובלבביות, עם ישראלים המגדירים את עצמם כפטריוטים וכציונים.

אך המעשה נעשה — והוא אות לבאות.

בגליון הבא: חנוסח הסטנו־גראפי המלא של נאומו של אורי אבנרי בוועידת־רומא.

היו"ר ירון והמנכ"ל לפיד ממשיכים לחנוק את הטלוויזיה. הבא בתור: יצחק רועה

מילחמת ירון בירון

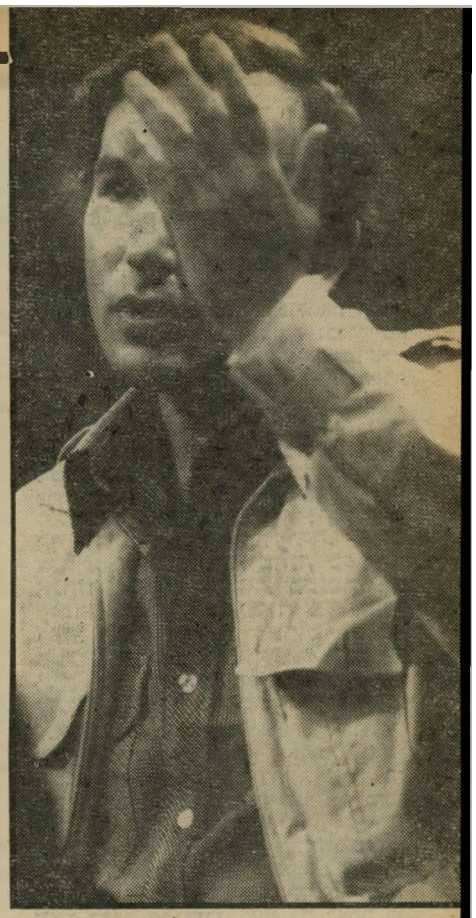

עורך־מנחה לונדון
מיבצע ההצלה נכשל

רון לונדון זעם. ההודעה על התפטרותו מעריכת ומהנחיית עלי־כותרת טופטפה לעיתונים דווקא ממישרדו של מנכ"ל הרשות, יוסף („סומי") לפיד. המנכ"ל הסביר, בשמו של לונדון, כי הסיבה להתפטרות היא „עייפותו" של לונדון.

הסיבה היתה שונה לגמרי. את זאת מיהר להסביר לונדון לעיתונאים: ירון לונדון, כמו יוצרים רבים אחרים בטלוויזיה, פשוט נחנק במישטר שהטילו ראובן ירון והמנכ"ל לפיד על הטלוויזיה.

במשך חמישה חודשים ערך והגיש לונדון, פעמיים בכל שבוע, את עלי־כותרת. היו תוכניות טובות יותר, היו תוכניות טובות פחות, אולם קהל־הצופים אהב את עלי־כותרת. עד כדי כך אהב את התוכנית עד שבגלל לחץ צופים מקדימי־שינה, הועתקה אחת מהן, זו של היום החמישי, לשעה מוקדמת יותר.

לונדון אינו יכול לטעון כי לא ידע לאיזו מיטה, שהוצעה כבר, הוא מכניס את עצמו, כאשר הסכים לקבל על עצמו מחדש את עריכתה והנחייתה של התוכנית. המקום התפנה אחרי שיעקוב („יענקלה") אגמון סולק מהטלוויזיה בגלל דעותיו והשקפותיו. כדי לנסות ולהסוות זאת, סולק גם המנחה האחר, מני פאר.

הוראת פסילה

אם היה זה המנהל הקודם של הטלוויזיה, ארנון צוקרמן, אשר הודח אף הוא, שביקש מלונדון לקחת על עצמו את התוכנית. מסביר לונדון: „צוקרמן חשש שהוועד המנהל יבטל את התוכנית מסיבות פוליטיות, וסבר ששובי אליה יסכל מגמה זו."

גם כאשר היה עדיין צוקרמן מנהל הטלוויזיה, נתקל לונדון בנסיונות של ירון ושל לפיד להצר את צעדיו. אולם היה לו הגיבוי של צוקרמן. כאשר סולק צוקרמן, ולפיד הפך גם מנהל־הטלוויזיה וגם מנהל מחלקת־התוכניות — שני תפקידים שהממלא אותם הוא הבוס הישיר של לונדון — התחיל המראיין להרגיש את נחת זרועו של הצמד ירון את לפיד.

כמעט בכל שבוע ראה הוראת פסילה לאחד המרואיינים. ההוראות באו הן מלישכתו של הפרופסור ירון והן מזו של לפיד. כאשר התפטר הפרופסור אסף רזין והתריע על המדיניות הכלכלית הרת־האסון, היה זה טבעי ביותר שהוא ירואיין. הראיון עימו ניפסל. לפיד דרש כי ירואיין מישהו מהצד השני. להתפטרותו של רזין לא היה צד שני משום שהפרופסור־הכלכלן לא התפטר בגלל ריב אישי.

כאשר קאנצלר אוסטריה, ברונו קרייסקי, עורר סערה מחודשת בישראל, חיפש לונדון ומצא את ישראל גת ממיפלגת־העבודה, המכיר את קרייסקי, לפיד דרש להזמין גם צד שני, אך לא היה צד שני והראיון ניפסל.

השיא היה כאשר לונדון ביקש לראיין כמה מתושבי שכונת ג'סי כהן, אשר הודיעו בהשבוע יומן אירועים על כוונתם לרדת למרוקו. לפיד דרש לזמן לאולפן גם תושבים מהשכונה שאינם רוצים לרדת למרוקו. למרות הגיחוך שבדרישה זו, הסכים לונדון, מפני שידע כי חשוב להכיר את המאיימים בירידה. אולם הלא־יורדים שהוזמנו לאולפן פשוט לא הגיעו, ולפיד לא הסכים שיראיינו רק את היורדים.

האיזון הקדוש

בדרי ההשקפות בין הפרופסור ירון ולפיד, לבין ירון לונדון הם מהותיים. כפי שאופייני לחסידי מישטר פאשיסטי, חושבים השניים כי יש לספק להמון לחם ושעשועים. על הטלוויזיה לספק, לדעתם, את השעשועים. ירון לונדון חשב כי מותר לטלוויזיה ולעלי כותרת גם לעסוק בנושאים פוליטיים. לונדון גם לא הסכים לשמור תמיד על ה„איזון הקדוש", בעיקר כשהוא בא על חשבון טיב התוכנית, וטען שהוא לא על תקן של שופט כדורגל.

ביום השני האחרון, כאשר התקיימה ישיבת הוועד־המנהל, כבר היה מונח לפני לפיד מיכתב־ההתפטרות של לונדון מעריכת ומהנחיית עלי כותרת. מיכתב זה הציל חבר אחר למיקצוע, מגיש כמעט חצות יצחק רועה.

מגיש רועה
האם הענבים באושים

הפרופסור ירון התכוון להביא להצבעה החלטת־גינוי חריפה וגסת־רוח נגד רועה, אשר בעיקבותיה לא היתה לרועה ברירה אלא להתפטר. היה זה דווקא לפיד אשר ביקש מירון לדחות את ההדחה המוסווית של רועה. „שניים בשבוע אחד זה יותר מדי," הסביר לפיד לירון.

רועה אינו עורך תוכניות, וגם לא מביע במהדורת כמעט חצות את דעותיו הפוליטיות. אולם את ירון מרגיז „טון הדיבור הלעגני שלו." ירון גם כועס על שני מאמרים שפירסם רועה בעיתונים, שבאחד מהם טען נגד „הפאשיזציה של רשות־השידור."

רועה וירון באים מאותו מקום, מהאוניברסיטה העברית. ירון לא היה ידוע כמוצלח ביותר באוניברסיטה, ואילו רועה זוכה בהצלחה מרובה כמרצה בחוג לתיקשורת המונית. לירון קשה להסתיר את קינאתו ברועה והוא מכנה אותו: „הדוקטור המוצלח."

המעגל השני של ההדחות הישירות והמסוות בטלוויזיה נפתח. הראשון יגאל עילם, השני ירון לונדון והבא אחר־הם הוא, ככל הנראה, יצחק רועה. השאלה היתה השבוע: האם יסתפקו שני הקומיסרים ירון ולפיד בשלושה מודחים בגל זה?

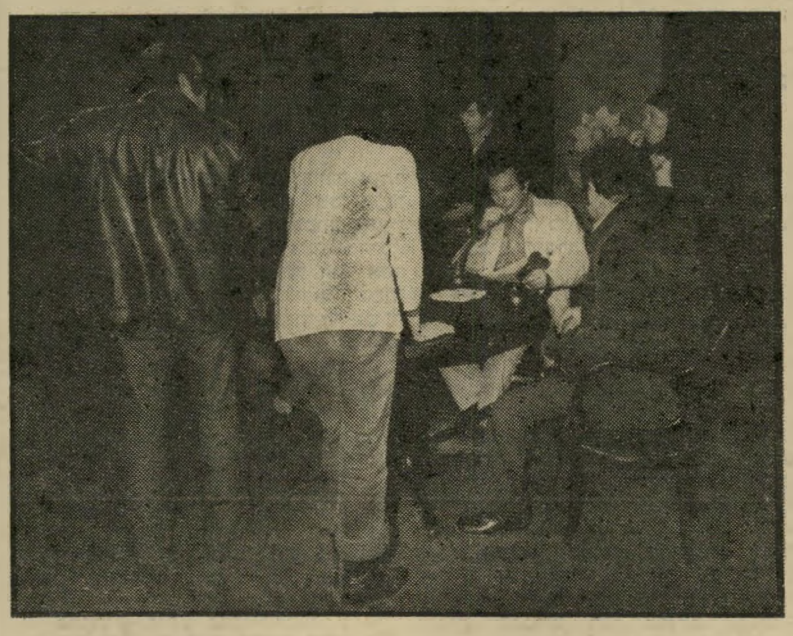

ירון לונדון עם צוות „עלי כותרת"
מכת־מוות לתוכנית

במדינה

(המשך מעמוד 33)

הסכימה המנהלת שאבוא להתאמן בפסנתר, אבל אמרה לי שאני לא לבושה יפה ולא צנועה, והיא מבקשת ממני לבוא עם חצאית ארוכה. נעלבתי נורא. זה הוציא לי את כל החשק ללמוד פסנתר והפסקתי."

דנה כבר סיפרה לחלק מילדי הסביבה כי לא יוכלו השנה לבוא למועדון. לדבריה הם כועסים מאד.

ציביון דתי. „המנהלת הודיעה לי שהמועדון הוא רק לדתיים," טוענת אמה של דנה. „אבל אם עוד חודש לא תצליח להכניס מספיק ילדים דתיים היא תכניס גם חילוניים. אנחנו גרים כאן שנים, משלמים מיסים לעיריה, והילדים שלנו צריכים עכשיו להסתובב עם סקייט־בורד ולהידרס בכביש בגלל כפייה דתית?"

עמליה סודאי היא בעלת קיוסק. „המועדון הזה הציל אותי," סיפרה. „אין לי כסף לשלם למישהו שישמור על הילדים ושלחתי אותם למועדון, עכשיו הם מסתובבים לי כל היום בין הרגליים ואני לא יודעת איך אוכל לעבוד. חייבים לי גם כסף מהשנה שעברה ששילמתי עבור קורסים, אבל אומרים לי להמתין עד שיסיימו את ההרשמה ויחזירו לי את הכסף."

„אני כבר שנים רבות מנהלת מועדונים קהילתיים, דתיים וחילוניים כאחד," טוענת מנהלת המועדון, „עכשיו כשהגעתי לכאן ראיתי שאין מקום לילדים דתיים. לפני שבאתי כמעט לא היה למועדון ציביון דתי, עכשיו אני משתדלת לשנות את זה. ברור שאני רוצה שיבואו בלבוש צנוע, אבל מעולם לא אמרתי להורה שילדיו אינם יכולים לבוא בגלל שהם חילוניים, עכשיו פשוט אין לנו הרשמה לילדים, לא לדתיים ולא לחילוניים, פשוט אין מקום. אני מכירה את מנהל הבימה שלמה בר־שביט, הוא בא לכאן והיה מאד נחמד, אמר לי שברומא מתנהגים כרומאי ושהוא מוכן שילדיו יבואו בתילבושת צנועה."

„המנהלת אינה מדייקת," טוען בר־שביט, „כלל לא הסכמתי כי בתי בת השש

מנהלת אהרון
רק עם כיפה

תבוא בתילבושת צנועה. מה כבר יכול להיות לא צנוע בילדה בת שש? המנהלת קצת נסוגה כשאמרתי לה שבחור דתי עם כיפה, שבא למועדון חילוני יכול להיכנס, לא אוסרים עליו את הכניסה בגלל שהוא דתי. אז היא אמרה שתתן לי תשובה בחודש הבא. בינתיים שמעתי משכני שהם באותה צרה.

„יש בסביבה שני מועדונים דתיים, כך שיש לדתיים היכן ללכת. אני חושב שהעיריה צריכה לרשום ילדים לא לפי הדת, אלא לפי איזור מגורים. אך יש לי חשש רציני כי נחמה אהרון מתכוונת להביא למועדון בטיולית ילדים דתיים מכפר־סבא, כדי למלא את המועדון בדתיים."

רחל מרחלת על כל השולם

פלאטו אכל אותה שוב

כשעזבה **פנינה גוזן־רוזנבלום** את הארץ לפני כחמש שנים, היה זה מפני שהמדינה היתה קטנה עליה והיא לא יכלה למצוא כאן מיליונרים עם קלאס בקליבר של סר **צ'ארלס קלור**, שיוכלו לספק את צרכיה המרובים בתחום הפרוות, הטיולים והבילויים.

היה אומנם אחד כזה בארץ, אבל הוא לא היה אז כל־כך מפורסם. ייתכן שאילו היה מתגלה אז, לא היינו מפסידים את פנינה לטובת אמריקה. בכל אופן, בביקורה האחרון בארץ יכלה פנינה ללמוד, שאפילו בישראל הקטנה היא יכולה למצוא לפע־מים מחזרים ברמה, ועוד כאלה שיעבו על דרישותיה ויוכלו לשוחח עימה על עסקים ופוליטיקה.

ההפתעה התגלתה בדמותו של ה"כ **שמואל פלאטו־שרון**.

הוא ראה אותה במסיבה שנערכה לפני שבועיים אצל **דודו דותן**. פנינה באה לשם אומנם עם מלווה צמוד, אבל זה לא הפריע לפלאטו שרון להתעניין מיד מי היא ולהתחיל לחזר אחריה. הוא היה כה מהופנט עד שהחליט לשלוח את נהגו ו־שומר ראשו הביתה ולהידחק למכונית הקטנה, שפנינה שכרה לעצמה.

נכון שהמלווה הצמוד של פנינה נדחס למכונית גם כן עם פנינה ופלאטו, אבל לפלאטו היתה סבלנות. הוא הזמין את פנינה והמלווה שלה לבלות איתו יחד ועל חשבונו באחד ממועדוני הלילה בתל־אביב, וכשנגמרו הבילויים הוא התנדב אפילו לנסוע עם פנינה, כדי להוריד את המלווה בביתו.

אבל הלילה היה עוד צעיר ולפנינה ו־פלאטו היה המון מה לשוחח. סוף סוף יש להם נושא משותף: הפוליטיקה. אז הם שוחחו על זה כל הדרך, בעת שפנינה הסיעה את פלאטו לווילה שלו בסביון. פלאטו, כמובן, לא יכול היה להכניס אותה פנימה, כי במנים חיכתה לו אשתו. אז כפעולת תגמול עשתה לו פנינה טריק לא נורמלי: היא התחילה לבכות שהיא מפ־הדת לנהוג לבדה בשעה ארבע בבוקר את כל הדרך מסביון לפתח־תיקווה, שם היא מתגוררת עם הוריה. פלאטו נאלץ לנסוע עימה עד לפתח־תיקווה ולקחת משם מו־נית חזרה לביתו.

נראה שפלאטו לא למד את הלקח. פנינה נכנסה לו לעצמות והוא החליט שהוא מוכרח לבלות איתה כל זמן שהיא עוד בארץ. הוא ניצל את עזרתם של מכרים משותפים, שערכו לו ולפנינה פגישה ב־מלון הילטון בתל־אביב, פגישה שהתחילה בארוחה משותפת, ואף אחד לא יודע איך נגמרה.

פנינה גוזן וסמי פלאטו במלון „הילטון"
לא מוותר בקלות

רומנים על פתקים

„עליתי לירושלים והלכתי לשים פתק בכותל המערבי עם בקשה שאלוהים ישלח לי מישהי. פיתאום יצאה יד ליטול את הפתק. תפסתי את היד, משכתי אותה בכח, וככה מצאתי את יפית..."

זה הסיפור שמספר **יצחק ג'יבלי**, כששואלים אותו איך פגש את אהבת חייו התורנית, **יפית טל**. לג'יבלי, קצין־ביטחון באגד יש כבר ותק בעניין הפתקים. פעם, כשעבד בתור מאבטח במטוסי אל־על, היה נוהג לשלוח פתקים לנוסעות שמצאו־חן

יצחק ג'יבלי ויפית טל
לא עניין פשוט

בעיניו. „האם היית מוכנה לבלות איתי הערב?" הוא היה רושם על פיסת נייר, שהיה שולח לנמנעת באמצעות אחת ה־דיילות.

הוא היה מדריך את הדיילת להצביע על התתיך ביותר שבין הנוסעים, כשמקבלת הפתק היתה מתעניינת לדעת מי שיגר לה אותו. אם היא היתה משיבה בחיוב הוא היה משגר פתק נוסף. אבל לא מעט נוס־עים נפלו קורבן לתעלול הקטן, כשנוסעות נעלבות פרקו עליהם את זעמן על שהעזו בכלל לשלוח להן פתק כזה.

עם פתק או בלי פתק, עובדה: יפית טל צמודה בזמן האחרון לג'יבלי, שבשנים האחרונות חי חיי רווקות זוהרים עד ש־כמה מידידיו הטובים התחילו לחשוש כי אחרי שני נסיונות הנישואין שלו שלא עלו יפה הוא תפס התנערות.

בשביל ג'יבלי, מוותיקי יחידת הקומנדו 101, שבגלל האהבה אולי לא היה לו זמן לשלוח הודעת הזדהות עם רפול, היתה יפית בת ה־26, מונטאז'רית במיקצועה, מוכנה לעזוב את ירושלים לטובת תל־אביב, ולהתחיל לדאוג לכל מחסורו.

אז אל תתפלאו אם תצא מזה חתונה. וזה למרות שחתונה אצל ג'יבלי זה לא עניין פשוט, שנגמר צ'ק־צ'אק ברבנות. אצלו החתונות הן תמיד חאפלה ענקית לכל החברים, שמתמשכת על פני כמה לילות, מסביב למדורות.

נכון שיש לו לג'יבלי כבר בן גדול, שסיים שירות בצה"ל, אבל זה לא מפריע לו להגיע למסקנה ש„צריך להתחיל להיות אדם מיושב, להקים מישפחה, ביחוד כש־יפית מעוניינת לעשות מהר איזה ארבעה חמישה ילדים."

ולאלה הטוענים שג'יבלי מתחתן כל־כך הרבה רק כדי לקבל שוב ושוב מתנות, מוכן ג'יבלי להבטיח הפעם: הוא יסתפק רק במתנות סימליות.

ממלא־המקום

יש לי סיפור יפה בשבילכם. אולי זה לא בדיוק סיפור אהבה, אבל מי אומר שרק אהבה זה דבר יפה?

אתם כולכם מכירים את הזמרת **נירה רבינוביץ**. כולכם כאבתם איתי כאשר לנירה קרה אסון והיא התאלמנה מהבעל הכי מקסים שהיה למישהי בעולם. אתם כולכם גם מכירים את סוחר הבשר **נחמיה לחוביץ**, ואם מישהו לא מכיר אותו הוא בוודאי מכיר את גרושתו, אחת מנשות־הזוהר של תל־אביב שהפכה כבר פעמים רבות את טורי הרכילות על פניהם, **יונה לחוביץ**.

לפני איזה הרבה זמן שמעתי שלנירה יש אהבה קטנה בלב, ואחר כך שמעתי שהאהבה הזו גדולה, אבל לא מושלמת. כיוון שאהבה הפרטית שלה נמצאת בחוץ־לארץ. קצת ריחמתי על הבחורה הזאת מפני שידעתי שמגיע לה שהאהבה שלה תהיה דווקא קרובה, כאן בארץ.

אז מסתבר כי נירה אינה זקוקה לרח־מים, ובוודאי לא בעניין הזה. כמו שיש לה את האהבה בחוץ־לארץ היא מצאה את נחמיה ונחמיה מצא אותה. נחמיה הוא אומנם רק על תקן של ממלא־מקום, מפני שכאמור האהבה הגדולה היא שם רחוק. אבל תאמינו לי ששניהם נתנים זה מזה.

כמו שאני מכירה את נחמיה, נירה עושה איתו חיים. אני לא מכירה מישהו שהוא יותר ג'נטלמן ומחזר עדין ממנו.

אז שיהיה להם כל טוב, אפילו אם זה עניין זמני.

נירה רבינוביץ ונחמיה לחוביץ
אפשר גם בארץ

מנכ"ל הסוכנות בעיקבות הדו"ח

אם מישהו יקום ויגיד לי שהעבודה לא משפיעה על החיים הפרטיים של הבנאדם ולהיפך, יש לי כאן, הוכחה מוחצת, ש־האיש הזה טועה.

מי לא זוכר את הסערה שקמה בעיקבות הדו"ח הסודי של מבקר הסוכנות היהודית על האורגיות שעשו מדריכי־נוער של ה־סוכנות עם החניכים שלהם, שבאו לארץ הקודש לספוג מאווירתה? היו שגיחכו, היו שהתרגזו, אבל איש אחד, אני מתכוונת למנכ"ל הסוכנות **שמואל לחיס**, לקח את הדו"ח ברצינות.

ויש לי גם הוכחה לכך. לפני ימים אח־דים עשה להיס צעד, שבדרך־כלל אנשים בגילו אינם עושים אותו. הוא קם, עזב את הבית שלו בנווה־גרנות בירושלים, השאיר בבית את אשתו **זיוה**, שהיא אחות מוסמכת ואת שתי בנותיו, שהבכירה בהן כבר משרתת בצה"ל והלך לשכור לו די־רה, בדיוק כמו שיש לכל רווק עלית אחר.

המקורבים ללהיס נשבעים לי שאין פה עניין של אשה אחרת בינתיים, ומי שעוד יותר מקורב לו טוען כי האיש די מתחרט על העניין, והוא נראה מאד מדוכדך.

יש בכל העסק משהו לא כל־כך פייר. זיוה עמדה לצד בעלה משך כל התקופות הרעות שלו, כאשר הוא הואשם ברצח שבויים ערביים, ואחר־כך הואשם ביריות על אנשי האצ"ל, בזמן אלטלנה. במשך כל השנים היא היתה עם בעלה וכאשר הוא הגיע אל המנוחה והנחלה, לתפקיד כה רם וחשוב, והיא יכלה להתחיל ולבנות, הוא קם והלך.

אבל אני לא בעניין של להיות שופטת. בטח היו לו סיבות טובות. אני רק מקווה שכשם שלהיס טען שהדו"ח על האורגיות הוא לא כל כך נורא, כך יבין שלהיות עם האשה זה לא כל כך נורא ויחזור הביתה.

(המשך מעמוד 47)

אחרים, כ„ביטוי ליחסי שכנות טובים. אין בזה כל רע.״

הד״ר צ׳טאיאט העיד, שבהיותו רופא בבסיס שכן, קיבל ארון־מפתחות ומשרפה לנייר‌ות, שאותם ביקש מדורון.

אבי סוקולסקי העיד, כי דורון שלח אותו להעניק חבילת תלושי־דלק לבסיס שכן של ביטחון־שדה.

גם שולחנות פורמייקה ניתנו במתנה. „אז מה?״ שאל אלוף־מישנה יעקב. „העיקר שזה נשאר בצבא. ומה אם זה מתנות? הרי צריך לשמור על יחסים.״

„פחדתי מקן הקוקיה״

בכסים המיוחד הזה לא הועסקו החיילים במקצועות הצבאיים המוגדרים שלהם. שאול בן־משה, למשל, שמקצועו הצבאי הוא מפ״ט (מחסנאי פקיד טכני), הועסק בשירות המילואים בריצוף חדר המישמר, שהסרן דורון טרח לייפותו ולטפחו.

דוגמה אחרת: דויד קריספין, צעיר שהעיד במישפט. הוא נקרא לשירות־חירום (צו 8) בעת מיבצע ליטאני, ביחידה מיוחדת שבה שירת, ושהיתה כפופה ליחידת האספקה והציוד שבה מדובר.

ענת: „אני זוכרת שהשקמיסט שלנו נסע אליו דחוף, והביא לו את הצו.״

קריספין: „נתנו לי קופסות צבע זרחני ואמרו לי לסייד את מיגרש הטניס.״

אלוף־מישנה: „הסתבר שהיו חיילים מיותרים. לא רצינו לשלוח אותם הביתה. אולי נצטרך אותם אחר כך. העדפנו להשתמש בהם לצרכי המחנה, שלא יתבטלו סתם.״

מיגרש הטניס, המהווה, לדעת המתלוננים, את הביטוי החיצוני הבולט ביותר לנעשה בבסיס, הוזכר גם הוא במישפט. מאיר טען, כי למעשה היתה תוכנית להקים במקום גם מיגרש מישחקים וגם מיגרש כדורגל, בתמיכתו של מישרד העבודה והרווחה. „בבסיס יש בית־ספר למפ״טים,״ הסביר אבי, „לומדים שם צעירים, תלמידי כיתות ט׳—י״א. הרוב בנות. בזמני היו שם כ־40 תלמידים.״

הוא טען, כי המיגרש ניבנה כדי לשמש את שיעורי הספורט של התלמידים. אבי סוקולסקי: „אני עצמי שימשתי מדריך ספורט, כשהמדריך לא היה. רק פעם אחת בלבד, אחרי תחנונים בפני סרן דורון ואחרי שהציב תנאים שונים, הצלחתי להביא את הבנות אל המיגרש. אני מעולם לא ראיתי אותם, את התלמידים, משחקים שם.״ אבי רוט: „אני הייתי רואה את סרן דורון משחק טניס ביום שישי אחרי הצהריים. בדרך כלל היה המיגרש ריק. ריק ונקי.״

נגד הקובלנה הועלו, כמובן, עדי הגנה. אך מילבדם נעשה עוד נסיון להוכיח, שאבי סוקולסקי מרגיש עצמו כאדם נידח. בתחילה ניסו לשכנע אותו להתייעץ עם פסיכיאטר, בהמשך אילצו אותו לעשות כן.

מספר אבי סוקולסקי:

לאחר הגשת הקבילה לא רציתי להמשיך לשרת בקבע. ידעתי שגורמים שונים יכולים להתנכל לי. ביקשתי ראיון אצל מפקד החיל, תת־אלוף ברק, והסברתי לו שאני מעוניין להשתחרר. בעיקבות הראיון המליץ המפקד לשחרר אותי, ויצאתי לחודש לחופשה־ללא־תשלום, עד לשיחרור. ב־27 באוגוסט קיבלתי מיברק הביתה, אל הורי, שאמר ש„עם קבלת מיברק זה עליך להתייצב מייד ביחידתך, בפני מפקד היחידה, סגן־אלוף יעקוב.״ זה היה יומיים לפני השיחרור. הייתי עדיין בחופשה.

למחרת בבוקר נסעתי לבסיס, והלכתי

הפקידה

רב־טוראית ענת הימל־פרב, פקידתו של סרן דורון, שהיתה שותפה בכתיבת הקבילה והועברה מהבסיס עם היוודע העניין.

ישר לסרן דורון. קיבלתי ממנו מיכתב בכתב ידו, שעלי להתייצב בביתן ד׳ ב־צריפין. נסעתי לשם עם רב־סמל ווקיל. כשהגעתי שלחו אותי לקצין האחראי. הוא ראה אותי ואמר כאחד שיודע: „זה אתה אבי סוקולסקי?! בוא, בוא איתי, אל תפחד, לא יקרה לך כלום.״ לא הבנתי על מה הוא מדבר.

הלכנו ופתאום ראיתי שלט: מחלקה פסיכיאטרית. זיהיתי את המקום, כי לכאן הייתי לוקח חיילים שניסו להתאבד, או משהו כזה. נדהמתי, לא הבנתי מה קורה פה. פתאום נזכרתי בכתבה שהיתה בידיעות אחרונות, שסיפרה על קן הקוקיה. שחייל נשלח לבית־חולים פסיכיאטרי, וקיבל טיפולים שונים. בסוף, אחרי צעקות של ההורים שלו, הסכימו לבדוק אותו עוד פעם. הוא השתחרר והתברר שהיה נורמלי. פחדתי. אפילו פחדתי מאד. ביקשתי מרב־סמל ווקיל שיעמוד ליד הפתח, ואם הוא יראה שאני משתהה, ויש חשש שלקחו אותי, אז שיתקשר מייד לחבר שלי, שחיכה בתל־אביב.

נכנסתי לחדר. ישבו שם שלושה רופאים והתחילו לשאול אותי שאלות. אחד שאל: למה הגשת קבילה, מה הבעיות? לא הספקתי לדבר בכלל, הם כבר ידעו במה מדובר.

כעסתי נורא. ומייד אמרתי: „תראו, אני לא ברוסיה, ואדם שמגיש קבילה לא הופכים אותו למשוגע. אני בכלל לא מתכוון לשתף פעולה איתכם.״ אמרתי להם שאם הם יעזו לעשות משהו בניגוד לרצוני, אז שידעו שבחוץ נמצא חבר שלי, ואם יוודע לו משהו אז הוא מייד יתקשר לחבר אחר, שיעביר את העניין ישר ללישכת שר־הביטחון.

„סימנים של תסביך הרדיפה״

דר רופאה שהיתה בחדר עזבה את המקום. אחריה יצא רופא נוסף. זה שנשאר התחיל לשאול אותי שאלות. על העבר ועל העתיד. עניתי לו. פתאום הוא התחיל לכתוב משהו. כשגמר, הראה לי את המיכתב. היה כתוב שם שאני אינטליגנט, יודע להבדיל בין טוב לרע, ויודע בדיוק את רצוני. הוא אמר לי: „תן את המיכתב הזה למפקד הביתן, ותדע, שבמישפט זה לא יזיק לך, אבל גם לא יועיל.״

לקחתי את המיכתב, ונתתי אותו. חזרתי לבסיס והלכתי מייד למאיר. אמרתי לו את מה שהרופאים קבעו. הוא ענה לי: „אני מציע לך ללכת לפסיכיאטר אזרחי, אולי הוא מבין יותר טוב.״

עד היום אני לא יודע מי המליץ לשלוח אותי לפסיכיאטר. בכל אופן, העניין הזה, שניסו לעשות ממני משוגע, השפיע על כל אלה שכתבו את הקבילה. אחר כך הם פחדו לדבר על העניין הזה.

עד כאן סיפורו של אבי סוקולסקי.

בעדותו בבית־המישפט הכחיש מאיר בתוקף, שהוא זה שהמליץ לשלוח את אבי לפסיכיאטר. לדבריו הרגיש כלפי אבי רגש אבהי, כאילו היה בנו. שבועיים אחרי הגשת הקבילה הוא יעץ לו לגשת לייעוץ פסיכיאטרי.

מאיר: „גיליתי באבי סימנים של תסביך רדיפה. סיפרו לי שהוא היה מסתובב עם אקדח בבסיס.״

רב־סמל יוסף הרוש, שנקרא למסור עדות, סיפר: „אבי היה קופץ מעל לחורמות, בשביל לתפוס שומרים ישנים, או כשחשב שיש שם גנבים. הוא בטח חשב שהוא עוד בצנחנים.״ הרוש תיבל דבריו בציחקוקים. גער אחד השופטים, סגן־אלוף בעל כומתה אדומה: „אני לא מבין, מה רע בזה?״

עם שיחרורו ניסו חבריו של אבי לשכנעו, שיזנח את עניין הקובלנה.

ואמנם, אבי השקיע עצמו בעבודה וניסה לנהוג כעצת חבריו. „לא ידעתי שמספלים בעניין,״ סיפר. „חשבתי שסגרו את זה. ואז, יום אחד, קרא לי יעקוב ללישכתו. הוא התחיל לשוחח איתי ואמר לי, שאם יש לי בעיות ואם אני צריך עזרה אני יכול לפנות אליו. זה היה שנה אחרי השיחרור. בסוף, כאילו דרך אגב, שאל אותי אם אהיה מוכן להעיד נגד סגן דפנה, שאצלה כתבנו את הקבילה. אמרתי לו שאני תמיד אומר את האמת, וגם את העובדה הזו אני אגיד. אך לא כמו שהוא מבקש, אישור בכתב, אלא בפני פורום רשמי, בעל סמכות. כשיצאתי הרגשתי שמשהו מתרחש כאן. החלטתי להתחיל לפעול שנית.

„נכון, לא היה לי שום דבר אישי בעניין, כי לא פגעו בכלל. אבל חשבתי שאם אזרחים לא יעלו על מחדלים, אז זה סוף העולם.

„התחלתי לכתוב מיכתבים. אחרי שבועיים פנה אל עורך־דין אזרחי וטען שהוא איש הפרקליטות בשירות מילואים, והוא נדרש לחקור בפרשה. הוא ציין שאינו יודע אם יוגש כתב־אישום או לא. כשחזרתי כתבתי לשר־הביטחון וללישכת הרמטכ״ל.

„אחרי כמה חודשים קיבלתי הזמנה להעיד בבית־המישפט.״

■ ■ ■

המישפט עודנו נמשך. בישיבה הבאה יעלו שני עדי־מפתח אל דוכן העדים: הסרן סמי דורון וסגן־אלוף יעקוב. בבית־המישפט הצבאי סירבו למסור את הפרוטוקול לידי עיתונאים, חרף העובדה שהישיבות מתנהלות בדלתיים פתוחות, וכל אזרח רשאי להיכנס, להאזין ולרשום.

סטלה קורן ■

במדינה

מישפט

אידה לא העידה

חברתו של הנאשם השפיעה עליו לחודות באשמה, אך אחרי שהודה לא ניסתה לעזור לו בעדותה.

כאשר עולה על דוכן העדים חברתו של נאשם, נדרכות האוזניים. אמנם ברור כי הנערה תנסה לעזור לחברה, אך הסקרנים שבקהל מחכים לשמוע פרטים אינטימיים, או וידויי־אהבה.

אידה נגד (מתחרז עם מג״ד) לא היתה עדה כזו. היא הפתיעה את בית־המישפט, את הסניגור, ובעיקר את חברה — יעקוב („קוקו״) וענונו.

קוקו נאשם בעבירה חמורה. יחד עם שניים מחבריו הוא נאשם בגדימת הפיצוץ בדירתו של השוטר שלמה מימון ב־ראשון־לציון. לדברי התביעה, הוא אשר סיפק את חומרי החבלה.

מרכז חייו של קוקו הם הכלבים. גם בצבא היה כלבן, והתמחה באילוף כלבים. ימים רבים הקדיש לאילוף כלבו של עד המדינה בתיק זה „דרוויש״.

מישפחה מכובדת. הצעיר הכיר את אידה באמצעות ידיד, שנתן לו את מיספר הטלפון של אידה. אחרי כמה שיחות טלפון, החלו השניים להיפגש ויצאו יחדיו. הוא היה מבקר בביתה והיא ביקרה בביתו והכירה את הוריו.

ההיכרות ביניהם היתה רק בת חודש כאשר נעצר קוקו. מיספר הטלפון של אידה נמצא בכיסו, והמישטרה, שחקרה הכל בצורה מעמיקה, לא פסחה גם על אידה. עוד בליל המעצר, בשעת לילה מאוחרת, התקשרה חוקרת מישטרתית בטלפון, וביקשה רשות לשוחח עם אידה. אידה, ובעיקר אמה התנגדו לכך בתוקף. „אנחנו מישפחה מכובדת,״ אמרה האם, „ואין לנו עניינים עם המישטרה.״ אך החוקרת הגיעה בכל זאת לביתה של אידה, לאחר חצות, וחקרה אותה על קוקו. אמרו לה שהוא הסתבך בתיגרה, וכי היא יכולה לעזור.

למחרת ביקש קוקו שיביאו אליו את אידה, וגם ביקש כריכים, מעשה ידי אימו. החוקרים מילאו את מבוקשו, כדי לרצותו. הם נסעו לביתה של אידה והביאוה ברכב מישטרתי. גם כריכים לא שכחו להביא.

הזוג הצעיר נשאר לבדו בחדר המעצר, וללא ידיעתם הוקלטו כל שיחותיהם. בשיחות אלה נשמעת אידה מבקשת את קוקו שיספר הכל, כי המישטרה תעזור לו. היא נשבעה בחיי עיניה, שמוטב כי יספר בשיטות פסיכולוגיות שונות, כאשר היא מבקשת ממנו להתחשב באמו הסובלת, שיכנעה אידה את קוקו למסור את גירסתו למישטרה. ואכן, הוא העיד ומסר כמה הודעות מפורטות. על הודאותיו אלה בנויות ראיותיה של התביעה. אם היתה אידה מספרת שהמישטרה הבטיחה לה הבטחות, כדי שתשכנע את קוקו, היה הדבר עלול להרוס את ראיות התביעה.

שוטרים טובים. כאשר נקראה אידה על־ידי התביעה, היה הסניגור, דרור מקרין, משוכנע, שהבחורה תעיד לטובת שולחו.

נערה כבדת־גוף, שחרחורת ועדינת־פנים עלתה על דוכן העדים. היא נראתה מבוגרת מעשרים שנותיה. העברית שבפיה קלחה בשטף, ההגיון שהינחה אותה היה למופת. ניכר היה בה, כי היא בחורה משכילה. ואמנם אידה לומדת, זו השנה השלישית, בסמינר למורים.

הסניגור החל חוקר אותה בביטחון רב, על הלחץ שהפעילה עליה המישטרה ועל הפיתויים וההבטחות שניתנו לה. התדהמה היתה גדולה. „לא הבטיחו לי מאומה,״ אמרה. „לא פיתו אותי. אמרתי לקוקו שישתף פעולה מכיוון שהשוטרים היו כל כך טובים אליו, וידעתי שהם יעזרו לו.״

מעדותה זו לא זזה הנערה. בביטחון ובקול חצוב באבן חזרה על גירסתה. המישטרה לא פיתתה אותה. כל מה שאמר לה קוקו בשיחות מוקלטות אמר מרצון חופשי, ללא כפייה, פיתוי או לחץ.

„האם אהבת אותו?״ שאל הסניגור לבסוף. „האם אהבתי אותו? אינני יודעת,״ אמרה האשה הצעירה.

„האם היית קושרת את גורלך בגורלו?״ המשיך הסניגור להקשות. „קשה לי להגיד אם הייתי עושה כך,״ ענתה.

המפקד הבכיר אלוף־משנה במילואים, מי שהיה אחראי המיפקדה בזמן כתיבת הקובלנה. בעת המישפט מנסה סניגורו של סרן דורון למטען על אחריות־על של המפקד לגבי פקודיו החיילים, גם אם הם בעלי דרגות קצונה גבוהות.

קוקו נעץ בה מבטים תמהים. אולי חשב, כי מוטב לו לחזור אל הכלבים כאשר ישתחרר.

מישפטי דיבה

אינם כדאיים

הצדדים צעקו במישפט, השופט החליט לפיים את הדיון בזכויו של הנאשם ללא כך נימוקים. בערעור שוכנע התובע לוותר על התביעה הפלילית.

„מישפטי־דיבה פליליים מוגשים רק על־ידי חכ״ים נגד חכ״ים אחרים בתקופת בחירות, ואחר כך שוכחים מכל העניין.״ אמר בחיוך השופט בנימין כהן, נשיא בית־המישפט המחוזי בתל־אביב. הוא סרב להחזיר את התיק לבית־המישפט קמא. „על גופתי המתה,״ אמר הנשיא.

בערעור שהתברר לפניו נוצרה סיטואציה מעניינת. במישפט דיבה פלילית ש־הגיש יעקב פינקל נגד אשר היימן זוכה הנאשם. הדיון בקובלנה הפרטית הזו התנהל זמן רב בפני שופט השלום ישראל כרמל. אחרי עשרים ישיבות ופרוטוקול ארוך כאורך הגלות, קצרה רוחו של השופט. הוא עמד בפני צאתו לגימלאות, והסכסוך בין היימן ופינקל התמשך ללא נשוא.

העילה למישפט היו האשמות שהטיח היימן בפינקל כאילו גנב חומרי גלם יקרים מחברה שהתפרקה. החברה עדיין בהליכי פירוק, ומתקיימים מישפטים שונים בעניין. מאחר שההאשמות פורסמו בעיתונים, מצא עצמו פינקל ניפגע. למרות שכל העניין אירע בשנת 1973, נראה לו שילדיו ההולכים לבית־הספר עדיין סובלים בגלל האשמות־השווא שהוטחו נגד אביהם.

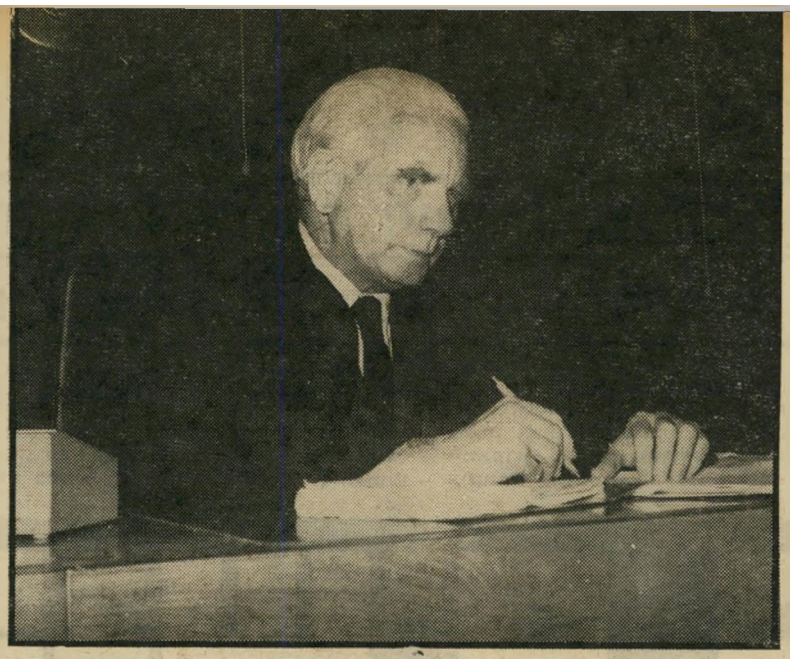

שופט כרמל
פרוטוקול ארוך כאורך הגלות

בעת הדיון בבתי־מישפט השלום התל־הטו היצרים עד כדי כך שמר פינקל צעק וצרח עד שהשופט יצא מהאולם, עורך־הדין שלו התפטר, אך פינקל לא נסוג.

השופט כרמל סיים את המישפט בצורה מקוצרת וחדה. הוא זיכה את היימן למרות שעדיין לא נשמעו כל העדים שהוזמנו, ואף לא טרח להסביר או לנמק את פסק־דינו.

פינקל מצא עורך־דין חדש, יהושע טלמור, ויצא לערער על הזיכוי בפני בית־המישפט המחוזי.

האבא של עורכי־הדין. כאשר ראה השופט כהן את ערימת המיסמכים והפרוטוקול הארוך, נפלה רוחו. והוא הציע למערער לוותר על ערעורו, להשאיר את הזיכוי בעינו, ולקבל הצהרה כי הליך זה לא יפריע להגשת תביעה אזרחית, ובכך לסיים את העניין. עורך־הדין התייעץ עם לקוחו זמן רב והשניים חזרו לאולם. נראה היה כי פינקל עוד לא שוכנע לוותר על הערעור. אך השופט כהן סיפר לו כי לאור הניסיון שהצטבר במשך השנים איש אינו מצליח במישפט־דיבה. אפילו זכה התובע במישפטו הרפש ידבק בו. אנשים שוכחים מהר האשמות חד־פעמיות, אך הניצחון במישפט־דיבה גורם יותר נזק מתועלת.

כאן הביע השופט את דעתו כי אין צורך כמעט במישפטי־דיבה פליליים. בדרך־כלל יש משום ניצול ההליך לרעה. כיוון שבפני כל אדם פתוחות שתי דרכים, האחת — הגשת תביעת דיבה פלילית, שעליה, צפוי הנתבע, לעונש. והדרך השנייה היא מישפט־דיבה אזרחי ודרישת פיצוי על הנזק שנגרם. אם יזכה התובע במישפט כזה, יקבל פיצויים. (ראה מישפט בצלאל מזרחי נגד הארץ).

הראיות הדרושות להוכחת שתי התביעות הללו דומות מאד. אלא שבמישפט הפלילי יש צורך להוכיח גם „כוונה רעה״ של הנאשם. אף נטל הראיה במישפט פלילי הוא כבד יותר, ולכן רצוי לתובע להגיש תביעת דיבה אזרחית.

גם העונש, אם ייפסק כזה, לא יהיה גדול, אמר השופט. „הרי לא יתלו אותו.״ ואילו במישפט אזרחי אם יוכח הנזק, יחייב בית־המישפט את הנתבע לפצות את התובע.

אחרי כל הדברים הללו נראה היה כי אפילו המערער העקשן שוכנע. הוא הסכים לבטל את ערעורו. אך מיד שאל את בית־המישפט אם היועץ המישפטי יוכל להגיש תביעת־דיבה־פלילית באותו נושא למרות הזיכוי. מסתבר שפינקל פנה גם ליועץ המישפטי, והוא נמצא עימו בדיונים באשר להגשת תביעה פלילית מטעם המדינה.

בית־המישפט סרב להגיב על כך, אך עורך־הדין שלו פנה אליו ולחש לו כי התביעה הזו אפשרית.

מה שעזר מאד לשיכנועו של המערער היתה העובדה שהשופט כרמל פרש כבר לגימלאות. וברור לחלוטין כי שום שופט אחר לא יהיה מוכן לדון במאות־דפי הפרוטוקול, אם יוחזר המישפט לבית־מישפט השלום.

כדי שלא יהיו ללקוח טענות נגד עורך־הדין שלו, הבטיח השופט לכתוב בהחלטתו, כי הכל הוסבר למערער עצמו, והוא הבין והסכים לכך. את דבריו לעורך־הדין סיים השופט במילים: „הרי אני האבא של עורכי הדין וחייב להגן עליהם״.

ראיון מיוחד

עם **יוסי יזרעאלי**

„הציפיה לכך שהמדינה תהפוך אותי לאדם יותר מאושר היא שטות מוחלטת ✶ אני משרת את המולדת במילואים - ולא בתיאטרון"

יוסי יזרעאלי (40), יליד ירושלים, תיכון בית־הכרם, התנועה המאוחדת. בוגר האקדמיה המלכותית לדראמה בלונדון ואוניברסיטת בריסטול. נושא עבודת הדוק־טוראט שלו „אסתטיקה של בימוי". עם שובו ארצה בלט בבימוי המחזות: „מדיאה" ב„תיאטרון הקאמרי", „הכנסת כלה" ב„הבימה", „פר גינט" לאיבסן, „אויב העם" ו„איש חסיד היה". במשך כשנתיים שימש כמנהל האמנותי של התיאטרון הלאומי „הבימה", ואחרי חיכוכים עם שחקני התיאטרון, שסירבו לקבל את מדיניותו, התפטר. יזרעאלי משמש כיום במאי חופשי ומרצה לתיאטרון באוניברסיטת תל־אביב. בימים אלה הוא משלים את הפקת „שיבעת הקבצנים" על־פי ר' נחמן מברסלב ותיאטרון ה„חאן" הירושלמי. על הפקה זו, על עברו בתיאטרון הישראלי ועל תיקוותיו לתיאטרון זה שוחח עימו דן עומר:

מיפגשים מן הסוג התיאטרוני

● האם קיים בכלל תיאטרון ישראלי?

ההתייחסות שלי לתיאטרון בכלל, ולתיאטרון ישראלי בפרט, היא אחת ויחידה, התייחסות ענינית להצגה שבה אני עוסק עכשיו, ברגע זה. קשה לי כיום, עם הניסיון שצברתי, להתייחס לתיאטרון כתיאטרון. זה כאילו שתבוא ותשאל אותי שאלה בנוסח: האם מדינת ישראל קיימת? שאלה כזו היא שאלה בלתי־נכונה.

● כיצד היית שואל את השאלה ששאלתי.

הייתי שואל האם מתרחשים כיום תהליכים תרבותיים משמעותיים בתוך מה שנקרא „התיאטרון הישראלי" ל־מוסדותיו. והייתי משיב לך מיד: שכל קשר בין תיאטרון ישראלי במרכאות לבין התרחשות משמעותית המתרחשת בתוך כתליו הוא מיקרי לחלוטין. הוא מיקרי מאחר והנחת־הייסוד, שמוסד תיאטרלי יכול להנפיק לצופיו חוויה תיאטרלית משמעותית, היא ציפייה בלתי־מבוססת.

● במילים אחרות: אני מבין מדבריך שהתיאטרון הישראלי מונבל כיום כעצם יכולתו לנפק לצופים חוויה בעלת משמעות תיאטרלית. ד"ר גידעון עופרת, בראיון שערכתי אתו, קבע פעם שהתיאטרון הישראלי הוא תיאטרון של פקידים, השחקנים מגיעים לאולם כמו פקידים, וכך גם שאר מרכיביו. האם אנחנו מדברים על אותו תיאטרון?

במידה רבה זה נכון מאד. ויותר מזה, כפי שאיני צופה מפקידי בנק לאומי שיציגו מחזה קלאסי, או מודרני, זה או אחר, כך איני צופה מן התיאטרון הישראלי שיעשה כן. אבל יחד עם זאת, איני מתאכזב מהעובדה שחלק מההצגות המוצגות בארץ בשנים האחרונות הוא בבחינת חווייה בלתי־משמעותית עבורי, מהבחינה התיאטרונית.

● היית מנהלו של התיאטרון הלאומי „הבימה". מסרו לך בידיים מכשיר רב־עוצמה. מה הביא לכישלונך?

מסתבר שלא הצלחתי להפוך דבר, שנראה לי כניתן להפיכה. או, במילים אחרות: להפוך מוסד, שכל קשר ביגו לבין חווייה תרבותית הוא מיקרי בהחלט. האמנתי

> **ירדתי מהארץ כבר לפני כמה שנים - ועכשיו, אני רק מתגורר בגבעתיים**

שיהיה ניתן לי להפוך את הבימה לגוף אורגאני, גוף שעיקר משאביו יהיו ביצירה. אבל הטעות והכישלון היו שלי — ולא של התיאטרון. בתהליך דומה ומקביל התפתחה הראייה שלי, כציוני או כיהודי, לעמדה המסירה כל ציפיה אפשרית מהמיסגרת ששמה מדינה.

האמת היא שאני ירדתי מהארץ כבר לפני כמה שנים — ועכשיו, אני רק מתגורר בגבעתיים. ויותר מזה: מערכת־הציפיות שלי מסתכמת לה באפס.

אמנם, אני משרת את המולדת במילואים, משלם מיסים, חוצה את הכביש באור ירוק וכו' וכו', ואפילו מצפה

לשירותים מסעם המדינה. אבל, למעשה, אני לומד שהציפיה לכך שהמדינה תהפוך אותי לאדם יותר מאושר היא שטות מוחלטת, וכנ"ל ציפיותי מהתיאטרון הישראלי.

● בעונת התיאטרון הישראלי מוצפת ב־79/80 בחומר מקורי רב. כיצד אתה מכנה את החומר התיאטרוני הזה?

תראה, חומר מקורי הוא בעיני רק תעודת־זהות מאד כללית. השוני שבו הוא בעובדה שכולו נכתב בעברית, ומחברו הוא יליד־הארץ, או תניך־המדינה, ושהנושאים המועלים על קרשי הבמה מוכרים לצופה מתוך קריאה מוקדמת בעיתוני־הערב.

● אבל לפני עשר או עשרים שנה חלמו בארץ על תיאטרון שכזה.

כן, אבל לא מסיבות של טובת התיאטרון. החלום על תיאטרון שכזה היה חלק מהחלום שחלמו על זהות פולי־טית, החיפוש אחר תעודת־זהות, ולא אחר תצלום־רנטגן.

אם תיקח, לדוגמה, אנשי תיאטרון כמו חנוך לוין או ניסים אלוני, הרי מיד תבחין כי מה שמאפיין את הכתיבה שלהם הוא בכך ששם התואר המקורי מתייחס לתו־פעת חיים, לבן־אדם, לאמן, שהישויות שלו ורא־ית־הדברים שלו הן המכניסות את המילה תיאטרון מקורי להרי־ון. כאשר אתה מדבר על תיאטרון ישראלי, השאלה או הכותרת היא מנטרלת, או מכסה בשמיכה חונקת את התופעה הייחודית של אדם יוצר, ואם זה שחקן, במאי או מחזאי. בעוד שמה שמאפיין אדם יוצר, הוא בכך שהוא שונה מזה שיושב לידו באולם.

● אז מי נחשב כיום כעיניך לדמות יוצרת בנוף התיאטרון הישראלי?

מיספר מצומצם למדי של שחקנים יוצרים, מיספר מצומצם של מחזאים, ומיספר עוד יותר מצומצם של במאי יוצרים. וזאת בקומבינציה של שחקנים, במאים ויוצרים בעלי ניצוץ או גירוי, העשויים להביא למציאת מכנה משותף ביניהם, ניצוץ שיביא ליחידה אורגאנית, שתיצור את היצירה. אבל ברגע שקיים אירגון של אנשים היוצרים אד־הוק, הרי שהמערכת מתחילה לפעול מעבר לתפקיד הביולוגי־יצירתי שלה — מצב ההופך את המיסגרת לעיקר, תחת שהתיאטרון ייהפך לעיקר.

● האם נכבר ממך, כבמאי, ליצור בתוך תיאטראות שהפכו ל„מוסדות" כדבריך?

האמת היא, שאפשר ליצור כיום גם בתוך התיאטרון הישראלי. אלא שמן הראוי להעיר, כי האנשים שבתוכו אינם אנשים יוצרים. והסיבה העיקרית היא: התלות הכספית של התיאטראות, ושיעבודו של התיאטרון לתהליך היצירה, שהוא עצמו יקר מאד.

● אתה מדבר על מונחים של „מדיניות תיאטרלית".

ראה, האמת היא, שפחות ופחות אני מבין בשאלות חשובות והרות־עולם, בנוסח של „מדיניות תיאטרלית" ו/או „תיאטרון ישראלי". ויותר מזה: מעודי לא פגשתי במשורר שדיבר על „מדיניות של שירה" או בסופר שחוחח על „מדיניות של ספרות". בעוד שבתיאטרון התלות הכספית מאלצת אותך גם לשרת אינטרסים כספיים. ולכן עברתי תפנית גדולה בשנים האחרונות, והנושא העיקרי שמסביבו אני פועל הוא האדם, כציר שעליו סובב התיאטרון.

● מהו הציר שעליו סובב יוסי יזרעאלי?

ההלומות שלי. הסיוטים שלי. ההתמצאות שלי בשטח. התנועה שלי בתרבות שנקלעתי לתוכה.

● במילים ברורות יותר, אם אפשר.

ראה, אני יצור החי ויוצר במחצית השניה של המאה העשרים, בשפה העברית. לרשותי ישנן כמה אלפי שנות אינפורמציה תרבותית, שאני חש בזרות עמוקה בתוכה. אבל אינפורמציה תרבותית זו היא אמת־המידה ההתייחסותית, שבה אני יכול לחוש או להתנגד, ליצור או להתאבן. לכן אני בוחן את עצמי מבעד לתופעה האנושית הזאת.

● אתה מתכוון לחרות שיך כאמן?

> **אני מת לפגוש את אבדהם אבינו, למרות שאיציק מאנגר כבר עשה זאת לפני**

כן ולא. כאן מגיעה החרות לברר את הקיום הפרטי שלי. לברר את הקיום הפרטי שלי לא רק כערובה ליצירה, אלא גם כערובה להצטברות של הליכי יצירה במה שנהוג לכנות „תרבות".

● האם זו הסיבה שהביאה אותך להתמקד בעיבודים תיאטרוניים של יצירות משל ש"י עגנון ומקורות אחרים בתרבות היהודית וכי מסורת היהודית?

ראה, אלה דברים חיצוניים. מה שמרתק אותי זה דיאלוג ו/או משא־ומתן עם בני־זוג, ורצוי שיהיו מתים. דמו-

יות שבאמצעותן אני מנסה למצוא היכן אני עומד. תר־בות יהודית בשבילי זה בסך־הכל מין תמריץ, כמו איזה גלולה של אספירין. כאשר אומרים לי משהו בנוסח „תו־דעה יהודית" אני לא יודע על מה מדברים או מה אומ־רים. זה אפילו נישמע באוזני כאיום. ברגע כזה אני מת־חיל לחוש כאילו אני חייב משהו למישהו וניכנס, בעל כורחי, למערכת של אחריות.

● אז מה אתה מחפש בתיאטרון שלך?

אני מחפש חברים, ובעיקר חברים כאלה שחיו לפני מאתיים שנה.

● למשל?

באחרונה התחלתי להיפגש עם ר' נחמן מברסלב. אלא שהפגישה ותנאיה מוכתבים על־ידי, כבמאי, בעיקר מפני שאני מחזיק בידי את התירוץ הביולוגי המפוקפק, שאני עדיין מתפקד מבחינה ביולוגית. יתרון קטן, אבל חשוב לצורך זה. אבל כאן אולי המקום להעיר, כי מיפגש מסוג זה הוא קשה לאיתור באמות־מידה של ערכים. והפגישה עם ר' נחמן מברסלב היא פגישה שלי עם אדם מרתק, פגישה שמטלטלת אותי לחלוטין. ולמרות זאת אני מנסה להשתחרר מהתחושה ומהחינוך של מיפגשים כנ"ל.

● אתה מדבר כאן על מיפגשים מן הסוג הספיריטואליסטי?

ראשית, עלי להבהיר שאיני רואה בספיריטואליזם אכס־טריטוריה, או מערכת שהיא מחוץ־לתחום. ויותר מזה, ניצב בפנינו לוכסוס עצום ובלתי מפוענח של יצי־רת קשרים עצומים. למשל, אני מת לפגוש באברהם אבי־נו. למרות שאני מודע לעובדה, כי איציק מאנגר פגש באברהם אבינו, שהחזיק בידו מטאטא שיורה, פגישה שנ־ערכה בתנאיו הוא. אבל האמת האמיתית היא, שאני מחפש מיפגשים מהסוג התיאטרוני.

● זו תגלית לאחר כעשרים שנה בתיא־טרון הישראלי?

כבר אמרתי לך קודם, שגם אני דיברתי פעם על „דרמה ישראלית" וכו' וכו'. אלא שמאז עברתי ואני ממשיך ועובר תהליכי פישוט מתקדמים. ויותר מזה, צורך ההגדרה שבי הולך ונחלש, במקביל ליכולת ההג־דרה ההולכת ונחלשת.

● אולי זו התיפמנות של במאי בגיל 40, ההולך ונחלש?

להיפך. אני רק מתחיל להיוולד. כיום אני נמצא בעמ־דה של אי־תלות מוחלטת מהבחינה הכלכלית האישית.

אני עושה אך ורק את מה שאני רוצה. אני לא רואה בעצם עבודתי בתיאטרון הנפקת שירות־בידורי כלשהו לציבור, אלא ביטוי לתופעת החיים הפרטית שלי, תופעה שעשויה להתמזג בתהליכי חיים אחרים ולעורר חיים אחרים אצל בני־אדם אחרים.

● מהו המיפגש מהסוג התיאטרוני שאתה מכין עכשיו ב„חאן" הירושלמי?

קודם שאתאר את המיפגש, אדבר משהו בשבח הבדי־דות. בשבח אחד הדברים שהולכים והופכים יותר ויותר קשים, במיסגרת החברתית והתרבותית שבה אנחנו חיים. כוונתי לנתון שבו מטפחים או מכבדים את הבדידות שלך ושל זולתך, ומקבלים אותה. אני מתכוון לגבורה של ההתמודדות מתוך הבדידות שלך, תוך קבלת אחריות מוחלטת לגורלך. וזה מה שמנחה אותי כיום ביחסי לתיא־טרון. זה עשוי להישמע מעט בומבאסטי — אבל ייתכן שאני עוסק בחומרי־נפץ.

● הבנתי שאתה קובר באילם „החאן" את יוסי יזרעאלי?

ההצגה כולה מתרחשת מסביב לערב ההלווייה שלי, אני יוסי יזרעאלי. אבל בפועל, הרי שנטלתי סיפור מאת ר' נחמן מברסלב — סיפור מאפיין של תמונת העולם שלו, תמונה שבה הוא כל כך נדיב מהבחינה הרוחנית —

הוא היה מנהל התיאטרון הלאומי, ועתה הוא מכנס קבצנים, עיוור, חירש, עקום־צוואר וילדים, שיספידוהו נוכח גווייתו עטופת התכריכים

כבד הפה

יוסי יזרעאלי, מי שהיה מנהל התיאטרון הלאומי הבימה, סילק מאולם החאן הירושלמי את כל הכיס־אות. הוא הפך את האולם הקודר לבית־קברות מלא קבצנים, שעל קירותיו מודבקות מודעות־אבל וב־תוכו נרות שעווה נוטפים. במרכז מונחת „גווייתו" של יזרעאלי, עטופת תכריכים. חבריו מספידים אותו במילותיו של ר' נחמן מברסלב. אומר כבד־הפה:

ויש הר, ועל ההר עומד אבן ומן האבן יוצא מעיין. וכל דבר יש לו לב. וגם העולם בכללו יש לו לב. וזה, הלב של העולם, הוא קומה שלמה עם פנים וידיים ורגליים, אבל הצפורן של הרגל של אותו הלב של העולם הוא מלובב יותר מלב של אחר. וזה ההר עם האבן והמעיין עומד בקצה אחד של העולם, וזה הלב של העולם עומד בקצה אחר של העולם. וזה הלב עומד כנגד המעיין. וכוסף ומש־תוקק תמיד מאד מאד לבוא אל אותו המעיין, בהשתוקקות גדול מאד מאד וצועק לבוא אל אותו המעיין. וגם זה המעיין משתוקק אליו. וזה הלב יש לו שתי חלישות: אחת כי החמה רודפת אותו ושורפת אותו. וחלישות השניה יש לו להלב מן גודל ההשתוקקות והגעגועים שהוא מתגעגע וכוסף תמיד ומשתוקק מאוד בכלות הנפש אל אותו ה־מעיין וצועק, כי הוא עומד תמיד כנגד המעיין וצו־עק נא גיוואלד! ומשתוקק אליו מאד.

וכשצריך לנוח קצת, שיהיה לו אריכות הרוח קצת, אזי בא ציפור גדול ופורש כנפיו עליו ומגן עליו מן החמה ואז יש לו נייחא קצת, וגם אז, בשעת נייחא, הוא מסתכל גם כן כנגד המעיין ומת־געגע אליו. אך מאחר שהוא מתגעגע אליו כל־כך, מפני מה אינו חולך אל המעיין? אך כשרוצה לילך ולהתקרב אל ההר, אזי אינו רואה השיפוע ואינו יכול להסתכל על המעיין, ואם לא יסתכל על המע־יין אזי תצא נפשו, כי עיקר חיותו הוא מן המעיין.

וכשעומד כנגד ההר אזי הוא רואה ראש השי־פוע ששם עומד המעיין, אבל תיכף כשיילך ויתקרב אל ההר אזי נעלם מעיניו ראש השיפוע ואזי אינו יכול לראות את המעיין ואזי תצא נפשו, חס ושלום. וכשזה הלב היה מסתלק, חס ושלום, אזי יתבטל כל העולם כולו, כי הלב הוא החיות של כל דבר ובוודאי אין קיום בלא לב. ועל כן אינו יכול לילך אל המעיין, רק עומד כנגדו ומתגעגע וצועק.

וזה המעיין אין לו זמן, כי המעיין אינו בתוך הזמן כלל. אך עיקר הזמן של המעיין הוא רק מה שהלב נותן לו במתנה יום אחד. וכשמגיע היום להיות נגמר ונפסק — ואזי כשיגמר היום לא יהיה זמן להמעיין ויסתלק חס ושלום, ואז יסתלק הלב חס ושלום ויתבטל כל העולם כולו חס ושלום — ואזי, סמוך לגמר היום, אזי מתחילים ליטול רשות זה מזה ומתחילים לומר חידות ושירים נפלאים זה לזה, באהבה רבה והשתוקקות גדול מאד מאד.

וזה האיש חסד האמת יש לו השגחה על זה. וכשמגיע היום בסופו ממש להיות נפסק, אזי זה איש חסד האמת הוא נותן במתנה יום אחד להלב והלב נותן היום להמעיין, ואזי שוב יש זמן לה־מעיין. וכשזה היום הולך ממקום שהוא בא משם, אזי הוא הולך גם כן בחידות ושירים נפלאים מאד שיש בהם כל החכמות. ויש שינויים בין הימים —

יזרעאלי ותפארת „שיבעת הקבצנים"
הלב של העולם

כי יש יום א' בשבוע ויום ב' וכו', וכן יש ראש חודש וימים טובים. וכל הזמן שיש להאיש חסד של אמת הכל על־ידי. כי אני הולך ומקבץ כל החס־דים של אמת אשר מהם התחוות הזמן. נמצא שיש לי הסכמה מזה האיש חסד האמת, שאני יכול לומר חידות ושירים שיש בהם כל החוכמות. ועתה אני נותן לכם במתנה גמורה לדרשה שתהיו כמוני.

והוא העניק לי תמונה שמצאתי אותה כפנינה שראוי להתגדר בה. אבל אני לא עושה זאת כדיין־מישנה. מה שמעניין אותי הוא המיפגש הזה עם המוות שלי.

● כיצד זה משתבץ בראיותך את התיא־טרון?

כבר רמזתי, כי אני רואה את התיאטרון כיומן־אישי. יותר ויותר קשה לי להבין את התיאטרון, או כל יצירה אחרת, אלא אם הם בבחינת יומן־אישי, או תירגום ישיר של חוויה אישית.

● והחוויה של קבורת יוסי יזרעאלי היא זו שתעשיר את הנחלת „החאן"?

אין סיכוי. זה הכוח האמיתי של מעשה האמנות לשמו. אם כי ראוי לציין שהחאן התגייס למיבצע הזה של העל־את שבעת הקבצנים בצורה מעוררת כבוד. הוענק לי החופש המוחלט לחלום, או, אם תרצה, ליצור לעצמי סיוט. הם איפשרו לי לגייס צוות שנירתם לעבודה במסי־רות יוצאת־מן־הכלל, צוות המודע לעובדה שכל האירוע הזה ייצפה על־ידי מספר מוגבל של אנשים. בכל הצגה יהיו נוכחים באולם לא יותר מ־100 צופים. אני חוזר ואומר: מאה אנשים. דבר שיביא מן הסתם לחאן הפס־דים כספיים.

● האם המחזה הזה הוא סימפטום מישני של תהליך החזרה־בתשובה, המקיף באחרונה חוגים רבים בתרבות שלנו?

איני מטיף. אבל רציתי לבחון את הקשר שלי לר' נחמן מברסלב, לבחון באיזו משמעות ובאלה ערכים ותכנים ניבחנת התרבות שאני גולה בה. האם היא מסו־גלת לתת לי? האם אני מסוגל לקבל ממנה? והעיקר, יש בי את התשוקה להעריך את סך כל החיים במוות. הרי במוות, או מול המוות, אתה שואל את השאלות הגדולות והחשובות ביותר. כל תרבות מנסה להעניק ל־מוות משמעות משלה. והאמת היא, שבאיזשהו מקום המוות מותיר את החיים כדבר חסר פשר. אם המוות הוא חסר משמעות, והוא הופך את הכל לחסר משמעות, אז מהו פשר הדברים כולם?

● למוות יש בארץ מסורת של דברת רבה. אז מה החידוש?

כלום. אבל כאשר אני שומע את כל הפטפטנים שעומ־דים בראש המדינה, המדברים על חיילים וקדושים, שמס־רו את נפשם על קידוש־השם, אני מקבל צמרמורת. כי הם מנסים לדחוף אותם לתוך מערכת שהם לא האמינו ואינם מאמינים בה. ומול המוות, הרי אנחנו ניצבים כל כך חסרי אונים.

● אתה מדבר על המוות כחוויה דתית או כחוויה חילונית?

אני מנסה לעגן את כל תופעת החיים במיסגרת קוס־מית אחדותית, עם הדינמיקה הפנימית שלה, עם הטרג־דיות הפנימיות שלה. לכן בחרתי לבדוק את תופעת המוות העתידית שלי מול תשובה של מישהו אחר, תשו־בה שאני לא מסוגל לקבל אותה, תשובתו של ר' נחמן מברסלב. וכאמור, אני לא יכול לקבל אותה מאחר ואני אדם לא־מאמין. אני חוזר וקורא לזה המוות כ„חוויה חילונית". ייתכן, אולי, שאני איזה חוזר־בתשובה פוסט־ציאלי, תחושה אשר גורמת לי אי־נחת. קשה לי לשאת את העובדה, שאני, כיהודי חילוני, כפורק עול — ואני פורק עול, שמעודו לא קיבל שום עול — איני מאמין באלוהים, ובהכרה מלאה.

● ניתן להבין מדבריך, שאתה רואה את היהדות במורכבות שלה ולא בפשטות המקו־בלת על הציבור הרחב.

היהדות של נובעת מתוך בחירה – לא מתוך כפייה!

ראה, מה שמאד מרתיח אותי זה בדיוק הניסיון הגו־כחי במדינת־ישראל: ראייה פשטנית את היהדות. אני בעד הבחירה. היהדות שלי נובעת מתוך בחירה — לא מתוך כפייה. אבל יחד עם זאת היהדות שלי היא קודם כל מאבק, או ייסורים, תוך כדי נסיון להבין את עולמי, מתוך ויתור על מציאת תשובות קלות ומוכנות.

● אבל עליך להשתייך לקטיגוריה כלשהי, שתהיה עליך תווית מפויימת...

תראה, דן, אני אחמוק מכל קטיגוריה שתנסה להכ־ניס אותי אליה. אני רואה את עצמי כבית הניצב בשטח הפקר: שטח הפקר ביהדות. בעיני הדברים הם תמיד במצב של התהוות וקשה לי לקבל את הדברים כסגורים או כנעולים. עלי לבחון כל דבר בהקשר האישי שלי אליו. זה עולמי, זו השקפת עולמי בתיאטרון, ודומה בעיני עתה, שהגעתי להבנה בין השניים.

עד 10,000.- ל"י חקבל
עבור מקלט מץ שחור-לבן שברשותך
במבצע TRADE-IN
עם רכישת מץ־צבע "26 חדשה
בחכנית מץ־צבע "80"

'80 Metz

גזור ושלח היום
את התלוש

לכב' מץ (ישראל) בע"מ,
רח' מודיעין 19, רמת־גן.

ברצוני לקבל פרטים נוספים על תכנית „מץ — צבע 80".

ללא התחייבות מצידי

שמי .....

כתובתי .....

טלפון .....

ברשותי מקלט
מץ שחור־לבן שנת .....

פרטים בחנויות המורשות לתכניות מץ צבע 80 ובאולמי התצוגה של מץ —
רח' מודיעין 19, בני-ברק — רמת-גן

משטרת צרפת שוקלת פניה לבג"צ בעקבות פרטו החדש של בלמונדו

ז'אן פול בלמונדו, חושף שוטרים מושחתים המשתפים פעולה עם פושעים בקומדיית מתח גדושה בבדיחות:

„שוטר או נוכל"

אך מסתבר שמשטרת צרפת לא חושבת שזה מצחיק. „הסרט הזה עוד יגרום לציבור לאבד את אמונו במשטרה", טוען קצין בכיר, „ואנו שוקלים פנייה לבית הדין העליון כדי שיוציא צו מניעה האוסר על המשך הקרנתו של הסרט".

תגובת המשטרה ושובו של ז'אן פול בלמונדו אל המסך גרמו התעניינות שיא של הקהל ב„שוטר או נוכל". כבר בשבוע הראשון בלבד הסתערו כרבע מיליון צופים על הקופות.

פצצות בקאזינו והצתת בארים

הקהל הצרפתי מקדם בתשואות את ז'אן פול בלמונדו שחזר למסך אחרי 3 שנות היעדרות. הוא עוקב בנשימה עצורה אחרי תעלוליו של בלמונדו הכוללים הצתת בארים, הטמנת פצצות בבתי קאזינו ופריצה לביתו של מפקח משטרה באמצעות מכונית ספורט מתחילת המאה.

בלמונדו לא בוחל באמצעים כדי לעשות צחוק משוטרים ופושעים כאחד ולתת לקהל תמורה מלאה לכספו. כדרכו מאז ומתמיד התעקש „ז'אן פול" לבצע בעצמו את כל הקטעים המסוכנים הכוללים גלישה על חבל שנמתח בין שני הרים ללא עזרת כפיל.

פקקי תנועה בפאריס

התורים הארוכים שהשתרכו לפני בתי הקולנוע גרמו לחסימת כבישים ולפקקי תנועה. המהומות שהתחוללו כתוצאה מכך מחוץ לבתי הקולנוע נפלו בהרבה מאלה שהוצגו על המסך עצמו.

בשנים הבאות חלק בלתי־נפרד ממערך הלימודים בבתי־הספר המקצועיים והמחשב ישמש במכשיר עזר ללימוד ה־

ישתלבו במחלקות הייצור. ה־רגילות של המפעלים ויקבלו שכר מלא עבור עבודתם.

באה לעבודה בתעשיה גם תל־ידי המגמות לאלקטרוניקה, של מיכשור ועיבוד עץ.

ז'אן פול בלמונדו בסרט שוטר או נוכל

בעת ובעונה אחת בשלוש ערים: „חן" תל־אביב, „ארמון" חיפה, „ארמון" רמת־גן

ניו באלאנס
הנעל האתלטית

new balance athletic shoes usa

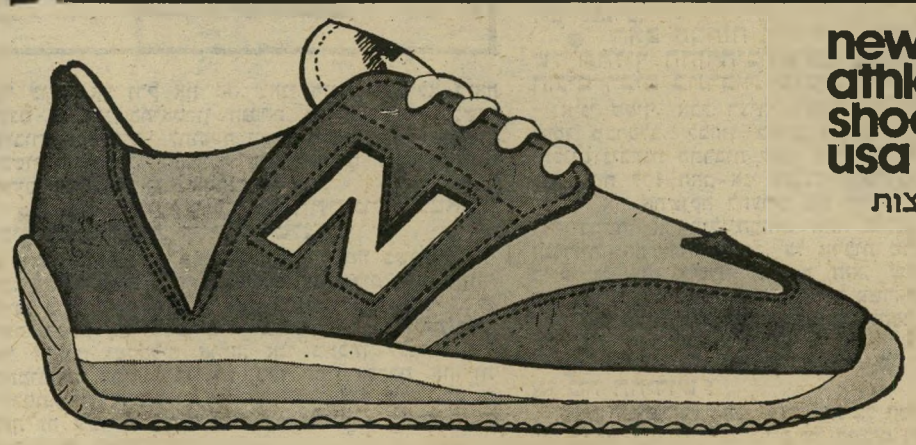

נעל הספורט שקיבלה דירוג מכסימלי בחוברת הנודעת לריצות
1979 Runner's World Magazine
★★★★★
A five-star year for New Balance.

לראשונה בארץ בחצאי מספרים
קניה זולה יותר מאשר באירופה

יבואן בלעדי בישראל: M.E.T בע"מ ת.ד. 3064 הרצליה ב'; טלפון: 03-450182

להשיג בחנויות המובחרות: **תל־אביב:** "מ.ב. מפעלי ספורט" רח' דיזנגוף 101 פסג' הוד; "ספורט בבלי", רח' הרצוג 24 פסג' דקל; "דוגלה ספורט" רח' ה' באייר 4, ככר המדינה. **ירושלים:** "ספורט הוד" רח' יפו 59. **רמת השרון:** "כרמל ספורט" רח' סוקולוב 78; **נהריה:** "מרכז הספורט" שד' הגעתון 17.

שידור

הקומיסאר משתולל

לחברי הוועד המנהל, ולחברי מליאת רשות־השידור ידוע כבר מזמן כי ישיבות שמנהל יושב־ראש הוועד, הפרופסור **ראובן ירון**, הן בלתי־נעימות ומלאות הערות בוטות וחסרות־סבלנות של ירון.

בשבוע שעבר עבר ירון גם את השיאים שלו עצמו בכל הנוגע לחוסר תרבות. ירון תקף את שני חברי האופוזיציה בוועד המנהל, **דניאל** („דני") **בלוך**

וי"ר ירון
השתוללות פרועה

ו**נחום אלמוג** ואמר להם: „אתם אשמים בליבוי היצרים סביב הדחת **ארנון צוקרמן**." אל ירון הצטרף בגסותו גם המישנה שלו, **אריאל וינשטיין**. כל מי שמכיר את וינשטיין יודע, כי בחודשים האחרונים חל בו שינוי, ולא לטובה. וינשטיין היה ידוע כאיש נעים, ישר ועדין. נראה כי משהו נשבר אצלו אחרי שבגלל הצבעתו הודח בסופו של דבר צוקרמן. וינשטיין הפך נוקשה ומצב רוחו התוקפני גבר כאשר התחיל להיות גם לו ברור שהאיש שקידם אותו, שר־האוצר **שימחה ארליך**, עומד להיזרק מהממשלה. ללא ארליך מעמדו של וינשטיין, בכל אשר הוא עוסק, הוא רעוע ביותר.

אחרי ריב דברים בין וינשטיין לבין בלוך ואלמוג, קמו שני חברי האופוזיציה לצאת, כשירון קורא אחריהם: „אתם יכולים ללכת."

המדיניות המסווית של לפיד

מנכ"ל־הרשות־מנהל־הטלוויזיה־מנהל־מחלקת־התכניות־מנהל־הסרטים־הדוקומנטרים, **יוסף** („טומי") **לפיד** נוקט באחרונה מדיניות חדשה, לפחות על פני השטח. לפיד מבין כי הטלוויזיה נהרסת תחת ידיו, אם כי הוא תולה את האשמה באחרים. כדי שכשלונו לא יתגלה ברבים, נוקט לפיד מדיניות של שיבוח הטלוויזיה כלפי חוץ. בעוד שכלפי פנים הוא ממשיך במעשיו השרירותיים.

התפטרותו של **ירון לונדון** גילתה מיקרים רבים של פסילות־לפיד בעלי כותרת והריסת המערכת כולה. סילוקו של ההיסטוריון **יגאל עיתם** מהתוכנית שעה אחת קודם, הוא המשך הקו הברור של לפיד, של הדחת כל מי שאינו מוצא חן בעיניו. התירוץ השקוף, שלפיו סולק עילם כדי לפנות מקום ל**אלי ניסן**, אינו משכנע איש. ברור לגמרי כי כישוריו של ניסן אינם מאפשרים לו להפיק תוכנית כזו.

לעומת זאת, בדברים המגיעים לידיעת הציבור, נוקט לפיד בקו של נתינת גיבוי לעובדי הטלוויזיה, וגם גורר את הפרופסור ירון להגנה על העובדים. בפרשת הדיווח של **עמירם ניר** על שקרי הרמטכ"ל, רב־אלוף **רפאל** („רפול") **איתן**, בעניין פינטו, נאלץ לפיד להגן על ניר.

כאן התערב **אריאל וינשטיין** וטען כי „הרמטכ"ל הוא נכס לאומי ועל הטלוויזיה להגן עליו." הפרופסור ירון הגיב על כך ואמר לוינשטיין: „לא יתכן שבכל פעם שמוזכר הרמטכ"ל יעמדו דום וישירו את התקווה."

מנכ"ל לפיד
ההרס נמשך

תשלום לזינדר

חבר הוועד־המנהל ומשרתו האישי של הפרופסור **יגאל ידין** בכל הנוגע לרשות־השידור, **צבי** („הזי") **זינדר**, קרא גם הוא, כמובן, לנזיפה ב**עמירם ניר** על פרשת פינטו.

מובן שללא כל קשר עם עמדותיו של זינדר בוועד־המנהל, היה מי שדאג לתת הוראה לרדיו להכין מישדר, במיסגרת התוכנית בית אבא, על רעייתו של זינדר, **חמדה זינדר**.

בזיון האירוויזיון

בשרות־השידור האירופי, האי־ביי־יון, כועסים על ישראל על שהודיעה, בשלב כה מאוחר, על ביטול האירוויזיון. שלוש מדינות הביעו את רצונן לקבל במקום ישראל את אירגון האירוויזיון: הולנד, תורכיה וגרמניה. הצעת הולנד נפלה כאשר התברר כי כוונת מדינה זו לערוך את האירוויזיון באייס האנטיליים שהם מחוץ למיסגרת שידורי האי־ביי־יון. גרמניה התחרטה מפני שהאירוויזיון יקר מדי ואילו תורכיה התחרטה אחרי שבדקה ומצאה שלא תוכל לארגן אותו בזמן כה קצר. נראה כי האירוויזיון של שנת 1980 לא יתקיים כלל.

מצב זה גורם לראש מיבצעי האי־ביי־יון, **פארנק נף** לכעוס על רשות־השידור הישראלית. לדברי נף, בשיחת טלפון עם העולם הזה „רק לפני שבעה שבועות, בוועידת מנכ"לים של שירותי־שידור שנערכה בברייסל, הזמינו יושב־ראש הוועד המנהל, הפרופסור **ראובן ירון** והיועץ המישפטי שלו, **נתן כהן** את כל ראשי התחנות לבוא במאי 1980 לישראל. אם היו אומרים לנו אז שמבטלים את האירוויזיון, היינו אולי יכולים להציל אותו."

נף אינו מאיים בסנקציות של האי־ביי־יון על ישראל, סנקציות היכולות לפגוע במישדרים של הטלוויזיה הישראלית, אך רומז כי „העניין הזה יעכיר בעתיד את היחסים בינינו לבין ישראל."

פאפו מוקיון בכתב

את חבר הוועד־המנהל, עורך־דין **אהרון פאפו**, לא כל־כך מעניינות, כנראה ישיבות הוועד. כאשר אין פאפו נואם ואינו מצחיק את שאר החברים, הוא עסוק בשיר־בוט אימרי־שפר וציורים משלו על ניירות, שהוא מקפיד לאסוף בתום הישיבה ולהכניסם לתיקו.

אולם שני גליונות שירבוט הגיעו למערכת העולם הזה. על פי תוכנם נראה כי הם נכתבו באחת מישיבות הוועד־המנהל שנערכו לפני כמה חודשים, עוד לפני שמנהל הטלוויזיה **ארנון צוקרמן** הודח מתפקידו.

פאפו כתב עיתון פרטי משלו, לדעתו על פי רוח העולם הזה. אחרי ששאל אם **יהודית** („ג'ודי") **לוץ** מאוהבת בכלב שלה, מה ההבדל בין חתול ל**חיים יבין**, מדוע צוקרמן כועס ולמה כרסו של **יעקוב אחימאיר** נפוחה, ומה מריץ את **מרדכי** („מוטי") **קירשנבאום**, התחיל פאפו לענות בעצמו על שאלותיו.

הוא כינה את חברי הוועד בשם „חבר ליצנים, קומיסארים ובולשביקים", וסיפר כי ראה שני חתולים, „האחד שחור (אחימאיר) והשני בהיר (יבין)... הם זוהו על נקלה, שמנים ונפוחים מחשיבות עצמית, כי הם נזונים ממצלמות ומיקרופונים."

לפאפו גם היתה דיעה טובה על שר־האוצר **שימחה ארליך**. „התשובה היא כנראה בידיו של מנהל־הטלוויזיה ארנון צוקרמן, אך זה שותק גם כן כי ארליך חברו אינו מרשה לו לפתוח את פיו."

להעולם הזה אמר פאפו, כי „אני פשוט ראיתי חתולים דרך החלון, בזמן הישיבה, אז כתבתי. חוץ מזה כל העניין היה ליצנות. אני בטוח שארנון צוקרמן מסר לכם את הפיתקאות."

חבר ועד פאפו
ליצנים וקומיסארים

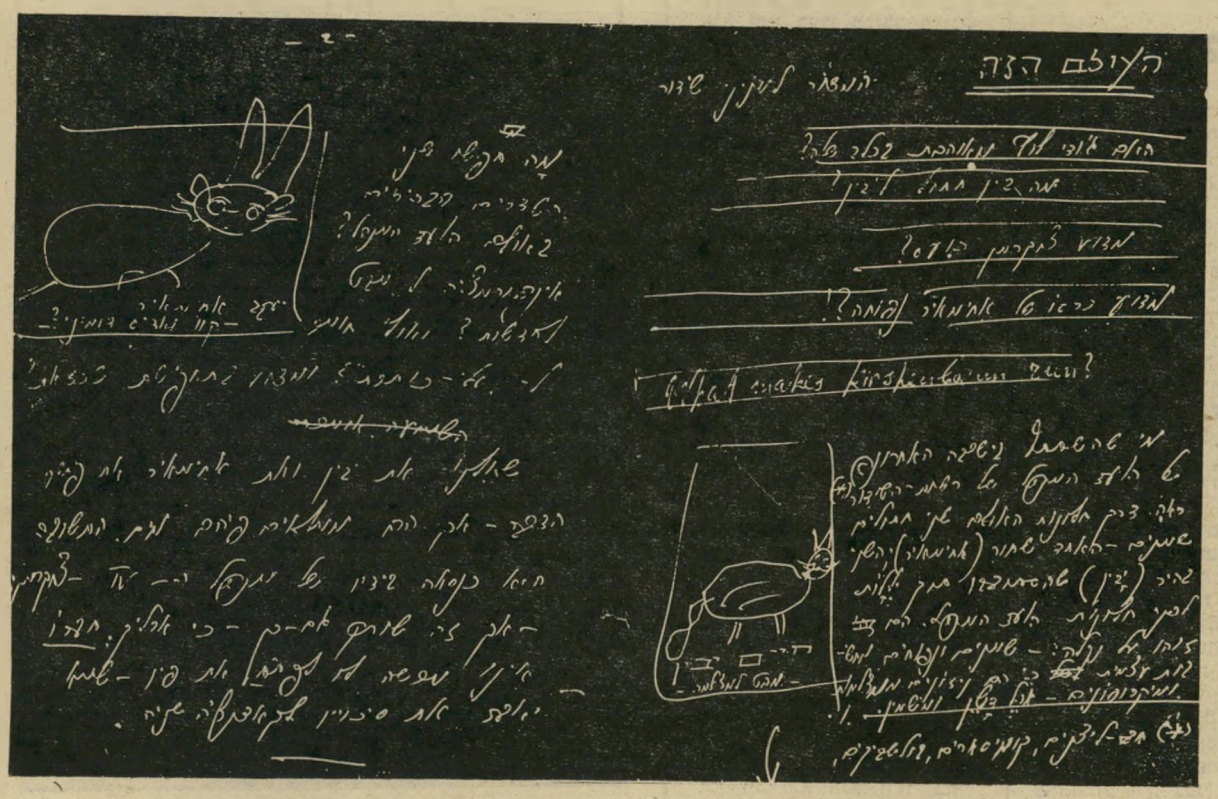

השירבוטים של אהרון פאפו בישיבת הוועד המנהל?
2 חתולים: אחימאיר השחור ויבין הבהיר

יום רביעי

3. 10

● **עד אדונים ומשרתים (8.00).** כיצד יכול משרת לסבך את חייו של אדוניו. ערב אחד משוחח אדוארד, משרת בבית בלאמי, עם חבריו, בפאב המקומי, ומספר להם כיצד ראה באחד הלילות את הלורד צ'ארלס סימור, לבוש חלוק, יוצא מחדר־השינה של ליידי נטלי טיוקסברי. את הסיפור שומע גם בלש פרטי, שנשכר על־ידי בעלה של הבוגדת, סיר הארי טיוקסברי, שהוא לא רק בעל מקורנן, אלא גם חבר בית הנבחרים. סיר הארי יודע על בגידותיה של אשתו, אולם הפעם הוא זועם במיוחד, מפני שבגידות אלה נעשו עם הלורד סימור, יריבו בפוליטיקה. פטפוטיו של המשרת היו בשבילו עדות מכרעת בתביעת גירושין סקאנדאליסטית, שאותה הוא רוצה להגיש. כאשר נודע הסיפור לבלאמי הוא מזדעזע, בעיקר מפני שסימור שייך למיפלגתו שלו. אדוארד, שמצא עצמו לפתע במרכזה של שערוריה, מחליט לפרוש מעבודתו ולהתגייס לצבא.

● **מוביל השיירה (10.05).** שוב סרט מסידרת הסרטים של ח"כ פסח („פיי־סי") גרופר. במערבון של הערב מתואר מסעה של קבוצת מורמונים לאורך גבולות המערב־הפרוע. ביים ג'ון פורד ומשתתפים בן ג'ונסון, ג'ואן דרו, הארי קארי ווורד בונד.

יום חמישי

4. 10

● **אדמת מריבה (9.35).** חבורת שומרים יהודים המסתבכים בנסיונם להחזיר לבעליהם אדמות שישבו עליהם ערבים, מתוארת בסרט תעודה שכתב וביים יוסי גדארד, והפיקה דפנה קפלנסקי. הרקע הסיפור הוא סיכסוך הקרקעות של קוסקוס־טבעון ב־שנות ה־30, האדמות השכנות לשייח' אברייק, מקום מושבו של אלכסנדר זייד. במרכז הסיפור עומדת דמותו של יצחק חנקין, שומר צעיר ובנו של גואל הקרקעות יחזקאל חנקין. חנקין הצטרף לאגודת־השומרים שנטלה על עצמה את המשימה להשיב את אדמות קוסקוס ליהודים. האדמה נקנתה על־ידי חברות יהודיות שמסרו אותן בחכירה לערבים, אך בתום מועד החכירה סירבו הערבים להחזיר אותם. במהלך הסיכסוך נרצח אלכסנדר זייד ואחר־כך נגנב דמו. כיום יושבים על קרקעות אלה קיבוץ אלונים, העיירה טבעון והכפר בסמת־טבעון. את תפקידו של אלכסנדר זייד מגלם אילן כפיר, יצחק ויינגרטן הוא יצחק חנקין, יוסף כרמון מגלם את אריה אברמסון, דבורה קידר את אימו של חנקין, ועליזה רון את תפקידה של צפורה זייד. כן משתתפים בתוכנית כוכבה וגיורא זייד, בניו של אלכסנדר, יצחק חנקין עצמו, דב מייזל מקיבוץ אלונים ועורך־הדין של ההגנה אהרון חוטר־ישי.

● **בועות (11.25).** הפרק שלא הספיקו לשדר בשבוע שעבר. עורך־הדין מלג'סיקה, השחקנית קתרין הלמונד, מפני שהוא נוהג לקרוא לנאשמים שלו לדוכן־העדות. אולם אחרי שיחה קצרה איתה הוא מגיע למסקנה שלהעלות את ג'סיקה על דוכן־העדים כמוהו כמו לקשור אותה לכסא החשמלי ולחבר אליה את האלקטרודות. מרי מצליחה לשכנע את ברט לפנות לפסיכיאטר, וזה מציע לאשפז את ברט מייד. ג'סיקה מנסה להתפייס עם קורין, אך אינגריד מתערבת. יוניס מוצאת את עצמה בגשם שוטף על כרכוב־החלון אחרי שאשתו של חבר הקונגרס מקאלם, כמעט תופסת אותה ואת בעלה על חם.

רבקה: ברט ודייויד
יום שישי, שעה 10.10

יום שישי

5. 10

● **קרוסיה (3.00).** מזל ששומרים תוכניות. לפני שנה, ערב חג הסוכות שודרה קרוסלה, המוקדשת לסוכות. במיסגרת המדיניות החדשה של הטלוויזיה שלא לעבוד כלל, מביאים אותה תוכנית בשידור חוזר. אז הפיקה את התוכנית שרה גינור.

● **שעה טובה (9.20).** המפיק אהרון גולדפינגר וה־מגיש מני פאר רוצים לעשות תוכנית זו כמה שיותר אקטואלית ולכן הם יודעים רק ברגע האחרון מי יהיו האורחים שלהם. אולם מוטב שאורחים אלה יהיו בעלי קליבר רציני, מפני שהאמן שיופיע יהיה שלמה ארצי.

● **רבקה (10.10) סידרה** חדשה בת ארבעה פרקים על פי סיפרה המפורסם של דפנה דה־מוריה. סיפור הסרטת הסידרה הוא סיפור בפני עצמו. המפיק דיוויד סלזניק רכש את הזכויות הבלעדיות של הספר ואלפרד היצ'קוק הפיק ממנו סרט עוד בשנת 1940. מאז סירב סלזניק להרשות להסריט שוב את הסרט, על המסך הגדול או הקטן. רק בתקופה האחרונה היתרה השחקנית ג'ניפר ג'ונס, אלמנתו של סלזניק לבי־בי־סי להסריט את הספר בשנית. הסידרה צולמה בדרום קורנוול שבאנגליה, מקום שבו מתרחשת העלילה ושבו מתגוררת עד היום דפנה דה־מוריה. סיפור העלילה מסופר על־ידי נערה ששמה אינו מוזכר לאורך כל הסרט ואת תפקידה מגלמת ג'ואנה דיוויד. בתחילת הסיפור היא בת 19 ומשמשת כבת־לוויה לאמריקאית. בעת שהות השתיים בצרפת הן פוגשות במקסים דה־וינטר, השחקן ג'רמי ברט, השתיים מתאהבות בו אך הצעירה זוכה ונישאת לו. לא עובר זמן רב ולא הכל ורוד בחיי הצעירה. מתברר לה שהאחוזה היא עדיין אחוזתה של רבקה, אשתו הראשונה של מקסים, אשר מתה, והמשרתת המירשעת גברת דנוורס, שאותה מגלמת השחקנית אנה מאסי, דוגאת למרר את חייה של הכלה הצעירה.

● **קונצרט (11.00).** התזמורת־הפילהרמונית של לונדון עם הסולן יצחק פרלמן בניצוחו של לורנס פוסטר יגגנו את הקונצ'רטו לכינור ולתיזמורת של ברהמס.

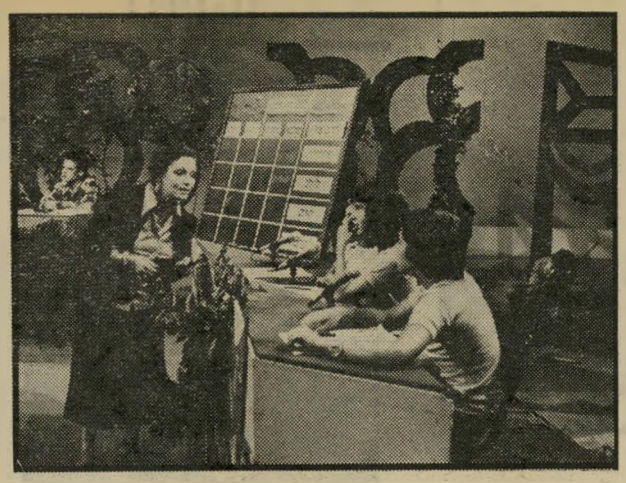

עד רגד ועד דגד: ילדי אתרוג ועוגניה שימחוני
יום ראשון, שעה 5.00

שבת

6. 10

● **קונג פו (9.15).** סיר־טי הקאראטה נדדו מקולנוע מרכז בתל־אביב לטלוויזיה הישראלית. היה ברור שגם זה יבוא. הסרט בן תשע השנים יביא ביצועי קאראטה עם עלילה דלילה במשך שעה ורבע. זאת במקום התחלת הסידרה בשרות הבית הלבן, המוכרת לצופי הטלוויזיה הירדנית, שהיתה אמורה להתחיל הערב. העלילה מתרחשת במערב ארצות־הברית בשנות ה־70 של המאה הקודמת. הכוכבים הם דיוויד קאראדין וקווין צ'או.

יום ראשון

7. 10

● **עד רגד ועד דגד (5.00).** תוכנית מיוחדת לחג, שבה מתמודדות ארבע קבוצות הנושאות את שמות ארבעת המינים. ילדי קיבוץ גן־שמואל הם קבוצת אתרוג, ילדי ימלח הם הלולבים, ילדי פניית הדסים הם הדס, ותלמידי בית־ספר ערבה באילת הם הערבה. בתוך סוכה שעוצבה על־ידי התפאורנית עדה מאירית, מנחה מאיר שלו את המתחרים. המפיקה והעורכת היא, כמובן, עוגניה שימחוני.

● **המלאכיות של צ'ארלי (10.05).** אנג'לה הארט, שאותה מגלמת פון הרימן, היא מנהלת בית־ספר לדיילות שאלמונים מתנכלים לה. תחילה היא מוצאת ורדים שחורים, אחר־כך בא האיום הטלפוני ואחר־כך נרצחת אחת מתלמידותיה. המלאכיות מצליחות למצוא טיפוסים מוזרים אך לא את הרוצח, עד שהן, יחד עם התלמידות, מגיעות לטיסת המבחן.

● **רמפוך פרקליט פלילי (10.55).** באפיזודה של הערב מופיע רמפול, השחקן ליאו מקרן, בפני שופט בלתי־אוהד כשהוא מגן, יחד עם העוזרת שלו, שאותה מגלמת השחקנית פטרישיה הודג', על איש כמורה הנאשם בגניבה פעוטה.

יום שני

8. 10

● **הכל נשאר במישפחה (8.30).** ערב נסיעתם לקליפורניה עורכים מייק וגלוריה חשבון־נפש עם עצמם ועם ארצ'י ואדית. הפעם לא רק דמעות וצחוק בסידרה זו.

● **חתום לכל החיים (9.35).** סרט המוגדר כדרמה דוקומנטרית המבוסס על סיפור או סיפורים אמיתיים, אך כל הפרטים המזהים בו שונו. שמואל שוקה־חן, כמובן שם בדוי, שאותו מגלם ארנון צדוק, השתחרר מהכלא בתחילת שנת 1976 אחרי שריצה עונש מאסר בן שש שנים בעוון שוד מזויין. הוא נושא לאשה את אתי, השחקנית עופרה ויינגרטן, צעירה שביקרה אותו בכלא ושמרה על קשר מיכתבים עימו. את הסרט ביים אורי ברבש.

יום שלישי

9. 10

● **מנהיגים שעיצבו את פני המאה (8.30).** המאבק על הכוח בסין מתחיל במהפכה־הלאומית. שני צעירים מצטרפים לתנועה המהפכנית. האחד הוא צ'אנג קיי שק, איש העיר הנושא עיניו אל המערב בציפיה לסיוע, והשני הוא איש הכפר, מאו טסה טונג, הסומך על המאגר הגדול של סין, המוני האיכרים. מאו זוכה במאבק והוא גם גיבור הפרק החדש של מנהיגים שעיצבו את פני המאה.

● **חטף פתח (8.52).** מאיר שלו מראיין את ד"ר אברהם מטלון המסביר את יתרונות המיבטא הספרדי.

● **שיר במתנה (9.35).** התוכנית התורנית השבועית שתשודר בצבע. תוכנית מיוחדת ליום הילד הבינלאומי שנערכה על־ידי יוניצ'ף שהתקיים באולם האו"ם בניו־יורק. התוכנית, כמו כל התוכניות של יוניצ'ף הן ללא תמורה ונועדו להכניס כספים למען ילדים בעולם. המנחה הוא המראיין הנודע לויד פרוסט, ועוזרים לידו הנרי פונדה, גולדה רנדר והנרי וינקלר. הכוכבים הם להקת אבבא, הביג'יס, ריטה קולידג', ג'ון דנוור, להקת אדמה רוח ואש, אנדי גיב, כריס כריסטופרסון, אוליביה ניוטון־ג'ון, רוד סטיוארט ודונה סאמר.

קונג פו: קארדיין וצ'או
שבת, שעה 9.15

8 HUIT

תוצרת צרפת

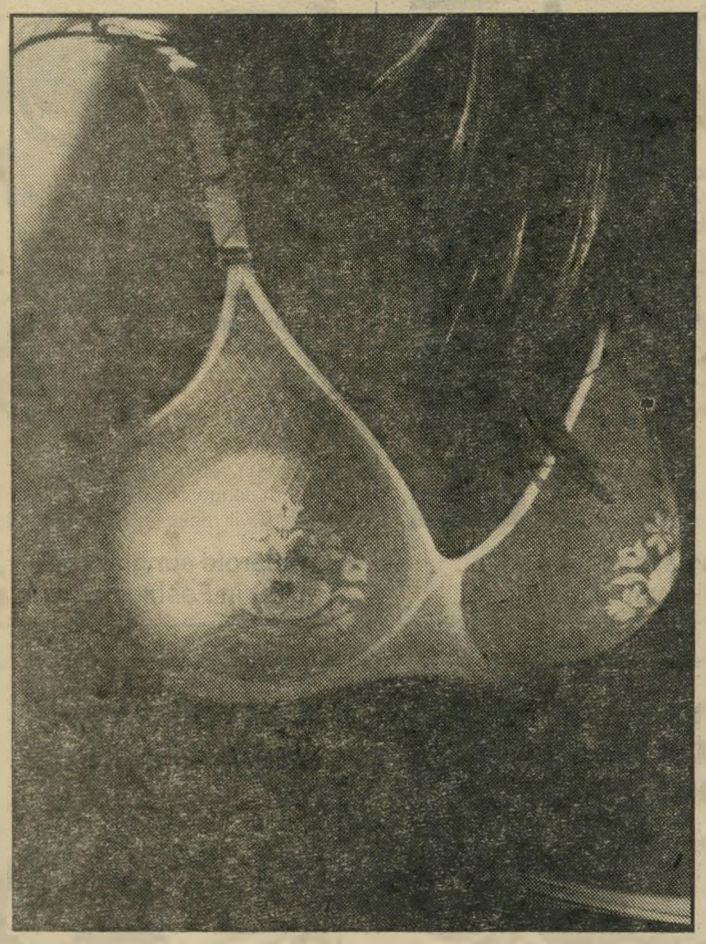

אנו יודעים מה את אוהבת ואיך את רוצה להראות...

עם חזיות "8 HUIT" את מרגישה "בלי"

דגמים חדישים בשלל צבעים מרהיבים - דגמי 1980

להשיג בחנויות
ובסלונים המובחרים

משקפי שמש פולארויד-חגיגה לעיניים

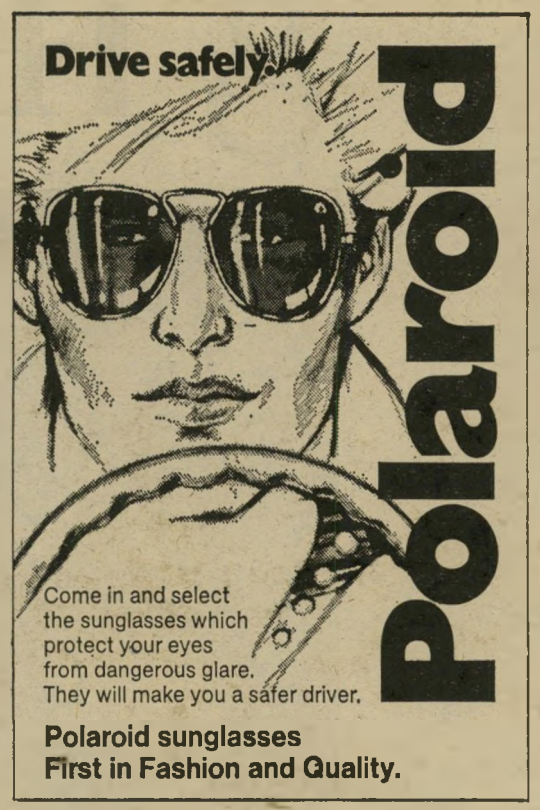

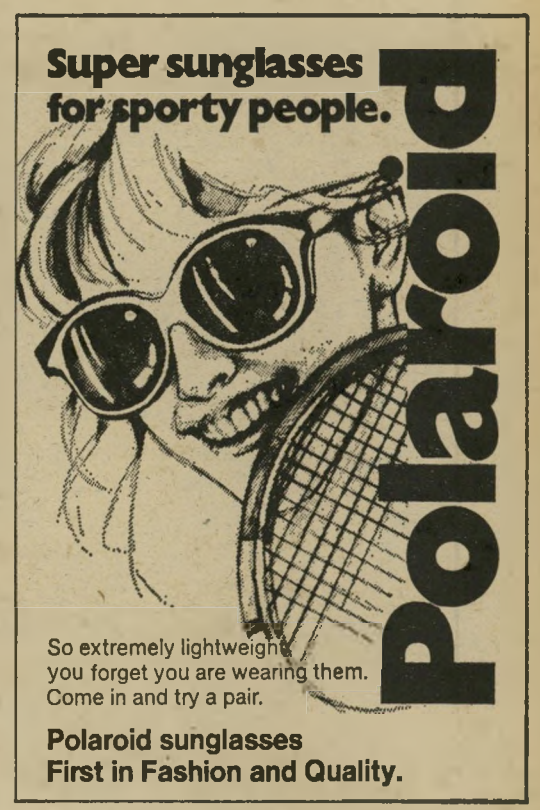

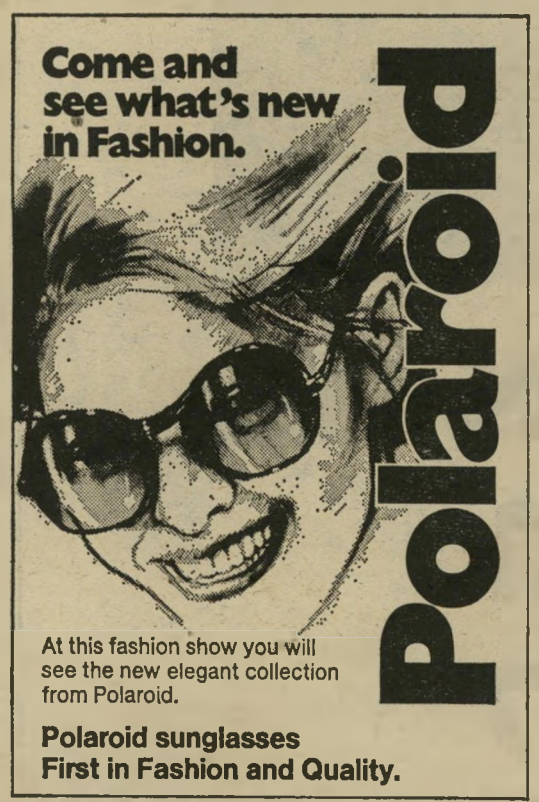

50 זוגות משקפי פולארויד חינם.

יש לך משקפי־שמש פולארויד, מתחשק לך עוד זוג (חינם). שלח(י) גלויה אל ת.ד. 26286 ת"א בציון שמך, כתובתך, ושלושה יתרונות של משקפי שמש פולארויד. בין המשתתפים יוגרלו 50 זוגות משקפי שמש פולארויד.

משקפי POLAROID
הטובים תחת השמש

180 דגמים, מיטב העיצוב העולמי.
שילוב של יופי, הידור ובריאות.
אצל אופטיקאים מורשים בלבד

אדי מור

'POLAROID' is a registered trademark of polaroid corporation,cambridge mass,u.s.a° 1979 Polaroid Corporation

צלמת „העולם הזה", גילה רדין, משתקפת בראי המכונית, בצלמה את האריה שטיפס על המכונית

נ'ונגל בכרך

„אַ יתן, איתן, בוא חמודי, בוא!" קרא דני שחר מתוך מכוניתו. „בוא הנה, איתן, יש אוכל!" לא עברו שניות, והמכונית הגדולה הזדעזעה קשות. אריה כבד־גוף עלה בזינוק על הגג, והתיישב לאכול את נתח־הבשר הענקי שדני הניח שם למענו. אחרי שסיים את ארוחתו הדשנה בשתי בליעות גסות ירד איתן מהגג, ורבץ זמן מה על מיכסה המכונית כשהוא מלקק את שפתיו וחושף את שיניו, בחיוך של סיפוק, אל דני שחר, המטפל הראשי של חיות גן הספארי ב־רמת־גן.

חוויות מעין אלה הן מנת חלקם היומיומית כמעט, של מטפלי החיות בספארי. דני שחר, האחראי על האריות, מספר, כי כבר יש לו שפה משותפת עם האריות בני טיפוחיו. הוא מבין אותם והם מכירים אותו.

„בדרך־כלל אני לא אוהב להפגין את ידידותי עם האריות לפני אנשים," מספר דני. „מי שרואה את מה שאנחנו עושים ביחד יכול לחשוב שהוא יכול לבצע אותם הדברים וזה מאד מסוכן. כבר ראיתי במקום אנשים שניסו להראות את עצמם ג'בארים ויצאו מהמכוניות אל החיות. ההבדל ביניהם לביני זה שאני, כמטפל, לא מתבייש לגלות עד כמה אני מפחד מהחיות, דווקא בגלל שאני מכיר אותן כל־כך טוב. אבל הקהל לא מודע כלל לסכנות."

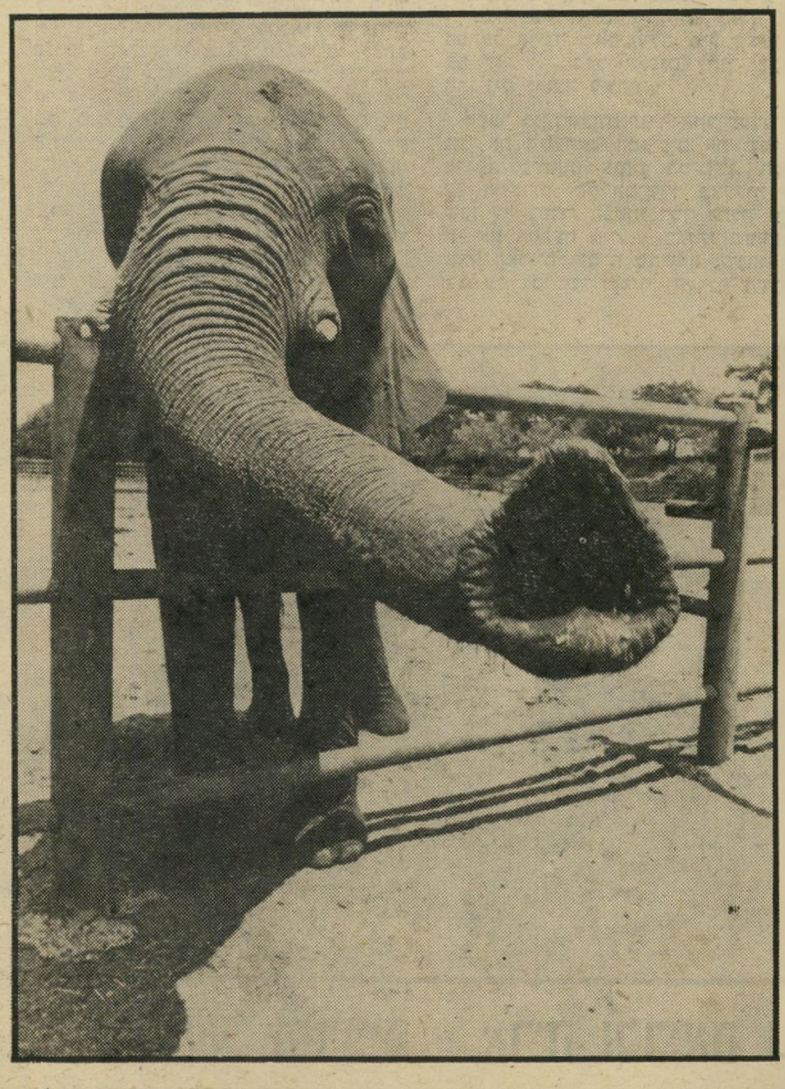

„אריה אינו חתלתול"

כדי להמחיש דבריו הוא שולף שבון עון מצולם מגן הספארי שבאנגולה. בסידרת תמונות נראה צלם חובב שמתקרב אל אריה כדי לצלמו. צלם אחר, שהיה במיקרה במקום, המחיש במצלמתו איך מזנק אחד האריות אל הצלם החובב, וטורף אותו, כשהוא משסע כל חלק מגופו לחוד. מכונית הספארי האנגולית נראית מרחוק, כשחיא תקועה בסבך השיחים, בלי כל אפשרות להחיש עזרה לנתקף.

„אנשים חושבים שאריה זה פוסיקאט

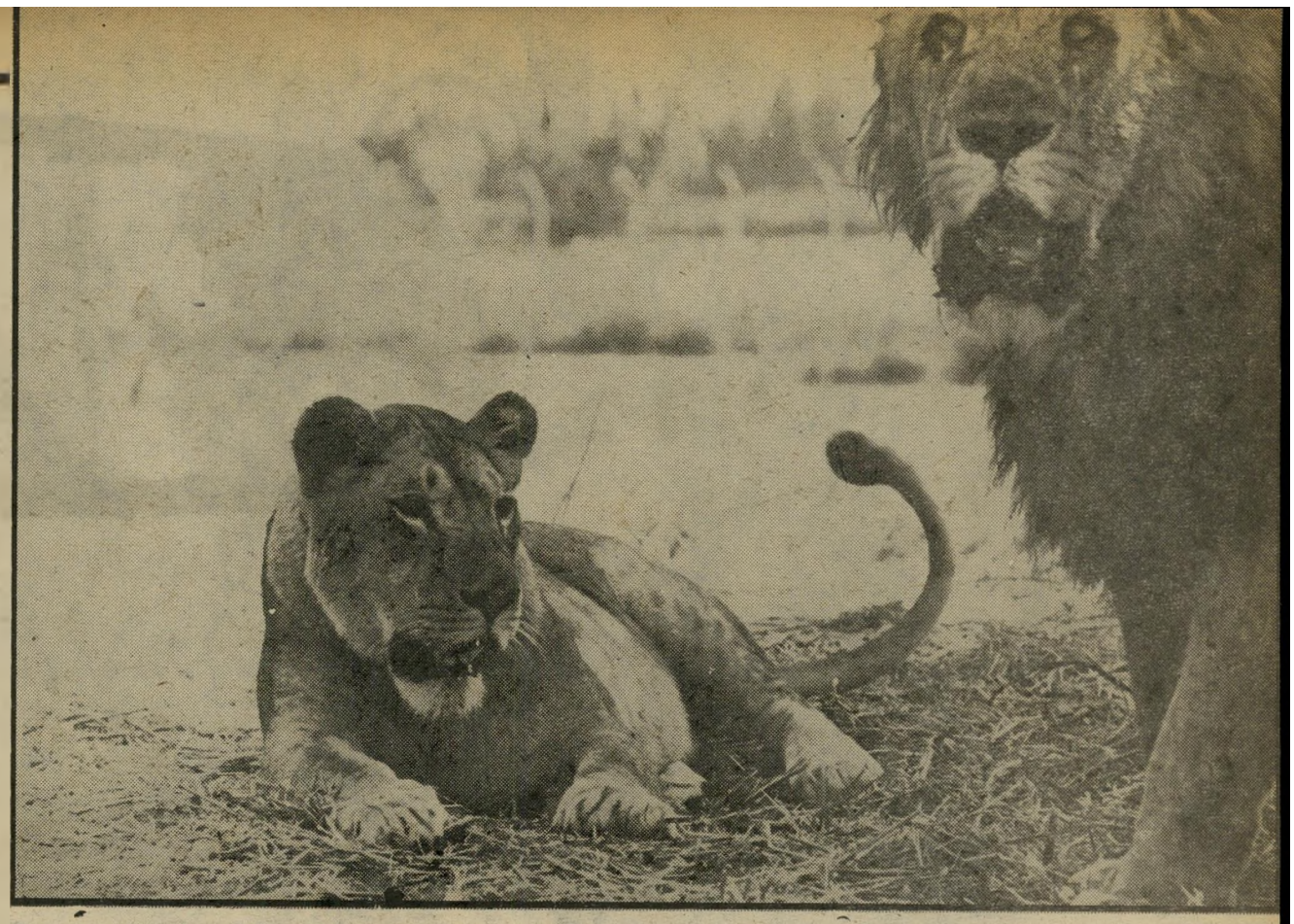

(המשך מעמוד 61)

קטן, שאפשר לעשות לו פוצילה מוצילה, והוא ילקק אותך ויעשה מיאו," מסביר דני. "הם רואים את האריות שוכבים בשקט ליד השיחים, או משתעשעים בגלגל, ושואלים אותי כמה סמים אנחנו נותנים לאריות כל יום. הם פשוט לא מבינים שהאריה מתעורר לחיים מוקדם מאד בבוקר או בערב, ובייחוד בחורף, כשקריר, ואז הם מסוגלים לטרוף אפילו כשהם לא רעבים."

בעיות כל יום

ב יום־העצמאות שעבר, כך סיפר דני, היתה בפארק הספארי ברמת־גן תנועה בלתי־פוסקת של מבקרים. לפתע שמע מנהל הספארי, צבי קירמאיר, קריאת־אזעקה באלחוט. הסתבר כי אחת המבקרות לקחה את ילדתה הקטנה לעשות את צרכיה בשטח האריות. הגברת לא הסתפקה בירידה מהמכונית, אלא התרחקה אל השיחים, כדי שהאריות לא יראו, כנראה. באותו זמן היו במקום כ־36 אריות תוקפניים. אנשי צוות הספארי היו לכודים במכוניותיהם בתוך שיירת המבקרים הגדולה. מנהל הספארי חש למקום והגיע בדיוק כאשר עמדה אותה גברת לצאת את המקום. הוא פנה אל האשה ושאל אותה: "גברת, את רוצה להתאבד? אם כן, אז תעשי את זה, בבקשה, במקום אחר."

ענה לו בעלה של אותה אשה: "אתה לא קורא ספרים? כתוב שאריה שבע אינו תוקף!"

השיב לו מנהל הספארי: "אני ואתה יודעים את זה, אבל אינני בטוח שהאריות יודעים זאת."

כמעט בכל יום נתקל צוות־הספארי בעיות מסוג זה עם קהל. תשעת המטפלים שבספארי, כולם אנשי־מיקצוע מאומנים, עובדים יומם ולילה. שעות־העבודה הרגילות הן בין שש בבוקר לשלוש אחרי־הצהריים, אולם כל יום מביא עימו הפתעה חדשה. ראם חולה, פיל שאינו רוצה לאכול, מבקר שנכנס לתוך בריכת־התנינים ורוצה לשחות.

מספר דני: "ביום־חורף אחד עמדנו לסגור את השערים, המקיפים את שטח האריות. פיתאום אותת המיגדלן, השומר על השערים, אל המישרד בצעקות שמשהו לא בסדר. הבטתי דרך החלון וחטפתי את הפתעת חיי — ראיתי בשטח את אחד האריות שברח מהשטח, כשהוא רוכב על גבו של קרנף. הקרנף השתולל, וטס בשטח כמו משוגע. סגרנו מייד את כל המישרדים. יצאתי למקום עם ג'יפ. אפשר לתאר מה היה קורה אילו היו כל האריות משתחררים ומתחילים לרדוף אחרי 700 החיות, שנמצאו באותו הזמן בפארק! כשהגעתי למקום היה האריה, למזלי, יותר מופתע ממני. הצלחתי להפריד בינו ובין הקרנף בעזרת הג'יפ. מצאנו עוד ארבעה אריות שברחו, ודחפנו אותם עם הג'יפים בחזרה לשטח שלהם."

בדרך־כלל ערוכים אנשי הספארי למקרים כגון אלה. ברשותם רובי־צייד ורובי־הרדמה. ג'יפ־סיור מיוחד מסתובב בשטח האריות. ביום המיקרה לא היה איש־הסיור במקום. הוא התרשל, ועל כך פוטר.

הקופה המניקיוריסטית

ד ני עובד בספארי חמש שנים. הוא עלה מארגנטינה, שם למד בבית־ספר חקלאי. אחר־כך גר תקופה מסויימת בקיבוץ, ועבד ברפת. מהפרות עבר לטיפול באריות. כמנהל־הפארק בעצמו מכיר דני כל אבן, כל שעל אדמה וכל חיה בפארק.

דני אינו אוהב להרבות בשיחה על עצמו. הוא מעדיף לספר על החיות האהובות עליו. הוא עצמו אוהב להתבודד. לפעמים הוא בא אל הפארק בשעות הלילה המאוחרות, ויושב עם חברותיו החיות. אחת מידידותיו הטובות ביותר היא הקופה מזל. "היא בדיוק כמו בן־אדם," הוא מספר, "אני ניגש אליה, ומושיט לה את כף ידי, והיא מלקקת אותה בלשונה ו־עוברת מאצבע לאצבע כשהיא, חותכת בשיניה החדות את העור הקשה. כך יש לי מניקיור חינם."

מתי מיזדווגים הפילים

יחה עם דני היא כמו קורס שלם בזואולוגיה. הוא מסביר, למשל, כי בת־היענה אינה כלל חיה פחדנית. הסיפור שהיא מחביאה את ראשה בחול, כאשר היא מפחדת, אינו אלא סיפור־בדים. לדברין של דני, בת־היענה יכולה להיות מאד תוקפנית. בייחוד כאשר יש לה אפרוחים. "לקבל בעיטה מבת־יענה זה בכלל לא סימפטי," הוא מחייך. "בעצם, כל חיה בפארק מסוכנת. השקנאים מסוכנים מאד. הם יכולים להחטיף לך פליק אחד עם המקור ולגמור אותך. אפילו צבי קטן יכול לנגוח."

דני מעדיף את החיות הגדולות על פני הקטנות.

"לחיות גדולות יש יותר שכל," הוא אומר. "פילים, למשל, ידועים בכושר הזיכרון שלהם. הם מכירים את המטפלים של־

מישחק

בגלגל, כך מעבירים גורי האריות את הזמן. המראה התמים הזה יכול להטעות את הצופים. גם הגורים הם מאוד מסוכנים.

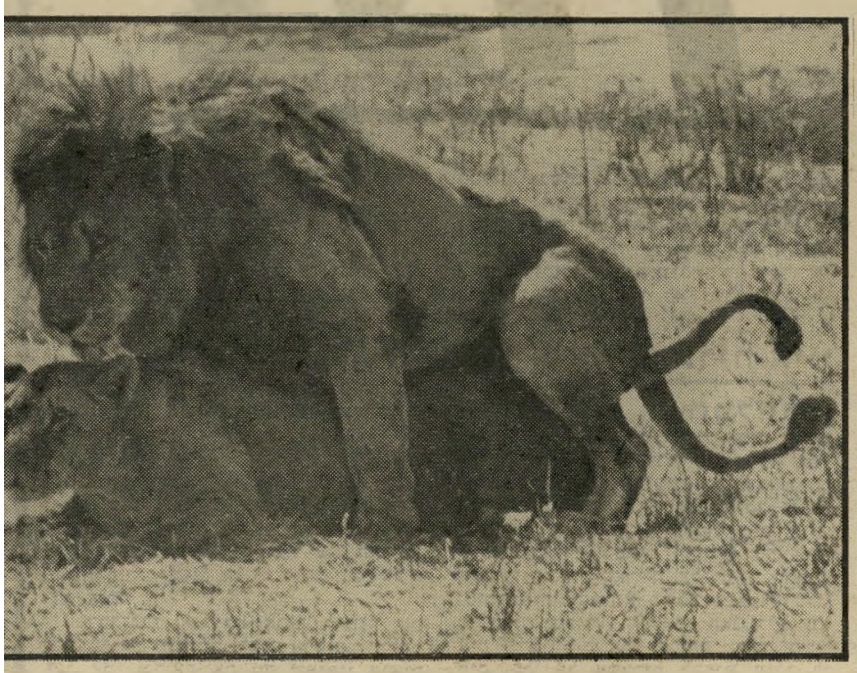

מישגל של טורפים - אריה ולביאה נוהמים בתאווה. זנבותיהם מחלכדים בחשוק

זמן האוכל

מגיע ודני שחר, המטפל הראשי בחיות יוצא להאכיל את הזברות. הוא לא מייעץ לאורחים לנסות ולהתקרב אליהן.

הם ומשתעשעים איתם, עושים להם מיקלחות של מים, ומשחקים איתם עם החדק. אבל אני לא מייעץ לאף אחד לנסות את זה. אני לא אבוא לבקר אותו בבית־החולים."

„אומרים שפילים מתחילים להזדווג, כמו בני־אדם, בגיל 18. היום זה כבר לא כל־כך נכון. האנשים התקדמו קצת."

בדרך־כלל אין מחזיקים בספארי פילים־זכרים, שכן אלה ידועים בתוקפנותם. לזכותו של פארק הספארי ברמת־גן יצויין כי כבר נולדו בו שלושה פילונים, דבר שהוא נדיר בעולם, מפני שאין מחזיקים שם את הפילים הזכרים וקשה להשתלט עליהם.

טיול לילי בפארק

הפילים חכמים כימעט כמו בני־אדם. הם מסוגלים לפתוח שערים ולסובב ברגים. באחד הלילות התנפל פיל זכר, שפרץ מכילאו, על ג'יראפה־זכר, ופצע אותו. בקושי רב הצליחו המטפלים להפריד בין הניצים בעזרת פרוסות לחם, שבהן פיתו את הפיל לחזור למקומו.

דני מספר גם כיצד אחד הקרנפים, שאהב מאד להתפלש בבוץ הבריכה, נכנס אליה וכמעט טבע. לפתע הוא נראה מורם מהמים, ונמשך אל עבר החוף. היתה זאת גרטה ההיפופוטמית, שהצילה את חייו. גרטה, שעדיין לא הביאו לה בן־זוג, התיידדה מאד עם הקרנפים. בלילות אפשר לראות אותה מטיילת בשטח הפארק, בחברתו של אחד הקרנפים.

„כל המטפלים בחיות העובדים כאן הם משוגעים־לדבר," אומר מנהל הספארי, צבי קירמאיר. „אני צריך שתי מזכירות כדי לגרש מכאן עשרות בחורות, הבאות מדי שבוע ורוצות לעבוד כאן. יש להבדיל בין אהבה לחיות וטיפול בחיות. מנסיוני עם בחורות אני יודע שהן לא מחזיקות כאן מעמד. הן חושבות שעבודתן מצטמצמת בלקיחת צבי קטן על הידיים, ליטופו, והאכלתו בעזרת מוצץ, אבל זה לא הכל. זאת עבודה פיסית מורטת־עצבים. צריך לדעת איך לטפל בחיות, איך להאכיל אותן. לדאוג להן כשיש להן בעיות. בעבודה הזאת יש הרבה שימחה והרבה אכזבות."

צבי קירמאיר בן ה־52, אגרונום במיקצועו, עובד כמנהל הספארי מאז היווסדו. קירמאיר הוא גם מנהל הפארק הלאומי ברמת־גן מזה 21 שנה. הוא היה היוזם להקמת הספארי. הוא משוגע, לדבריו, לחיות. בביתו שני כלבים — דוברמן וזאב גרמני.

„כשאתה עובד עם חיות, אין לך זמן לעצמך. אתה כולך בפנים. לגבי אין הבדל אם בא אלי מטפל ואומר שיש לו שפן חולה או שהתרנגולת פצועה. אין כל הבדל בין תרנגולת וקרנף, למרות שקרנף עולה 16 אלף דולר.

שעור מאלף

„אני מזכן לאחר עד חרוג. בגלל בעיה", אני זוכר שבעם כבר הייתי בבית, רחוץ ולבוש ומוכן לצאת לחתונה. פיתאום צילצלו אלי והודיעו לי שאבוא בדחיפות. הסתבר כי שני גורים של אריות נעלמו בשטח הפארק. בדרך־כלל אנחנו עושים לאריות כל ערב מיסדר ספירה. בודקים אם כולם נמצאים, ואז מכניסים אותם לבתים מיוחדים.

„במיסדר שנערך באותו ערב לא נמצאו הגורים. הגעתי מייד למקום ונתתי הוראה לשחרר את האמא. לקחתי בחשבון את הסיכון שגם היא תעלם לנו בחשיכה. הוריתי לכל המטפלים לכבות את האורות של המכוניות ולעקוב בשקט אחרי הלביאה. היא התקרבה אל השער ונעצרה. פיתאום התחילה לייבב, וכאילו מתחת לאדמה יצאו שני הגורים האבודים והתקרבו אליה. היתה לנו בעייה איך להחזיר אותם למקומם אבל האמא שלהם כבר דאגה להם. היא התחילה להכות אותם בכפותיה, כאילו אמרה להם: ‚ממזרים, לאן נעלמתם?' ומייד דחפה אותם ודחפה, עד שנכנסה לשטח שלה. זה היה שיעור מאלף בזואולוגיה."

צבי אינו מעוניין למסור את מיספר הבדל בין תרנגולת וקרנף, למרות שקרנף עולה 16 אלף דולר.

קרסול שבור

יש לזברה והיא מוחזקת בתא מיוחד. גם אחרי שתבריא אי־אפשר יהיה להחזירה אל העדר, שכן חיה פצועה או מוגבלת מגורשת על־ידי חברותיה. בינתיים דואג לה מנהל הספארי צבי קירמאיר. צבי אגרונום במיקצועו ועובד כמנהל הספארי מאז היווסדו. לדבריו הוא משוגע לחיות.

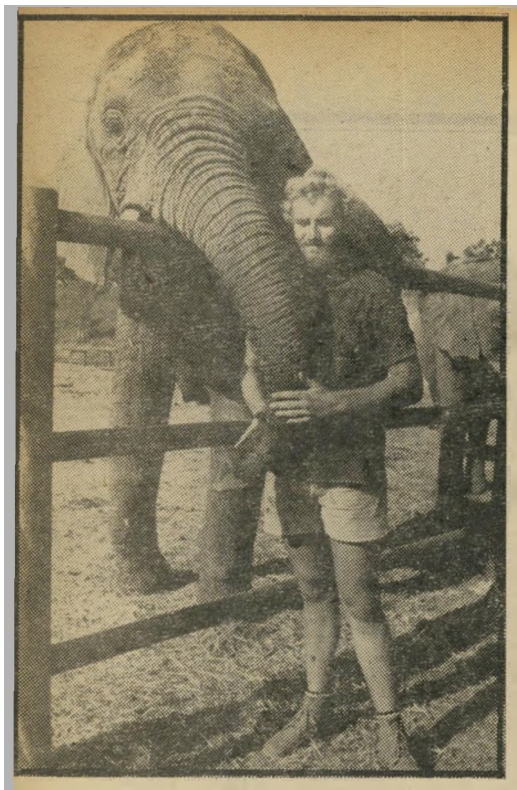

חדק

של פיל מחזיק אחד המטפלים בחיבה. הפילים מכירים את המטפלים, אך אוי לזר שינסה להתקרב. גאוות המטפלים: הפילונים, שנולדו בגן.

הטלפון שלו בבית. די לו בטלפונים הבלתי־פוסקים של המטפלים. הוא אינו מעוניין בהטרדות נוספות.

„היו מצלצלים אלי כל מיני אנשים ושואלים אותי שאלות טפשיות. באחד הלילות, כשכבר ישנתי, צילצל פיתאום הטלפון. עניתי. מהצד השני שמעתי צחוק פרוע ושאלו אותי, תגיד לי, אנחנו התערבנו כאן כמה קילו בשר אוכל פיל ביום? כשעניתי להם שפיל אינו אוכל כלל בשר, קיבלתי כתשובה כמה קללות עסיסיות. פעם אחרת עשו לי מתיחה. צילצלו שוב בלילה וסיפרו לי ששני אריות מסתובבים בכביש גהה. אני לא מבין מה היתה כאן הבדיחה. טסתי למקום כמו משוגע. בשבילם זו היתה בדיחה. בשבילי — אסון."

בקרוב עומד מנהל הספארי להקצות 150 דונאם משטח הפארק כדי ליצור שטח מיוחד, שיתוכנן למישפחות של חיות. החיות תוכלנה להסתובב באיפן טבעי במקום, והאנשים יוכלו להתקרב אליהן. רק תעלה גמוכה תפריד בינם ובין החיות. גם תיכנון זה הוא מיוזמתו של קירמאיר.

כאשר הוא נשאל אם הוא חושב בעתיד להחליף את עבודתו, הוא מחייך ועונה: „בשום אופן לא. מי שמתחיל לעבוד עם חיות, אף פעם אינו מסיים. אי־אפשר לצאת מזה. בשבילי זהו זה!"

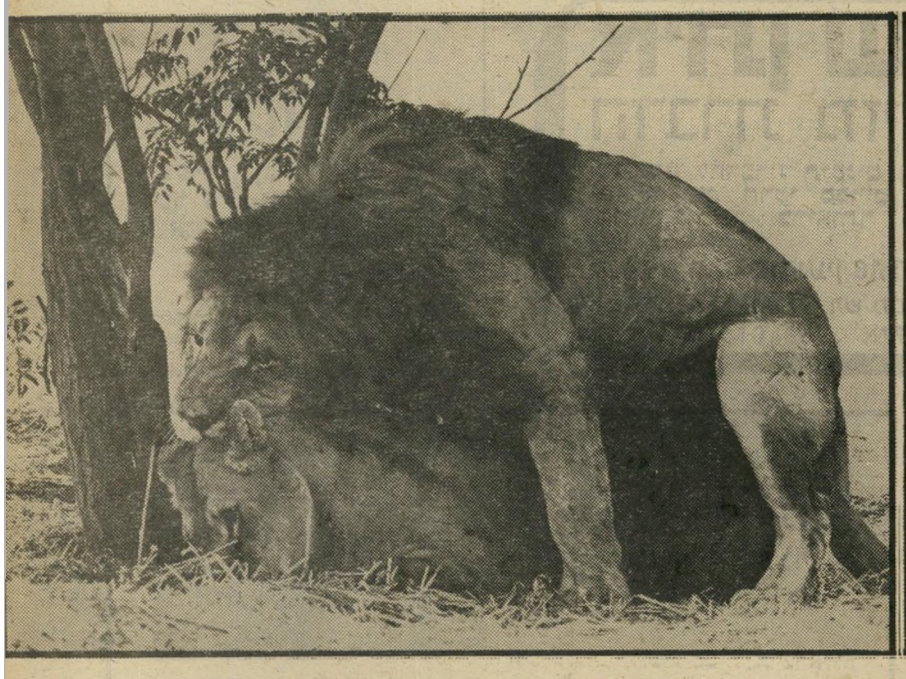

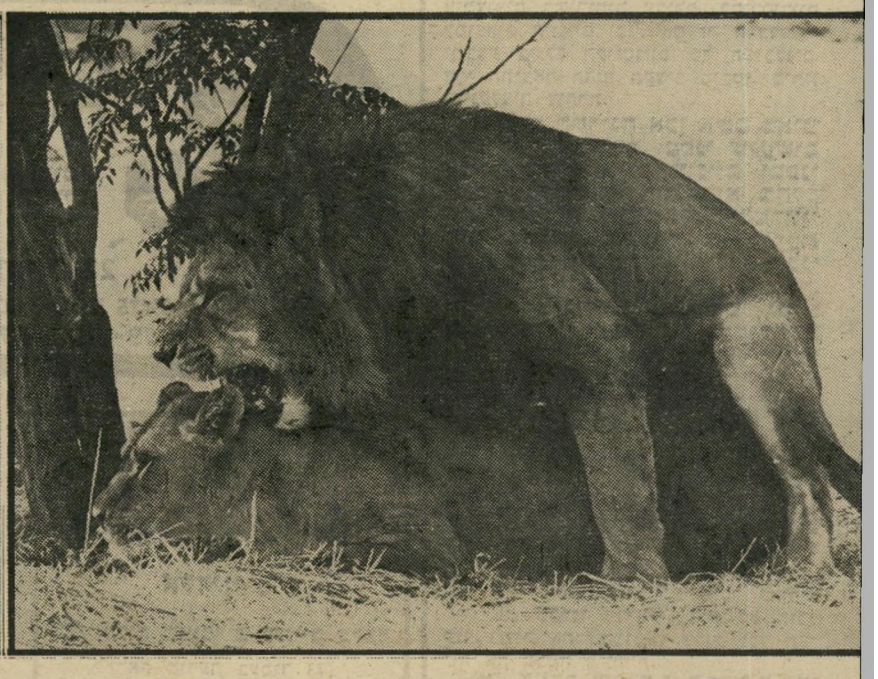

אריה נושך את אוזן הלביאה מתעמג, ועם גמר המישגל משעין את ראשו על שורפה

(המשך מעמוד 19)

גרעון יחסי יורד זה אינו מסוגל, ולא היה מסוגל אף פעם, להביא לידי אינפלציה של כ־80%, כפי שהיא היום.

תוספת־הכסף הזורמת דרכו למשק היא הרבה יותר קטנה מזו ה"זורמת" דרך עליית ערך הצמודים.

היום אנו מוצפים תוכניות כלכליות וכרזות כלכליות מטעם כלכלני האקדמיה, האוצר, בנק ישראל ומי לא, שבמרכזן עומדת הצעקה הגדולה: לקצץ בתקציב המדינה! יש קונסנזוס מלא ביניהם שזה הדבר שיושיע, כי גודל תקציב המדינה והגרעון שבו — הם האשמים באינפלציה וגם בכל הצרות האחרות של המשק.

תקציב־המדינה הוא השעיר לעזאזל החדש. זו אופנה עולמית היום. את השכר משאירים כרגע במנוחה יחסית.

אם המאמצים העצומים להקטנת התקציב נעשים לשם הקטנת הגרעון, בתיקווה שזו תקטין את האינפלציה, הרי הרי־איתי שאין בין הגרעון התקציבי והאינפלציה ולא כלום.

האינפלציה רק תצחק למאמצים אלה.

אם המאמצים להקטנת התקציב נעשים לשם ההקטנה בילבד, מתוך ההשקפה — המקובלת היום בעיקר בארצות־הברית, וכדאי יהיה לבדוק השקפה זו פעם מקרוב — שעצם גודל התקציב הוא הדבר האינפלציוני, הרי המאמצים ייעשו שוב לשווא.

גודל התקציב — במילים אחרות מישקל הממשלה במשק —

לא גודל התקציב משפיע על האינפלציה, אלא חלוקת הכספים שלו לשכבות ומטרות

אינו אינפלציוני לכשעצמו. אם הצריכה הממשלתית נעשית על חשבון הציבור, המרוויח באינפלציה, אין גודל הצריכה הזאת אינפלציונית.

גודל התקציב הוא אינפלציוני כאשר נעשים רווחים אינפלציוניים על הצריכה הממשלתית הגדולה.

לכן, התנאי ההכרחי לתוצאה אנטי־אינפלציונית של המאמצים להקטנת התקציב הוא, שההקטנה תיעשה תוך כדי שיפור בחלוקת ההכנסות לטובת הרוב העובד, ולא כפי שזה מתוכנן היום: צימצומים על חשבון הרוב העובד דווקא, כגון צימצומים בשירותים עבורם, בסובסידיות למוצרים חיוניים וכו'. אם זה הדבר שיתבצע ביגלל הקונסנזוס של הכלכלנים, הרי התוצאה תהיה תקציב מוקטן, מיתון ואינפלציה דוהרת.

תקציב המדינה אכן אשם באינפלציה. הוא אשם, מפני שנעשים עליו רווחים אינפלציוניים ומפני שגם ברכיבים אחרות הוא מחלק את ההכנסות לטובת מי שמרוויח חיים ממניקא באינפלציה, ולרעת מי שמפסידים בה — חלוקת־הכנסות שהיא אינפלציונית בעצמה. אך התקציב אינו אשם בשל גודלו או הגרעון שבו. אם המיכחמה תכוון דווקא נגד הגודל של התקציב, והגרעון כשלעצמו, הרי היא נדונה לכישלון מכל הבחינות של הבראת המשק.

ומה יהיה על הצמודים? אולי נצמיד גם את החלק הבלתי־צמוד של מחזור הכספים, את הלירות שבכיסינו, למדד, וכך „נסדר" את האינפלציה? אם המחירים יעלו ב־100%, ומאה הלירות בכיסינו תהיינה שוות כתוצאה מזה 200 לירות, הרי היא, האינפלציה, לא תוכל להוריד עוד את שכרנו הריאלי. היא לא תוכל עוד לחלק את ההכנסות שלנו, וכך תעשה את עצמה מיותרת.

אם הערך של כ? הכספים יעלה עם המדד, מי צריך עליה זו?

עשי זאת בעצמך!

200 ל"י יותר זול מאינסטלטור

סנו־דריין

למה לשלם לאינסטלטור? עשי זאת בעצמך! "סנו" מציעה לך תחליף זול בהרבה: "סנו־דריין".
השימוש בו פשוט: במקרה של סתימה בכיור או באמבטיה, שפכי כף או שתיים מהחומר לתוך פתח היציאה. שפכי שתי כוסות מים חמים. המתיני כשעה ו...שטפי במים.

למניעת סתימות, ולהרחקת ריחות רעים, חזרי על הטיפול כל עשרה ימים. "סנו־דריין" פותח כמעט כל סתימה במהירות וביעילות. הוא ממיס שאריות שומן, ניירות, שערות וכו'. "סנו־דריין" מחטא את חצינור ומרחיק ריחות רעים.

קחי אותו לעזרתך ותחסכי מאות לירות!

סנו־לעזרתך תמיד!

Target Adv.

איתן עמיחי
הדברת מזיקים

מומחים להדברת תיקנים (ג'וקים), תוגעי עץ, חרקי ספרים וכנרים. בשמירה על בריאותך ורכושך.

רמת־גן, רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272
טל. 790114-5-6 רש' מס' 21 עסק 481/75
ירושלים-664015 , אילת-059-3012

דרוש לקניה,

להשכרה עבור מוסך מגרש 3 עד 5 דונם או מוסך קיים או תחנת שרות וסיכה במרכז הארץ.

לפנות: ת.ד. 593, באר־שבע

יום שלישי 16.10
ראיון החודש עם
ח"כ מאיר וילנר
מכ"ל
המיפלגה הקומוניסטית הישראלית

ערבי צעירים
במועדון 5
לחברות חדשה
רח' הס 5, תל־אביב
טל' 297263

חיקון

במועדון „חלנה'ס קלאב"
אלדין־יפו
מתקבלים מועמדים פנויים בלבד
(ראה מודעה בעמוד 73)

דרכי־חיים

בעלי חזר להחנקם בי

„אני לא רוצה להיות כרמלה אשכנזי השנייה.״

הכריזה אשה מוכה, שבעלה איים לרצוח אותה.

נקישות בהולות על שער־הברזל העירו את הנשים, במיקלט לנשים מוכות בדרום הארץ. אחת הנשים מיהרה אל השער שם עמדה צעירה מתייפחת, שאחזה בידה תי־נוקת ומאחוריה הזדנבו שני זאטוטים. הצעירה הוזמנה אל המיקלט. באור החי־וור שבמיסדרון אפשר היה לראות בבי־רור את פניה שטופות הדמעות ואת הסי־מנים הכחולים שעיטרו את לחייה.

„שמי מוניקה מייברג־אבוטבול,״ הציגה הצעירה את עצמה. „ברחתי שוב מבעלי, הוא יצא מהכלא ואיים לרצוח אותי ואת הילדים.״

אחרי ששטפה את פניה והשכיבה את הילדים לישון התפנתה מוניקה לספר את סיפורה. בעלה, אברהם, שוחרר בשבוע שעבר מכלא באר־שבע, שם ישב בשל מירמה וזיופים. אברהם הסכים, אחרי שנה של תחנונים מצד אשתו, לתת לה גט, אך בתנאי שתישאר לגור איתו לתקו־פת ניסיון. מוניקה הסכימה. שבועיים חיו בני הזוג בשקט. אחר־כך התחיל הבעל להשתולל, היכה את אשתו ואת הילדים, הכריח אותה להקליט על קסטות הודעות שנשות המיקלט לנשים מוכות, שבו שהתה בעבר הן פרוצות, שותות משקאות חרי־פים ומתהוללות.

מוכה מוניקה אבוטבול
הפחד מפני הנקמה

לפני תשעה חודשים פורסמה בהעולם הזה סידרת כתבות על נשים מוכות. אחת הנשים שרואיינו היתה מוניקה אבוטבול (24), עולה חדשה מארגנטינה. (העולם ה־זה 2156).

מוניקה סיפרה אז כי הכירה את בעלה באמצעות חברה, וכי הבעל, שהיה קנאי לה התאכזר אליה, היכה אותה בצינורות ברזל, גרם לה כוויות והתעלל בילדיה.

אברהם (22) הכריח את אשתו לקבל אל ביתם את ידידתו, עימה נהג לשכב בנוכ־חות אשתו. כאשר מוניקה סרבה לכך התעלל בה יותר.

הצהרת אהבה. פעמיים ניסתה להת־אבד. אחרי נסיון־ההתאבדות השני נמלטה למיקלט לנשים מוכות בחיפה. אברהם הגיע לשם ואיים על אשתו כי אם לא תחזור אליו יהרוג את הילדים.

אמרה מוניקה: „שואלים אותי למה לא התלוננתי עד עכשיו במישטרה. זאת שאלה שרק אשה במצבי יכולה להשיב עליה. הפחד, הפחד מפני הנקמה. פעם אחת הלכתי למישטרה ועצרו אותו. אחרי ששוחרר הרג אותי במכות. מאז לא הלכ־תי יותר למישטרה.

„עכשיו כשהוא השתחרר הוא לא רצה לעבוד. היה מביא בחורות אלינו הביתה. נותן לשני הילדים סטירות ולתינוקת היה מרביץ באכזריות. אמר שהוא לא אוהב אותה. ביום שלישי שעבר טען שהוא יודע ששכבתי עם אחרים בזמן שהיה בכלא. הוא הרים עלי סכין, וחגורת־עור. הצלח־תי להתחמק ממנו, לקחתי את הילדים וברחתי.

„אין לי עכשיו לאן לברוח. הוא אמר שגם אחרי הגט ימשיך לרדוף אחרי. אני מפחדת ממנו, אני לא ישנה בלילות. לילדים יש סיוטים. אני לא רוצה להיות כרמלה אשכנזי השנייה.״

אברהם אבוטבול לא הכחיש כי היכה את אשתו. הוא ביקש באמצעות העולם הזה לפנות אל אשתו ולבקש ממנה כי תחזור אליו. „אני אוהב אותה.״ אמר, „עכשיו חג ואני רואה את כל המישפחות מתאספות. הרבצתי לה כי זה הגיע לה. זה נכון גם שהבאתי לדירה שלנו בחורה. הבחורה הזאת היתה חברה של מוניקה. רציתי להראות למוניקה שהיא לא שווה ולכן הבאתי אותה הביתה ושכבתי איתה. אני מרגיש עכשיו שאני מיואש, אני לא יכול בלי מוניקה. אני מבטיח שלא אכה אותה יותר, רק שתחזור אלי.״

על קסטות אגפא זה מתנגן הרבה יותר טוב.

כשמוסיקה חשובה, חשובות
קסטות אגפא להקלטה אמינה.

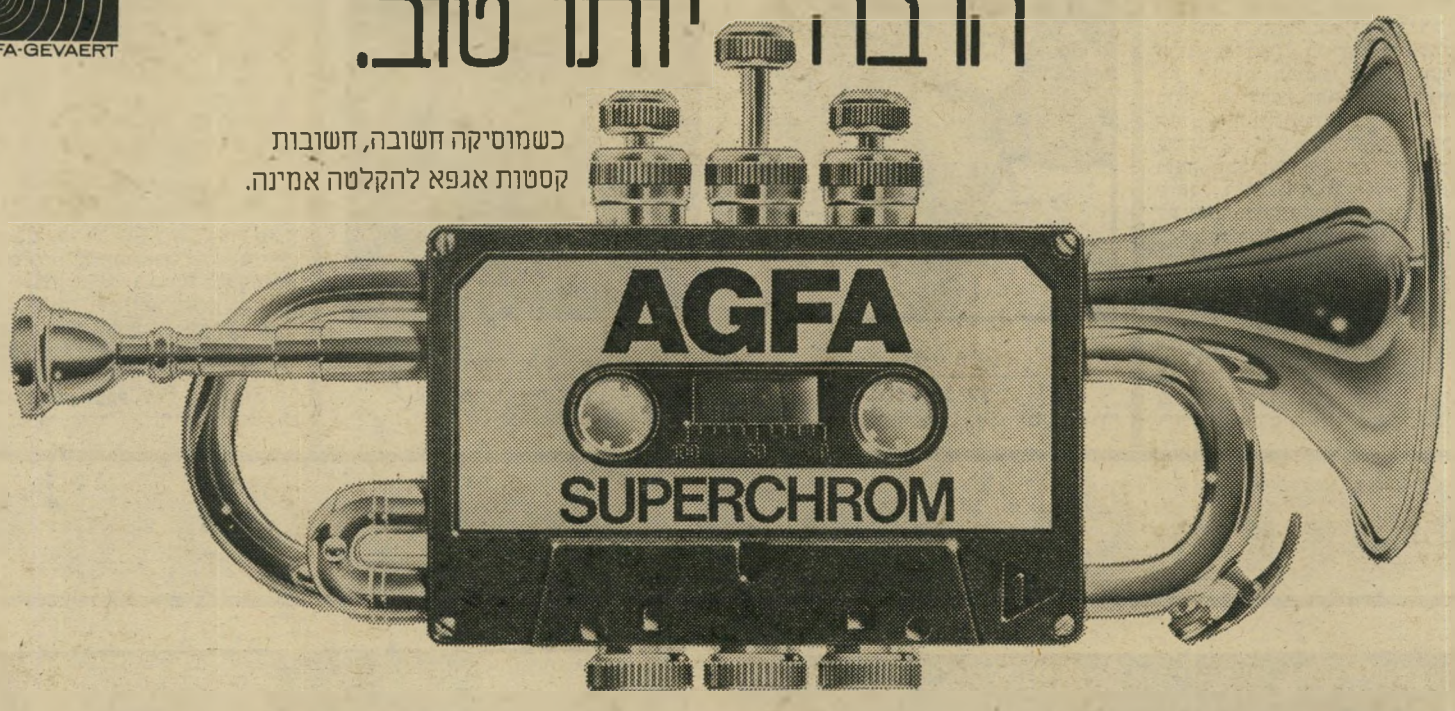

AGFA-GEVAERT

אגפא פרו־קולור
להקלטה
מושלמת.

אגפא סופר פרו דינאמיק
לניצול מירבי
של איכות
הצליל.

אגפא
סטריאו כרום
למערכות
משוכללות.

אגפא
קאראט
להקלטה
מקצועית.

פרסום: א. גלעם

תן טרמפ לחייל

1. החתונה (ארה"ב)

2. צייד הצבאים (ארה"ב)

הסרט הטוב תשל"ט * הסרט

"ה**אחריות** הראשית" מחייבת לפתוח את סיכום שנת תשל"ט בציון ההתחדשות של הקולנוע הישראלי. מבורא עמיקתא של יאוש בשנת תשל"ח, עד לאיגרא רמא של תשל"ט, כשהפקות מתחרות דורכות זו על רגלי זו, מהוך רצון לכבוש חלקים רבים ככל האפשר של קהל הצופים הישראלי.

על הנייר זה נראה נפלא. סרטי־עלילה באורך מלא — למכביר; חלקם הגדול סרטים ראשונים של במאים, שלא זכו ל־הזדמנות קודם לכן. רובם צעירים עד כדי כך, שאפילו לגיל שלושים לא הגיעו. וזה יכול ליצור אשליה של קולנוע צעיר, נימרץ ורב־און, משהו שמתחשק לראותו ומתחשק לעודדו.

עד שהולכים לחזות בסרטים עצמם. אלא שאסור לעשות הכללות: סרטים כמו רובה חוליות ודומה לא דומה הין ביטוי כן לרגשות ולצורת המחשבה של יוצריהם. וגם אם יצירות אלה לא היו מושלמות, אפשר היה להניח, לפחות, שאילן מושנזון ועוזי פרס, למשל, ישתמשו בקרש־קפיצה זה כדי למצוא עצמם טוב יותר בסרטיהם הבאים. סרט כמו בלפר מוטב לשכוח, מפני שהיה אסון טבע מכל הבחינות — הגורל התאכזר אליו מן היום שהחלו ה־צילומים, ולא הירפה עד הסוף. ואילו שאר תוצרת־הארץ, אין בה כדי לגרום נחת לאיש. אפשר, אמנם, לומר, שאופנה חדשה פשטה בארץ — תחת בורקאס וגעפילטע־פיש הולכת וגדלה השיבותם של מיזמוטי בני־הנעורים. אלא שבני־נעורים, כמו שהם מתוארים בסרטים נוסח יוצאים קבוע או דיזנגוף 99, הם מין יצורים החיים בעולם מלאכותי, מדברים בשפה פרטית משלהם, שנועדה להיות חברמנית אם כי היא מגו־חכת (גם בעיני בני־הנוער שהלכו לראות את יצירות המופת הללו), והעיקר: כל כושר המחשבה וההגיון של גיבורי שני הסרטים האלה מרוכז בין רגליהם. כל מה שמעסיק אותם הוא איך לשכב עם מי ולמה, וכל השאר שולי ומטופש.

אבל אין צורך לדאוג. מקום הבורקאס לא נפקד כליל מן המסך, כל עוד "יצירות־מופת" כמו אמי הגנרלית או שלאגר מוצ־גות בסביבה. אלה סרטים המשיכים ב־מסורת הישנה של הקולנוע הישראלי, ו־מתייחסים לקהל שלהם כאל עדר של מפגרים, שאפשר לעוררו לתגובה רק על־ידי בעיטה בישבן, מריטת־שיער או סנוקרת הגונה. כל אפקט מעודן מאלה הוא ב־בחינת חולשה של יפי־נפש חולניים, ה־דורשים קורטוב של טעם מבלי להבין

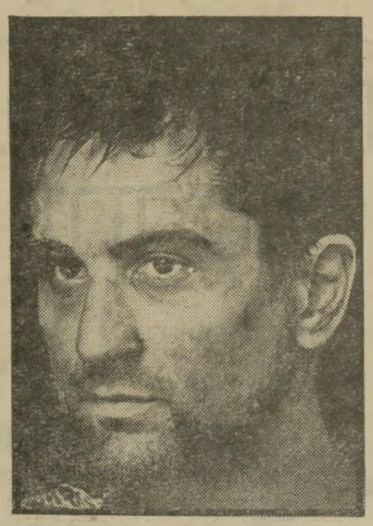

שחקן השנה:
רוברט דה נירו
"צייד הצבאים", "1900"

שחקנית השנה:
סאלי פילד
"נורמה ריי", "הופר", "גיבורים שחזרו"

* הסרט הרע תשל"ט * הסרט

1. אשאנטי (שוויץ — ארה"ב)

2. גריז (ארה"ב)

3. שומר היערות (יפאן — בריה"מ)

4. פדורה (גרמניה — ארה"ב)

הטוב תשל"ט * הסרט הטוב

שטעם הוא בבחינת מותרות שאין להרשות בתעשייה.

משום כך יש מידה לא קטנה של תיסכול לקראת הצגתו של סרט חדש בשם פרשת וינשל, עם סיום השנה. תיסכול הנובע מעצם העובדה שזהו הסרט האינטליגנטי ביותר שהופק השנה בישראל, בניגוד מוחלט להשקפות הסוחרים־בקולנוע. משום כך מלווה הפצתו בכל מיני מיכשולים, והפירסומת מנסה להציגו כ־„קוז'אק חושף שחיתות בצמרת". רבים מתפללים שייכשל, ולו רק כדי שאפשר יהיה אחר כך לומר: „הרי הזהרנו אותכם, מראש, שזה רעל קופתי."

עניין של זימה

מ פיצי הסרטים היו עסוקים השנה בעיקר במילחמה נגד הצנזורה. עדת הישישים המתכנסת בירושלים וקובעת את הנורמות של הקהל הצעיר ההולך לקולנוע, ממשיכה להפליג בהחלטות האבסורדיות שלה, בעיקר כשהיא מפרידה בין תועבה מתוצרת־הארץ לתועבה מתוצרת־חוץ. כך, למשל, אהבה־בשלושה מותרת אצל ה־„גויים", שאינם יודעים כגראה דבר על חיים מוסר ואתיקה; אך היא אסורה על אדמת הקודש של המולדת המשוחררת. כאן זה עניין של זימה וחלאה. יש לאסור עליו באיסור מלא, פן תתמוטט הקואליציה מעוצמת החטא.

מי שרוצה לשחק במספרים יאמר, שהצנזורה פוסלת רק מיספר קטן של סרטים, יחסית מכלל הייבוא. אבל מי שקורא את המיספרים מבין, שהמפיצים פשוט אינם מייבאים לישראל את כל אותם הסרטים הצפויים ממילא לפסילה. חבל על הטורח.

גם המפיצים עצמם אינם טלית שכולה תכלת, בעיקר במה שנוגע לקיצוץ סרטים. להם מותר כגראה להוריד חצאי שעות, „כדי שלא לשעמם את הקהל," כדבריהם.

בעלי בתי־הקולנוע המשיכו השנה לקונן על מר גורלם. בעיקר אלה הממוקמים בשלושת הערים הגדולות. ערב הבחירות לרשויות המקומיות הם אפילו ניסו לפגוע, במידת האפשר, בכמה מן המועמדים שהתנגדו או שהיו אדישים לנסיונם להקל את נטל המסים המוטל עדיין על שכמם של רוכשי כרטיסי הקולנוע. כל זה ללא

(המשך בעמוד 68)

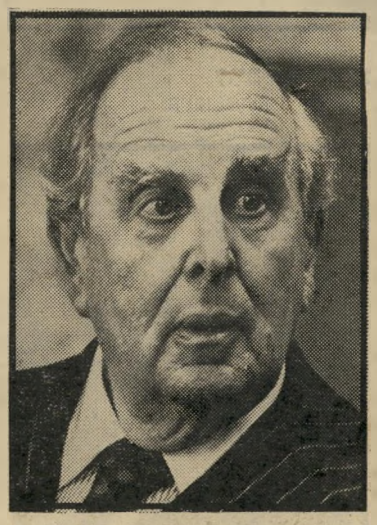

שחקן־מישנה השנה:
רוברט מורלי
„רציחות קטנות של אשפי מיטבח גדולים"

שחקנית־מישנה השנה:
לינדה מאנץ
„ימים ברקיע"

הדע תשל"ט * הסרט הדע *

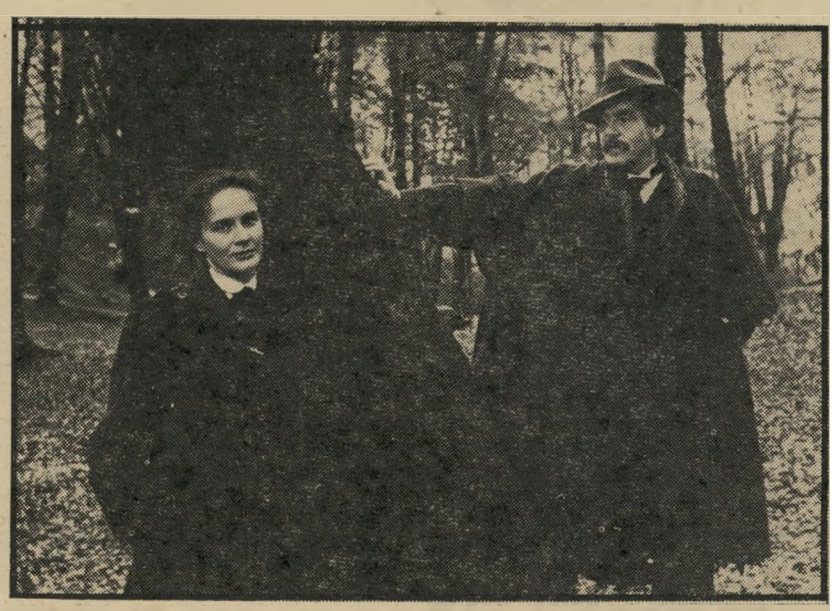

3. מעבר לטוב ולרע (איטליה)

4. עיניה של לורה מארס (ארה"ב)

ברוק אדאמס ב„ימים ברקיע"
שם חדש

מיו מיו ב„פירחחים"
כישרון אמיתי

לוים צ'ילם ב„רצח עד הנילוס"
היופי שהכניע גם את ג'יימס בונד (ב„מונרייקר")

קארוֹל לור ב„הכינו את ממחטותיכם"
נשיות מסנוורת

סוניה בראגה ב„דונה פלור"
מין אחרי 30

מאטיאנה פאפאמוסקו ב„איפיגניה'
עוצמה ים־תיכונית

(המשך מעמוד 67)

הועיל. מי אשם? זאת אין איש היכול לקבוע.

מישרד־הפנים יצא ידי־חובתו, והוכיח את רצונו הטוב. כאשר ועדה מטעמו המליצה על הפחתה משמעותית במסים, מה שיופחת מהכנסות העיריות ישלים ה־מישרד, כך נאמר. העיריות, מצידן, מוכ־נות לעשות כן, אבל הן למדו בעבר ש־קבלת כספים ממישרד־הפנים כמוה כקידוח מים בסהרה. העיריות הסבירו לבעלי בתי־הקולנוע, שרק כאשר יקבלו את הכסף יתנו את ההנחות. בתי־הקולנוע צועקים, בינתיים, חמס וטוענים שהם אינם יכולים להיות הגובים של העיריות במישרד־ה־פנים.

והתוצאה: כולם, כדברי מארק אנתוני ביוליוס קיסר, הם „אנשים הגונים", וה־מבקרים בקולנוע משלמים מחיר גבוה ב־עבור שירותים שהם ברוב המיקרים מפוק־פקים. רמת השירותים הולכת ויורדת ככל שמתרחקים מתל־אביב.

הקהל הישראלי ממשיך, בכל זאת, ללכת לקולנוע, ואפילו ללכת הרבה. לפחות ב־ערים הגדולות, שבהן גוברת הנטייה להש־איר את הסרטים המצליחים על המסכים זמן ממושך יותר מאשר בעבר. משום כך מתעורר הרושם, שהשנה הוצגו פחות סר־טים.

באיזה סרטים המדובר? בראש וברא־שונה בסרטים אלימים. אכן, נראה, שהן בסרטים הטובים ביותר והן ברעים ביותר, הפכה האלימות למרכיב שחשיבותו גדלה והולכת; בין אם מדובר ברולטה הרוסית מקפיאת־הדם בצייד הצבאים, בכלבים ה־טורפים בנערים מברזיל, בבני־אדם המת־פרקים לרסיסים בהזעם או בבובה הרצחנית בגורם הנוסף. הדם ניתז כמים, מתוך

ניצחון נוסף לסיגנון האישי, אלא ש־הפעם מנקודת מבט שונה לחלוטין — אירונית וביקורתית גם יחד — השיג ה־במאי רוברט אלטמן בחתונה. מאז נאשוויל הוא אורג יריעות ענקיות, מלאות עד אפס מקום בדמויות רבות ומגוונות, שכולן יחד יוצרות תמונת הווה של החברה האמרי־קאית. זהו סרט שעלילתו מתרחשת כולה ביום אחד, הוא מתאר חתונה של זוג צעיר. הוא בן למישפחת מיליונרים ותיקה, היא בת לעשירים חדשים, בעלי חברת־תובלה. מהגרים מאיטליה ומאירלנד, אנשי שמאל ואנשי ימין, אדונים ומשרתים, צעירים וזקנים, לבנים ושחורים, קשוחים וחלושים, יפים ומכוערים — כולם זוכים לאותה תשומת־לב בסרט זה, שכל 48 הדמויות שבו הן ראשיות במידה שווה. השילוב בין סיפוריהם השונים מזכיר פוגה של באך. לאלטמן יש כנראה שפת־סתרים מייוחדת, הקושרת בינו לבין שחקניו, שהם משתפי־פעולה יותר משהם שחקנים. ה־תוצאה, כשהיא עולה יפה, כמו בחתונה, היא חוויה יוצאת־דופן בקולנוע היום.

לעומת צ'ימינו ואלטמן, בילי ויילדר הוא איש „הגל הישן", כדבריו. אדם ש־הקדיש כל חייו לסיפור עלילות בצורה התמציתית, היעילה, השנונה והחריפה ב־יותר שיכול היה להעלות על הדעת. עד עתה היה אולי העוקצני והארסי שבין יוצרי הסרטים בעולם. איש שלא חס על גיבוריו ועל נבליו גם יחד, והציג אותם במערומי חולשותיהם האנושיות. פדורה הוא סרטו האחרון — ביניתיים. סרט של במאי בן 73, שריד מעולם שהולך ונכלה.

הסרט ניראה כצוואה, או כסיכום כל מה שעבר עליו בקולנוע, מאז שהחל דרכו בברלין, עבר שנות השתלמות בהוליווד, ועד לשיא ההצלחה. באמצעות פדורה אפ־שר להציץ מאחרי הפרגוד של סיפור ה־כוכבת, המסרבת למות ומוכנה להקריב כל קורבן, כולל יוצאת־חלציה, כדי ש־תדמיתה תישמר בכל פארה והדרה. זהו סרט על הקולנוע כפי שהוא ניראה מבפ־נים, בעיני העושים אותו, להבדיל מעיני הצופים באולמות. זהו סרט האומר ש־התמונה חשובה יותר מן האדם המצולם בה. נרמז בו שקולנוע הוא מחלה ממארת שאין לה תרופה. אולי משום שהתמונה עגומה כל כך, לא זכה הסרט להצלחה מסחרית.

אלא גם משום שהוא מציג את הדרך שבה חש האמריקאי הממוצע בטראומה של מילחמת וייט־נאם: מילחמה שרבים הלכו אליה משום שלא העלו כלל על הדעת את האפשרות לסרב להוראות־מגבוה. אבל משחזרו משם, בנפש ובגוף מעוותים, הע־מידו בסימן שאלה את כל הערכים ה־מקודשים של האומה האמריקאית, החל במושגי הגבריות וכלה בהימנון הלאומי.

שפת־סתרים מיוחדת

ג'ם פרטים אחרים ניסו להתמודד עם הבעייה, כמו המותחן המאבק לחיים או המצחיקון המריר גיבורים שחזרו. אך אף לא אחד מהם הצליח להגיע לביטוי כולל, מוזעזע ועמוק כמו צייד הצבאים. הבמאי מייקל צ'ימינו הרשה לעצמו להש־תמש בסיגנון אישי לגמרי, ולהאריך ב־מעמדים של אווירה, כמו מעמד החתונה שבפתיחת הסרט, מעל ומעבר למקובל. וזאת על מנת להשיג את הניגודים הדרו־שים בין שלושה הפרקים של הסיפור — לפני, בזמן ואחרי המילחמה. אפשר בהח־לט לראות בסרט זה, ציון־דרך בהתפתחות הקולנוע האמריקאי.

מסורת ישנה וטובה

ה'סרט שקירב השנה את אמנות ה־קולנוע לפילוסופיה היה סרט יפאני, שצולם בברית־המועצות עם צוות מנגוליי־

רוסי. הבמאי אקירה קורוסאווה הוכיח כבר בעבר את מעלותיו בבימוי סרטי־פעולה כמו שבעת הסמוראים וסרטי הגות ואווירה כמו איקירו. בשומר היערות סולל אקירה קורוסאווה את הדרך כדי להשלים עם היקום שמסביבו, לדבר על הקשר שבין האדם לרעהו ובין האדם לטבע, לדון באתיקה של חיים בעולם שבו אין האדם אלא בורג קטן, ולבחון את יחסיות המדע והטכניקה, עם כל הישגיהם המופלאים.

את כל אלה מעלה שומר היערות בקצב איטי. הוא נצמד אל הפרטים הקטנים ביותר שבשתי הפגישות, בין הקציץ הצארי, היוצא לערבות סיביר כדי להכין מפות מדוייקות של המקום, לבין צייד מונגולי בשם דרסו אוזלה, שחי במקומות אלה כל חייו. חבל רק שהעותק שהוצג בישראל דיבר אנגלית, ובצורה מצחיקה למדי. וחבל עוד יותר שלא הוקרנה הגירסה ב־70 מ״מ, עם כל ערוצי הקול, שעליהם טרח קורוסאווה חודשים ארוכים. חשיבות התמונה והקול בסרט זה עולה עשרה מונים על הדברים הנאמרים בו, מה גם שהדיאלוגים הם מעטים מאד. חרף כל זאת אפשר היה להבחין בעובדה, שמדובר ביצירה קולנועית יוצאת־דופן, אחד מאותם סרטים שבמאי יכול לעשותם רק אחרי שטיהר את נפשו מכל מירבצי המרירות, המחאה, והזעם, שהם מנת חלקו של כל בן־תמותה.

ניק נולט ב„הפתיון הלבן״
נאה ומוכשר

ז׳ראר דפארדייה (עם סטפניה סאנדרלי) ב־„1900״
אישיות רב גונית

ג׳ון סבג׳ ב„צייד הצבאים״
גם לו מגיע —

כריסטופר ווקן ב„צייד הצבאים״
— פרס האוסקר

רון לייבמן ב„נורמה ריי״
יהודי בעוצמת בולדוזר

ריצ׳רד גיר ב„ימים ברקיע״
העתיד על מסכי הקולנוע

יות אלה חיוניות, כדי להפיק הנאה מן הסרט.

ועוד במאי חדש — ג׳יימס בריג׳ס — חוזר למסורת הישנה והטובה של הקולנוע האמריקאי, מסורת המותחנים בעלי המסר הפוליטי. הפעם מדובר בהתקפה על מדיניות הכורים הגרעיניים בסינדרום הסיני. העובדה שהסרט זכה לפירסומת אדירה, בעקבות תקרית האריסבורג, אינה צריכה להאפיל על כך, שמדובר בסרט עשוי היטב, בטכניקה קצת טלוויזיונית, המרתק מתחילתו ועד סופו, גם ללא קשר עם האקטואליות של הבעייה שבה הוא מטפל.

אופנת הוליווד בתקופה האחרונה, המתבטאת בהשקעה של עשרות מיליוני דולרים בסרטים, נתנה אותותיה גם על בדינו. סופרמן נראה אולי לרבים כמעשייה לילדים, ומרלון בראנדו רשאי אחרי סרט זה (ואפוקליפסה עכשיו, שטרם הגיע לישראל) לראות עצמו כמפקיע המחירים הגדול שבעולם, אבל האפקטים המיוחדים של הסרט, מיגוון הצבעים והצלילים, ראויים שייראו בזכות עצמם. ואכן, למרות מחירו הבלתי הגיוני (מעריכים אותו בכ־35 מיליון דולר) כיסה הסרט את עצמו ללא מאמץ. דבר דומה אפשר לומר על מונרייקר, האחרון בסידרת מעללי ג׳יימס בונד, הגובל כימעט בסופרמן במיבצעיו. סרטי בונד חדלו מזמן למתוח, ועיקרם הוא ההומור, הביקור במקומות אכזוטיים והמצאת חידושים טכניים מפתיעים. מונרייקר (30 מיליון דולר) הצליח במשימה, וגם הוא נושא כבר רווחים נאים.

הצלחות ואכזבות

ה„סרט „1900״ עלה הרבה פחות מ־שני אלה, ואף הכניס הרבה פחות מהם לקופה. זה אחד מאותם הסרטים, ששום הגיון לא יוכל להסביר את קיומם. תוצאה של טירוף רגעי באולפני־הסרטים, שסברו שאם הטאנגו האחרון בפאריס עשה כסף, יעשה הסרט הבא של ברטולוצ׳י עוד יותר. החישוב התגלה מוטעה, אך הוא איפשר ל„ילד הרע״ של הקולנוע האיטלקי להעלות על הבד מחזה־ראווה מדהים: שיחזור קורות איטליה ב־45 השנים הראשונות של המאה, עם דמויות בלתי־נשכחות, מעמדים שעוצבו על המסך כמו סצנות מתוך אופירה רחבת־ממדים, וחוש אסתטי שאינו נופל מן הטעם הטוב של ציירי ונציה ברנסאנס.

ברטולוצ׳י אמנם השתמש בסרט כבמינשר פוליטי. הוא הסתפק פעמים רבות מדי בדמויות שהן או שחורות או לבנות, ולא נרתע מהגזמות המדיפות ריח של תעמולה. מן הסרט שהוצג בישראל קוצצו קטעים באורך של כשעה וחצי מן המקור, שעה וחצי שהיו קשורות פחות לעלילה ויותר לאווירה. אבל למרות הכל, זה היה מחיר שכדאי לשלם כדי לראות סרט כמו 1900 בישראל. בדרך כלל, יצורים כאלה נעצרים לפני המכס.

אם מדובר בתעמולה, כאן המקום להזכיר

היה לצפות ממנו ליותר, הוא אשאנטי, הבמאי ריצ'רד פליישר עשה בעבר כמה סרטים מרשימים כמו כפייה או החונק מבוסטון, ולרשותו עמדו שחקנים כמו מייקל קיין, פיטר יוסטינוב, ויליאם הולדן ועומר שריף. אבל התוצאה לא היתה אלא מערבון סוג ג' על גמלים; מבויים ברשלנות ומשוחק באדישות, שהחלק הנסבל היחידי שבו היה פיטר יוסטינוב, שנדמה כי איבד דרכו והגיע לשם מסרט אחר. הוא עשה ככל העולה על רוחו ולא פעם התקבל הרושם שהוא לועג לסרט, לתסריט ולבמאי בעת ובעונה אחת.

שחקנים שאינם יודעים לשחק רע

הם **עוזם הניסתר** של תחושות אל־טבעיות, כוחות אפלים ופיצולי אישיות עמוקים המטרידים נפשו של אדם, שימשו כמו צעירים, פראיים ושובבים, שסיפק את התגלית המצחיקה ביותר של השנה, ג'ון בלושי, אבל ההצלחה הגדולה של אופנה זו, הסרט שנשא את דגל הנוסטלגיה בכל הדר צבעיו הוורודים־מתקתקים־ילדותיים היה גריז.

שמן־המנוע שנמרח על שערותיהם של גיבורי הסרט, נמרח גם על עדשת המצלמה, שגנבה ללא רחם מכל המעמדים שידעה למצוא באותם ימים טרופים של סוף שנות החמישים. התוצאה היא סרט שכל דמות בו בובה, וכל רמתו האינטלקטואלית מזכירה את להיטי פול אנקה בתחילת דרכו מאני נער בודד ועד להניחי ראשך על כתפי. אם סמואל ארקוף, האיש שהיה אחראי לסרטים על מסיבות החוף באותם הימים, חש גאווה היום על שיצר סרטים קלאסיים הוא כנראה צודק. גריז מנסה להידמות להם, אבל ללא הצלחה.

אפשר, כמובן, להמשיך ולהוסיף על הרשימה הזאת אסונות נוספים. מועדון הלבבות הבודדים של סרג'נט פפר שהפך את החיפושיות מוצרי פלאסטיק, כתובת הגורל, שניסה להלביש את הטירור העירוני ואת החטיפות באיצטלה פסיכוטית, או את הגרוטסקה האחרונה של קן ראסל ואלנטינו. אפשר לציין בצער את נסיונו של וודי אלן להיות רציני ברגשות, כאשר הוא טוב כל־כך, שעה שהוא מטפל באותם הנושאים, אבל בעין הסאטירית המפורסמת שלו. אשר לשחקנים, אחדים מהם הוכיחו שוב שאינם יודעים לשחק רע. פיטר יוסטינוב עיצב את הגירסה המשעשעת והמבריקה ביותר של הרקול פוארו ברצח על הנילוס, ויטוריו גאסמן ניגן להפליא את חלקו בחתונה של אלטמן, וג'ק למון הוכיח שהוא יכול להיות רציני באותה המידה שהוא מצחיק בסינדרום הסיני. ז'ראר דפארדייה שכבר מקובל בצרפת הדגים אישיות רב־גונית החל ב־1900 דרך הפירחחים וכלה בהכינו את מימחטותיכם, רון לייבמן התגלה כיהודי בעל עוצמת בולדוזר בנורמה ריי, וניק נולט הוכיח שהוא לא רק נאה, אלא גם מוכשר בפתיון הלבן. שמות חדשים כמו ריצ'רד גיר (ימים ברקיע), כריסטופר ווקן וג'ון סבג' (צייד הצבאים) או להבדיל, ג'ון בלושי (צעירים פראים ושובבים), יופיעו בוודאי פעמים רבות בעתיד הקרוב על מסכי הקולנוע. אולם את ההופעה המדהימה ביותר, מבחינת מישחק בקולנוע, הגיש השנה רוברט דה־נירו בצייד הצבאים. זה היה אחד מאותם מיבצעים שבהם ברור לך כי השחקן חשב ובנה את התפקיד עד לפרטיו הקטנים ביותר, מיבצע שבו הכל נמצא תחת פיקוח חמור של ההיגיון, ועם זאת הוא נראה טבעי וחופשי כאילו מגלם השחקן את עצמו. דברים כאלה רואים רק לעיתים רחוקות מאד על הבד.

שחקניות חדשות ומבטיחות

אשר **לשחקני** מישנה, נידמה שאין מתחרים לרוברט מורלי. מי שיצא מרציחות קטנות של אשפי מיטבח גדולים היה תחת הרושם שלמורלי תפקיד ראשי, אלא שלא כך הדבר. הוא נועד לספק את התבלין ההומוריסטי בהרפתקת מתח ו־אהבים, אלא שהבעות פניו, כשל תינוק מזדקן ומפונק, גופו הענק והכבד, וסחיטת כל קמצוץ של הומור מהדיאלוג שהופקד בידיו, יצרה את הרושם שהדבר היחידי שקיים בסרט הוא רוברט מורלי. מי שמצליח ליצור רושם כזה, על־יד כוכבת כמו ז'אקלין ביסט, ראוי לכל הדיעות להיבחר לשחקן המישנה של השנה.

בין השחקניות, היתה זאת השנה של סאלי פילד. היא היתה ידידתו הדוגמת והמשעשעת של ברט ריינולדס ב־הופר וחברתו הדואגת וההמומה של הנרי וינקלר בגיבורים שחזרו. נוצר הרושם שהיא מתאימה להיות רק בת־לוויה לגברים דומיננטיים. והה בא נורמה ריי והוכיח שהיא מסוגלת להתמודד עם דמות שונה לחלוטין, דמות של אשה פשוטה מן העם, המוכנה להיאבק מול גברים חזקים ונוקשים ממנה, על עקרונות הנראים בעיניה חשובים. וזאת, מבלי לאבד את דמותה כאשה, מבלי להפוך גבר בתחפושת, כפי שקורה לא פעם לנשים המשליכות עצמן לשטחים השמורים בדרך־כלל לגברים, דוגמת המאבק על זכות הקמת איגוד־מיקצועי, שבו מעורבת גיבורת סירטו של מרטין

(המשך בעמוד 72)

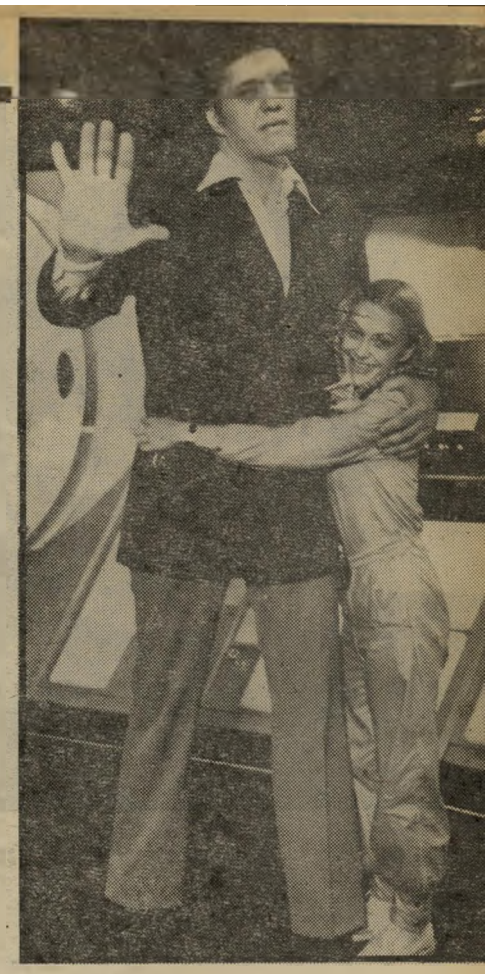

ריצ'רד קיין וביאנש ראבלק
המצחיקים של השנה

פיטר יוסטינוב ודיוויד ניבן ב„רצח עד הנילוס"
המבריקים של השנה

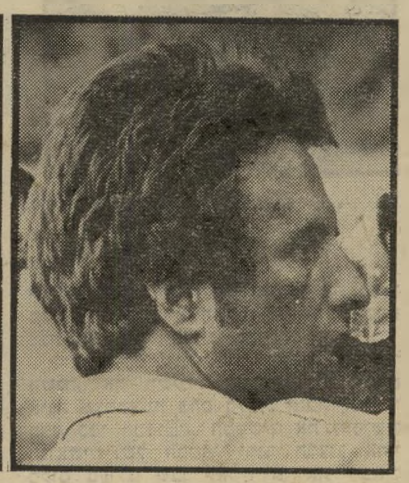

במאי מייקל צ'ימינו
„צייד הצבאים"

במאי אלן פארקר
„אכספרס של חצות"

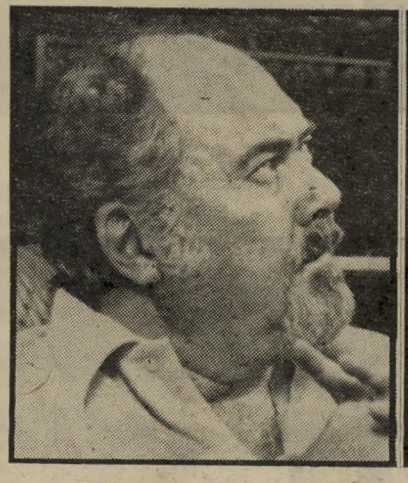

במאי רוברט אלטמן
„החתונה"

סידרה של מותחנים, שקשה היה לרוות נחת מהם. מהזעם בתחילת השנה ועד לפלישת חוטפי האדם בסופה, נלחמו יצורי־אנוש חסרי ישע באויבים מבפנים ומבחוץ, חסרי־אונים מול כוחות שאינם מובנים כלל, אבל המתבטאים בצורה מאד גראפית ודוחה על המסך. אולי היומרני, הנפוח והנבוב מכולם היה עיניה של לורה מארס, מותחן על צלמת־צמרת, שכל המקורבים לה נרצחים בזה אחר זה. אם לא די בכך, יש בראשה מין מנגנון מפחיד המאפשר לה לראות את מעשה הרצח, גם כשהיא נמצאת במרחק רב מן המקום. הסרט התקשט כולו, בתואנה של מיקצועה של הגיבורה, בצילומי אופנת־הזוועה, וניסה להסתיר את כל מחדלי סיפורו בין הפוזות של הדוגמניות ושל הצלמת גם יחד. מרוב פוזות, הלך הסרט כולו לאיבוד בתוך מבוך של רמזים פסיכואנליטיים שלא התממשו.

ולבסוף, צריך לכבד גם את אופנת־הנעורים. ליתר דיוק, את הסגידה המחודשת לעבר הקרוב, העבר של ימי אלביס הטובים, הימים של מרד הנעורים ושל רוק בבית־הסוהר. סרטים שונים ניסו להתמודד עם התופעה. לעיתים היתה התוצאה מבדרת,

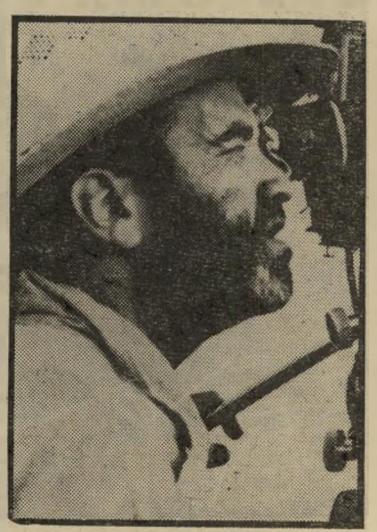

במאי מרנס מאליק
„ימים ברקיע"

NIKKO
FAITH
APOLLON
APOLLON
FAITH
NIKKO
NIKKO
FAITH

המירשם למסיבה מוצלחת- מוצלחת!!!

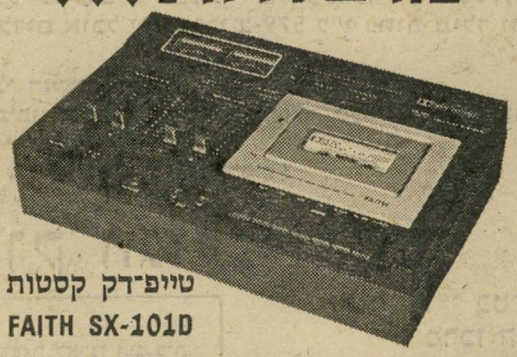

טייפ־דק קסטות
FAITH SX-101D

פטיפון APOLLON

טייפ־דק קסטות
דגם APOLLON CL-350 ✸
דגם ACD-35 ✸

NIKKO 3035 — עכשיו במבצע

במחיר 11,750 ל"י במזומן + (מ.ע.מ.)

הרסיבר שלא רק נראה טוב — אלא נשמע הרבה יותר טוב! אין לו מתחרה במחיר ובוודאי לא בחידושים המיוחדים של קונצרן NIKKO יפאן.
עוצמה: 2×15W RMS, רגישות מקלט 2.0uV.
NIKKO 3035 — יחידת מוסיקה נהדרת.
דרוש שישמיעו לך אותה בכל חנות סטריאו מקצועית.

המוסיקה רועמת
התופים קורעים
רינה מזיזה ת'תחת
דני את רגליו מרים
"ניקו " לא עייף אף פעם
"ניקו" מנגן בלי סוף
"דיסקו־ניקו" זה הטעם
"דיסקו־ניקו" עד אין סוף!

חשוב לכיס שלך!
בדוק והשווה את מחירי המכשירים עם המתחרים – לא תמצא עיסקה יותר טובה בסטריאו. נקודה.

המפיצים: צלילי גיתית בע"מ,
ירמיהו 46, תל־אביב, טל' 443121

DISCO NIKKO

ילדים ערבים אוכלים פחות

לא מזמן שוב קוצצו הסובסידיות למצרכי־יסוד, ושוב הועלו המחירים. ממשלת ישראל „המיטיבה עם העם" העלתה גם את קצבאות הילדים כדי שלמשפחות מרובות הילדים יהיה די לחם, חלב, ביצים וגבינה. לילדים היהודיים זה מספיק (אולי) בקושי. לילדים הערביים — בכלל לא. לא כל הילדים אוכלים אותו דבר. הממשלה נותנת סכום אחד לילד היהודי — והרבה פחות לילד הערבי.

- במשפחה שיש בה 3 ילדים אוכל ילד ערבי ב-90 ל"י פחות מילד יהודי כל חודש.
- במשפחה שיש בה 4 ילדים אוכל ילד ערבי ב-237 ל"י פחות מילד יהודי כל חודש.
- במשפחה שיש בה 5 ילדים אוכל ילד ערבי ב-286 ל"י פחות מילד יהודי כל חודש.
- במשפחה שיש בה 6 ילדים אוכל ילד ערבי ב-335 ל"י פחות מילד יהודי כל חודש.
- במשפחה שיש בה יותר מ-6 ילדים אוכל ילד ערבי ב-579 ל"י פחות מילד יהודי כל חודש.

כל זה נעשה תחת חסות החוק הגיזעני הנקרא „תוספת קיצבת יוצאי צבא".
יהיה זה הוגן אם לכל חייל משוחרר תיתן הממשלה מענק מכובד, חד פעמי, שהכנסת תחליט על גודלו.
אך מדוע להשתמש בחוק גיזעני כזה כדי להפלות ילדים ערבים?
מדוע צריך הילד הערבי לאכול פחות?

יבוטל החוק הגזעני הזה!

סניף של"י בטייבה
מרכז הכפר

שם ..... כתובת .....
☐ אני מבקש/ת להתפקד לשל"י ☐ אני מבקש/ת לארגן חוג בית
☐ אני מבקש/ת לקבל חומר הסברה
☐ אני מבקש/ת לתרום ..... ל"י
של"י, המרכז: רח' הוברמן 24 ת"א, טל. 03־235608

מועצת של"י תערך ביום ג' 16.10.79, בסניף של"י בבת־ים רח' ירושלים 33 בשעה 6.00 בערב: דיון מדיני והכנות לוועידה.
בנם ציונה, בכית ההסתדרות ב־20.00, יום ד' 10.10.79 יופיע:
אורי אבנרי
בחולון, במועדון של"י רח' האחד במאי 6 (במרתף) בשעה 20.30 ביום ב' 22.10.79 יופיע: **חיים ברעם**

לאה פלטשר
גאה להציג את בתה
דורית נילשטיין
מנהלת בית סיפרה המחודש מודיעה בזה על פתיחת קורסים:

✶ **עידון נשי** — ישפר גופך ויציבתך, יופייך ונימוסיך, יקנה לך ביטחון עצמי. מתאים לנשים ובנות מגיל 16.

✶ **דוגמנות** — מיקצוע מת־אים לך: באם הינך נאה מאוד,

תמירה ובעלת השכלה. הכנה חיונית למקצועות דיילות, יחסי־ציבור ותח־רויות יופי.

✶ **התעמלות וג'אז** על־ידי מורים מעולים ישפרו גופך, תהיה גמישה, תחזקי שרירים ותרזי אם ברצונך.

יחס אישי, אווירה אדיבה ומלאת חן.

השעורים מתקיימים בוקר ואחר־הצהרים.
טלפני לראיון והתייעצות בלתי־מחייבת.
אבן גבירול 50 ת"א,
טל. 267682.

לתלמידותי הרבות שנה טובה והזמנה אישית לבקר באולפן המחודש.

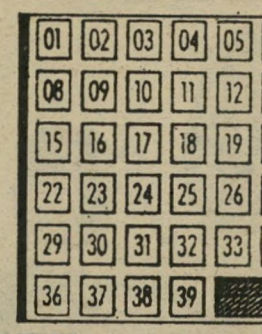

טופס לוטו

ששה X נכונים

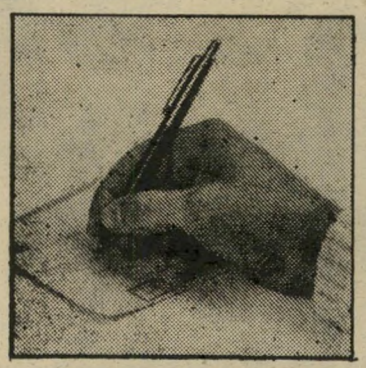

והכסף שלך

בלוטו המזל בא לקראתך

מפעל הפיס לקידום החינוך והבריאות

סרטי השנה

(המשך מעמוד 70)

ריט. עם זאת, אין לשכוח כמה שמות חדשים המבטיחים לא רק תצוגות־אופנה על המסך, אלא גם גילוי כישרון אמיתי, כמו למשל, מלאני מיירון (חברות), ברוק אדאמס (ימים ברקיע), מיו מיו (הפירחחים), אווה מאטס (סטרושק), מריל סטרים (צייד הצבאים) ועוצמה ים־תיכונית מפתיעה של טאטיאנה פאפאמוסקו באיפגניה.

אם מדובר בשחקניות שעוד ידובר עליהן בעתיד, הרי שחקנית־המישנה של השנה ראוייה למקום של כבוד ברשימה זו. הכוונה ללינדה מאנץ, בת שכונות העוני מניו־יורק שהיא הדמות המספרת, בדרכה המיו־חדת, ולעיתים במילים שכתבה בעצמה, את ימים ברקיע. לינדה, שהיא כיום בת 18, אבל קטנה ורזה כל־כך שתוכל לגלם עוד תקופה ארוכה תפקידי נערות בשנות העשרה, היא מן שילוב מוזר של חן־נעורים וחוכמת־חיים של ילד רחוב, והיא חלוצת פירחי־כוכבים חדשים מבטיחים

כט דיווים ב„רצח על הנילוס"
הסבתא של השנה

כל־כך שהניעו את שבועון טיים להקדיש את אחד השערים האחרונים שלו ל„ילדי הפלא החדשים של הוליווד".

פצצות־מין בשלות

תפקידי מישנה נוספים אפשר למצוא מועמדים בסרט כמו הרצח על הנילוס בדמות סבתות מזהירות כמו בט דייויס או אנג'לה לאנדסבורי, ואסור לשכוח את ליליאן גיש הישישה שעברה מזמן את גיל ה־80, מן הכוכבות הראשונות שהיו לקולנוע האילם, המגלמת את הסבתא בחתונה. אילולא היתה שחקנית ידועה, מפורסמת ובולטת כל־כך, יתכן שצריך היה לבחור במורין סטייפלטון כשחקנית המישנה של השנה, ולו רק משום שהצליחה להכניס מעט רוח־חיים לתוך מוסיאון־השעווה הקפוא של רגשות. יחד עם הקטי־גות החודרות במהירות לקולנוע, נראה שגילן של הפצצות שבו, הולך ונעשה בשל יותר. צ'ריל טיגס הופכת לסמל־מין באמריקה אחרי יום הולדתה ה־30, והנשיות המסנוורת השנה, על המסכים, באה ממקו־רות באותו גיל. לויס צ'יילס ברצח על הנילוס ומונרייקר, סוניה בראגה בדונה פלור נשואה לשניים, קארול לור בהכינו את מימחטותיכם, לאורה אנטונלי החוזרת במרץ לצמרת אחרי שהתגלתה מעבר לאוקיינוס באשה פילגש, וכמו בכל שנה, ז'אקלין ביסט הממשיכה להיות יפה מדי בשביל התפקידים שמפקידים בידיה. לעומת כוח מחץ זה של בנות 30 (ואפילו יותר) נראות כל הפרגיות הצעירות חסרות־אונים, וזה שינוי משמעותי בהתחשב ב־פולחן־הנעורים שהיה מקובל רק לפני זמן קצר.

ולבסוף, נראה שאיגוד חובבי הכלבים הגיש תלונות קשות אחרי שהסכו את חיית הבית התמימה למיפלצת צמאת־דם בקול־נוע, בסרטים כמו הנערים מברזיל, מעבר לתיקווה או החיה והאדם. משום כך יהיו המיפלצות בשנה הבאה דמיוניות בהחלט. אבל לא צריך לדאוג, הן מבטיחות להיות אכזריות לפחות כמו כלבי תשל"ט.

עדנה זן פיינרו

ציור

אמן הפופ בירושלים

ראש ענק, קרח כמעט כולו, מגולח למישעי, מרכיב משקפיים קטנים ומכורערים, בעל קומה בינונית, לבוש מכנסי „זלמן" קצרים ובלויים — כך התגלה בירושלים ג'ים דאין שהגיע בעילום שם, כשרק מזמיניו יודעים עליו. האמן האמריקאי הידוע שהה בארץ כחודשיים, קיים סדר־יום קבוע ומדוקדק, ולא יצא מגבולות ירושלים. השכם בכל בוקר הגיע למרכז ברסטון, לשם הוזמן לעשות סידרת הדפסים, ועבד ללא לאות עד שעות הצהריים. את שאר שעות היום הקדיש לשאר אהבותיו — עיסוק בספורט, שהייה עם אשתו וילדיו (רק שניים מתוך השלושה הגיעו לארץ), ופגישות עם בוגרי

פורטרט עצמי של דאין
למד להכיר את עצמו

האקדמיה בצלאל, שאת בעיותיהם החמורות ניסה לפתור, בעזרת כוח־ההשפעה של שמו ויוקרתו.

מה שבולט ביותר בפניו, הם זוג עיניו החוקרות והחודרות. ניכר בו שהוא טיפוס מסוגר, מופנם וביישן. תשובותיו קצרות, ענייניות, כשהוא חוזר כאילו לתוך הקונכיה שבה הוא מסתגר, במהירות האפשרית. הוא נמצא כל הזמן במין קדחת, ממהר להספיק לעשות דברים לפני שיהיה מאוחר מדי... כנראה הושפע חזק מאד מהעיר ירושלים, האמנים שלה, האווירה המיוחדת, שכמוה אין בשום מקום בעולם. הוא מספר שהוא עתיד לחזור אליה בשנה הבאה, ואז ללמד בבצלאל כחודש, ולעשות עוד למען האמנים הצעירים בארץ.

בבית־המלאכה של מרכז ברסטון, מצא את מה שלא מצא בבתי־ההוצאה־לאור הידועים ביותר בעולם — את השקט והפרטיות. לעומת כל בתי־ההוצאה הגדולים בניו־יורק, פאריס ולונדון, שם לא היה יכול להתרכז בעבודה כפי שהוא אוהב, הרי בירושלים, בבית־ההוצאה הקטן והאינטימי, שבו לא הסתובבו סביבו אנשים כה רבים, יצר סידרת תחריטים וליטוגרפיות שבהם גם דיוקנה של אנה טיכו, הציירת הישישה, שאותה הוא מאד מחבב. לאנה טיכו הקדיש גם את ציור דיוקנה של אשתו ננסי, שבראשו כתב בעברית „ננסי בירושלים", וכמובן את דיוקן עצמו, והפעם — מגולח, ללא הזקן.

ראייה פנימית. למרות שאת פירסומו הגדול קנה לו בראשית שנות השישים, ונחשב עד היום לאמן פופ מוכר, בשיחה עימו הוא מתכחש לדימוי זה. לשאלה כיצד הוא מסביר את השינוי שחל בעבודתו, שנראה בעת שהציג לפני חודשים אחדים בגלריה Pace הניו־יורקית, הוא עונה: „אין אני רואה בכך שום שינוי, אלא התקדמות הדרגתית ומשתמעת מעצם מהותה של יצירתי. האמת היא, שבניגוד לכל אמני הפופ, שראיית הדברים שלהם היא כלפי חוץ, הרי ראית הדברים שלי היא פנימית," ובכך, למרות שהוא מתרכז בציור אובייקטים מחיי יום יום, כמו חלוק־הרחצה המפורסם, מיברשות, מספריים ושאר כלי־עבודה — הוא מעניק להם את החלק האוטוביוגרפי שבו, ובזאת מתקרב לציירים הסוריאליסטיים האמיתיים.

לדבריו, ציוריו הראשונים, שהיו תערובת של אכספרסיוניזם וסוריאליזם גם יחד, לא איפשרו לו לבטא את עצמו כראוי. גם מאוחר יותר, משהתפרסם, בתחילת שנות השישים, ורצה לצייר את דיוקן עצמו בצורה פיגורטיבית ופשוטה, פחד לעשות כך, פן ייחשב לאמן „רטרוגארד" במקום לאמן אוואנגארד, כפי שנחשב. לכן, בחר אז, ב־1963, בחלוק שהופיע בניו־יורק טיימס, גזר אותו מהעיתון, וצייר לפיו את האוטוביוגרפיה של עצמו, כפי שהוא מכנה אותה. הוא בחר בחלוק כסימבול לעצמו, כתחליף לאוטופורטרט שחפץ לעשות. ציורי הענק של החלוק בכל הצבעים האפשריים, וגם כעת בירושלים עשה הדפס ממנו, הפכו אחת היצירות המפורסמות שלו, בגלל הנופך האישי שהוא העניק לו, החמימות הנרמזת ממנו לזה שעתיד ללבשו, והעיקר — הדמות שהיתה צריכה ללבשו — אך חסרה...

שייך ללונדון. באותה תקופה, הכיר ג'ים והעריץ את רוברט ראושנברג, ג'ספר ג'ונס, אמני הפופ והמופשט, אך כיום, הוא מעריץ ומתחשב באמנים אחרים — ווילם דה־קונינג, למשל. התקופה שבה השתתף עם קלאס אולדנבורג, לרקאס סאמאראס, ג'ורג' סיגל ואלאן קאפרוב בכל סוגי ה„הפנינגס" שהיו אז, הפכה אותו מהר מאד אחד מאמני הפופ הנודעים, והביאה לו את פירסומו, שממנו הוא בורח כיום.

בשנת 1963, הרגיש ג'ים צורך לנסוע ללונדון, והנה, בהגיעו, חש כאילו זה המקום שאליו הוא שייך. כאן נעשה ידידותי יותר, דבר שהוא מודה שאינו טיפוסי לו, ועשה דברים בתחום התיאטרון (עיצוב), והקולנוע (צייר ציורים עבור הסרט שהופיע בדמות צייר בסרט איטלקי של אליו פטרי). מכל התקופה ההיא, הוא זוכר רק את השפעתה הברוכה עליו, בכך שלמד להבין יותר טוב את עצמו.

בביקורו בירושלים, בקיץ 79', למד ג'ים דאין לאהוב את הארץ, ולהכיר אחדות מהבעיות המטרידות אמנים צעירים ישראליים, המסיימים את לימודיהם, ונציבים לפני שוקת שבורה. הסיבה — חוסר אפשרות להגיע לסטודיו, ולאפשרות נאותה ליצור ולהתפתח. הוא עצמו נפגש עם כמה מהצעירים הללו.

ג'ים דאין
מתכחש לדימוי

ג'ים החליט גם לתרום מנסיונו כמורה, ולבוא ללמד כאן בבצלאל בשנה הבאה, לפרק זמן קצר. הוא חושב לנסות ולהזין דברים ולגרום לכך שהגורמים המתאימים יקציבו בניינים נטושים או שאינם בשימוש, עבור האמנים הצעירים.

מועדון חברים סגור לתרבות וחברה

אלדין יפו

ש הכנהיס קכאב

מקבל מועמדים חדשים

מתקבלים מועמדים בעלי כישורים מתאימים לאחר ראיון עם ועדת קבלה.

המועדון פתוח יום יום עם תזמורת ואומן ומידי שבוע מתקיימים בו פעילויות חברתיות, בידוריות ותרבותיות מגוונות.

אין במודעה זו התחייבות מצד המועדון לקבל מועמד כל שהוא. וועדת הקבלה שומרת לעצמה את הזכות לא לקבל מועמד מבלי לפרט את הסיבה.
בכל מיקרה הסודיות מוחלטת.

פרטים והרשמה — בין השעות 10 בבוקר ל־10 בלילה.
טלפונים: 826766, 244675, תל־אביב.

החל מיום שישי 12.10.79

יהיו מספרי הטלפון של מערכת

השולם הזה

232262/3/4

גזוזנט

גיוס חל-אביבי מדליק

דיזנגוף 247 טלפון 450838

קבלת מודעות
לכל העיתונים
במחירי המערכת

פירסום אידיאל
אבן גבירול 110 תל־אביב
(פינת אנטוקולסקי)
טלפון 227117, 227118

בעיות ולבטים
בחיי המין
מ א ת
חד"ר מרדכי זידמן
הוצאת רשפים

מר אייכמן

על ראש גיבעת־הגיר

על ראש גיבעת־גיר, בעיר נמל שולית, עמדה גימנסיה ומחלונותיה נישקף ים ידידותי. היה שם חדר־מלאכה בנוי מעץ צבוע ירוק, ובו שולחנות־נגרים, מל־חציים ואדי־דבק. היה שם מורה למלאכה גברתן, קרח, קצר־רואי ושמו אייכנבלט יוסף. תמיד היתה למר אייכנבלט חצי־סיגריה בפיו, ותמיד היתה כבוייה. מעולם לא עישן בחדר־המלאכה, מחשש שמא יישרפו הדיקטים.

פעם בשבוע, ביום שלישי, בשיעור חמישי ושישי, היה מקבל לידיו כיתת בנים ללמדה מלאכת־יד. היו ביני־הם אורתופדים לעתיד, יבואנים לעתיד, רוקחים לעתיד, מהנדסי־ייצור לעתיד, סגני־מנהלים־כלליים לעתיד, חל־לי־מערכות לעתיד, אבות שכולים לעתיד, מאושפז ל־עתיד ואלוף־פיקוד לעתיד. מר אייכנבלט, שהיה איש קשה ומסוכן, הכריח את כל אלה לעשות קופסת־עץ לאתרוג — מלאכה הטעונה שיוף מייגע וגילוף מתיש, ורק לאפרסק הירשה לבנות דאון ולהשתמש לשם כך במשור החשמלי.

לכל אזרח־לעתיד, אשר לא שייף במרץ מספיק, או שאחז בשופין באופן רשלני, היה מר אייכנבלט מעניק מכת־יד, או משיכת־אוזן, או מרפק בצלע, או שהיה מורט כמה משערות ראשו. לפעמים היה מעליב: קו־רא לנכה „צולע", לחלש „סמרטוט", למשועמם „בטלן" ו„לא־יוצלח". לפעמים היה אורב דקות ארוכות מאחו־רי גבו של קרדיולוג־לעתיד, מדיף לעברו ריח טבק כבוי. אחר־כך ניגש, נוטל מידיו את הפצירה, גוחן על קופסת־האתרוג, מרים את משקפיו מעל מצחו, ותוך שהוא מדגים כיצד יש לאחוז במכשיר, היה אומר: „אם תשפשף ככה את הפיצקלה שלך באמבטיה, תעשה אותו מיסכן ועקום כמו שאתה עושה את הלייסט הזה."

הקרדיולוג־לעתיד הסמיק. האחרים צחקו.

בשבוע שנגמרה הליגה

בשבוע שנגמרה הליגה תפסו בארגנטינה גרמני זקן שהיה הנאצי הכי גרוע אחרי היטלר, והביאו אותו לירושלים לעשות לו משפט ולתת לו את כל מה שמגיע לו. כשהיה צעיר יותר — שערותיו עדיין לראשו וראייתו חדה — חיסל כמה מיליון יהודים. ינקול אמר שצריך לבנות מכונת מיץ־גזר גדולה ולהכניס אותו פני־מה, שייתרסק לפירורים.

שמו של אותו פושע היה אייכמן. שמו הפרטי היה אדולף.

אדון כץ, שהיה עורך־דין של פיצויים, התחיל לע־בוד במישפט של אייכמן זה. פעמיים בשבוע היה נוסע לירושלים, ואחת לחודש היה טס באווירון לגרמניה, לחפש הוכחות שאייכמן אשם. יום אחד חזר מפרנק־פורט והביא לאלכס טיסן עם מנוע, הרבה יותר טוב מהדאון של אפרסק.

אלכס ודודי ושיקו באו אל מר אייכנבלט בחופש־סוכות, שייתן להם לעשות חרבות בחדר־המלאכה. הוא אמר להם: קודם תלמדו לשייף כמו שצריך. הוא היה בטוח שזה הם שגנבו לו את הדיקטים, למרות שהם נשבעו לו באדוני שלא גנבו.

אלכס ודודי ושיקו הלכו הביתה כועסים ומאוכז־בים. בדרך שינו את שמו של המורה למלאכה מאייכ־בלט לאייכמן.

רק כשקיבל המורה למלאכה את שמו האמיתי, ראו כולם עד כמה שהוא דומה לפושע הגרמני. קרחת, מישקפיים, תלבושת, מיבטא. רוב תלמידי יום שלישי, שיעור חמישי־ששי, הסכימו שהאייכמן השני, זה שיו־שב שתקן וביישן בקופסת־הזכוכית בירושלים, הוא קצת מיסכן ולא מזיק, בעוד שאייכמן זה, מחדר־המלאכה, הוא פגע־רע ואדם מסוכן. יום שלישי אחד, ליד שול־חן ארוחת־הערב המישפחתית, סיפר אלכס שביטלו שי־עור חמישי־ששי כי אייכמן לא בא. וילי כץ, ראש־המישפחה, הפסיק את המרק באמצע ואמר לבנו: „אני לא רוצה לשמוע אותך יותר קורא לו ככה."

ובכל זאת המשיך אלכס לקרוא לו ככה.

בגימנסיה נפתחה חקירה

בגימנסיה שעל גיבעת־הגיר נפתחה חקירה נמרצת. שוב נעלמו דיקטים מחדר־המלאכה. מורים וחוקרי־משטרה החלו באיסוף חומר מרשיע כנגד חשודים אח־דים. המורה למלאכה, מר אייכנבלט, המכונה אייכמן, טען באוזני מורים וחוקרים, כי הוא משוכנע בזהותם של הגנבים: כץ והארדי וזלצר. היכן ההוכחות, שאלו החוקרים והמורים. הם עמדו על הסיכון שבטפילת עלילות־שווא על בניהם של טובי האנשים. „אין הוכ־חות," אמר מר אייכנבלט, „אבל אני בטוח. אני מכיר אותם, אני יודע מי הם. גם אז וגם עכשיו, הם הגנבים."

„הוא לא משקר," אמר אלכס, „היינו אצלו שנינו, שיקו ואני. למדנו ועשינו שיעורים כל הערב."

מר אייכנבלט קפץ ממקומו, ניגש אל אלכס, זקף את משקפיו מעל למיצחו וצרח: „אתה שקרן כץ, אני אראה לך!" הוא הוריד בכוח את ידו וסטר לאלכס על פניו.

„מר אייכנבלט," מיחתה המורה שושנה.

אלכס צעק בעיניים דומעות ובלחי בוערת: „מר א י י כ מ ן!"

במחלקה הנאורוכירורגית

במחלקה הנאורוכירורגית של בית־החולים הכי טוב במזרח־התיכון בוטלו הניתוחים, בתי־הזיקוק הפסיקו להפוך נפט לבנזין, במישפטו של אייכמן הוכרזה דחייה בת יום אחד. בגימנסיה שעל הגיבעה, בחדר־המורים, קובצו יחדיו פרופסור זלצר, אדון הארדי ואדון כץ. גדול תותכי־המוחות במזרח־התיכון, מהנדס נפט חשוב מאמריקה, עורך־דין של חברות הספנות הגדולות שהת־מחה בפיצויים מגרמניה. הוריהם של גדול סיטונאי הבשר הקפוא לעתיד, של בעל מיפעל־טקסטיל לעתיד, ושל אחד מנופלי מילחמות העתיד.

הסמל השני ממחלקת־החקירות אמר למורה לאנג־לית: „תשאלי אותו איפה היה הילד שלו בלילה של יום שני העשרים־וארבע..."

אדון הארדי הבין את השאלה בכוחות עצמו, וענה: „א'מ'פרייד א'הב'נו איידייה. א ווז'ט'נ'טאון דט'יבנין."

„אין לו מושג, הוא אומר," החלה המורה לאנגלית לתרגם לסמל השני.

אדון כץ התערב פתאום: „סליחה, אדוני המנהל, אבל לא ברורה לי מטרת החקירה הזאת —"

„סלח־נא לי מר כץ," אמר המורה לידיעת־הארץ, „אבל לפי מיטב האינפורמציה שברשותנו, שלושת ה־ילדים אכן מעורבים בפריצה ובגניבת רכוש המוסד."

„זה חמור מאד מה שאתה אומר עכשיו, אדוני," רגז אדון כץ. „אם יש לך הוכחות, אני מוכן להקשיב, ואני מתחייב בפני כולכם לטפל באלכסנדר בחומרה רבה, ומסכים לכל עונש שתקבעו לו אתם כאן. אבל — אבל אם אתה מעלה פה השערות וספקולציות ומבזבז את זמננו בחקירות מסוג ב', אתה מסתבך כאן בפר־שה שתזיק למוסד כולו — הרבה יותר מהדיקטים שחסרים."

„אנא, הבן, מר כץ," התערב המנהל, שישב בראש צוות החוקרים והמורים, „אנו נטלנו על עצמנו משי־מות חינוכיות מסויימות ולא נוכל בשום אופן להסכים שתלמידים שלנו יערערו את עצם קיומנו. צורת ההת־בטאות של בנך כלפי מורהו, ובחדר הזה ממש, היא בלתי־נסבלת ופוגעת בכל היקר והחשוב למוסד."

אדון כץ אמר: „על פי מיטב ידיעתי, השתמש אלכ־סנדר בכינוי שהיה מקובל על כל תלמידיו של אותו מורה. קשה לבוא אליו בטענות על עצם הכינוי, כי אם על השימוש בו, והוא עשה בו שימוש רק כשהן־צידקו הועמד בספק על־ידי אותו מורה. על פי מיטב ידיעתי, כבוד המנהל, וזאת שמעתי מהורים ומתלמי־דים אחרים, גם מר אייכנבלט אינו טלית שכולה תכלת. ואל נשכח שמדובר כאן בילדים שאינם יודעים מה שפיהם מדבר. הם שומעים את השם הזה ברדיו וזה נידבק. לכם, המחנכים, אנו משלמים במיטב כספנו כדי שתסבירו לילדים מיהו האיש הזה, אייכמן, ומה עוללו אנשים כמוהו. אולי, אם תמלאו את המוטל עליכם, ייזהרו הילדים מלשאת את שמו על שפתיהם —"

אלכס ודודי ושיקו

אלכס ודודי ושיקו יצאו זכאים מחוסר הוכחות. אלכס נינזף קשות על שכינה את מורהו למלאכה בשם אייכמן. הוא הורחק משיעורי המלאכה עד סוף השליש. את קופסת האתרוג לא גמר. הדיקטים הגנובים הר־קיבו על ריצפת איקס־שש, שלא הושלמה מעולם. מר אייכנבלט המשיך במריטת אוזני תלמידיו, אך הסיגריה שבפיו החלה מעלה עשן. שוב לא חשש שדיקטים יישרפו.

את אייכמן הגרמני מצאו אשם, דנו אותו למוות ותלו אותו עד צאת נשמתו. אחר־כך שרפו את גופתו, וספינת־טורפדו פיזרה את אפרו בים כחול, ידידותי, מול חופי גיבעת־הגיר.

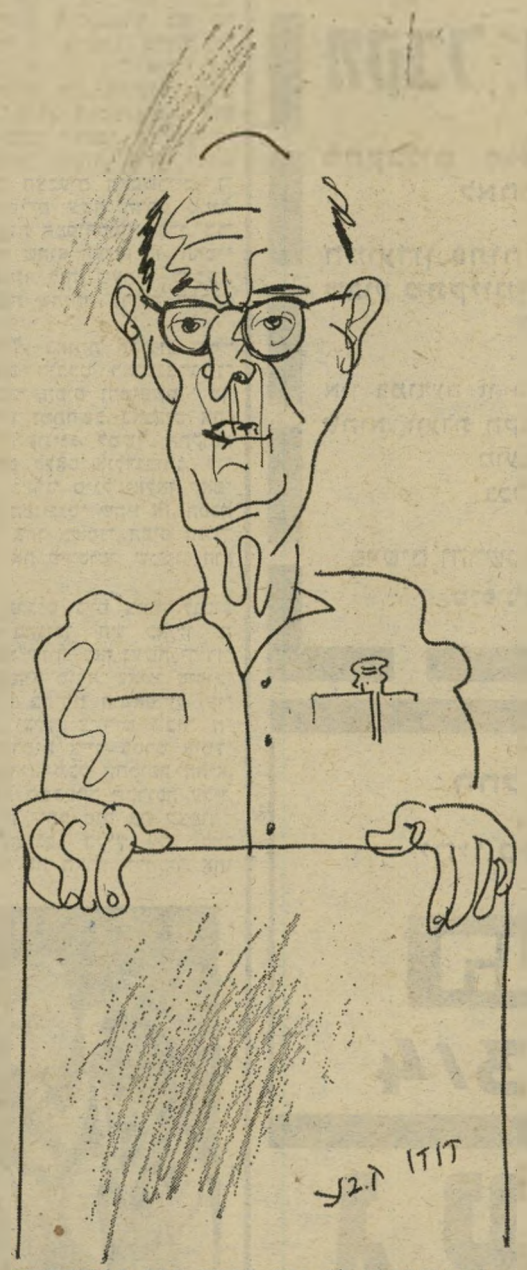

מר אייכנבלט לא עקב מקרוב אחר ההתרחשויות בפינת־הרחוב, בקצה הגיבעה, אבל הוא צדק. הרומני בא לגור שם, וכבר ביום הראשון חטף אבן בגב. כבר ביום השני הרס את הרקטה, ושבר את הדיקטים שלה לחתיכות. דודי אמר שלעולם לא מדברים עם הכלב הרומני, ושמתחילים רקטה חדשה, איקס־שש, על הער־מה מעל מיגרש־החנייה.

הדיקטים החדשים לרקטה החדשה באו גם הם מחדר־המלאכה של הגימנסיה.

כץ והארדי וזלצר

כץ והארדי וזלצר נלקחו לחדר־המורים. המורה שושנה היתה שם, וסגן־המנהל, וסמל שני במחלקת החקירות, והמורה לידיעת־הארץ, ובעל הדבר, המורה למלאכה, מר אייכנבלט עצמו.

„תגיד את האמת, כץ," אמר המורה לידיעת־הארץ, „לפרוץ לרכוש בית־הספר זה מעשה חמור מאד, אבל לשקר זה חמור פי־כמה. איפה היית ביום שני בלילה?"

„הייתי אצל דודי," אמר אלכס.

„כן, כמובן. הלך הזרזיר אצל העורב, אלא מה. ואתה זלצר?"

„הייתי אצל דודי," אמר שיקו.

„גם אתה? מממם... הלכו שני זרזירים אצל עורב אחד, זה באמת בלתי־רגיל. ואתה, הארדי, מן הסתם ישבת בבית ובילית עם הזרזיר זלצר ועם הזרזיר כץ..."

„הייתי בבית, המורה."

„אתה שקרן!" התערב מר אייכנבלט.

דף חדש
חנוך מרמרי

עוד חידוש של מגדל בנין

חברת מגדל בנין, שהיא ה־חברה הגדולה בישראל בבי־טוח חיים, הכריזה לאחרונה על תוכנית חדשה בביטוח־חיים — "גג למשפחה הצעי־רה".

התכנית החדישה הינה בי־טוח־חיים משפחתי אשר נועד לתת למשפ הגנה כלכלית מקסימלית. זמן, בהוצאה כספית מלית. החברה הכניסה נית את מיטב הח בביטוח־חיים תוך למשפחה המודרנית ב

גג למשפחה הצעירו חידוש מענין בתחום התיים בארץ ומומחי ה צופים לה הצלחה רבה ב המשפחות הצעירות בישרא

"לא מכיר

היום דב
בני 5.
בעלת
חובו
הכנסו
קטנים
"היו י
בבית, א
את המצ
אורחים,
עם עוגה
היה שלא
רק חצי
קיבלת דו
מחברת־ה
חיין. עד
על קיצבת
הביטוח־הלא
לפני כשנה וח
אלמנות והקים

מושג חדש בביטוח:

ביטוח־חיים משפחתי

בימים אלה נתבשרנו על תפישה חדשה ומענינת בבי־טוח — ביטוח־חיים משפח־תי. תפישה זו מהווה את היסוד לתכנית החדשה של חברת מגדל בנין — גג ל־משפחה הצעירה.

מתכנני הגישה המהפכנית מסבירים: "בשנים האחרו־נות חלו תמורות מענינות בתחום החברתי והכלכלי של המשפחה המודרנית בישר־

בסך של 300 אלף דולאר העריך בית־משפט בטורונטו את שווי עבודתה של עקרת־בית במשך שלושים שנה. זהו הסכום שפסק השופט לטובתה של מילדרד ברגמן כאשר הת־ מבעלה האדריכל.

גדולה ב
ולחינוך ה
לפעילותה
"מבחינה גו
שית", כדי

שווי עב
של עקר

לפותרן, וכשרון למצוא שפה משותפת עם הסובבים אותו.

אלמנות צעירות מציאות עגומה

כשבע'י ניפטר בהיותו בן 30, נישארתי עם שני תינו־קות. הייתי חסרת מקצוע, ללא הכנסה מפנסיה או מבי־טוח־ים...

לפתע נישארתי בלי בעל, עם ארבעה ילדים. היתי מוכרחה, להוריד את רמת החיים באופן מיידי ודרסטי, כדי להתקיים...

"י הנשים?"

. גליק
ם הווסד
כמשך
יש־

אופנוע. את הסי־
אנו יודעים
אנו מגלים ב־
מקצועית כי
בוטלה חו־
, חלה עליה
מספר הגרו־
בי אופנוע —
תאונות דר־

כים.
והרי נאמר: "סדנא דארעא חד הוא..."

ראש למשפחה השני

משפחה־המ־
בעבר כמעט
שבמשפחה.

בשנים ה
לתמורה שו
המודרניות אשר
במבנה הכלכלי־
משפחה.

קרי לשינוי ש־
ה הברורה אצל
לצאת לעבודה
הבית. הנתונים
מצביעים על
1977 למעלה מ־
ם הנשואות בגי־
עבדו מחוץ
לעומת כ־29%
אכן, עליה מש־
שך 7 שנים, אשר
זכת ז

דת מהווה אחד
החשובים של ה־
ירה והמודרנית.
נוטלת האשה
דל בדאגה לפר־
ובטחונה הכל־
הולך ומשתרש
רני של שני
כתחליף לת־
של ראש מש־

הולכת וגוברת
חייה החברתיים־
ל המשפחה הבי־
לתמורות נוספות
ואחת החשובות שבהן היא המודעות ההולכת וגוברת של הנשים המודרניות בישראל לביטוח־חיים. האשה הצעי־רה אינה מסתפקת עוד בבי־טוח־חיים לבעלה בלבד וד־אגת לביטוח חייה מתוך הכרה בחשיבותה ותרומתה למשפחה.

"משחקים את הגיבורה"

כשהיה אבי בן שנתיים, החלה שרה לעבוד בחברה פרטית מ־9.00 עד 15.00. אבי, שנעזב בפעוטון על־ידי אמו, בכה כל הבוקר במשך תקופה של

ואתה דאגת?

שרה בת ה־35 התאלמנה מבעלה על־שם אביה המנוח, אשר. לפני 4 שנים. הוא נפטר מגידול במוח, כשבנם, אבי, היה בן 9 חודשים. 3 חודשים לאחר־מכן

שרה, שעבדה כמנהלת־חשבונות, קיבלה במסגרת אגף השיקום של הביטוח־הלאומי סיוע

גג למשפחה הצעירה

שיטה חדשה:
ביטוח־חיים משפחתי.
תוכנית בלעדית של
מגדל בנין

גנבו לך את הטלויזיה?

היא היתה מצויינת.
היא עבדה כמו שצריך.
אבל כשגנבו אותה
קבלת מחברת הביטוח
רק 5,000 ל"י.

מדוע?

נכון,
טלויזיה חדשה
עולה היום 20,000 ל"י,
אבל הטלויזיה שלך
לא היתה חדשה.
השתמשת בה
כבר כמה שנים טובות
והיא היתה מבוטחת
כפי שהיא שווה באמת.
לכן קבלת 5,000 ל"י.

כך גם לגבי כל רכושך:
הביטוח נועד להשיב את מה שהיה לך,
אך לא להעניק יותר משהיה לך.
לפי זה נקבעת הפרמיה שאתה משלם.
לפי זה נקבע הפיצוי שאתה מקבל.

וזהו כל הרעיון.

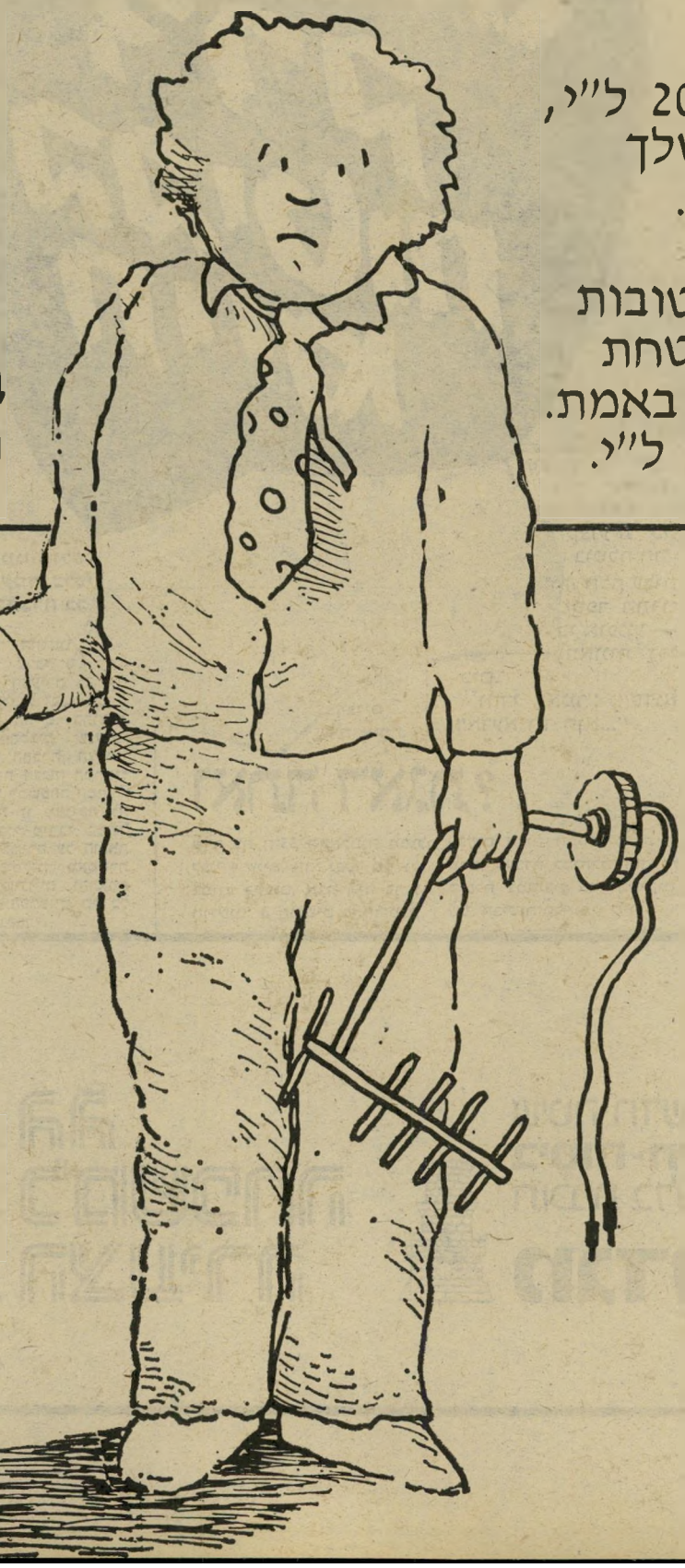

ביטוח.
הרעיון הוא שלך.

אינ.קי. אלי

אינגוד
חברות הביטוח
בישראל

נמר של נייר

בנימין הרושובסקי (ה. בנימין ו/או גבי דניאל) מסרס את שירת ולאדימיר מאיקובסקי ✶ הגל החדש של הגזענות התרבותית נוסח ישראל ✶ נתן אלתרמן האחר

תולעי תרבות

פרופסור גמור

איש מעולם לא ראה את שבודת־הדוק־טוראט שלו. את ראשית צעדיו עשה כ־משורר מתוסכל, שחי בצילם של יחודה עמיחי, נתן זך ובני דורם — תחת השם הספרותי ה. בנימין. כעבור כמה שנות־שיכחה, עם ייסודה של אוניברסיטת תל־אביב, הוא הגיח מתוך המעמקים, כ־חפרפרת, והפעם בשמו האמיתי: בנימין הרושובסקי. האוניברסיטה, שעשתה אז את צעדיה הראשונים; העניקה לאיש שבא משולי הקינאה והשיכחה תואר של פרו־פסור. תחת איצטלה אקדמית זו הקים בנימין הרושובסקי מבוך של מכונ׳ם ל־ספרות, סמיוטיקה, סמיולוגיה — בעלי השקפות נתחניות מיושנות.

השנים נקפו, ובאוניברסיטה האמורה תימר לו מיבנה־על של מתפרנסים מעולם הספרות, ששמו לנגד עיניהם הנחת־יסוד אחת ויחידה: הספרות נועדה לפרנס את האוניברסיטה, לא את החברה ואת צרכיה וכו׳. בראש מיבנה־על זה ניצב הפרופסור בנימין הרושובסקי.

השנים חלפו והפרופסור שב לאהבת נעו־ריו, ופירסם בשנתון השירה סימן קריאה

פרופסור בנימין הרושובסקי
מאיקובסקי עיברי

כמה מיכלולי־מלל, בעלי צורה מחורזת, תחת שם המחבר גבי דניאל. שירת בנימין הרושובסקי של אמצע שנות ה־70׳ לא התעלתה מעל ניסיונות שירתו חסרת ה־אמת והנפש, משנות ה־50׳ המוקדמות, כאשר חסה בצילם של עמיחי וזך.

הפרופסור שבבנימין הרושובסקי הבין את כישלונו של המשורר שבו, ואי־לכך הוא ניסה כוחו בדמות המתרגם בנימין הרושובסקי. ממד שעיקר הישגו בו היה היכולת חסרת־התקדים לתרגם לאותה לשון שירית בעברית את ברטולד ברכט ואת ולאדימיר מאיקובסקי.

מדור זה בישר כבר לפני כחודשיים, על תסיסה רבה בחוגים האקדמים האופ־פים את בנימין הרושובסקי, תוך שהם מלאי אימה מפני שליטתו בתקציבי חקר הספרות. כמו כן דווח על סידרת פירסומים בנושא הרושובסקי ומיומנותו, העומדים להתפרסם. הראשון, תחת הכותרת בצחוק הקוטם בריא, מתפרסם במדור זה. הוא נכתב על־ידי אחד מעמיתיו של הרושו־בסקי, שמסיבות מובנות חותם בשם משה ספרא.

בצחוק הקוטם בריא

מאת: משה ספרא

נעירת חמור. טעות בידך, קורא נכבד, אם הינך סבור שכותרת מהדהדת זאת מבשרת גילויו של סיפור לא־נודע מאת נחום גומבו, נוסח אוצר לבנגולו מלך זולו, שגיבורו איזה בעל־חיים אפריקאי המטיל אימה על סביבותיו. מדובר פה בגילוי דרמתי גדול לאין־ערוך מזה, בתולדות מאיקובסקי עברי! מסתבר שרוחו הסוערת של משורר המהפכה האוקטוברית, רוח שלא ידעה מנוח מאז התאבד בעליה, מצאה סוף־סוף את גאולתה בלשון התנ״ך וה־נביאים. גאולה זו נמצאה ב„האיש מספר אחד כתחום תורת הספרות כארץ״, לפי הגדרתו של מר דן צלקה — בפרופסור בנימין הרושובסקי *. זכינו, ויש לנו מאי־קובסקי עברי המפליא בחרוזים מאיקוב־סקיים בעברית. אינכם מאמינים? בבק־שה:

דצמברי — בצחוק קוטם בריא.
טלטלה זרוקה — אלסקה.

כן, אבל — תמה הילד מאגדת בגדי המלך החדשים. חרוז חרוז, אך מה הפירוש של בצחוק הקוטם בריא? צחוקו של מי־שהו, או משהו, הנושא את השם בעל הצירוף המשונה והתמוה הזה? או צחוק שקוטם־מקצץ את הבריא? ואם כן — שוב, מה זה? ומה הפירוש של טלטלה זרוקה? טלטלה שזרקו אותה? או אולי טלטלה נארקומנית ** ? ואם כן — שוב ושוב, מה המשמעות? התשובה: חרוז — ספק יש; משמעות — אין!

כאן בדין שהקורא השקול, הרציני, יעצור לרגע, וישאל את עצמו משהו מעין זה: לפנינו מונח הרי תירגום. והשאלה היא: ואיך נאמר הדבר בלשון המקור? האמת היא שמאיקובסקי הפוטוריסט לא חסך מן הסתם „צירופים משונים״ משפתו ה־רוסית. שאלה עניינית, אבל איך אומרים ניתי ספר ונחזי (ניקח הספר ונראה).

המדובר בשורה ה־13 וה־14 בפרק ה־ראשון של הפואמה ענן במכנסיים, אותה חיבר ולאדימיר מאיקובסקי. המשורר מד־ווח שם על ציפייתו לבוא אהובתו המת־אחרת. ציפיה המטעינה אותו במתחים אדירים, עד כי ממחול העצבים שלו ניסדק ונופל הסיח בקומה התחתית, בבניין שבו הוא ממתין. האהובה אמרה: „אבוא ב־ארבע״. ובינתיים השעות חולפות כפעימות גודל: „שמונה. תשע. עשר...״ גם הערב הקודר מפנה מקומו ללילה. וכאן באות שורותיים אלה, שעליהן סובב הנושא, שורות שבמקור הן (בתעתיק, כמובן): “v dryakhluyu spinu khokhotchut i rzhut / kandilabri” (לא באותיות קי־ריליות). התרגום המילולי של השורות האמורות הוא בדיוק זה: „בגב השחוח צוחקות וצונפות הניברשות״. (צונפות או צוהלות). לא עוד. אין שום תארים נוספים לצחוק הניברשות, ואין שום תוספת קולות למה שמתואר לעיל. כך השיר במקור, אצל מאיקובסקי — ואילו אצל כפילו ה־עברי:

בגבי התשוש נוערות ניברשות
בצחוק קוטם בריא...

צניפת־סוסים נתחלפה אצל הרושובסקי בנעירת־חמור ונתווסף לה התואר נטול ה־משמעות קוטם בריא. מן הראוי להביא בעניין זה את דעתו של קורניי צ׳יקובסקי, התיאורטיקן הרוסי של אמנות התירגום, שערך, עד למותו, את כתב־העת מסטר־סטבו פרבודה (אמנות התירגום), ומי ש־התפרסם בארץ כסופר־ילדים, מחברם של ספרים כברמלי ואחרים. וכך כתב צ׳וקוב־סקי:

משורר ולאדימיר מאיקובסקי
ענן במיכנסיים

„אידיומים יש כמובן לתרגם לא מילולית, אלא בריוח מובנם הכללי... אך להכניסת דגמים חדשים, לאמור, החלפת דגמי המקור בתמונות בעלות לוח־צבעים לאומי אחר, הבאות בניגוד לגווני המקור, אי־אפשר להסכים להם. שינוי כזה לא יכופר אפילו בקירוב המחבר ויצירתו ל־קוראי לשון אחרת ותרבות אחרת...״ (מסטרסטבו פרבודה, 1964) *.

דומה שהערה זאת היא בגדר מושכל ראשון באמנות התירגום. אך מה לגאין הסמיוטיקה־פואטיקה כמר הרושובסקי, ש־ישים ליבו למושכלות פרימיטיוויות ש־כאלה? שהרי בקיא הוא, לא כדרך הדיוטות כמונו, בחקר סתרי המשמעויות. ואם הוא מחליף צהלה סוסית בנעירה חמורית, מש־מע: סוד כמוס עימו, הנעלם מעינינו. אולי יעניין את הקורא העברי שהמונח נעירה אינו קיים כלל בשפה הרוסית. ואם יתאמץ הוא, ויבדוק, דרך משל, במילון אנגלי־רוסי, בערך “bray”, או במילון עברי־רוסי בערך נעירה, ימצא כתוב: “krik osla”, שפירושו: צעקת חמור. מונח שווה־ערך לנעירה לא ימצא. אין אם כך מנוס מן הקביעה שנעירת החמור זאת היא תרומתו הצנועה של מר הרושובסקי לאוצר השירה העברית, שלא כדרך הטבע.

יטען הטוען: ניחא, המתרגם לא דק פורתא בחרוזים אלה; היש לחרוץ מכאן מישפט על כלל עבודתו? הבה ניבחן, אם־כן, מה בין תירגום למקור, בכמה קטעים של הפואמה הגדולה הזאת (בכמה בלבד, שכן אם ניאלץ להביא את כל מיצבור ה־שגיאות והסירוסים והשיבושים, הרי שלא נסתפק בכתב־עת בממדי סימן קריאה ל־הקפת הכל). הבה ניטול, למשל, את הבית הראשון של הפרולוג, אותו מסב ה. בנימין לעברית כך:

...את מחשבתכם,
החולמת־בהקיץ על־פני מזה רכרוך
כמשרת שהשמין על ספה מוכתמת,
ארגיז כרם קרע־לב חתוך,
עד שובע אתעלל, בחוצפה מדהמת...

„התעללות פאדיפסית״. נתחיל בזוטא ספה מוכתמת שבשורה השלישית. העב־רית גורסת „מוכתמת״ (בניין הופעל, ולא פועל). למה לגזור צורה שאינה קיימת בעברית? חדשנות? ליצנציה פואטיקה * זאת, מה משמעותה? אם לשם קירוב תמונת־המקור לקורא העברי — ניחא. אבל כשהחידוש רק מרחיקו מתמונת ה־מקור — לשם מה הוא? מאיקובסקי אומר “zasaleni”, “na zasalenoy kushetke” — פירושו מזוהם בשומן ובזיעה שמפריש הגוף, והתמונה היא של ספה המבהיקה מרוב זיעת־גופים, באותו ליכלוך שחור, שמנוני, שאפשר לגרדו בציפורן. מה בכל זה נמסר במילה העברית מכותמת? מאו־מה. שהרי „ספה מוכתמת״, לאמור, שיש על ריפודה כתמים, יכולה להיות אפילו חדשה, אם במיקרה נשפך עליה משהו, ומילה שיגרתית כמו „מזוהמת״ קרובה כבר הרבה יותר לרוח המקור. זוטה זו דומה לזוטות רבות המאכלסות את תיר־גומו של הרושובסקי בצפיפות מדהימה. שהרי העברית בעיניו היא שדה־הפקר, ואיש איש רשאי להתעלל בה כאוות נפשו, מה גם שהחירות המשוררית מתירה — אז מי אנחנו שנקפיד בכך?

לעומת זאת, נצביע על כמה עיוותים בתירגום, ששוב אינם בגדר זוטות, שהם בבחינת התנקשות בנפש וברוח השיר, כגון השורה הרביעית של הבית הראשון:

„ארגיז כדם קרע־לב חתוך...״

במקור הרוסי נאמר: “budu draznit ob okrovavleni sertse loskut” ולשם הדגמה, נתרגם תחילה חרוז זה לעברית, להוציא את המילה האחרונה “loskut”, שהיא, ככל הנראה, זו שהכשילה את בנימין הרושובסקי. ובכן, תירגומו של ה־חרוז הוא: „ארגיז (או אגרה) ב־loskut׳ המדמם של הלב״ — הפירוש של המילה ‘loskut׳ הוא: רצועה, פס, תחיכה של בד (או של עור). וכך, למשל, אצל ה־משורר אלכסנדר בלוק, בפואמה הנודעת שלו שנים־עשר, רוטנת־בוכה הזקנה למר־אה כרזה המתוחה בין בית לבית, שכתיב עליה: „כל השילטון לאסיפה המכוננת״, או בלשון המקור: “na tchto takoy plakat / takoy agramni loskut” („לשם מה כרזה כזו, חתיכת־בד עצומה שכזאת?...׳) והיא ממשיכה: כמה חות־

* „החירות המשוררית״ ברומית.

* פרופ׳ הרושובסקי רואה עצמו כ־שליחה עלי־אדמות של השקפה ביקורתית, סמיוטית־פואטית, שכאמור הקדישה את יצירת היוצרים, סופרים כמשוררים, למען מדע־הספרות ולא למען הקריאה, פשוטה כמשמעה. גם השקפת היסוד של הרושו־בסקי נחשבת כמיושנת.

* ולאדימיר מאיקובסקי — ענן במכ־נסיים; מרוסית: ה. בנימין; סימן קריאה, חוברת 9, בעריכת ד״ר מנחם פרי.

** במילון עולמי לעברית מדוברת, מאת נתיבה בן־יהודה ודן בן־אמוץ, כתוב: „זרוק ת׳ ז׳ זרוקה נ׳ זרוקים ר׳ מצב השיכרות, אובדן העשתונות, הבאה כתו־צאה משימוש בסמים משכרים והלוצינו־גניים למיניהם.

(המשך מעמוד 77)

לות אפשר היה להפיק ממנה לרגלי ה־בחורים...

חשוב כאן עניין הבד, כי מה שנאמר בפסוקי הפתיחה של ענן במכנסיים הוא שהמשורר עשוי להרגיז את מחשבת יריביו בחתיכת־הבד המדממת של ליבו. דומה, שאין צורך כאן בהבנה סמיוטית שירית מיוחדת, בשביל לתפוס כי יש כאן רימוז מובהק, חד־משמעי, ללוחם־שוורים. כשם שזה מגרה ביריעת בד אדומה שלו את השור, כן מגרה זה בקרע הבד רווי־הדם של ליבו את מחשבתם של יריביו. אם דרושה למר הרושובסקי ראייה נוספת לצידקת טענתנו, נביא את תירגום הפואמה לאידיש בידי המשורר עמנואל קאואקע־וויטש, שאפשר להבין לפי תירגומו כי הדובר ירגיז בדם את קרע הלב; שלא לדבר על הצירוף ה„מעניין" קרע־לב חתוך... העיר פעם י"ח ברנר, למקרא ה־צירוף „התעללות סאדיסטית" — „היש התעללות שאינה סאדיסטית?"

אולם אל נקפיד יתר על המידה עם טעויות שעשה הפרופסור בחוסר־הבנה. הטעות, כידוע, מידה אנושית היא, ויקרה שגם פרופסור ייכשל באי־הבנת הכתוב, כגון בדוגמה שהובאה, או בתירגום של הבית הרביעי, בפרק השלישי של הפואמה, שנקראה בגירסתה הראשונה השליח ה־שלושה־עשר. המשורר, ככל שליח־אמונה, בשורתו דוחקת בו לגלותה בלא שהות. הוא מבקש על הנמקים בחיים־של־קטנות. ה„עכשים כשימחה..." שתינתן להם „מיתה חטופה של הזמן..." לאמור, שהזמן ייכלה, ימות בחטף, כדי שפעוטות הצריכים עוד לגדול יהיו בן־לילה להורים, הילדים — לאבות, הילדות — להרות, בשלים לקבל את בשורתו, לטבול את הנולדים מחדש בשמות שיריו. ואכן, מה הפיתרון שמציע לנו הרושובסקי לחרוז שתירגומו „מיתה חטופה של הזמן..." ? את הצירוף התמוה: „בעידן של מיתות חטופות..." הפרופסור פשוט לא הבין.

מה שאין לסלוח הוא סילוף ביודעין, או הטעיה שביודעין. וזה חטאו העיקרי של הרושובסקי המתרגם. שכן אין ספק שהבין משמעותם של פסוקי־שיר רבים, אך מרקחת תירגומם בידיו יצאה מעוותת או מסורסת, או מטעה עד־אין־הכר. מה למשל צריך הקורא העיברי להבין בחרוז

„אני הולך יפה..." אם לא „אני מיטיב ללכת..." בשעה שהמקור מכוון במפורש לא לטיב ההליכה אלא ליופיו של ההולך.

או, איך אפשר לתרגם את: "bezu korizneno nyczhni" שפירושו „עדיין בלא פגם, ללא דיפי..." ל„עדין עד מר־פר..."!? האם חסר לפרופסור חרוז ל־בשר? הרי שהיה יכול לתרגם גם בתריסר, ספסר או קומיסר, שכן זה הבל, הבלות ורעות רוח.

מה למשל מבין הקורא בשורות:

דמויות חרוכות של מילים ומספרים
נחות מקודקוד —
כאילו היה קטן...

לבד מן האפשרות האחת, שמדובר פה בקודקוד, שהוא כאילו קטן, שעה שמאי־קובסקי אומר: „נחות מקודקוד, **כילדים מתוך כניין בוער...**" או לפי איזה כללי הגיון, לשון, או אפילו חירות משוררית, מתיר לעצמו חדשננו לענייני מאיקובסקי לתרגם „ממגף אפשיר / סכין סנדלרים פשום...", בעת שמאיקובסקי אומר בבהי־רות: „אשלוף סכין סנדלרי..." מי יגול הרפת בורות מאיתנו, ויגלה בפנינו את הפשר התמוה של „אפשיר סכין"? מה, הוא קפוא?

„מימסד אוניברסיטאי". דומה שצימוקה של מלאכת מחשבת הרושובסקאית זאת מת־גלמת בתירגום המילה "nyedoutchka", כאן מובא בפנינו מיסמך פסיכולוגי־קליני ממש. המדובר במקור בפסוקי השיר ה־חותרים לסיומה של הפואמה, בהם בא המשורר חשבון עם יושב המרומים, ב־הטיחו כלפיו: חשבתי שאתה אלוה אדיר, "nyedoutchka", אלהוימציק פירורי. "nyedoutchka" פירושו ברוסית, עבור דוברי הרוסית: „מי שלא השלים את תל־מודו, מי שהשכלתו לוקה בחסר..." וב־השאלה „מי שאינו בש לדי־צורכו". ומהו הפיתרון של בנימין הרושובסקי למילה זו: „אוטודידאקט" • כך ולא אחרת! והרי זה נפלא. בעיני פרופסורנו, שהוא בעל־השכלה פורמאלית מושלמת, פרופסור גמור, כביטויו של ש"י עגנון — מיסכנים הם, מן הסתם, נפילי דור התחייה, חיים נחמן ביאליק, יוסף־חיים ברנר, אורי ניסן גנסין ורבים, שלא למדו בישיבה את תורת הסמיוטיקה־פואטיקה, ובהשכלתם הכללית היו אוטודידאקטים. ראו איזה ציון נמוך קיבלו כל אלה מהפרופסור גמור בנימין הרושובסקי.

ולמען האמת, כואב ודואב הלב, למראה פרי הילולים זה של תירגומי הרושובסקי, פרי זה שאין בינו לבין שירה ולא כלום, פרי שאינו שווה בטירחת הביקורת, אילו־מלא היומרה חובקת זרועות עולם של מגיבו ושל כתב־העת סימן קריאה, המשמש לו כאכסניה של חמישה כוכבים. הרי מדובר כאן באגו־מניאקיזם, שמאיקובסקי היה אל נכון מגדירו כך:

הי, אתם!
שמים!
הסירו את הכובע!
הנה אני, הרושובסקי, הולך...

כאילו פרופסורנו/מתרגמנו/משוררנו ו־כתב־העת הזה, הם המביאים לראשונה את בשורת מאיקובסקי לקורא העברי, וכאילו לא הובאה זו בתירגומיהם האמינים (לפ־חות מהבחינה הלשונית) של **אברהם שלונ־סקי, אלכסנדר פן, אריה אהרוני ועזרא קורנפלד**, שרוסיותם אינה מוטלת בספק וקוטנם השירית עבה ממותניהם של ה. בנימין ועורך סימן קריאה גם יחד**.

ואפשר ובדין היה להתעלם במנוד ראש של ביטול גם מיומרה נפוחה זאת, אלמלא המימסד האוניברסיטאי הניצב מאחריה ופורש זנב טווס צבעונית וידענית, ואל־מלא הסכנה שבקביעת נורמות המשחיתות כל חלקה טובה בספרות, הבנת הספרות וביקורת הספרות.

מתבקש מאליו לחתום רשימה זאת ב־מובאה אחת נוספת, באקורד הסיום של הפואמה: המשורר, הקורא תגר על ה־שמים, ניצב בדומיה הקוסמית מול חית־האדירים הישנה, ששמה תבל, המניחה על כפתה אוזן עצומת ממדים, מלאה קרציות־כוכבים. ובתרגומו של ה. בנימין:

היקום ישן,
שם על כפו כלי־דעת,
ענק אוזנו בקרציות הכוכבים...

היש צורך בעדות נוספת כי אוזן אין כאן, כוכבים אין כאן, אז מה נותר? קרציות.

משה ספרא

הערת „נמר של נייר"

בדומה למיקרים קודמים בעבר, עמודי מדור זה פתוחים לתגובתו של פרופסור בנימין הרושובסקי, שרשימתו של משה ספרא מטי־לה ספק ברכות ממהימנויותיו ו־יומרותיו.

שאילתות

הודעה לעיתונות

מר ישראל כוהן, דובר מישרד החינוך והתרבות, שלח למדור זה הודעה לעיתונות ובה דברים שאותם נשא ד"ר שמי סמוחה בישיבות המועצה לתרבות ולאמנות, תחת הכותרת „עדיין קיימת בישראל אמתה חזי־קה בעליונות ואשכנזים ובניחיות המזי־רחים". מסתבר, כי המדובר בישיבה שניה שערכה המועצה הנ"ל, בראשות שר־החי־נוך־והתרבות זבולון המר, ושעסקה בנושא „בעיית הפער התרבותי והפער העדתי בישראל", בהנחייתה של הגב' לאה פורת, מנכ"ל המועצה לתרבות ולאמנות עד לסוף שנה זו.

• אוטודידאקט — (י') לומד מעצמו (מתוך ספרים, מנסיונות וכו'), לא בבית־ספר ובלי עזרת מורים (מתוך מילון עברי לועזי מאת דן פינס).

•• אין נמר של נייר שותף לדיעה אותה מביע משה ספרא על עורך סימן קריאה, שתרם תרומה מוגדרת לספרות הישראלית, בטרם השתעבד ל„אידיאיזם המחודש" ה־משתלט בהדרגה על עמודי שנתונו.

זבולון המר
המצע התרבותי של המפד"ל

עין, מכשיר בידי המערכת השלטת כיום בשדה החינוך והתרבות, להנחלת עולם ערכים, שכל קשר בינו לבין המציאות הישראלית טמון במצע הבחירות של ה־מפד"ל.

כמה ציטוטים נוספים, עד כדי ריגוש מבחיל, מהודעה־לעיתונות זו, ניתן למצוא בהתבטאותו של ד"ר דן רונן, שבשורתו לעם היושב בציון היא: „עובדה היא ש־בתחום אחד לפחות — הריקוד הישראלי — קיימת אינטגרציה אמיתית בין הסיגנו־נות המערביים והמזרחיים וזו הוכחה לכך שהדבר אפשרי..." איש־תרבות אחר ב־מועצה הנ"ל, רפי סויסה, טוען, כי „למשל 927 מאסירי כלא תל־מונד הם יוצאי אר־צות־ערב..." מה בין זה להגמוניה התר־בותית האשכנזית בה עוסקת המועצה ל־תרבות ולאמנות, לאלוהי מישרד החינוך והתרבות הפתרונים. ד"ר יהודה ניני טוען, כי „דרגת הניכור התרבותי בין האשכנזים והמזרחיים הגיעה לדרגה כה חריפה, עד כי אני חרשש לצפות את העתיד ולחזות עד להיכן יגיעו הדברים..."

למרות שסף מילים מטופשות אלה, בו עוסקת המועצה לתרבות ולאמנות, מצער כי רק קול אחד הושמע בה למען השפיות. קולו של חנוך ברטוב, שקבע: „אני חרשש שאנו ממשיכים ליצור ולהדרים סטיגמות מפויימות מבלי לבחון את אמיתותן ואולי אפילו מתוך כוונות טובות..." ואין ספק, שאם מיבחר האנשים, אותו מינה שר־החינוך והתרבות למועצה לתרבות ולאמ־נות, היה מכובד יותר, הרי שרמת הדיון היתה ענייניית יותר, אמיתית, ובעלת תוצ־אות מרשימות. והרי מדובר בגוף ציבורי, שתקציבו השנתי קרוב לחצי מיליארד לירות! אם שר־החינוך והתרבות היה מפשפש מעט, היה מגלה כי מרבית יוצרי התרבות הישראלית בהווה הינם יוצאי עדות־המזרח, ואפילו עורכו של כתב־העת הספרותי החשוב ביותר הינו יליד המזרח, שלא לדבר על עוד מאות אנשי תרבות פעילים ומשפיעים.

המועצה לתרבות ולאמנות עומדת לקיים ישיבה נוספת בנושא זה, שתסוכם, כמאמר ההודעה לעיתונות, „בדברי שר החינוך והתרבות המכהן בתוקף תפקידו כראש ה־מועצה..."

עין

אלתרמן האחר

נתן אלתרמן נחשב מאז ראשית דרכו בשירה הארצישראלית לדמות־מפתח. למ־רות שהדיעות חלוקות בדבר דיעותיו ו־השקפת עולמו הפוליטית, הרי שערך שי־רתו ומוסריותו הינם ללא כל דופי, למרות שכמה מחבריו בעבר הרחוק עושים עד עצם היום הזה שימוש כוזב בשמו של המשורר, לצרכים פוליטיים.

בימים אלה ראו אור מחברות אלתרמן • כרך ב' שהן תולדת עבודת נמלים, שאותה עשה מנחם דורמן, המופקד על כתבי־היד של המשורר המנוח.

במחברות אלתרמן ניתן למצוא את שירי־הביכורים שלו משנות ה־'30 הראשונות, שאת מרביתם גנז אלתרמן במהלך השנים. ניתן להבחין בשירים אלה, כמו בגן ב־דצמבר, יתד, גולגולת ושירים אחרים, במרכיבים הראשונים של השירה האלתר־מנית וגם בכושר הביקורת העצמית של המשורר. ספר זה מומלץ למרבית המשו־ררים שמתחת לגיל 50, המפרסמים כיום את שיריהם בלשון העברית במדינת־ישר־אל: שילמדו, יקראו, יראו ויראו את אימת השירה, כפי שעשה זאת אלתרמן, כאשר ערך את עצמו.

מתוך הדפים מתגלה אלתרמן חבוי, אל־

נתן אלתרמן
שימוש כוזב בשמו

תרמן אחר, ההיפך מהאיש המחוספס, הנמוג לתוך עדינות שלעיתים אף מפתיעה. ב־מחברות אלתרמן מצויים גם תירגומים מן השירה הצרפתית, שגם בהם יש להעיד על כוחו השירי של המשורר, לעומת אפי־גוניו התל־אביביים, המנסים כוחם בתיר־גומי חריזה, וניכשלים. המדובר בבלדה מאת פרנסואה ויון, או בשיר מאת אמיל ורהרן, או בקטעים של שארל בודלייר, המלמדים על עוד מרכיב יסודי בשירתו של אלתרמן.

חישוף חסר־תקדים תורמים מיכתביו של המשורר לבתו, תרצה אתר, בימי שירותה בצבא. מיכתבים מעידים על האדם המס־תתר מאחורי המשורר, אדם שכותב לבתו מילים פשוטות, כמו: „תודה לך, תרצה, בתי שלי. שום מתנות של יום־הולדת אינן נחוצות אחרי מיכתבך. מה יכול אדם לבקש אחרי מיכתב שכזה? — אבא".

הקובץ מסתיים בשלושה מאמרים מקי־פים על שירתו של אלתרמן: „שירת הגודל והבינה בתחילתה", מאת פרופ' דן מירון, „הפרוזה השירית המוקדמת של נתן אל־תרמן" מאת ד"ר רות קרטון־בלום, וניתוח של מנחם דורמן, עורך הקובץ המכובד הזה, תחת הכותרת „מקורותיו של מישפט פיתגורס ומשמעותו". מחברות אלתרמן אינם בבחינת רב־מכר אלתרמני, אלא ספר המיועד לאוהבי שירתו ועולמו.

• מחברות אלתרמן ב'; ערך מנחם דורמן; הוצאת הקיבוץ המאוחד; 30 עמו־דים (כריכה רכה).

ההמראה שלי ושלך
בנעלי קנון

Kanon

פרסומת

י"ב תשרי תש"ם, 3.10.1979 מספר 2196 80 עמודים שנה 44 המחיר : 30.00 ל"י (כולל מע"מ)

העולם הזה

דיון פנימי במיפקדת קצינת-חן ראשית על:

אלוף מישנה
דליה רז

המוסר של חיילות צה"ל